

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

שנה שישיית
גיליון מספר 536

אחרי
תשפ"ד

מזרחימיה

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

זמני קיסת ויציאת השקת

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
8:39	8:01	6:45	ירושלים
8:36	8:04	7:01	בני ברק
8:39	8:04	6:53	חיפה
8:36	8:03	7:01	אשדוד
8:38	8:02	6:44	בית שמש
8:37	8:03	7:02	קרית גת
8:39	8:03	6:56	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת אחרי תשפ"ד

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון פסח, בענין התאפקות מכעס:

הבנתי מתוך המאמר, שה"כעס" אינו דבר שלילי ב"עצם" אלא הוא רק תגובה נורמלית של המערכת הרגשית מול מקרים של אכזבה וכו', אלא שצריך לתת לזה מענה הולם וכך פותרים את הבעיה. שאלתי היא, כיצד זה מסתדר עם דברי הרמב"ן באגרתו הידועה, ועוד מקורות, שמהם משמע שהכעס הוא פסול ב"עצם" עד כדי כך שהשווהו לע"ז, ולא רק מין דבר כזה שרק "צריך לתת לו מענה"?
אשמח מאוד לקבל את תשובתך על כך.

*

במאמר שלך פירקת את הכעס לשני גורמים. החלק שאדם מרגיש בתוכו (כתבת: "הכעס מטפס במעלה הגרון") והחלק של ההתפרצות בפועל. (הצעות על הילדים) יש אצלי הרבה חוסר בהירות לגבי המושג "כעס". אנו לומדים המון בדברי חז"ל ובספרים הק' על כעס. לפעמים מדובר שם על כעס שבלב, ולפעמים על מעשים. ואני לא יודע אם האיסור הוא לגבי הכעס שאני מרגיש בפנים או ההתפרצות של הכעס החוצה. מה שכן, עדיין חסר מן הספר. כי כתבת שבהתפרצות כדאי לטפל מיד, לביל הסדר, אך בכעס בפנים אפשר לטפל לאחר זמן. אשמח שתמשיך להרחיב בענין, וגם תציין את המקורות לכך בספרים הק'.

*

תגובה:

הגייעו תגובות רבות בסגנון כזה ודומה, ובענין בשבוע הבא נתייחס לכך.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: התמודדתי עם זה במשך כל הפסח, זה נכון לגבי כל השנה. הילדים שואלים אותי אם אני מרשה להם לאכול כל מיני מאכלים. התשובה האמיתית היא: מותר, ואצלינו במשפחה נוהגים לא לאכול. והם רוצים שאני אפסוק להם "מותר או אסור". זה קורה גם עכשיו בימי ספירת העומר. "מותר לשמוע וואקלי"? תשובה: חשוב מאוד כבר בחינוך הילדים, להפריד בין שני חלקים בקיום המצוות.

א. כאלו שנכללים בגדר חובה, איסור והיתר. לדוגמא: חמץ גמור בפסח - אסור. כזית מצה לביל פסח - חובה. מצה כל החג - מותר. וכו'.
ב. קפידות ומנהגים של המשפחה.
רשימה א' נוהגת בכל יהודי, ואין בהם כל אפשרות של בחירה. מקיימים אותם בין ברצון ובין באונס. רשימה ב' נעשית מתוך אהבה לקב"ה ולמצוות. זו בחירה לגמרי. חשוב להחזיר 'גאוות יחידה' של המשפחה, אך להחזיר את זה לבחירה של הילד.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

טוב לו בעבודה או רע לו בבית?

הביתה, ומגלה שהוא עובד תחת מישהו אחר. לפעמים תחת בן/בת הזוג, ולפעמים תחת הילדים. זה מכניס אותו לסיטואציה בלתי אפשרית בעבורו.

ד. בעבודה הוא מלא בעשייה ובפעילות, וזה ממלא אותו בסיפוק. בבית אין לו מה לעשות. כמה שהוא מנסה לעזור, זה לא ממלא לו אפילו מחצית מהיום. ועצם השהייה בסוג של שיעמום, גורמת לו תחושות קשות מאוד.

ה. בשבילו "בית", זה עומס רגשות שליליים. כשהיה ילד, לא אהב ללכת הביתה. אהב לשחק שעות בחצר, גם ללמוד בבית הכנסת, רק לא להגיע הביתה. בבית, חווה ביקורת, הטפות מוסר, דרישות, ובמקרים קשים יותר - גם השפלות.

ואנחנו כל כך רוצים לומר לו, שכעת הקים בית בעצמו, ויש לו את האפשרות ליצור לעצמו את הבית שהוא היה רוצה, מקום שיהיה לו נעים לגמרי, אך הוא עדיין תחת השפעת חוסר האונים שחווה בעבר, ובטוח שגם היום הוא לא יכול לשנות כלום בבית.

הבעיה היא, שפעמים רבות אנו מנסים לשנות את הדברים בתוצאה. בהתנהגות. ולא מטפלים במנוע.

*

איזכור קצר לגבי הפרשה שלנו. "אחרי מות שני אהרן". התורה הק' מגלה לנו את אחד הסודות בבריאה, איך מפעילים אנשים בקלות. הרופא יכול לומר לו: "אל תאכל צונן ואל תשכב בטבח", אך תהיה לזה השפעה אחרת לגמרי אם הרופא יאמר לו: "אל תאכל צונן ואל תשכב בטבח שלא תמות כדרך שמת פלוני".

הפחדת אותו, אז הפעלת את המנוע מבפנים, בלי לעמוד על ראש החולה כל היום עם הוראות.

אז במקום לעמוד לו כל היום על הראש עם הוראות ובקשות. "אז מתי אתה חוזר הביתה?" / "למה אתה כבר הולך שוב?" / "אף פעם לא רואים אותך בבית" / "אתה כל הזמן בטלפון" / עם העיתונים". אם נבדוק מה קורה בפנים, נוכל להפעיל הכול הרבה יותר טוב.

*

למעשה:

בשונה ממקום לימוד או עבודה, שאפשר לשנות, וכל אחד מאיתנו משתדל לבחור לעצמו מקום שהוא אוהב. בית הוא אומנם מקום שאי אפשר לשנות אותו פיזית או טכנית. אך כן אפשר לשנות בו את התוכן.

כשאנחנו מזהים מה מפריע לנו בבית, מה לא טוב לנו שם, אפשר לבדוק מה אפשר לשנות בבית או - וזה עדיף - מה אני יכול לשנות בתוכי, כדי שהבית יהפוך להיות לי מקום טוב יותר.

ועדיין, נשארו עם השאלה, אז איך באמת משנים את זה?

בתקופה הקרובה בעז"ה נעסוק בענין הזה.

חזרה לשיגרה, זה הדבר הכי משמעותי שמתרחש בימים אלו.

ואיך זה בשבילך?

נסה לבחור את אחת מהתשובות הבאות:

1. המון קושי. דיכאון קל. לא רוצה לחזור לשיגרה. רוצה רק חופש. היה כיף לא רגיל. הלוואי שימשיך לנצח. (רק שהמשכורת תמשיך להגיע...)

2. כל כך שמח לחזור לשיגרה. חיכיתי לכך כבר מאמצע החג. משתגע לשבת בבית כל היום, אין יותר כיף מלצאת לעבודה.

3. הכול טוב. היה חופש טוב. וגם טוב לחזור לשיגרה.

לא משנה באיזה תשובה בחרת, היום נתמקד באנשים ששמחים לחזור לשיגרה. נאיר פן מסיימים בתופעה הזאת, ולבסוף כולנו יכולים להפיק מכך תועלת.

"וורקוהולזים" - קוראים לתופעת "התמכרות לעבודה". וכמו בכל ההגדרות, פעמים רבות חוטאות למטרה. ד"ר הרב אברהם טוורסקי טען שהתמכרות זו לא בעיה, אלא פיתרון לבעיה אחרת. במקרה הזה - בוודאי חשוב לבדוק מה טוב לו שם בעבודה?

חשבתם על זה פעם?

מדוע כשמחוררים בלון, כל האוויר בורח החוצה?

ולמה לא הפוך, שאוויר מבחוץ ייכנס לבלון וינפח אותו יותר?

כי הגומי של הבלון חפץ להתכווץ, הרי כך נוצר מלכתחילה, והוא לוחץ על האוויר שבתוך הבלון. וכאשר לאוויר לא נוח בפנים, הוא יישאר שם רק בכוח. ברגע ששחררת אותו הוא עף החוצה. שם נוח לו יותר.

פעמים רבות, אחד מבני הזוג מנסה בכוח להחזיק את השני בבית. עד שמשוהו משתחרר ואז שוב בורח.

והשאלה החשובה ביותר היא: ממה הוא בורח? למה לא טוב לו בבית? או למה יותר טוב לו בעבודה?

*

נסה לשרטט כאן כמה קווים, כל אחד מאיתנו יכול לבחור את מה שנכון לו.

א. בבית אין סדר יום. אין לוח משימות מסודר שצריך לבצע. הוא לא יכול לעמוד בזה. הוא בעל אופי של סדר וארגון. צריך לדעת כל מחצית השעה: "מה עושים עכשיו?" למצוא את עצמו בתחילת היום, חסר ייעוד, חסר תכלית, משגע אותו לגמרי.

ב. בעבודה הוא חווה תחושת הצלחה. נחשב למצליח בתחום. כל הזמן גורף תשבחות. כל יום מסיים עם סיפוק והנאה. בבית חווה כשלונות. כל הזמן יש ביקורת. לפעמים גלויה, ולרוב סמויה. הוא לא "אבא" מוצלח. לא כל כך יודע לחנך ילדים, לא מצליח להפעיל סמכות כראוי, לא טוב במטלות הבית.

ג. בעבודה נמצא בעמדת שליטה. אולי בתפקיד מנהל. כולם ממושמעים אליו. המון שליטה וכוח. מגיע

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת אחרי

"אחרי מות שני בני אהרן בקרבם לפני ה'"
(טז, א)

נוהג היה רבי דוד מטולנא, שמימיו לא עלה לתורה בפרשת אחרי מות. הדבר היה ידוע לכל, ואפלו ביום הכפורים שבו קוראים בפרשה זו, לא העלוהו לתורה, למרות שהיה עולה בכל חג ומועד. הגיעה שנת תרמ"ב, ובשבת קדש פרשת אחרי מות שחלה ב' באייר, התכונן הגבאי להזמין את אחד המתפללים, ולפתע השתוממו כלם לראות את הרבי עולה מעצמו ומברך את ברכת התורה. הדבר עורר פחד בקרב החסידים, ואמנם חששם התממש לאחר שעות מספר, כאשר הרבי נסתלק לבית עולמו.

"על ראש השעיר החי והתורה עליו את כל עונות בני ישראל"
(טז, כא)

מי הוא השעיר? הוא עשו הרשע, שנאמר עליו הן עשו אחי איש שעיר. כי כל עוונות בני ישראל חלים על-ראשו של עשו שברדיפותיו את ישראל הוא מביאם לידי כך, ואין הקולר תלוי בהם. (סניגורם של ישראל)

"בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם"
(טז, כט)

מעשה שהיה אצל הגאון הצדיק רבי שמחה בונם ורנר זצ"ל. בשכונה שייסד, הלא היא שכונת בתי ורנר בשכונת למאה שערים התגוררה ישישה אחת שזכתה והגיעה לגיל מופלג ביותר מאה ושש עשרה שנים. והנה קרב יום הכיפורים של אותה שנה. הישישה כבר הייתה חלושה ביותר, כמעט כל כוחותיה עזובה, הלכו ושאלו אצל הרופא, האם מותר להניח לה לצום.

מיהר הרופא לבודקה וקבע בצורה החלטית ממש, פיקוח נפש! אסור בתכלית להניח לה לצום! שמעה הישישה והגיבה בביטול רב: מאה וארבע שנים שאני צמה ביום הכיפורים והשנה לא אצום?! לא בא בחשבון! אצום כמו תמיד! לא שייך לשנות מאומה! שמע רבי שמחה בונם ורנר והתלבט מה לעשות, הרופא אוסר עליה את הצום, היא אכן ישישה מופלגת בשנים וסכנת פיקוח נפש היא ממש בעליל, מצד שני, היא מתנגדת, היא מסרבת לקבל את הכרעת הרופא, ואולי מי יודע, אם תאכל אולי דווקא זה יזיק לה. הגע בנפשך! ישישה כה מופלגת שעברו עליה כדבריה כבר מאה וארבע תעניות של יום כיפורים כמה זה ישפיע עליה לרעה אם נכריח אותה לאכול! איזו עגמת נפש תהיה לה!...

אבל לבסוף מצא רבי שמחה בונם עצה נפלאה, האשה לא רק ישישה וחלושה הייתה אלא גם מאור עיניה כבר ניטל ממנה ולא הבחינה אף בין אור לחושך. שלח לומר לה, יהי כדברייך! את תתעני ביום הכיפורים כמנהגך מימים ימימה, לא ניטול את הדבר הזה ממך.

נרגעה הישישה ומלמלה דברי תודה על כך. ואולם, ביום הכיפורים, שעות אחדות בלבד לאחר שהאיר היום, בא רבי שמחה בונם לביתה של הישישה, ביחד עם כמה אנשים צעירים, וביזמתו הוציא אחד מהם שופר ותקע תקיעה, וכל האחרים עמדו וקראו את הקריאה לשנה הבאה בירושלים, כפי המנהג שתוקעים במוצאי יוה"כ פ...

הישישה, שכאמור מאור עיניה כבר ניטל ממנה מפאת זאת לא יכלה עוד לחשב בדייקנות חשבון של שעות, שמעה את הכל וקיבלה כי תם צום יום הכיפורים. הלכה ונטלה לפיה מעט משקה ואוכל והשביעה את נפשה כלאחר הצום בערב... כזו הייתה חרדתו של צדיק זה לנפש אחת מישראל, וכך הפליא בעצמה להחיותה!

(שאל אביך ויגדך)

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו"
(טז, ל)

בבית הכנסת שבראדין, כבר סיימו תפילת נעילה של יום הכיפורים ונותר מעט זמן עד לתפילת ערבית. ישבו המתפללים ושוחחו ביניהם שיחת-חולין.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

שלושה קילומטר בבוץ ואתה כל הזמן שותק, ועכשיו תשלח אותי חזרה על עקבותיי?

סיים רבי בנימין המגיד ואמר: כך נראה יום-כיפור שלנו עם היצר-הרע, אנחנו באים ל"כל נדרי" והוא שותק. בשחרית הוא שותק, במנחה הוא שותק וגם בנעילה הוא שותק.

והנה, עוד מעט כבר מתפללים ערבית, וברגע זה הוא מנתר ממקומו וקופץ עלינו והודף אותנו חזרה לאחור!... (שאל אביך ויגדך)

"לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה" (טז, לד)

בלווייתו של רבי חיים פרידלנדר בעל "טל חיים", שמילא את מקום חותנו רבי צבי הירש מליסקא בהנהגת עדת חסידי ליסקא, נשא עליו רבי אברהם יצחק גליק מטולטשבה הספד מר.

בין דבריו הזכיר את דברי חז"ל שאמרו כי שלשה דברים מכפרים על מעשי האדם, יסורים, מיתת צדיקים ויום הכפורים, די לנו שיתקיים בנו הפסוק "והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה, דהיינו די לנו בכפרה אחת של אחת בשנה ביום הכפורים, ואנו מוותרים על הכפרות האחרות של יסורים ומיתת צדיקים... ומספרים, שאחרון המספידים היה רבי מרדכי ליב זינקלד רבה של מאד, ואמר בכאב, אמרו עליו על הצדיק מליסקא שהוא בטלן ותמים, ואני עומד ותמה, וכי איש שהיה בקי בש"ס ופוסקים נקרא בטלן? לנו נאה הכינוי בטלנים, על כך שאיננו בקיאים כמוהו..."

"כי נפש הבשר בדם הוא כי הדם הוא בנפש" (יז, יא)

רבי יוסף שלמה כהנמן, הרב מפוניבז', בהיותו באחד מביקוריו באמריקה, חלה ואושפז בבית חולים. במהלך הטיפול בו, נצרך לעירוי דם, אבל הוא סירב לקבל את העירוי, באמרו שגופו לא סובל דם אחר, בוודאי לא דם של גויים.

הבטיח לו הפרופסור, כי יערה לו דם של יהודים, ואז הסכים לפעולה.

אלא שהפרופסור לא עמד בדיבורו, והלך ולקח מנות דם מבנק הדם של בית החולים.

והנה, למרבה הפלא, גופו של הרב לא היה מסוגל לסבול זאת ופלט את הדם שהוערה לו.

משראה זאת הפרופסור, הלך והשיג מנות דם של יהודים, ובפעם הזאת הדם נקלט בגופו ולא נפלט יותר.

את המעשה הזה סיפר הפרופסור בעצמו, אשר לא היה יכול לפרשו אחרת אלא כנס ומופת.

(שאל אביך ויגדך)

ראה זאת רבי בנימין, המגיד של ראדין, ונתעגמה נפשו עד מאוד, כי אחרי יום שלם של עבודת יום-כיפור, כבר שוקעים לשיחה בטלה.

עלה רבי בנימין לבימה ואמר: אמשול לכם משל. כידוע, היו ברוסיה גזירות קשות נגד היהודים, שללו מהם את כל מקורות הפרנסה, הכל נאסר עליהם, ולא הייתה להם ברירה אלא לעסוק במסחר שחור.

היו שם שתי עיירות יהודיות, שכל אחת מהן השתייכה למדינה אחרת, ושתייהן היו על הגבול, ובתוכם שביניהן, היה יער שנחשב לשטח הפקר.

יהודי שתי העיירות, היו מתגנבים באישון-לילה לתוך היער ומחליפים ביניהם סחורות, וכך הצליחו לעשות קצת לפרנסתם.

פעם אחת יצא יהודי אחד באמצע הלילה ועל גבו שק מלא סחורה ונכנס ליער, כדי שיוכל להעבירו בעסקת-חליפין, עם יהודי מן העיירה השניה.

מובן מאליו שהיה מיוחד וזהיר, וכל רשרוש ששמע עצר את נשימתו.

לפתע ראה מרחוק שוטר. לבו עמד מלפעום. מיד הלך והשליך מעל שכמו את השק, שהשוטר לא יוכל לתפוס אותו ביחד עם הסחורה, והמשיך לצעוד כך, ללא הסחורה.

אבל פלא בעיניו, הוא רואה שהשוטר מסתכל עליו, אבל הוא עומד כבול-עץ, ללא נוע.

הוא מתקרב עוד יותר, והשוטר אינו זז ואינו מניע איבר.

החליט היהודי, בוודאי זה איזה גולם או שיכור. אם כך, חושב הוא לעצמו, למה ישאיר את השק הפקר.

חוזר הוא על עקבותיו, מרים את השק ושם אותו על שכמו וממשיך ללכת.

עיניו אינן סרות מהשוטר, והשוטר ממשיך לעמוד באותו מצב, ללא תנועה, ממשיך הוא ללכת, הוא אפילו עבר כבר את השוטר, הוא כבר בטוח... אבל לפתע, לאחר שעבר את השוטר מרחק מסוים, רואה הוא שהשוטר מתחיל ללכת אחריו.

עכשיו כבר אין לו שום ברירה, הוא לא יכול לסלק את השק מעל גבו, שהרי כבר נראה עם השק. לעצור אינו יכול, כי השוטר הולך אחריו. מה לעשות? ממשיך הוא ללכת, והשוטר הולך אחריו ושותק.

חושב היהודי, אולי בכל זאת לא קרה כלום. הוא הולך, השוטר הולך אחריו ושותק.

מילא, שילך, העיקר שהוא לא אומר כלום.

כך עובר היהודי לאורך כל היער, והוא כבר מגיע אל העיירה השניה, ואז לפתע צועק השוטר כנגדו: היי, יהודי, מה יש לך בשק?...

פורץ היהודי בבכי מר ונואש: רשע מרושע, הלא ראית אותי כבר לפני שלושה קילומטר, למה נתת לי ללכת את כל הדרך הזו, כשלבי דופק והולם בחזקה וכתפי נשברות מכובד המשא? איך יכולת לתת לי ללכת

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת אַחֲרֵי מוֹת - לֹא לְהִתְרַגֵּל לטוֹב

"אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה'
וַיָּמָתוּ" (ויקרא ט"ז, א')

אותי על זה?". האברך ענה לו: "כמובן שהייתי עושה קידוש וסעודה. הייתי עושה לכל בני ברק!".

מִן הָרֶב שֶׁךְ אָמַר לוֹ: "מָה חֶסֶד יוֹתֵר גְּדוֹל, שֶׁהֵיא בָאָה אַחֲרֵי שָׁנָה אוֹ אַחֲרֵי עֶשֶׂר שָׁנִים? אִיפֹה יוֹתֵר צָרִיךְ לוֹמַר תּוֹדָה? ה' חֶסֶךְ לָךְ וְלֹא שֶׁתֵּךְ אֶת כָּל הַכַּאבִּים, הַבְּכִיּוֹת וְהַמְשֻׁבְּרִים. יֵשׁ נָשִׁים עֲקָרוֹת ל"ע שְׁעוֹבֵרוֹת טִיפּוּלִים לֹא קֵלִים וְרִצּוֹת מְרופָא לְרופֵא. אִם אַחֲרֵי עֶשֶׂר שָׁנִים הֵייתָ עוֹשֶׂה קִידוּשׁ, קֵל וְחוֹמֵר שְׁצִרִיךְ לַעֲשׂוֹת אַחֲרֵי שָׁנָה". הַבְּעִיָּה הִיא שֶׁהָאָדָם מִתְרַגֵּל שְׂנוֹלֵד בֵּן אוֹ בַת תּוֹךְ תְּקוּפָה קְצָרָה מִהַחֲתוּנָה. הוּא מְרַגֵּשׁ שֶׁהִכָּל טַבְעִי!

גדולי ישראל נהגו בבוקר לפני ברכת פוקח עינוריים לעצום את העיניים וללכת במשך שתי דקות כדי לחוש כיצד העינור מרגיש. אחר כך היו פותחים את העיניים ומברכים פוקח עינוריים בכוונה, כדי להעריך את הראיה.

התרגלנו לטובות של הבורא עד שלא יודעים לומר תודה רבה. אנחנו צריכים לבדוק את עצמנו, לדוגמא בברכות השחר כיצד אנחנו מברכים, האם במרוצה בלי שימת לב? או לנו שהאויב שלנו הוא ההרגל. יהי רצון שנדע להעריך את הטוב של בורא עולם ונודה על כך.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות משרת ציון

יתכן שאנחנו לא יודעים מספיק להעריך את כל הטוב שהקב"ה עושה איתנו! התרגלנו שאנחנו בריאים, האישה בריאה והילדים בריאים. הסיבה שאנחנו לא קופצים משמחה כי התרגלנו לכך!

מדוע התורה הקדושה מצאה לנכון להזכיר כאן את מיתת בני אהרן, הרי כבר קראנו על כך בפרשת שמיני? עוד צריך להבין מדוע בורא עולם מזהיר את אהרן שלא יכנס לקודש הקודשים מתי שהוא רוצה כי אז ימות כדרך שמתו בניו? הרי כך כתוב "דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן אַחִיר וְאֵל יִבְאֵ בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ... בְּזֹאת יִבְאֵ אֶהֱרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ" (ויקרא ט"ז, ב'-ג')

מדוע צריך לאיים וכי אי אפשר לדבר בנועם? הרי "דַּרְכֵיךָ דַּרְכֵי נֶעֱם וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם" (משלי ג', י"ז). למה צריך לזעזע? התשובה היא שהאויב הכי גדול של האדם זה סכנת ההרגל!

מאחר ומדובר במקום הכי קדוש בעולם התורה מדברת בלשון חריפה. זאת הסיבה שכתוב בפסוק: "אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהֱרֹן" (ויקרא ט"ז, א'), כדי שיזכור תמיד מה קרה לבניו נדב ואביהוא ולא יגרר אחרי ההרגל.

לאברך אחד מבני ברק נולדה בת ראשונה אחרי שנה מהחתונה. האברך הלך למרן הרב שך זצ"ל ושאל אותו: "כבוד הרב, האם בשבת אחרי קריאת השם לילדה צריך להביא כיבוד ולעשות קידוש?".

הרב אמר לו: "תגיד את האמת, אם הבת הזאת היתה נולדת אחרי שנים של עקרות, היית עושה קידוש וסעודה או שהיית שואל

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ"י שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחא- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בת תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שלוט נעמי בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוראל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

זמני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	ריבון תפא
י"ג	18:45	19:58	20:50
ט"ד	19:04	19:56	20:47
ט"ה	19:06	19:59	20:50
ט"ו	19:04	19:57	20:47

שואל ומשיב בהלכה – ספירת העמר – חלק ב'

האם מותר להסתפר או לשמוע מוזיקה בימי ספירת העומר? מתי זמן של ספירת העומר והאם מותר לאכול לפני כן?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

ימי ספירת העומר שבהם אנחנו נמצאים, חל בהם אבל לאומי על עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, שנפטרו בקיצור ימים ושנים. לכן אנחנו מחמירים על עצמנו ונוהגים דיני אבלות: לא מתחתנים, לא שומעים מוזיקה וגם לא מסתפרים עד היום שבו פסקו מלמות, שהוא ל"ג בעומר (הספרדים מחמירים עד ל"ד בעומר לעניין נישואים ותספורת).

כאשר יש סעודת מצווה, כגון: ברית-מילה או בר-מצווה, שהוא היום שבו מלאו לנער י"ג שנה, מותר להשמיע מוזיקה. לעניין תספורת הראש וכן גילוח הזקן - יש להחמיר שגברים לא יתגלחו כלל. נשים מותרות בתספורת. מותר לספר ילדים קטנים. אדם שמוכרח להתגלח מכל סיבה שהיא, מוטב שיתגלח בערב שבת קודש לכבוד השבת. בכל מקרה יעשה שאלת חכם לפני כן.

המצווה היא לספור תיכף בתחילת הלילה אחרי צאת הכוכבים. לכן יברך מיד כשיזכור ולא ידחה את הספירה. בדיעבד יכול לספור עם ברכה כל הלילה עד עלות השחר. **מקורות:** שו"ע תפ"ט סימן י"ב.

יש אומרים שחצי שעה לפני זמן ספירת העומר, כלומר חצי שעה לפני השקיעה, אסור לאכול ארוחה קבועה ורק אכילת עראי של פחות מ'כביצה' פת מותרת. אם התחיל לאכול, יש אומרים שכשיגיע זמן הספירה חייב להפסיק לאכול כדי לברך ולספור. יש אומרים שלא חייב להפסיק. טוב לברך ולספור ואחר כך ימשיך לאכול. **מקורות:** שו"ע תפ"ט סע' ד. מותר לכתחילה לטעום פירות וכו' לפני ספירת העומר.

מי ששכח ולא ספר כל הלילה יספור במשך היום עד השקיעה ללא ברכה. בלילות שלאחר מכן יספור בברכה. אם נזכר אחרי השקיעה לפני צאת הכוכבים (זמן צאת הכוכבים הוא שלוש עשרה דקות וחצי זמניות לאחר השקיעה), יספור מיד בלי ברכה. יש מחלוקת האם יכול לספור בשאר הימים בברכה. נוהגים להקל בזה ולכן יכול לספור בשאר הימים עם ברכה. **מקורות:** שו"ע תפ"ט סע' ז-ח.

נוהגים לספור בשחרית את ספירת העומר ללא ברכה.

בּוֹרָא עוֹלָם הוּא כָּל הָעוֹלָם

אחרי תקופה שבה חשתי בצרידות מכבידה, פניתי לפרופסור גדול בנוגע למיתרי הקול. הוא שמע את התלונה והחליט לבצע בדיקה מיוחדת על ידי מצלמה זעירה שמחדירים לעומק הגרון. המצלמה צילמה את מיתרי קולי. התוצאה לא היתה נעימה בכלל. על אחד מהמיתרים ניכר גוש. "אתה רואה את זה?", הפרופסור הראה לי את הצילום, "זה מה שגורם לצרידות. חייבים להוריד את הנקודה הזאת. אין מנוס מניתוח". "אי אפשר להוריד את זה באופן אחר?", שאלתי. "תקשיב לי, אני מומחה במקצוע עם ניסיון של עשרות שנים ואני אומר לך רק ניתוח יכול לעזור". הרופא היה נחרץ לגבי האבחון.

יצאתי ממנו עם דאגה עמוקה. סיפרתי לחברים על התוצאות של הבדיקה. הם יעצו לי לבקש חוות דעת מרופא נוסף. קבעתי תור לפרופסור, תור שזמנו יגיע בעוד כמה שבועות. ברחמי שמיים התחלתי לחשוב: "וכי אתה גוי? עובר מרופא אחד לשני ומחפש חוות דעת? אכן, זאת השתדלות שחייבים לעשות, אבל העבודה שלך לא נגמרת בזה. בוא תחשוב כמו יהודי. הקב"ה מדבר אליך, תקשיב!". ניסיתי להקשיב.

קודם כל התחלתי להתפלל על רפואה שלמה. ביקשתי מה' שקולי ישוב לצלילותו ושלא אזדקק לניתוח כואב ומייסר. מלבד זאת המשכתי לחשוב: "הרי מיתרי הקול שייכים לעניין של שמירת הלשון. יש לנו ספר שלם שמרן החפץ חיים זצ"ל כתב עבורנו. נראה שעלי להתחזק בעניין". החלטתי להתחיל ללמוד את הספר בקביעות. זה לא היה קל וארך זמן עד שמצאתי חברותא שהסכים ללמוד איתי. עם הלימוד כבר היתה לי הרגשה טובה. הייתי בטוח שהנה כבר אראה ניסים ונפלאות.

התור אצל הפרופסור השני הגיע. הוא עשה את אותה הבדיקה שביצע הפרופסור הראשון. הרדים את האזור, הכניס מצלמה זעירה לעומק הגרון, ובדק את התוצאות. הוא עבר מיתר אחרי מיתר ואמר לעצמו: "תקין, הכול תקין". הוא הראה לי את הצילום וסיכם, "אין לך שום בעיה". "אבל יש לי צרידות", אמרתי לו. "תשתה מיץ תפוזים". "ולא צריך ניתוח?" - "ניתוח? למה ניתוח?! הכול בסדר. תהיה בריא!" אני כל כך נרגש. תודה לבורא כל עולמים. אני מספר, כדי שעוד אנשים ילמדו מזה וכמה שיותר. (מעובד מתוך 'השגחה פרטית')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הרב חכם משה זקן מאזוז צ"ל

הרב חכם משה זקן מאזוז צ"ל - נולד בשנת ה'תרי"א (1851) בג'רבה שבתוניס. בצעירותו למד אצל הגאונים חכם אברהם הכהן, חכם סאסי מעתוק כהן יונתן וחכם חיים הכהן שהיה לרבו המובהק של רבינו. בשנת ה'תרל"ב (1870) רבינו התבקש לנהל את ענייני הקהל ברובע 'כבירה' שבג'רבה - תפקיד אותו מילא עד יומו האחרון.

בשנת ה'תרל"ו (1875) התמנה לדיין בעיר ג'רבה. בשנת ה'תרס"ה (1905) התמנה לאב בית הדין. העמיד תלמידים רבים. רוב חכמי ג'רבה בדורות האחרונים סומכים ומתבססים על הוראותיו ופסיקותיו. בחכמתו הרבה ידע כיצד לדאוג לתווך בין בני זוג שלא יתגרשו. נפטר ביום ב' אייר ה'תרע"ה (1915). ציונו בג'רבה. חי כ-64 שנים. לאחר זמן הועלו עצמותיו לארץ.

אביו: ר' כמוס. **אשתו:** הרבנית מימיה. **מרבותיו:** חכם אברהם הכהן, חכם סאסי מעתוק כהן יונתן, וחכם חיים הכהן (רבו המובהק של רבינו). **מתלמידיו:** הצדיקים רבי מכלוף עידאן, רבי חיים חורי, רבי מרדכי אמייס הכהן ורבי יוסף בוכריץ. **מספריו:** **יסבר פנים** - חידושים על הש"ס **שערי משה** - שו"ת וחידושים בהלכה **שערי תורה** - חידושים ודרושים בהלכה **שם משה** - עניינים שונים **צדיק ונשגב** - על מסכת ביצה **ויקהל משה** - דרושים **קרא משה** - חידושים על התנ"ך ומאמרי חז"ל **הוראת זקן** - דינים והלכות באורח חיים ויורה דעה בערבית יהודית.

בערב שבת קודש, ב' אייר ה'תרע"ה, נפטר באי ג'רבה אב בית הדין הגאון רבי משה זקן מאזוז צ"ל. הצדיק נפטר כבן שישים וארבע שנים. על ההספד העידו "כי מעולם לא נעשה הספד מר וגדול כהספדו של רבינו הגדול זצוק"ל".

מקהילת ג'רבה נשלחו מברקים גם לקהילות אחרות כדי להודיע על האסון המר. המברק הגיע גם לקהילת טאטווין ובו בקשה לדרוש בשבת בשבח הצדיק הנפטר לכבוד התורה ולומדיה. המברק הגיע בזמן לא נוח. באותו יום שישי הגיעו נחילי ארבה לעיר וכיסו את עין הארץ.

המושל ציווה על כל תושבי העיר והיהודים בכללם לצאת ולגרש את הארבה, לפני שיאכל את כל העשב והעצים. בני הקהילה עמלו בפרך בניסיון גירוש הארבה ונבצר מהם להתכונן כראוי לשבת קודש. יתר על כן, הם חששו פן יאלצו לעסוק במלאכה זו גם בשבת עצמה. יש בכך משום ביטול עונג שבת, תפילה בציבור ולא יוכלו גם להעלות את זכרו של הצדיק הנפטר ברוב עם כראוי לכבודו, והכל מפני גזירת המושל ומורא עונשו.

בין העוסקים בגירוש הארבה היה גם הגאון רבי דוד כהן צ"ל, רבה של העיר טאטווין. תוך כדי עבודה, נשא את עיניו השמימה ואמר בקול רם: "ריבוננו של עולם, אם כבודו של הרב הגדול זכותו תגן עלינו יקר בעיניך, מתחננים אנחנו לפניך, שמחר לא יישאר ארבה אחד בכל גבול העיר, כדי שנוכל לחלוק לרבינו את הכבוד הראוי!". החמה עמדה לשקוע. שבורים ורוצצים פנו היהודים לקבל את פני שבת המלכה ולאזור כוח ליום מחר.

למחרת השכימו, והנה הארבה באופן פלא נעלם מן העיר. לא נותר אפילו אחד! הכל נאספו לתפילה נרגשת, ושמעו דברים בשבח רבי משה זקן מאזוז צ"ל. רבה של העיר פנה לשלושה דיינים וביקש מהם שיחקקו את המעשה המופלא לדורות בגביית עדות! (מעובד מתוך 'מעייני השבוע', שהביא מתוך הספר 'שפתי צדיק')

מעשה באדם שכלתו לא ידעה לאפות לחם בתנור. כל לחם שהיתה אופה, היה יוצא שחור כפחם. האיש ניסה להשפיע על בנו לגרש את אשתו, אבל קודם לכן, האב ובנו באו לפני רבינו וסיפרו לו על העניין. רבינו קבע להם מועד להגיע אליו עם הכלה ביום פלוני אחר הצהריים. לאחר שיצאו מבית הצדיק הרב ביקש מאשתו כי ביום המיועד תאפה לו לחם שחור כפחם ותעטוף אותו יפה במפית.

כשהגיע היום האב ובנו באו עם הכלה. הרב עסק אז בלימודו. לפתע אשתו לאכול קראה לו. הרב אמר לה, שתמתין מעט עם הארוחה כי יש אנשים שממתנים לו. האנשים מיהרו לומר כי יש להם זמן וקודם הרב יסעד את ליבו. הרבנית הגישה את האוכל והלחם. הרב ניגש לטול את ידיו, הוציא את הלחם מהמפית ולנגד האב ובנו נגלה הלחם שאשת הרב אפתה שחור כפחם.

הרב אכל אותו לאיטו כאילו רגיל בו. האב ובנו רואים ומשתאים. האב פנה לבנו ואמר: "אם הרב רגיל לאכול לחם כזה וסובל כך מאשתו, מה אנחנו נאמר?". הם מיד ביטלו את תוכנית הגירושין. (מעובד מתוך 'מעשי חכמי הספרדים')

הרב מאיר מאזוז סיפר על רבי משה זקן מאזוז שהיה רבה של חארה סגירה בג'רבה. אחד הסיפורים הוא, שאביו של הרב לקח אישה שניה. אותה אישה מסיבותיה לא הרשתה לבן רבי משה זקן מאזוז לקחת כלום. כשהיה רבינו צריך שמן ללמוד תורה לאורו הוא היה שולח את אשתו למטבח. היא היתה לוקחת שמן בפיה ומביאה אותו לבעלה כדי שיוכל ללמוד תורה לאורו.

אחרי שנים רבות עלתה משפחתה של הרבנית לארץ ישראל. הרבנית ביקשה גם כן להצטרף איתם ולעלות גם היא אבל בסוף ימיה לקחה בשיתוף ברגליה רח"ל. היא ביקשה מהם, שיוליכו אותה לקבר בעלה הרב ז"ל. הם לקחו אותה לשם. כשהגיעה לשם, היא בכתה ואמרה: "זכור נא כי כל התורה שלך ממני באה, שהייתי מביאה לך את השמן בפי וקעת אתה שוכח אותי?". היא לא זזה משם עד שהבריאה וחזרה ברגליה לביתה ואפילו זכתה לעלות לארץ עם משפחתה. ציונה בבאר שבע. (גדולי ישראל)

רמי מדאר סיפר: אני הייתי אחד מכמה חברים שהוציאו את עצמותיו של הצדיק הרב משה זקן מאזוז זצוק"ל. אותו יום היה יום בהיר מזג אוויר טוב רגוע. אנחנו חופרים עד שהגענו. היו כמה ספרי תורה קבורים לצדו של הרב. כשפתחנו את קברו של הצדיק רק הרמנו את הבלוק הראשון והנה פלא פלאים המזג אוויר ברגע אחד התהפך פתאום רוח חזקה ממש כמו טורנדו ופתאום התחילו לרדת טפטופים של גשם.

כולם ברחו למצוא מחבוא. אני הייתי בהלם מתבונן במחזה המופלא. רבי ברכיה דיעי ניגש אלי משך אותי ואמר: "מה אתה מסתכל, זה רב גדול". אמרתי לו: "חבל, שלא הבאתי מצלמה וצילמתי את המחזה" (בזמנו לא היה פלאפון עם מצלמה). תוך דקה הכול נרגע שוב כאילו לא קרה שום דבר: הכול חזר להיות בהיר שמש זורחת. חזרנו להוציא את עצמותיו של הרב הקדוש.

בְּרָכָה וְהַצְלָחָה

דתי שבמשך רבע שעה מסתובב סביב ביתו הסיק מיד את המסקנה: "הגנב בא לנסות את מזלו בפעם השלישית". הייתי אובד עצות, התפללתי בלבי שה' יעזור לי.

הבחנתי כי אחד מהשוטרים חובש כיפה. התעודדתי מכך והחלטתי לנסות ולהסביר לו את פשר התנהגותי. שמחתי כשהאיש גילה בקיאות בעניין. הוא הכיר את 'ברכת האילנות' וגם שמע על מעלתה של מצוות עניית אמן. הוא הבין גם כשהסברתי לו את ההידור שקיבלתי על עצמי, שלא לברך ברכה מבלי שמישהו יענה אחרי אמן.

קצת כשהבין מה חיפשתי מסביב לבית, השוטר ביקש ממני תעודת זהות. לאחר שבירר זאת הוא הגיע מיד למסקנה כי משהו השתבש. לא הייתי נראה כפושע.

"נראה לי שתפסת את האדם הלא נכון במקום הלא נכון", השוטר אמר לאיש, "אתה צריך להתנצל בפניו".

האיש לא ניסה להתווכח. הוא הרכין את ראשו בבושה תוך שהוא מביע את צערו. השוטר הפיג את המתח כשאמר לי: "קדימה, יש לך עכשיו שלושה שיענו אחריך אמן, זה הזמן לברך!".

התחלתי לברך בכוונה. בקושי עצרתי את הדמעות. השוטרים ענו אחרי 'אמן' ועזבו את המקום. נותרתי לבדי עם בעל הבית. הוא חש אי נעימות והוא התנצל שוב.

מובן שסלחתי. הבנתי שהוא טעה. האיש עדיין לא נרגע וביקש ממני להיכנס איתו הביתה. נכנסתי איתו. הבית היה ענקי, מפואר ושומם.

התיישבנו והאיש סיפר לי מעט מקורות חייו. מסתבר שהוא אדם אמיד מאוד. ברשותו כסף רב ונכסים, אבל אף לא טיפת אחת של נחת... הוא הוא התעניין על אודות משפחתי. הוא הופתע מאוד כשסיפרתי לו על המשפחה הברוכה שאני זוכה לגדל. עשרה ילדים בלי עין הרע.

האיש היה המום לחלוטין. דמעות עמדו בעיניו. לפתע הוא קם ממקומו, שלף מאי שם פנקס המחאות, רשם מה שרשם הושיט לי את צ'ק. התבוננתי והוכיתי בהלם כשנוכחתי בסכום שנרשם עליו: חמישים אלף ש"ח. לא פחות ולא יותר.

התביישתי לקחת, אבל האיש אמר לי בחביבות: "זה בסדר גמור, נשאר לי עוד הרבה גם אחרי זה. קח את הכסף וקנה לילדים שלך את הדרוש לחג. תגיד להם שמישהו שלח להם את הכסף באהבה רבה... אין לך מושג כמה שאני מעריך את הזכות שזכית בה, הלוואי שגם אני הייתי זוכה".

קצת לא יכולתי לעצור בעד הדמעות. הם היו דמעות של שמחה וגם של כאב, ועל יהודי שיש לו הרבה כל כך אבל בעצם אין לו כלום... נפרדנו בלחיצת יד חמימה.

להלן סיפור המעובד מתוך 'וכל מאמינים'. הסיפור נשלח מבעל המעשה, אברך מבית שמש, 'צדיק שומרי אמונים' שזכה לראות בהשגחה פרטית בזכות הקפדתו כשענה אמן וכך הוא סיפר:

ביום ד' בחודש ניסן נסעתי לביתי שבבית-שמש. במהלך הנסיעה התבוננתי בנוף המלבב שסביבי ולפתע נזכרתי: עדיין לא ברכתי 'ברכת האילנות'.

הקפדתי להיות מ'זריזין מקדימין'. נפנית מהכביש למושב הראשון שהיה בדרכי. לאחר סיבוב קצר בין הבתים מצאתי את מבוקשי. לפניי ניצב בית פרטי מפואר מוקף בחצר רחבה שבה צומחים כמה עצי פרי. עצרתי את הרכב, ירדתי והתקרבתי לחצר.

(זה המקום להוסיף שהאברך סיפר, כי בשנים האחרונות הוא זוכה להקפיד באמירת ברכות השחר בחברותא מדי בוקר. בשנה האחרונה גם התחיל לשמש באופן בלתי רשמי לשמש 'כגבאי אמן' בבית הכנסת, שבו הוא מתפלל. רבים מהמתפללים שזיהו את החביבות שהוא רוחש לעניין, באים לומר בפניו את ברכות השחר. נושא ה'אמן' חדר אליו עמוק לנשמה, עד כדי כך שכיום אינו מסוגל לברך ברכה אם אין מישהו שיענה אחריו אמן).

כאשר עמדתי לברך ברכת האילנות נזכרתי בהנהגתי זו והתחלתי לחפש בסביבה מישהו שיענה אחרי. הסתובבתי סביב החצר תוך שאני מתפלל בליבי לפני הבורא שימציא לפני יהודי שיוכל לענות אחרי אמן.

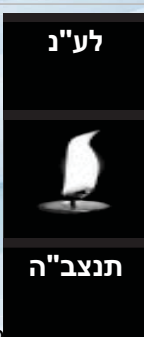
לפתע חשתי בחבטה עזה בגב. איש גבוה ושרירי הגיח מאחוריי ולפת את ידי בעוצמה כשהוא צועק: "תפסתי אותך סוף סוף. כל כלב בא יומו! מה חשבת? שתצליח להתחמק ממני?!". תוך כדי דיבור הוא משך אותי לתוך החצר, הושיב אותי על הרצפה. למרבה הבושה גם קשר את ידי מאחוריי באזיקון פלסטיקי, שלא אברח חלילה...

הייתי המום. מרוב בהלה התחלתי לבכות: "מה אתה רוצה ממני?", שאלתי אותו, "מה עשיתי לך?". "כל מה שיש לך לומר- תאמר לשוטרים" האיש אמר. "מה בדיוק גרם לך להסתובב במשך רבע שעה מסביב לחצר שלי אם לא כדי לגנוב?". "ניסיתי להסביר לו שבסה"כ באתי לכאן כדי לברך את 'ברכת האילנות' וחיפשתי מישהו שיענה אחרי אמן.

האיש שכפי הנראה היה נעדר מושגים בסיסיים ביהדות לא הכיר ברכה שכזו. את ה'אמן' הכיר רק מה'קדיש' שהיה אומר פנים פנים בביית הכנסת. חמש דקות לאחר מכן נעצרה לידינו ניידת משטרה.

שני שוטרים יצאו ממנה וביקשו להבין את הסיפור. האיש הציג בפניהם את גרסתו. רק אז הבנתי, מסתבר שבחודש האחרון פרצו פעמיים לביתו. לפי העדויות נראה כי מדובר במישהו שעטה על עצמו חזות דתית. עכשיו כשראה במצלמות אדם

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיאל בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל יצחק יצחק בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסובה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל דוד יצחק בן פרחת ז"ל פייבלה בת שמואל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה נעמי בת כתום ע"ה אילנה (מתרוזה) בת שרה ע"ה אלואר בן פרידה ז"ל משה בן רוזה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל שושנה בת נעמי ע"ה סעדה בת בסה ע"ה כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים בן שמואל ז"ל ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה סעידה בת תופחה ע"ה הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קסאנש בת דגיטו ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חומטל בן רינה ז"ל שפרה בת פסיה ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1009

הדלקת הנר: 19:00 צאת השבת: 20:04 רבינו תם: 20:44 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ויהי דבר (יחזקאל כב), שבת מברכין.

או צרות הפרשה

פרשת "אחרי מות"

"בקרבתי לפני ה' וימותו" [טז, א].

נשמותיהם של נדב ואביהוא – אומר הזוהר הקדוש – התגלגלו בפנחס בן אלעזר. בשעה שקינא פנחס את ה' והרג את זמרי וכזבי, הוא היה נתון בסכנה גדולה. בני שבט שמעון היו כולם גיבורי חיל וכולם פחדו מהם. אותם עשרים וארבעה אלף שמתו במגפה, כולם היו נשואים עם נשים מהערב רב, שלא התגיירו לשם שמים, ה' יצילנו. כאשר החלה המגפה, נכנס פנחס למתחם של שבט שמעון, הגיע לאהלם של זמרי וכזבי, והרגם. בכך בעצם מסר נפשו למות.

איך באמת זכה לצאת משם חי? בכל מצווה שאדם מקיים ובכל לימוד תורה שהוא לומד – אומר הזוהר – כדי שהדבר יצליח בידו, באה אליו מלמעלה נשמת צדיק, ומסייעת בעדו בקיום המצווה או בלימוד התורה. גם כאן, כשפנחס קינא את קנאת ה' צבא-ות, נכנסו בו נשמות נדב ואביהוא, והן ששמרו עליו מכל רע ודאגו שחפץ ה' יעלה בידו, לכן זכה פנחס להיות אליהו וחי לנצח ולא מת.

כמה דורות אחרי כן, בשעה שאליהו עומד להסתלק מן העולם ולעלות השמימה, הוא פונה אל תלמידו, אלישע, ואומר לו: "שאל מה אעשה לך בטרם אלקח מעימך" ואלישע עונה: "ויהי נא פי שניים ברוחך אלי", הוא מבקש ממנו שייתן לו מנשמתו. בדרך רמז פרשו את תשובת אלישע: "ויהי נא", "נא" ראשי תיבות – נדב, אביהוא. "פי שניים", אלו הם השניים שנמצאים אצלך, "ברוחך אלי" – תן לי חלק מהם, שיהיה גם לי כוח להתנבא, לחולל ניסים ולעמוד בפרץ מול כל מרשיעי ברית. באותו דור, דורו של אחאב, היו הרבה רשעים ועובדי אלילים, ואלישע רצה שיהיה לו את הכוח משמים לעמוד נגדם, לבצר את קדושת עם ישראל ולהילחם מלחמת ה' (דורש ציון).

"ואל יבוא בכל עת אל הקודש" [טז, ב].

על דרך רמז בארו פסוק זה, שבכל הזמנים והעיתים, ישנה עת שהיא בגדר עת רצון, וישנה עת שח"ו אינה כל כך עת רצון. החודשים אדר, ניסן, אייר וסיון – אומר הזוהר הקדוש – טובים מאוד לעבודת ה' ולקיום המצוות, ויש לנצלם כראוי. כמוכן שכל החודשים והימים טובים ומסוגלים, אבל החודשים הללו מוצלחים באופן מיוחד, ויש להיזהר לא לאבד אף יום מהם: לכן גם נקבעו בהם ימי הפורים, פסח, ספירת העומר ושבועות.

החודשים תמוז ואב הנם חודשים קשים. קרו לנו בהם הרבה אסונות, חורבן בית ראשון ושני, גרוש ספרד ועוד הרבה גזרות. גם החודשים טבת ושבט, החלים באמצע החורף, צריכים שמירה יותר מזמנים אחרים. לכן ימי השובבי"ם, שהם ימים של תעניות, תפלה וצדקה, חלים בחודשים אלו.

באמצע נמצאים ארבעת החודשים הנותרים – אלול, תשרי, חשוון וכסלו. חודשים אלו הם 'ניטרליים', ללא נטייה כלשהי לטוב או למוטב, וביד האדם להטותם, במעשיו ובתפילותיו לכאן, או חלילה לשם.

כך הוא גם – ממשיך הזוהר – בנוגע ליום. חציו הראשון של היום חשוב ומסוגל יותר מחציו השני. לכן אם רוצה אדם ללמוד תורה, עדיף שילמד בתחילת היום, ובחציו השני של היום יעסוק לפרנסתו. וכן בלילה, רצוי שחציו הראשון של הלילה ינוצל לשינה, וחציו השני לתורה.

גם בימות השבוע ישנם ימים טובים יותר וטובים פחות. שני וחמישי הינם ימים קשים, לכן תיקנו לומר בהם תחנונים, וכן ניתקנה בהם קריאת התורה. כמו כן, מי שמתענה – עדיף שיתענה בשני וחמישי. לעומתם, הימים שלישי וששי, הם היקרים והחשובים מבין ימות השבוע, ויש לנצלם בהתאם להתעלות בתורה ויראת ה'. ובאמצע נמצאים הימים ראשון רביעי, שהם לא לכאן ולא לכאן, וביד האדם להטותם לטוב או למוטב.

כמו כן החודש – בחציו הראשון הלבנה הולכת ומתמלאת, ובמקביל הכח הרוחני שלנו הולך ומתעצם, ואילו בחציו השני של החודש הלבנה הולכת ומתמעטת, וכך גם כוחנו הרוחני, מתמעט הוא והולך. לכן, ישתדל האדם תמיד לעשות דברים בימים שהם יותר מוצלחים. לא שחלילה הימים שבסוף החודש אינם מוצלחים, שאסור להתחנות בהם וכדומה. אדם החושב כך, עליו נאמר האיסור "לא תעוננו", וכפי שפרשו חז"ל, שאסור לאדם לומר: "עונה זו יפה לזה, ועונה זו יפה לזו ורעה לזו", אלא שמכל מקום ישנה איזושהי עדיפות לימים של תחילת החודש.

זהו שאמר הכתוב: "ואל יבוא בכל עת אל הקודש" – לא כל עת היא עת רצון המסוגלת לבוא בה אל הקודש, להצליח בתורה ועבודת ה'. לכן מן הראוי לאדם לבוא אל הקודש בזמנים המיוחדים, בעיתות רצון (דורש ציון).

"ונתן את הקטורת על האש לפני ה'" [טז, ג].

בזמן שהיה בית המקדש קיים, ביום הכיפורים היה הכהן הגדול נכנס לפני ולפנים, ומקטיר את הקטורת בבוקר ובבין הערביים. ולא היה עוזב את בית קודש הקדשים, עד שראה את כל הבית מלא בעשן הקטורת.

אחד מעשרה הניסים, שנעשו בבית המקדש, התרחש בהקטרת הקטורת: "עשן המערכה, אפילו כל הרוחות שבעולם באות ומנשבות בו, אין מזיזות אותו ממקומו".

סגולות רבות היו בקטורת, ובין השאר הייתה מביאה אנשים לחזרה בתשובה שלמה, והייתה מצילה ממגפה ומדבר, ומשאר מיתות משונות.

כך מובא בזוהר הקדוש: "אמר רבי פנחס: פעם אחת היינו הולכים בדרך, ופגשנו באליהו הנביא. אמרנו לו: יאמר לי אדוני דבר המועיל לבריות. אמר לי: כרת ברית הקדוש ברוך הוא, ונכנסו לפניו כל אלו המלאכים הממונים להזכיר עוונותיהם של ישראל. ובזמן שיזכירו בני האדם מעשה הקרבנות שציווה משה, וישימו ליבם ורצונם בהם – כולם יזכירו

אותם לטובה. ועוד, בזמן שיארע מגפה ומוות בבני האדם, והכרוז עבר בין כל חילות השמים, שאם יכנסו בניו של הקב"ה שבארץ בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ויאמרו ברצון הנפש והלב עניין הקטורת והסמים שהיו להם לישראל, תתבטל המגפה והמוות מביניהם".

עוד מובא בזוהר הקדוש: "ברית כרותה לפני הקב"ה, שכל מי שמתבונן בשכלו וקורא בכל יום את מעשה הקטורת, ינצל מכל דברים רעים וכשפים שבעולם, ומכל פגעים רעים, ומהירורים רעים ומדין רע, ומדבר ומגפה, ולא ינזק כל היום ההוא, שאין הסיטרא אחרא יכול לשלוט עליו, וצריך האדם שיכוון בה".

על כן, יש להיזהר בכך מאוד מאוד, לומר פרשת הקטורת בשחרית ובמנחה, באותה שעה שהיה הכהן מקטיר את הקטורת. ויכול אדם לאמרה לא רק בתפילה, אלא בכל מקום – בתחנת האוטובוס, ברחוב, בנסיעה, בהמתנה בתור וכו'. ובפרט אם הולך למקומות מסוכנים. רק יראה שאין מסביבו לכלוך או פריצות, ויכוון לבו לשמים.

עיקר פרשת הקטורת הוא מן המילים: "אתה הוא ה' אלוקינו שהקטירו אבותינו לפניך את קטורת הסמים, בזמן שבת המקדש היה קיים" עד סוף "ובהעלות אהרון את הנרות בין הערבים יקטירנה קטורת תמיד לפני ה' לדורותיכם". אחר כך יאמר: "תנו רבנן, פיטום הקטורת כיצד... עד ואם חיסר אחת מכל סימניה חייב מיתה".

משם ואילך אלו תוספות, אבל בעיקר יש להקפיד לומר עד שם (דורש ציון).

"ואיש איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף אשר יאכל ושפך את דמו וכיסהו בעפר" [יז, יג].

השוטח חיה טהורה או עוף טהור, חייב לכסות את דמם לאחר השחיטה. שבע חיות טהורות כלולות בדין זה: איל, וצבי ויחמור, ואקו, ודישון ותאו וזמר. דם בהמות אינו מצריך כסוי.

כסוי הדם צריך להיעשות בעפר. דבר שמגדל צמחים – מכסים בו, ועפר שאינו מגדל צמחים – אין מכסים בו. ישנם דברים הבאים גם העפר, וניתן לכסות בהם על אף שאינם עפר ממש: "מכסין בסיד ובחרסית ולבנה ובמגופה שכתשן", אף על פי שאינם מגדלים צמחים, משום שנעשו מעפר המגדל צמחים.

גם באפר מותר לכסות, מאחר ונקרא עפר בעניין פרה אדומה, שנאמר: "ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת". אף בפרורים של זהב מותר לכסות, משום שהזהב קרוי עפר, שנאמר: "ועפרת זהב לוי".

ובבאור טעמה של מצווה זו מובא בחז"ל, שלאחר שקין, הרוצח הראשון בעולם, הרג את הבל, נותר הבל על הארץ, ולא ידע קין מה לעשות עמו. לבסוף ראה שתי ציפורים שרבו ביניהן, והרגה אחת הציפורים את חברתה. מה עשתה אותה ציפור? – חפרה בור, וקברה את נבלת חברתה באדמה, וממנה למד קין וקבר את הבל. ומאחר ונלמד עניין הקבורה מהעופות, זכו העופות שיכוסה דמם בעפר.

עוד מסופר, שבאו העופות הטהורים והצלו בכנפיהם על גופתו של הבל, שלא תכה אותו השמש. ובאו החיות הטהורות וחפרו באדמה וקברו את הבל. ובשכר זה זכו כל אלו שיכוסה דמם.

בספר "פענח רזא" מובא טעם נוסף: אליעזר היה בדרכו מחרן לביתו של אברהם אבינו, והביא עמו את רבקה, שתהא כלה ליצחק. כאשר הגיעו לבאר לחי רואי, ראתה רבקה את יצחק בפעם הראשונה. שאלה רבקה: "מי האיש הלזה ההולך בשדה לקראתנו?" ואמר לה אליעזר: "הוא אדוני". באותה שעה נפלה רבקה מעל הגמל, ונשרו בתוליה. עמדו החיות הטהורות והעופות הטהורים, ושמרו על דמה עד שבא יצחק. בזכות זה קבלו שכר – שיכסו את דמם. הקב"ה אינו מקפח שכר כל בריה ובריה, ומשלם שכר אף לבעלי חיים.

בעבר היה מקובל לעבד את העורות לספרי תורה, לתפילין ולמזוזות באמצעות צואת כלבים. ומפני מה זכו לכך הכלבים? – על אשר "לא יחרץ כלב לשוננו", בעת שיצאו ישראל ממצרים.

למה זכה הברזל, שעושים עמו ברית מילה? בשעה שקלע דוד המלך את האבן במצחו של גלית, חבש גלית כובע נחושת שהוא מין ברזל. אמרה האבן לברזל: "הבקע מפני!" אמר: "לא". אמרה האבן: "עשה למען כבוד ה' יתברך". הסכים הברזל ונבקע, חדרה האבן בתוך ברזל וקלעה במצחו של גלית. ועל כך קיבל הברזל שכרו. הרי לנו, שגם הדומם מקבל שכר. ואם הדוממים ובעלי החיים, שאין להם בחירה, מקבלים שכר – על כמה וכמה האדם, שיש לו בחירה, ועובד את ה', ומקיים מצוות מאהבה, אין לשער שכרו העצום על קיום התורה והמצוות (דורש ציון).

דיני ספירת העומר

א. נוהגים הספרדים ובני עדות המזרח שלא לישא אשה בימי ספירת העומר, מפסח עד יום ל"ד בבקר, מפני שבאותו זמן מתו עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא. וכיון שפסקו למות ביום ל"ד בערב לכן מותרים לישא מאותו יום ואילך. מפני שעיקר ההפסקה היה ביום ל"ג, וביום ל"ד מתו רק מעט, ולכן ביום ל"ד בבקר מותר, מפני שמקצת היום ככולו. ומנהג האשכנזים כדעת הרמ"א לערוך נישואין בל"ג בעומר.

ב. אף על פי שמותר מעיקר הדין לשמוע בשאר ימות השנה דרך הרדיו והטייפ שירי קודש המלווים בכלי נגינה, מ"מ בימי הספירה יש להמנע מלשומעם, אבל בשמחת מצוה כגון מילה, או בר מצוה, או סיום מסכת, מותר לשמוע שירי קודש. ושירה בפה כשהיא דרך הודאה לה' יתברך, בלי כלי נגינה, מותרת אף בימים אלה, וכ"ש שמותר להשמיע נעימה בתפילה, או בשעה שעוסק בתורה, וכ"ש בשבתות שבתוך ימי הספירה, ואין להחמיר בזה כלל.

ג. נוהגים הספרדים שלא להסתפר אלא עד יום ל"ד בעומר בבוקר. אבל אם חל ל"ג בעומר ביום שישי מותר להסתפר ביום שישי לכבוד שבת. ראוי להחמיר שגם אשה לא תסתפר בימי העומר – אם התספורת לא נחוצה לה כ"כ.

ד. החרדים לדבר ה' נזהרים בימי הספירה שלא לגלח את הזקן, אולם ישנם כאלה שקשה להם להמתין בגילוח הזקן כ"כ, ולכן נהגו היתר לגלח בראש חודש אייר.

ה. יש אומרים שאם מצטער הרבה כשאינו מגלח זקנו בעומר – יש להקל לו לגלח הזקן בכל ערב שבת לכבוד שבת. וראוי מאד להחזיק במנהג שלא לגלח הזקן, ובפרט בני הישיבות שחובה עליהם לקיים מנהג זה.

ו. אם חל ברית מילה בתוך ימי הספירה, מותר לאבי הבן ולסנדק ולמוהל להסתפר ולהתגלח באותו היום, הואיל ויום טוב שלהם הוא. וכן יש להקל לנער שהגיע לגיל מצוות ונעשה בר מצוה שיוכל להסתפר באותו יום.

ז. מותר להכנס לדירה חדשה בימי הספירה, וכן מותר לסייד את הדירה, או לעשות טפטים לנוי.

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ מניזה בת שוקט ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי בת חגת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסטר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסטר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

712

ניתן לתרום זכר למחצית
השקל לטובת העלון
והכולל

במספר טלפון:
050-4120812

ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46

לע"נ הרב מאיר זאב בן משה זצ"ל

סיפור לשבת קודש

המכתב

הספור המחיוחד הבא, יש בו מוסר השכל מעשי. בנינו בית טוב, בית של תורה. כמה בנות צמודות בזו אחר זו, ולאחריהן בנים.

בתי הבכורה היא ילדה מקסימה וטובת לב עם המון מדות טובות ודרך ארץ, אך בלימודים היא לא מבריקה, מה שאומר שהיינו צריכים להשקיע בה המון בהוראה פרטית ובקידום. אמנם ראינו השפעה מסוימת, אך לא כזו שהפכה אותה למצטיינת אלא לכל היותר לבינונית. בשנים האחרונות של בית הספר היסודי היינו כולנו בלחץ גדול מאוד. ידענו שבקרוב תגיע לכיתה ח', ומשם תצטרך להתקבל לסמינר. כמו כולם חשוב היה לנו מאוד שתתקבל לסמינר טוב, וגם מגיע לה ולנו כזה פסמינר. אנחנו משקיעים כל כך בחינוך ובהשרשת יראת שמים שזה פשוט לא היה הוגן שהיא לא תתקבל לסמינר החשוב שהולכות רוב חברותיה.

מצד שני ידענו שהשגיה בלימודים הם כאלה, שלא יאפשרו לה להתקבל לסמינר הזה. אנחנו משפחה די פשוטה, אין לנו שום קשרים, וכולם רמזו לנו שכדאי לנו לרשום אותה לסמינר פשוט יותר.

זה כאב לי בכפליים. גם על הילדה שלי שאני מעידה שהיא ילדה צדיקה, טובה ויראת שמים, סמל ודוגמה לחינוך טוב, וגם על שאר הבנות שלנו. ידענו שאם נאלץ לשלוח אותה לסמינר פחות טוב, כל הבנות אחריה יאלצו ללכת גם הן. אמנם "על פי הספר" זה לא אמור להיות כך, אבל לא נראה לי שמשוהו טורח לפתוח את ה"ספר" הזה... ככל שחלף הזמן, הלחץ הלך וגבר. כשהרישום לסמינרים החל, רשמנו אותה לסמינר שרצינו, וכמובן קיבלנו תשובה שהיא לא התקבלה לשם.

אבל כבד ירד על הבית. לא יכולנו להסתכל בפניה של ביתי. ישבתי עם בעלי וחשבתי מה לעשות.

ואז בעלי אמר: "בואי נחשוב אילו קשרים אפשר להפעיל. מישהו שימליץ עלינו ועליה, שייסביר להם שהיא יהלום ושחבל לותר עליה". הבטתי בו והפנים שלי אמרו את התשובה. איזה קשרים ואיזה נעליים. "את מי אנחנו מכירים שם בכלל?"

בעלי ענה: "את למדת אצל המנהלת של הסמינר, לא?"

הסתכלתי עליו לבדוק שהוא לא צוחק עלי!

זה נכון שלמדתי אצל המנהלת הזו. אבל זה היה לפני כשלושים שנה, כשהייתי בת 10 ובכתה ד', בתקופה הזו היא היתה מורה מקצועית לחשבון בבית הספר היסודי בו למדתי. הסיכויים שהיא תזכור אותי דומים לסיכויים שאני זוכרת את מה שהיא לימדה אותי, וכאן טמון עוד מוקש: את מה שהיא לימדה, לא שכחתי אחרי שלושים שנה אלא חמש דקות אחרי שהיא לימדה, ואם להיות ישירה יותר, הבת שלי אינה הראשונה במשפחה שהיא חלשה בלימודים. זה הגיע ממני. כך שעדיף שלא להזכיר לה מי אני ומה אני...

עברו כמה ימים. הבית כולו באבל, ובאחד הערבים בעלי שוב פונה אלי ואומר:

"תראי פניתי למי שהייתי יכול. אנשמים אומרים לי: "זה בסדר אני אדבר", חלקם לא מדברים, וחלקם פשוט הולכים להנהלה ואומרים: 'הם ביקשו ממני שאני אדבר בשבילם', שזה שווה כמו שלא דיברו

בכלל, ואולי זה אפילו מזיק". ובעלי ממשיך ואומר: "אני מכיר אותך יותר מכל אדם אחר ויודע איזו אישה טובה וצדיקה את, אשת חיל... ימצא... מפנינים מכרה" (כך במילים האלה ממש אמר), "אני בטוח שאם היא תזכור אותך - זה יהיה לטובה, וגם אם לא תזכור אותך, ברגע שהיא תראה אותך ותתרשם ממך, היא תבין שזה טוב בשבילה שהבת שלנו תהיה בסמינר, כי אולי יש לה בסמינר המון גאוניות, אבל ילדה כזו מקסימה, שקבלה כזה חינוך טוב ושיש לה כזו אמא מיוחדת ומחנכת - אין הרבה". היו לי דמעות בעינים כשבעלי אמר לי את זה. הוא תלמיד חכם ואציל נפש שחץ מללמוד כל היום ולהכניס לבית איורה של קדושה וטהרה לא עושה כלום, פרט בלעזור בבית על אף שאינו מבקשת. לפני שהחזרתי לו מחמאה הוסיף ואמר: "לכי תדעי, אם תתרשם ממך ותבין איזו אישיות את, היא עלולה עוד לחשוב בטעות שגם הבעל שלך שווה משהו..."

שתקנו כמה דקות, ואז אמרתי לו: "אני רועדת לעשות את זה ופחדת שתהיה לי אי נעימות כזו שתשבור אותי, אבל מכיוון שזו בקשתך בעלי היקר, אני אעשה את רצונך, יהיה מה שיהיה".

כמובן שכל הבית הגביר את אמירת פרקי התהילים ואני שמתי פעמי אל הסמינר, לדבר עם המורה שלי לחשבון מכיתה ד', שהפכה למנהלת סמינר, בלי לדעת מה לקוות: שהיא תזכור אותי או שתשכח אותי כליל.

המתנתי כמה דקות במסדרון, מזכירות יצאו אלי ואמרו שהיא מאוד עסוקה, אבל אני בקשתי רק חמש דקות. הן הבינו היטב לשם מה הגעתי, ולאחר מכן התברר שזה היה מחדל של השומר שבכלל הכניס אותי. בסוף היא הסכימה בלידת ברירה שאכנס.

ישבתי וסיפרתי על בתי. אמרתי שהיא ילדה טובה ויראת שמים. שאמנם אינה מצטיינת בלימודים, אך היא משקיעה הרבה, ויש לה מידות טובות שאין להרבה ילדות.

הקדוש ברוך הוא שם לי בפה מילים, והיא הקשיבה והיתה אמפטיית, אבל על פניה כבר ראייתי את התשובה.

כשסיימתי אתי דברי אמרה לי: "אני אחשוב על הדברים שאמרת ונמסור לך תשובה".

הייתי מספיק חכמה כדי להבין מה יהיה אופי התשובה והחלטתי לנצל את ההזדמנות ולקיים את שליחותו של בעלי.

"האמת שאת צריכה להכיר אותי" אמרתי. היא זקפה ראשה "איך?"

"אני למדתי אצלך בכיתה ד', בבית הספר היסודי. היית מורה מקצועית בחשבון".

"יפה", אמרה בקול אדיב שנתן לי להבין שהיא לא זוכרת. ובינינו, מה זה כבר מוסיף...

ואז החלטתי ללכת עד הסוף, "השם שלי היה אז... וכאן נתתי את שם המשפחה לפני הנישואין. 'אולי את זוכרת?' איך שאמרתי את השם השתנו פניה של המנהלת במאה שמונים מעלות. היא נראתה נדהמת, ואחר כך נרגשת, ולאחר מכן אדמומיות פשטה על פניה, ולפתע ראייתי דמעה בקצוות עיניה.

זו את דבורה'ה... היא נקבה בשם החיבה שלי ובשם משפחתי. אני מקבלת את הבת שלך מייד לסמינר".

הפעם היה תורי לקבל הלם. האמת שהשינוי היה כל כך פתאומי, וכל כך לא הגיוני, שלא יכולתי לקלוט אותו, וכשקלטתי הייתי נדהמת כפליים, כאילו, מה? אפשר לחשוב שהייתי איזו ילדה מצטיינת, כוכבת,

לעמוד על המשמר.

אני מוכרחה לומר שמצד הדין בתך לא יכולה להתקבל. היא בת טובה ושמענו דברים טובים, אך זהו סמינר למצטיינות, ואנו חייבים לשמור על הרמה, אבל לכל כלל יש יוצא מן הכלל."

ואז הטילה המנהלת את הפצצה, שכמה שהיתה מונחת מול עיני, לא חשבתי אפילו בכון: "המכתב ששנה את חיי נכתב על ידי אמך, ואת יודעת על מי הוא נכתב? אודותיך, ואת רוצה לדעת עוד משהו? חלק מהשבחים באמת הגיעו לי. אבל חלק היה טל ומטר בלתי נתפס של טוב שאמך פשוט המטירה עלי."

המילים החמות הללו, שחלקן הגיעו אלי בזכות וחלקן כתוספת של טוב לב, שנו את חיי בשניה לטובה. אין לי מושג איזה מנועול הם פתחו בלבה של המנהלת - אבל הם פתחו. אני כאן בזכות המכתב ההוא.

וכעת, כשאת באה עם הילדה שלך, שאמנם אינה עומדת בכל תנאי הקבלה, אני צריכה להיות חסרת מידות וכפיות טוב כלפי אמך וכלפי הבורא כדי שלא להחזיר לך מידה כנגד מידה.

אני מקבלת אותה מידי, ואני מודה להקדוש בריך הוא שנתן לי את הזדמנות, לתת את ההזדמנות לנכדתה של זו שנתנה לי את ההזדמנות חיי."

"אל תדאגי דבורה'ה", אמרה המנהלת "בתך התקבלה. לך תגידו תודה לאמא שלך הנפלאה, ששלחה מכתבה על פני המים, וגם תודה לבורא עולם שבהשגחתו הפלאית זמן אותנו יחד כדי שאוכל לדאוג לך שברוב הימים תמצאנו נכדתה"

זה הספור, ואני לא צריכה לכתוב את המסר שלו. אין אדם עושה אלא לעצמו.

אין איש מפסיד מטוב לב ומפרגון. ואם בן אדם מפזר אור וטוב בכל אשר ילך - אך טוב וחסד ירדפוהו כל ימי חייו, ואם כל בני האדם יעשו כך יתפוך העולם שלנו ל"עולם חסד..." (חיים ולדר)

(סימנא טבא)

אהבת רעים

...וכן צריך לקיים במצוה זו "ועשה טוב" בדבור ובמעשה: בדבור לדבר דברים טובים ונכונים לשמח אנשים, כגון בשורות טובות ועצות טובות ולהרים מנשול מדרך חברו, להודיע לו אם יודיע שיגיע לו שום נזק בשום אופן ולנחמו בעת צרתו וכהנה רבות. ובמעשה עשות חסד בגוף ובממון. כאשר חפץ שיעשו לו ושירחמו עליו ושידחקו עצמם כדי לרחם עליו, ככה יעשה למען עשות חסד ולקיים מצות ואהבת לרעך כמוך. אשרי אנוש... זאת ו... אדם יחזיק... (ישעיה נב ב). לפם צערא אגרא (אבות סוב"ה), כי לפם צערא עושה נחת רוח ליוצרו. וכרחם אב על בניו ואח לצרה ילד (משלי יז יז) כן איש את רעהו יעזרו, כי כלנו בני איש אחד נתנו (בראשית מב יא), אחים אנתנו. וכאשר יחוס על אחד מאיבריו כן צריך לחוס על כל אדם מישראל, כי כלנו כאיש אחד כגוף אחד: והנה האדם אוהב את עצמו ואת בנו ואת אחיו מפני שהטבע מחיבו, אבל לגבי חברו במקום שסובר דאית לה פסידא או טרחא דגופא, אהבת עצמו גוברת עליו, ומה גם שלהיות הדבר מצוה רבה יצרו של אדם מתגבר עליו להעבירו על דעת קונו למען יאבד טובה הרבה, וצריך להתגבר על יצרו ולחוס על כבוד קונו ולעורר את האהבה. ואשריהם ישראל, כמה יגיעות יגיעים וכמה טרחות סובלים וכמה הוצאות מוציאים על דבר מצוה ומעשים טובים, זכאה חולקיהון. אבל דא עקא שיש מצוות גדולות אשר דורש אין להם מחמת שאין מחזיקין אותם למצוות כל כך. ואם אמרו (אבות ד ב): הוי רץ למצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות, על אחת כמה וכמה מצוה רבה כזו, שנכלל בה אהבת חסד ואהבת רעים ודרכי שלום, שראוי לרדף אחריה כרודף אחר החיים. ומאחר שיצר סמוך מורה מי"ט פנים לטרה את השרץ ולקרב התועלת לעצמו, ומה גם שיש בדבר זה כמה ענינים שהירא את דבר ה' נבוך הוא ואינו יודע איזה דרך ישכן אור, לכן העצה היעוצה היא לקיים מאמר התנא שאמר (שם יג): ואל ביתך אל תשען. וזה כלל גדול בכל התורה כלה, וכל שכן במלך דממונא, הולך... חכמים יחכם (משלי יג כ) וישיג ארחות חיים: (פלא יועץ)

או כאילו משפחתי היתה משפחת רבנים חשובה, מה הסיפור כאן? "את בטח מתפלאת מה גרם לי לשנות את דעתי בקיצוניות כזו", אמרה המנהלת, "ולי חשוב שתשארי כאן כמה דקות לשמוע סיפור אישי שאותו לא השמעתי מעולם לאיש".

המנהלת החלה לספר:

"הייתי מורה מקצועית בבית הספר היסודי בו למדת, ומהיום הראשון נראה שלא מצאתי חן בעיני המנהלת. איני יודעת מדוע, אני והיא כנראה לא נדבקנו זו לזו.

היא הית מעירה לי על כל צעד ושעל, בודקת אותי שבע פעמים ותמיד לא מרצה, ובעיקר פשוט הקפיאה אותי על מקומי, לא קידום בעבודה, לא קידום בשכר, ולא תוספת שעות.

הייתי מגיעה כל יום הביתה שוברה ואומרת לבעלי: 'אני לא יכולה להמשיך שם. רע לי, זה הורס לי את הבריאות'. בעלי היה שואל רב, והרב היה אומר: 'לא עוזבים עבודה סתם כך, לא סוגרים דלת לפני שדלת אחרת נפתחת', ואני הייתי חוזרת לעוד שבוע קשה, לעוד חודש בלתי נסבל.

עשר שנים עבדתי שם, בלי יום אחד של טוב.

ויום אחד קוראת לי המנהלת לחדרה ומגישה לי מכתב.

היה זה מכתב של אחת האמהות שכתבה שירות ותשבחות על מסירות לביתה.

היא כתבה שאמנם אני מלמדת רק חשבון, אבל אני משפיעה על בתה בכל התחומים ושלמרות שבתה מתקשה אני מתמסרת אליה ומגלה אכפתיות. היא כתבה שני עמודים גדושים בתשבחות שממש גרמו לי להסמיק.

המנהלת הביאה בי ואמרה 'מעולם לא קיבלתי כזה מכתב על איש צות כלשהו, אני חושבת שאני מתחיל להסתכל עליך בצורה שונה'. אמרה ועשתה.

מהרגע הזה השתנה היחס אלי במאה שמונים מעלות. המנהלת החלה להחמיא לי, לכבד אותי ולשתף אותי בנעשה, להוסיף לי שעות ותקנים.

המורות האחרות פשוט שפשפו את עיניהם ולא הבינו מה קרה פתאום. היחס שלה אלי היה ידוע ומפורסם...

ארבע שנים לאחר מכן הודיעה לי המנהלת כי התפנה תפקיד בחינוך בכתה ח' וכי היא מציעה לי אותו.

אני זוכרת את עצמי פורצת בבכי של אושר ורצה לספר לבעלי על החדשה המסעירה.

מהרגע הזה ואילך אני והמנהלת הפכנו לשותפות של ממש, והיא ממש התייעצה איתי על כל צעד ושעל, ולאחר שנתיים גם מנתה אותי לסגניתה.

ארבע שנים לאחר מכן, פרשה מתפקידה, לא לפני שנלחמה כלביאה שאני אקבל את תפקיד המנהלת במקומה.

וכך היה. הייתי מנהלת בית ספר היסודי עוד כמה שנים, ואז נפתח הסמינר והוצע לי לבוא ולכהן כמנהלת. התייעצתי עם רבנים ונתתי את הסכמתי.

בעיית הרישום אינה פשוטה, ומנהלת חייבת לעמוד על המשמר, וזאת אני עושה בצורה טובה, או רעה, תלוי בעיני המסתכל. מישהו חייב

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!

Table with 3 columns: Contact info for 'Le'N Sarah', 'Le'N Sarah' (6730*), and 'Le'N Sarah' (22:30-24:00). Includes details about the newsletter and subscription information.

סגולה מרבי נחמן לזש"ה

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: קריאת שמע

פרשת אחרי מות

בס"ד | גיליון מס' 478

כיצד פתק קטן הציל ממוות חמישה נוסעים ברכב מרוסק?

אני השם אלוקים (י"ח, ב)

בכל לב, ואז היצר יסתלק ממנו!

אחים יקרים! נמצינו למדים, שקריאת שמע היא 'קדם הגנה' דו שכבתי. היא מצילה מכל פגע ואיב גשמי, ונד בכד יש בה סגולה עוצמתית להתמגן מפני היצר הרע. כל מה שכדאי כל כך לעשות - הוא לקרוא קריאת שמע כהלכה, בכוונה, בזמנה, בדקדוק התיבות כראוי - והנה אנו מעוטרים בשכבת הגנה עוצמתית מכל צרה וצוקה, מכל נגע ומחלה, מכל נסיון ויצר הרע!

במרכז פרשת 'אחרי', הראשונה מבין פרשות השבוע, אנו קוראים את המילים המרטיטות 'אני השם אלוקים', ורש"י מאיר אותן בזווית ייחודית ומרוממת: הקביעה שה' הוא אלוקינו, יש בה אמירה שאנו מחוייבים לו, אנו עושי רצונו, אנו קיבלנו את מלכותו עלינו, ולכן אנו מחוייבים למצוותיו. זוהי מהותה של קריאת שמע: קריאה ברורה שה' הוא האלוקים, אנו מחוייבים לו ולקיום רצונו, זה המשפט שאנו שואגים מקירות ליבנו פעמיים ביום, מקבלים על עצמנו עול מלכות שמים!

וככל שנעשה זאת כראוי, נקפיד לקיים מצוות קריאת שמע בזמנה וכהלכתה, מתוך ריכוז וכוונה, תוך הבנת המילים והמשמעות, כשכל איברינו מרוכזים בתובנה העמוקה של קבלת עול מלכות שמים - כך נזכה לפתוח ולסיים את יומנו ב'קדם הגנה' ייחודי שישמור עלינו מכל צרה גשמית ומפגע רוחני, ינהל את חיינו בשלווה ונחת, ויפתח לנו את שערי שמים לחיי אושר ושמחה, נטולי כל צרה ודאגה, ומלאי סיפוק ונחת!

האב הצעיר שניצל ממוות!

היה זה בליל 'זאת חנוכה' תשע"ד, שהיה לילה חורפי, גשום וסוער מאוד. חמישה אברכים יצאו מירונה, אחד מהם הוא הר"ח רבי יוסף דב לפקוביץ' שליט"א - שטיפר לנו את הסיפור. הם ביקשו לנצל את עת הרצון להתפלל בציונו הקדוש של רבי שמעון בר יוחאי על אחד מחבריהם, שהיה חולה מאוד ונזקק לישועה גדולה. הם הגיעו לחצר הציון, ואז שמעו קול מוכר, מברך בקול 'שהכל נהיה בדברו'. אחד האברכים עצר על עומדו ופנה לראות מי המברך, וחיש קל נזכר כי הוא מכיר...!

היה זה מגיד המישרים הר"ה ר' ג' מאיר מיכאל גרינוולד שליט"א, המזכה את הרבים בדבר חשיבות הברכות וזכות

קריאת שמע, שניצב בסמוך וביקר על כוס שתייה. הם פנו אליו והחלו לשוחח אתו, תוך שהם מספרים שהגיעו להתפלל על חברם החולה במחלה קשה ועובר טיפולים קשים ומייסרים, והם מבקשים לעזור רחמי שמים עבור...!

הרב גרינוולד נאנח, אולם חיש מהר ניצת זיק בעיניו. 'אתן לכם מתנה!' - אמר, וציטט מדברי הרמ"ק, רבי משה קורדביו זיע"א - רבו של האריז"ל, בספרו 'אור החמה', פנינה יקרת ערך, מרוממת ומרטיטה. וכך נאמר שם, ציטוט מבהיל, מילה במילה: 'אף על פי

אנו חיים בתקופה לא קלה, תקופה שנסיגותיה מרובים ושלוותה מועטה. היצר הרע אורב לכל יהודי, כל יום, בכל פינה, בכל עת ובכל שעה, והאפשרות שלנו לצלוח את תענועיו ומכשוליו - דורשת הרבה אנרגיה, רצון פנימי ומלחמה תמידית. גם בחזיתות אחרות המצב לא פשוט, כולנו מכירים אנשים שנקלעו לבעיות בריאות קשות, יש אסונות ל"ע חדשות לבקרים, הפרנסה רעועה ביותר מדי בתים, ובאופן כללי - כולנו חיים במתח מתמיד, מקווים לטוב ומייחלים לרוגע.

מה שיהודים צריכים בתקופה כזו, הוא 'קדם הגנה' רב עוצמה דו שכבתי, שבכוחו לשמור ולהגן עלינו מכל מכשול רוחני כמו פגע גשמי, מכל אויב אורב בדרך, מכל נסיון או קושי. אנו זקוקים לכח עלילי וחזק, שיכול לשמור ולהגן עלינו במצבים כאלה, שמסוגל למנוע כל צר וצער מלבוא באוהלינו, שבכוחו לשמור על חיינו שלווים ורוגעים דשנים ורעננים.

הבשורה היא שזו לא רק משאלת לב, יש דבר כזה בנמצא, הוא קרוב אלינו מאוד, ובורא עולם - אבינו האוהב, נתן לנו במתנה את הזכות להשתמש בכלי הזה פעמיים ביום, להגן על עצמנו, על משפחתנו, על רכושנו, על כל היקר לנו. מדובר במתנה היקרה לקרוא קריאת שמע פעמיים ביום, לקבל את עול מלכותו יתברך, להכריז שהוא מלכו של עולם - בעבר, בהווה, ובעתיד, וכשנעשה זאת נכון - נזכה להגנה מלאה ומושלמת.

הבה נתבונן בגילוי מדהים שהגמרא במסכת סוטה דף מ"ב מביאה בשם התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי. הגמרא מתארת מצב של מלחמה, כשאויבים קמים על העם היהודי לכלותו. ועל כך אומר רבי יוחנן בשם רבי שמעון בר יוחאי, שקריאת שמע פעמיים ביום - היא ההגנה הטובה ביותר מפני אויבים כאלה, היא השומרת ומגינה מפניהם!

ולא רק במלחמה גשמית, אלא גם במלחמה רוחנית: הגמרא אומרת שאם רואה אדם שיצרו מתגבר כנגדו, ולימוד התורה אינו מועיל לו להתגבר עליו, יקרא קריאת שמע! - קריאת שמע היא המתכון לנצח את היצר, היא מעניקה לנו את היכולת להתמגן מפניו!

מדהים! ניצב לו אדם במלחמת היצר, רוצה להתגבר על נסיון שלא לדבר לשון הרע, לשלוט בכעסו, וכל כיצא בזה. מנסה הוא למשול ברוחו, ואף כשהוא מתיישב ללמוד, עדיין ארס היצר מפעפע בו, זורע בו הרס, הוא קרוב לשבירה - יש לו עצה, 'נשק יום הדין': לקרוא קריאת שמע, קריאת שמע בכוחה להציל מפני היצר!

בספה"ק 'פנים יפות' מסביר את ההגיון מאחורי הסגולה הזו: כשאדם קורא קריאת שמע, הוא מקבל על עצמו עול מלכות שמים, מתחייב שכל איבריו ורצונותיו משועבדים לבורא עולם ולעשות את רצונו. אם אדם מתקשה במילוי משימה זו, כל הדרוש ממנו הוא לשוב ולהכריז את קריאת שמע, לקבל על עצמו עול מלכות שמים

ביטוח רוחני...

היה זה בעת בה ביקר בארצות הברית הגה"צ רבי משה אהרן שטרן זצ"ל - משגיח ישיבת קמניץ, והתארח בבית משפחה מכובדת. המארח ביקש לשוחח עמו על צרה המעיקה עליו, וסיפר כי כל בניו ובנותיו מרוויים אותו נחת, גדלים לתפארת. כולם - למעט בת אחת, שבליבה נעץ היצר את חרבו, ארסו המפעפע חולל נזק בנשמתה, והיא הלכה והידרדרה...

רבי משה אהרן שמע, וביקש לשוחח עם הבת, אולם האב אמר כי כל הנסיגות לשוחח עמה עולים בתוהו, ומה עוד שהיא כבר לא בבית, מצאה לה בתים אחרים, בורות נשברים... רבי משה אהרן לא ויתר, וביקש לשוחח עמה בטלפון. כשהיא נענתה לשוחח איתו - אמרה לו מיד: 'אין על מה לדבר, אני לא חוזרת בתשובה, ויהי מה!'

רבי משה אהרן לא נבהל, והשיב מיד: 'לא את זה באתי לבקש. יש לי רק בקשה אחת, קטנה וקצרה. מדי בוקר, בקומך, תטלי ידיים ותקראי קריאת שמע. פעם אחת ביום, זה לוקח כמה דקות בלבד. אחר כך - תעשי ככל העולה על רוחך, לא באתי לנסות לשדל אותך לשוב למוטב. אבל תבטיחי לי נאמנה שאת הבקשה הזו תמלאי!'

הנערה שמעה את הבקשה ה'צנועה', וניאותה להתחייב. דבר יום ביומו פתחה את היום בקריאת שמע, ואט אט - עול מלכות שמים שב והוטל עליה. בצעדים איטיים, מדודים ובטוחים שבה למוטב, וכבר זכתה להקים בית נאמן בישראל על אדני התורה, והוריה רוויים ממנה רוב נחת!

כי קריאת שמע יש לה כח, זו 'קפסולה' מזוקקת של יראת שמים. אם מתחברים למצוה הזו ומקיימים אותה בכל לב - יש לה השפעה דרמטית ומכריעה על המצב הרוחני. אחים יקרים, בתקופה רוויית נסיונות זו, הבה נאמץ בחוזקה את מצוות קריאת שמע, הבה נקפיד על קריאתה כראוי, בכוונה, בזמן, מתוך הבנה והתבוננות. כך נזכה ל'ביטוח רוחני' שיסייע לנו מול כל נסיון, כך נזכה לרומם נפשנו וליבנו לאבינו שבשמים!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעזור רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת
ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

השכינה קופצת בשבועה וגוזרת גזירה רעה על בן אדם, עם כל זאת היא נותנת לו זמן קצוב עד הבוקר, שאם הוא יכוון בקריאת שמע של שחר... - מתבטלת הגזירה של השבועה!

לא יאומן! יכולה להיות גזירה, קשה, אסונית, טרגדיה. היא נגזרה, נקבעה, נשבעו עליה בשמים. אולם ממתינים עד הבוקר, לרגע בו האדם יקרא קריאת שמע. אם לא יכוון כהלכה חלילה? - הגזירה תעשה את שלה, רחמנא ליצלן. אם יכוון ברגעי ההזדמנות של קריאת שמע ויקראנה כהלכה - הגזירה תיקרע מעליו, הוא יזכה להינצל ממנה!

ואז, הרב גרינוולד הוסיף וסיפר להם את סיפור לו נהג אמבולנס באחד מארגוני ההצלה. ביום מן הימים ניצב ברמזור, כשאברך צעיר חצה כביש ברמזור ירוק. כעבור רגע, הגיחה מכונית מהרחוב הסמוך, נראה שהנהג איבד עליה שליטה לחלוטין. בקול רעש נורא פגעה המכונית באברך שהועף לגובה, נחבט בעמוד חשמל, וצנח על הרצפה חסר הכרה.

הוא מיהר לזנק מהאמבולנס, והתחיל במאמצי החייה, כשאחר כך חובר אליו צוות טיפול נמרץ שהגיע למקום. המאמצים הצלתו נמשכו בקדחתנות, אבל לכולם היה ברור שאין הרבה תקווה. פגיעת הראש נראתה חמורה וקשה, נראה היה שמדובר ברגעיו האחרונים, ושמו ניתן כבר לקבוע מוות במקום, לא עלינו.

אחד המתנדבים בדק את זהותו של הפצוע, ונחרד לגלות שמדובר באדם כבן שלושים, אב לילדים רכים, שעומדים להישאר יתומים אומללים. ליבם של פעילי ההצלה נקרע לגזרים, אדם בשיא תפארת חייו, בשנים היפות ביותר, אבא צעיר - וכן, ברגע אחד, האומנם כבר לא ישוב הביתה?!

לאחר ניסיונות החייה ממושכים, בחסד ה' חזר לבסוף הדופק. האברך הפצוע הוכנס בזהירות לאמבולנס, שדהר ביללת סירנה חדה. המתנדב שעמד ברמזור, קיבל על עצמו את השליחות הקשה להודיע למשפחה את הבשורה הנוראה, בתקווה שהם יעמדו בה, בתקווה שכאשר יבשר עוד יהיה אביהם בחיים, ואולי הבשורה תתקבל אצלם טיפין טיפין...

הוא מגיע אל בית המשפחה, אשה צעירה פותחת את הדלת, פעוט זוחל על הרצפה מאחוריה. הוא מתחיל לספר על שהייתה תאונה, ועל כך שבעלה היה איכשהו מעורב בה. הוא מנסה להסביר, לאט לאט, שהמצב אינו פשוט, והאשה החלה רועדת כעלה נידף, חוששת מהגרוע מכל. הוא ביקש ממנה להתלוות אליו לבית החולים לבחון את המצב, כשבדרך הוא מנסה להסביר מה ואיך קרה, ולרמוז קצת על מה שצפוי לקרות בבית החולים, לבל תתקבל הבשורה כרעם ביום בהיר ממש...

ואז, הופתע לשמוע את האשה זועקת: 'ריבוננו של עולם, בעלי אומר תמיד, שמי שמקפיד כל ימיו לקרוא קריאת שמע בזמנה וכהלכתה, לא ימות מיתה משונה. אני יכולה להעיד עד כמה בעלי מקפיד על כך, לא עובר עליו יום בלי שהוא קורא קריאת שמע כהלכתה, כראוי, בכוונה, ובזמנה. לא ייתכן שיקרה לו דבר כזה, זה לא יתכן!'

המתנדב ניסה לחזק את ליבה, ובינתיים הם הגיעו לבית החולים. כשהגיעו - כבר היה הפצוע בתוכי חדר הניתוח, בעיצומו של ניתוח חירום בראשו. גולגולתו היתה מרוסקת כמעט לחלוטין, הרופאים נטו להאמין שגם באיברים הפנימיים - מתחולל הרס מוחלט כתוצאה מהתאונה הקשה. 12 שעות ארך הניתוח, ואחריו הוא הורדם לשלושה ימי התאוששות. רק אז העירו אותו הרופאים כדי לבחון את מצבו, ואז זה קרה:

הוא פשוט פקח את עיניו!

עברו כמה שעות, והנה הוא מכיר את בני משפחתו, זוכר מה עבר עליו, מבין היכן הוא נמצא, כלומר - המוח לא נפגע! כל מי שראה אותו אז - מוטל על הכביש אחרי הפגיעה, היה בטוח כי לפניו אדם מת!, והנה הוא חי וקיים, נושם ומדבר, וכעבור כמה שבועות - יצא מבית החולים מהלך על שתי רגליו, בריא ושלם, מחייך ומאושר, מודה על נס הצלתו!

נס כפול חמשי!

ככל הסיפור הזה סיפר הרב גרינוולד לאברכים שבהזדמנות של רגע הפכו לשומעי לקוח, והם החליטו על אתר: לצד תפילתם כאן הלילה, בציון הרשב"י, על חברים הנתון במחלה הקשה, הם יוסיפו עוד משהו. הם לקחו פתק קטן, ועליו רשמו: 'אנו הח"מ מקבלים על עצמנו להקפיד לקיים מצות קריאת שמע של שחרית בזמן הראשון, מהיום ב' טבת תשע"ד, ולעת עתה עד ליום ט"ו טבת תשע"ד, לזכות רפואת חברנו... חתמנו שמנו אור ליום ב' טבת, זאת חנוכה תשע"ד, פה, מירון...'

הפתק נכתב ונחתם על ידי בני החבורה, חמשת החברים. איש איש, ברטט של התרגשות ובדמעה סוררת, חתם את שמו למטה, מתחייב לשמור על הקבלה הזו. ומתוך תחושות מרוממות אלו - נכנסו בני החבורה למערת הרשב"י להתפלל. כשסיימו את תפילתם - בשעת לפנות בוקר מוקדמת - נכנסו אל הרכב בדרכם חזרה לעיר מגוריהם במרכז הארץ.

גשם זלעפות הכה בחלונות, ערפל סמיך סגר עליהם מכל הכיוונים, מותיר רק מרווח צר לראייה. הכבישים היו לא רק חלקים מהגשם, אלא שכמעט הפכו לנחלים בעצמם... הנהג נסע באיטיות ובהירות - בהתאם לתנאי הדרך, אלא שזה לא עזר להם כשמומלם הגיח רכב שזרם המים השופף הסיט אותו אל מרכז הכביש והוא התנגש בהם קלות. הם חשו את הטלטלה ולרגע נבהלו, אך הבהלה התחלפה כמעט מיד באנחת רווחה - כשהבינו שלא מדובר בתאונה קשה...

אלא שאנחת הרווחה הזו - כוחה היה יפה לשניה בודדת. הנהג ניסה לבלום לנוכח הנסיבות, אולם לא הצליח - בגלל שטף המים. הם החלו להיסחף עם המים, כשהנהג הולך ומאבד שליטה. הוא לוחץ על הבלמים כאחוז טירוף, מסיט את ההגה ימינה ושמאלה, מנסה לייצב את הרכב שהיטלטל כמו סירה קטנה במעין אגם שנוצר מהמים השוטפים במורד ההר הגלילי, ואז - הועף הרכב אל הנתב הנגדי, ונחבט בחוזקה בגדר הברזל. הנהג ניסה ליישר את הרכב, ואז - - -

חבטה נוראה עזזעה את הרכב, מלווה ברעש מבעית של מתכת נקרעת. שתי מכוניות שהגיעו מולם התנגשו בהם חזיתית. הם היטלטלו מצד לצד, נחבטו בדפנות וזה בזה, כשהם שרויים באימת מוות מוחשית. הרכב המשיך להתנווד עוד שניות ספורות שנדמו כנצח, ולאחריהן הועף בעוצמה אל גדר אבן שחצצה בין הכביש לתהום שבצידו, כשגלגליו מתנתקים ממנו!

כל יושבי הרכב חשו שאלו הרגעים האחרונים שלהם. כמה וכמה סכנות איימו על חייהם בו זמנית - כל תנועה קלה עלולה להפוך את הרכב, אש עלולה לפרוץ מן המנוע, מכונית יכולה להיחטף מתוך הערפל, ועוד...

אולם למרבה ההפתעה, שום דבר כזה לא קרה. הנהג והיושב לצידו הביטו זה בזה, וכשזיהו כי מצבם מאפשר תזוזה, כיבה הנהג את המנוע, והיושב לצידו הצליח לפתוח את הדלת ולצאת מהרכב, כשהנהג מזדחל אחריו החוצה. כששניהם היו בחוץ - הם פנו מלאי דאגה לבדוק מה קורה עם חברים הלכודים במושבם האחרים.

כאן נפערו עיניהם בהשתאות ובאור: שלושת חברים יצאו מהרכב בכוחות עצמם. כולם חיים! כל החבורה חצתה בריצה טרופה את הכביש, ועמדה המומה. העיניים רואות, והלב מתקשה להאמין - הגרוטאה בה ישבו זמן קצר לפני כן, מתנוודת בין זרמי המים, הרוסה ומעוכה לחלוטין, עד כי קשה להאמין שמישהו מהנוסעים בה היה יכול לצאת בחיים. אבל הם, כולם, בריאים ושלמים!

הגשם ממשיך לרדת בזעף, הם בוהים זה בזה, כמו מוודאים שאכן כך, שזה לא חלום שחור או רוד מדי. אכן קרתה תאונה, הרכב התרסק, אבל כולם יצאו ממנו חיים ושלמים. הכיפות והמשקפיים התעופפו ונעלמו תוך כדי החבטות והטלטולים שספגו, ולאחר כמה דקות התאוששות - הם פנו לעבר גרוטאת הרכב המעוקן, לחפש אחריהם...

הם מתקרבים אל הרכב, ומוצאים בו את הכבודה האבודה. הכיפות הוחזרו אל הראשים, ומתברר שהמשקפיים אפילו לא נשברו. כשחיפשו את הפריטים האבודים, גילו ביניהם עוד פתק אחד קטן, מקופל, עד אילם אולם עוצמתי לכל מה שהתרחש:

'אנו הח"מ מקבלים על עצמנו להקפיד לקיים מצות קריאת שמע של שחרית בזמן הראשון, מהיום ב' טבת תשע"ד, ולעת עתה עד ליום ט"ו טבת תשע"ד, לזכות רפואת חברנו... חתמנו שמנו אור ליום ב' טבת, זאת חנוכה תשע"ד, פה, מירון...'

ואז, בבת אחת, הם חוזרים וזוכרים בדברי הרב גרינוולד, בסיפור שסיפר, בדברי האשה על בעלה המקפיד על קריאת שמע כראוי וכי זה הביטוח מפני כל אסון. והנה כי כן, הם רק קיבלו על עצמם, טרם הספיקו לקיים!, ועיניהם הרואות!

רכב עוצר לידם, ובו אנשים הממהרים לתפילת ותיקין במירון. הוא עוצר בצד, נוסעיו בטוחים שנקלעו לפיקוח נפש. 'צריכים עזרה? להזמין אמבולנס?' - הם שואלים בדחיפות את חמשת האברכים, בטוחים שגם הם עצרו בצד כדי לסייע לפצועים לכודים. לא עולה בדעתם שמול עיניהם ניצבים הפצועים בעצמם...

אמבולנס מגיע, כוחות ההצלה המומים. הרכב מרוסק, אולם נוסעיו - חיים וקיימים, בריאים ושלמים. השחר עולה, ולנוכח קרני שמש ראשונות המנצנצות בין הרי הגליל - חמשת הניצולים פוצחים בקריאת שמע של שחרית, נרגשת, מרטיטה, מרוממת. הן בעיניהם ראו את ניסי ה' הגלויים בזכות קריאת שמע, זה עתה נוכחו לדעת שיש לה כח סגולי, ייחודי, עילאי ממש!

אחים יקרים, הבה נאמץ את מצוות קריאת שמע אל ליבנו, בכל ליבנו. ברור שכולנו קוראים קריאת שמע, אולם הבה נחזק ונהדק את הקפדתנו לקרוא בזמנה - על פי הלווחות המצויים. לקרוא בריכוז, בהבנה, בדקדוק התיבות, בכוונה עילאית, מתוך הבנת אמת בגודל הרגע והמעמד, במשמעות הקריאה 'שמע ישראל, השם אלוקינו, השם אחד!'

וככל שנכוון במצווה החשובה הזו, ככל שנקפיד לא להחמיץ אף קריאה בזמנה, ככל שנתרגש ונרומם את ליבנו בהבנה מה היא קריאת שמע ועד היכן מגיעה משמעותה - כך נזכה שבואר עולם, מלכנו האחד והיחיד, יפרוש עלינו את סוכת שלומו, יגן עלינו מכל צר ופגע רוחני וגשמי, ויעניק לנו חיים טובים ושלווים, מתוך קבלת עול מלכות שמים בשמחה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

לב

שנה לצאת העלון

גליון מס' 1164

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

אחרי מות - מברכין החודש כ"ו ניסן תשפ"ד - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם צריך לתת צדקה וחסד לכל דיכפין ולכל דצריך, ולא להסתפק בזה שהוא מפרנס בניו ובנותיו הקטנים, ולמרות שאמרו חז"ל על הפסוק "אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת": "זה הזן בניו ובנותיו הקטנים" (כתובות נ' ע"ב) אף על פי כן אל לו להסתפק בזה.

המקור בפרשה: "ואל יבא בכל עת אל הקודש" - "בזה שהוא מקיים - עושה צדקה בכל עת" בכך שהוא מפרנס בניו ובנותיו הקטנים, עדיין לא בא אל הקדש, רק על ידי שיפרנס גם אחרים יבוא אל הקודש". (הרה"ק ר' אורי המכונה השרף מסטרליסק זי"ע).

הוראה למעשה

האדם צריך לקיים את המצות מתוך זריזות וחיות.

המקור בפרשה: "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", כלומר בחיות, על דרך שפירש רש"י את עשרה הדברים שנאמרו בכוס של ברכה, ואחד מהן: חי. ופירש רש"י: פרי"ש בלע"ז, וסמך ליה פרשת עריות שיקדש את עצמו בקדושה נפלאה ויתעורר לכבוש את יצרו, ולהרחיק את עצמו באלף אלפי אלפים הרחקות שלא יבוא לידי קירוב המביא לידי הרהור, ויקדש עצמו במותר לו".

נקוי הדעת שיבדו שלמים

רבי מאיר - איש החסד והעשיה

רבי מאיר היה נוטל את איגרות החוב שלהם יחד עם סכום הכסף הנדרש ולמחרת מחזיר להם את ספח הקבלה המאשר שהחוב שולם.

קשר עמוק ואמיץ היה קיים בין מורי ורבי המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א לבין רבי מאיר. זכיתי במהלך השנים הרבות שבהן שימשתי בסייעתא דשמיא את מורי ורבי, לפקוד אין ספור פעמים את ביתו של רבי מאיר בכדי שיפרוט עבור מורי ורבי המחאות או בכדי לשלם עבורו את אגרות החוב שלו.

אחת התכונות שאפיינו את רבי מאיר ביותר זו השתיקה ובלילמת הפה. בשונה מאביו הרב רבי בענדיט זצ"ל (שזכיתי גם להכירו) אשר הייתה דמות תוססת ומרנינה ובשל כך היה משמש בין השאר

מדי שנה בתור "הרב של פורים" בקהילה וכן היה נוהג לדרוש דרשות מעוררות לעבודת ה', בנו רבי מאיר הפגין תמיד שקט, מנוחה, מרגוע, מתינות, שלוה ושלו. מעולם לא ראיתי מתוכח או מתעמת עם מאן דהוא. וכן בכל עת שהייתי מתבונן בו, מצאתי אותו עסוק או בלימוד או בעשיית חסד.

בטוחני שכעת כשעלה לישיבה של מעלה, הוא ממשיך לפרוט שם את המחאותיהם של עם ישראל בכך שהוא מסנגר עליהם ומעתיר לפני בורא עולמים שיחיש את גאולתם ופדות נפשם.

הרה"ח רבי מאיר איזק זצ"ל בעל הזקן האדמוני עומד בכותל המערבי משמאלו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א. מימינו של המשפיע עומד מקורבו הרה"ח ר' יהונתן דוד כהן בן רבי מרדכי זצ"ל שהיה מזכה יהודים בהנחת תפילין בכותל המערבי. רבי יהונתן נסתלק עשר שנים לאחר מורנו המשפיע זיע"א ובאותו התאריך שהמשפיע נסתלק - בח"י באדר. הגיל לא השאיר רזע של קיימא לכן מצוה ללמוד לעילוי נשמתו.

"חסד של אמת" במסגרת עבודתו ב"חברה קדישא" המטפלת בקבורת נפטרים. הוא היה מופקד על טהרתם של מתי ישראל. את עבודתו זו הוא עשה במסירות, בדביקות ובסיפוק נפשי רב.

לאחר חצות היום, היה רבי מאיר מזדרז לפתוח את כולל הצהריים שבשכונה אשר ממוקם בבית הכנסת "חתם סופר". תוך כדי לימוד ואמירת תהילים, היה עוסק שם בגמילות חסדים (גמ"ח) שניהל לפרטית צ'קים (המחאות) ובאיסוף איגרות חוב שונות מאותם אלה שביקשו לחסוך מעצמם את הטירחה מלגשת לבנק או לסניף הדואר.

ל פני מספר שנים - פרשת שמיני בכ"ח בניסן, נסתלק לגנזי מרומים אחד מאנשי החסד ורודפי הצדקה החשובים שבשכונת "בתי אונגריין" שבירושלים. שמו הוא הרב ר' מאיר איזק זצ"ל.

את יומו היה רבי מאיר מתחיל מדי יום ביומו בשעה 2 בלילה כאשר היה פותח את דלתות המקווה השכונתית.

"התענוג הגדול ביותר בחיי, זה להשכים קום לעבודת הבורא" הוא היה נוהג לומר לי. לאחר שהיה מטהר את עצמו בסילודין, היה עולה לבית הכנסת "חתם סופר" הממוקם מעל המקווה ומתחיל לשפוך שם את צקון ליבו לפני בורא העולמים באמצעות ספרו של "נעים זמירות ישראל" - ספר התהילים.

בתום שעה ארוכה של אמירת תהילים, היה נוטל את הטלית ואת התפילין שלו ומשרך דרכו לשער הכניסה של "בתי אונגריין". שם היה ממתין למכונת שהייתה אוספת אותו בכדי להסיעו לשריד בית מקדשינו - הכותל המערבי. במקום הזה שהינו המקודש ביותר לעם ישראל, הוא היה עשות בשנים מתפלל "תפילת ותיקין" בהנף החמה. בתום התפילה היה מתעכב שם שעות ארוכות ועוסק בהגשת סיוע גשמי למתפללים. ורק בשעה מאוחרת בבוקר, היה שב לביתו על מנת לטעום "פת של שחרית".

במהלך היום והלילה היה עוסק רבי מאיר בעשיית

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת כוחות הביטחון ועם ישראל מכל

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז'ל

ייעש אהרן כאשר צוה ה' את משה (טז, לד)

פירש רש"י: "להגיד שבחו של אהרן שלא היה לובשם לגדולתו אלא כמקיים גזרת מלך". לכאורה אינו מובן כל כך, שהשווה ערך גדולתו של אהרן לגדולת משה בגלל כך, איזה שבח בזה שלא לבש בגדי כהונה להתגדל חס ושלום.

אפשר לפרש על פי שכתב באור החיים הקדוש על הפסוק (שמות כח, א) "ואתה הקרב אליך": "יתבאר על דרך אמרם ז"ל (שמות רבה ג, כא) כי הכהונה למשה היתה למנה (הייתה מיועדת), אלא לצד שמאן ללכת בדבר ה', אחר כמה פעמים חרה אף ה' בו והסירו מגבירת הכהונה וכו', הקרב את אהרן במקומך ותעשה הדבר כאילו אתה חפץ בו, כי זה לך במקום קרבן לכפרה וכו', תקריב את אהרן ותתן לו גדולתו, אין לך קרבן גדול מזה".

וזהו באורו של הפסוק "ייעש כאשר צוה ה' את משה", דכמו שאצל משה לא שייך לומר לגדולתו, כי אדרבה הסירו ממנו הכהונה ונחשב עשייתו כמו קרבן לה', כמו כן עשה אהרן, אף על פי שנעשה על ידי זה הכהן הגדול מאחיו, כאשר צוה ה' את משה כמקיים גזרת המלך, כמו שאמר (במדבר רבה יט, א) "חוקה חקתי גזרה גזרתי ואי אתה רשאי לעבור עליה", וזהו באמת שבחו של אהרן, שהוא בבחינת מה (כמשה), שאמר (שמות טז, ז) "ונחננו מה".

מצות עבודת יום הכפורים

משורשי המצווה. שהיה מחסדי האל על בריותיו לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישבו שאליו יתקבצו עונות הבריות שנה בשנה תתמלא סאתם לסוף שנתם או שלש או יותר ויתחייב העולם כליה ועל כן ראה בחכמתו ברוך הוא לקיים העולם לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים ומתחילת בריאת העולם יעדו וקדשו לכן ואחר שיעדו האל-ברוך הוא אותו היום לכפרה נתקדש היום הזה מאת יתעלה עד שהוא מסייע בכפרה וזה אמרם בהרבה מקומות ויום הכפורים מכפר כלומר שיש כוח ליום הכפורים לכפר בעבירות קלות. ועכשיו שאין לנו לא מקדש ולא כהן גדול ולא בגדי שרד נהגו כל ישראל לעבוד ביום זה הוא בתפילות ובתחנונים.

"שש" ועיריה דם הפר לתוך המזרק שבו דם השעיר
(תפילת העבודה ביום הכפורים)

ותמוה שאינו מזכיר שעשה בשמחה רק כאן. ואפשר לומר על פי שאמר חכמינו זכרונם לברכה (שבועות ב, ב) שהפר הוא כפרה לכהנים והשעיר לישראל, ולהיות שכאן היה מערב שתיהן ביחד, זה מראה על אחדות של כלל ישראל, שכלל ישראל מאחדים ומבקשים כפרה.

וזהו השמחה, שעל ידי אחדות של ישראל גורמים שמחה לקדוש ברוך הוא.

מילי דאבות

והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות. לכאורה זה סתירה לדברי אנטיגנוס פ"א משנה ד' "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא הו כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס". ב. לכאורה היה צריך לומר שאין אתה יודע איזו מצוה קלה ואיזה חמורה.

אפשר לומר שבשביל זה ממשיך התנא אחר כך "והווי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה" וכפירוש הרע"ב: "מה שאתה מפסיד מסחורתך וממונך מפני עסק המצווה כנגד השכר שיעלה לך ממנה בעוה"ז או בעוה"ב שיהא יותר מאותו הפסד", נמצא הסוף פירוש על הראש, שלא תמנע עצמך אפילו ממצווה קלה מחמת הפסד ממון וכבוד וכו' ומה שיהא לך עכשיו אין אתה יודע מתן שכרן של מצוה שאין שום ערך ההפסד שאתה מפסיד בזמן שאתה עוסק במצוות לעומת השכר שתקבל בזה ובבא, והמשל בזה שום אדם בעולם אינו מצטער בזמן שהוא זורע שטומן חטה בארץ והיא נרקבת שיודע שיוציא אח"כ כמה כורין חטים בעזהשית, וכלשון הירושלמי מאמין בחי העולמים וזורע, וזה שאמר: "הזורעים בדמעה" שבשעת הזריעה הוא מתפלל להקב"ה אזי מתקיים סוף הפסוק "ברינה יקצורו", וקל וחומר בן בנו של קל וחומר שהקב"ה הטביח תשלום שכר עבור המצוות ככתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים, וההפסד שהוא רואה ע"ז והוא רק ניסיון ולאמתו של דבר אין שום הפסד ח"ו יכול להיות מעשיית המצווה וכמו שכתוב: "שומר מצוה לא ידע דבר רע" וזהו כלל בכל המצוות, מצווה קלה כבחמורה.

וכמו שמצאנו באברהם אבינו ע"ה בניסיון העקידה שאמר אברהם להקב"ה "אפשר לפני את שיחתי אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע וחזרת ואמרת קח נא את בנך וגו'" איזה הפסד מצווה יכול להיות יותר מזה שתתבטל חס ושלום הבטחת "כי ביצחק יקרא לך זרע", אבל לאמיתו של דבר דווקא על ידי מעשה העקידה נתקיים "כי ביצחק יקרא לך זרע", כמפורש באו"ח הקדוש, שיצחק נולד בנשמה דנוקבא וע"י העקידה נתחדש בו נשמת דוכרא, ומקרא מפורש הוא "עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה וגו' והרבה ארבה את זרעך" וגו'. לפי הנ"ל אפשר לתרץ גם כן קושיית המפרשים, מכיוון שצריכים לעבוד את השי"ת שלא על מנת לקבל פרס מדוע כתבה התורה שכר המצוות? מפני שדברה תורה כנגד יצר הרע שבא להדיח אותך על ידי זה, בעבור זה כתבה התורה היעודים עבור מצוות עשה והעונשים עבור עבירה על מצוות לא תעשה, שאין שום ערך לשכר ועונש המדומה לפי שעה. וזהו כוונת התנא באמר "והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה" שאין שום חשבון וערך ממה שחושב בדעתו שייגיע לו הפסד איזה שיהא לו מקיום המצוה כנגד השכר שישתלם לו עבור קיומה, "כי אין אתה יודע מתן שכרן של מצוות". ע"ז נאמר: "עין לא ראתה אלוקים זולתך", כמובא במס' ברכות ל"ד

בסיעתא דשמיא
מחירושי העורך שליט"א

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצי"ן:

1. למה רש"י פותח את פירושו על פרשת אחרי מות עם רבי אלעזר בן עזריה?

תשובה: כדי להראות שהקב"ה יכול לשנות את הטבע כפי שעשה לרבי אלעזר בן עזריה בכך שהביא לו 18 שערות של שיבה בגיל שמונה עשרה ובזה יש מסר עבורנו שעלינו להלחם בטבענו ולשבור את כל התאוות כפי שמפורש בפרשת אחרי מות.

עוד ניתן לבאר שבמידה מסויימת רבי אלעזר בן עזריה שהיה דור עשירי לעזרא הסופר תיקן את הענין של נדב ואביהו בזה שבקשו למנות אותו להיות נשיא, הוא לא מיהר לקבל את השררה אלא התייעץ קודם עם אשתו

2. מדוע ה' ביקש ממשה שיגיד לאהרן שלא יבוא בכל עת אל הקודש ולא אמר זאת ישירות אליו?

תשובה: האימרה אומרת "אין חכם כבעל הניסיון" ולכן דווקא משה שהיה רגיל להתגלות אלוהית - לוקית תדירה היה יכול להסביר לאהרן אחיו שאין זה ענין פשוט לגשת בכל עת הקודש.

ע"ב. ועיין במס' בבא בתרא ע"ח ע": "על כן יאמרו המושלים, אלו המושלים ביצרים באו חשבון בואו ונחשוב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה תבנה ותכונן אם אתה עושה כן תבנה בעוה"ז ותכונן לעוה"ב."

אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס, אלא הו כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס.

עיין במפרשים שמתמהים על גירסא על מנת שלא לקבל פרס, יעויין בדבריהם.

אפשר לומר על פי דברי אדמו"ר בעל התניא נ"ע (לקוטי תורה פרשת תזריע כ' ב'): "בחינת נהנים מזיו השכינה נקרא 'פרס', שאינו רק פרוסה, מלשון הלוא פרוס לרעב לחמך, ולכן אינו חפץ בפרוסה זו וזו זה, כי אם לאשתאבא בגופא דמלכא, בבחינת ביטול בעצמיות אור אין סוף ברוך הוא, אשר שם פרוסה הנ"ל כלא ממש חשיבא, כטיפה בים אוקינוס."

ולפי זה יובן הלשון על מנת שלא לקבל פרס, שאינו רוצה הפרוסה והזיו, רק הוא רוצה להיות דבוק בהקדוש ברוך הוא.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

"כי נדר שנודרים חייבים לשלמו בהקדם"

תפנית זו של בקשת אוכל מהחולה, שצם מזה שבועות, גרמה שמחה גדולה לבני המשפחה. הם האכילוהו מזונות קלים, שלא יקשו על עיכולו, והמזון השפיע לטובה על בריאותו. מיום ליום התחזק הסוחר, עד שבאחד הימים קם ממיטת חוליו.

עם החלמתו נכנס אט אט אל עסקיו, עד שבבוא היום הבריא לחלוטין, עד ששכח כמעט, כי חולה אנוש היה, ובריאותו נתונה הייתה על כף המאזנים.

כפי שנהג מימים ימימה, נהג גם עתה. הוא נסע לאלכסנדר, אל הרבי שאל שוב בעצתו, והודה לו מקרב לבו על ברכתו. כמידי פעם תרם סכומים נאים לצדקה, ולאחר ששטח לפני הרבי את כל בעייתו בענייני מסחר וקבל את עצתו, הכין עצמו לנסוע.

הרבי נפרד ממנו בברכת הצלחה בתוספת תזכורת: אל נא ישכח לקיים את נדרו שנדר על ערש דווי! "ודאי! ודאי!" - השיב הסוחר ונחפז לדרכו.

עסקים גדולים עמדו לפניו. פריצים וסוחרים מרחבי פולין ואף מחוץ למדינה התדפקו על דלתותיו. בכל להט מרצו נכנס לעסקים, וככל ששקע יותר בעולם המסחר, שכח את הנדר שנדר לפי עצת הרבי, וכי הגיע עת תשלום.

אמנם עשיר הוא מאוד, נכסיו גדולים מיום ליום - אבל "אוהב כסף לא ישבע כסף"

אם כי שכח הסוחר את נדרו, לא נתן לו הרבי מאלכסנדר לשכוח, מדי פעם שולח היה שליחים לסוחר להזכיר לו, כי עדין לא פרע את חובו.

העשיר שהרגיש עתה את עצמו בריא, אולם הצר מעט על הסכום הענק שנדר בעת הצרה. אמנם עשיר הוא מאוד, נכסיו גדולים מיום ליום - אבל "אוהב כסף לא ישבע כסף", אמרו חכמינו, וטבעו של אדם שנחלץ מצרה לרוחה, שנוטה "לשכוח" את אשר הבטיח בעת הרעה.

את שליחיו של הרבי דחה באמתלות שונות: ודאי וודאי ישלם את אשר נדר, אך לא כעת... סכום גדול הוא... עליו להרוויח עוד משהו כדי שיוכל לפרוע... אל דאגה! עוד יגיע היום שישלם עד הפרוטה האחרונה! אין הוא, חלילה, מכחיש, ואין לבו רע על אשר נדר; בבוא היום ישלם הכול מושלם...

הגיע קיץ חמים. הסוחר התעייף מעמלו - ומהמסחר, נסע לעיירת קייט לפוש מטרודותיו. עתה נהנה מאוד בחופשתו. בריא היה, עשיר, והשהות עם בני משפחתו במקום הנופש הרחיבה דעתו.

עד... עד שביום בהיר, בהקיצו בבוקר בחדר בית-המלון המפואר, הרגיש דקירה בחזהו... גל של זיעה שטפה, החלו מיחושים מוכרים מאוד. אותה חולשה, שחש במחלתו בפעם הקודמת, תקפה אותו עתה...

חרדה גדולה מילאה את לבו של העשיר. בהיותו בריא לא זכר כלל את המחלה ואת סימניה, וכדרך

חשב כך הסוחר ועוד באותו יום שב ללודז', עיר מגוריו.

אבל גם בביתו לא שפר מצב בריאותו, חולשתו גברה מיום ליום, התיאבון סר ממנו, ומשקלו ירד, עד שמיודענו נאלץ לשכב במטה חיוור ומתייסר בכאבים.

ראה הסוחר כך והזמין את טובי הרופאים לשאול בעצתם.

בדקו אותו הרופאים, קמטו את המצחים, העוו פניהם והפטירו, כי אין הם יודעים שם למחלה זו. ואין הם יודעים תרופה לה, אך כדי לא להפטר בלא כלום רשמו מספר מרקחות ותרופות, שהועילו אך ורק לרוקח לפרנסתו...

ראו בני המשפחה, כי מצב אביהם בכי רע והזמינו את טובי הרופאים מוינה ומברלין. שום מאמץ וכסף לא חסכו - אך גם הרופאים הזרים אישרו את דברי הרופאים המקומיים. אין זו מחלה מוגדרת, ולכן קשה לרפואתה.

בפנים חיוורים כסיד שכב החולה על ערש דווי. עיניו עצומות, ולבו פועם באיטיות. סביבו ישבו בני-ביתו דואגים ומצרים על שאין לאל ידם להושיע.

נטל הרבי עט ונייר ורשם עליו מכתב אל החולה. הוא ברכו ברפואה שלמה וביקש ממנו לנדור סכומי כסף גדולים לצדקה

והנה פקח החולה את עיניו וסימן לבנו לגשת אליו. בקול חלוש לחש באזנו, כי יסע אל הרבי לאלכסנדר, יספר לו על מצבו ויבקש ברכת רפואה שלמה.

הבן, אף על פי כן שלא היה אצל הרב מימיו, לא היסס לקיים את דברי אביו. אם יש עדיין תוחלת ותקווה, כי החולה יחלים - צריך לעשות לשם כך את כל המאמצים עוד באותו יום נסע לאלכסנדר להזכיר את אביו אצל הרבי. בפנים רציניות שמע הרבי אודות מחלת הסוחר העשיר. כאשר סיים הבן את דבריו, נטל הרבי עט ונייר ורשם עליו מכתב אל החולה. הוא ברכו ברפואה שלמה וביקש ממנו לנדור סכומי כסף גדולים לצדקה, לפדיון נפש, כי הנודר בעת צרה ותורם לצדקה, נושע בזכות המצווה.

בבית שכב הסוחר חלוש ואין אונים, ובקוצר רוח ציפה לבן שיחזור מהרבי.

הבן לא שהה שהיות יתרות בידועו מה חשובים דברי הרבי אצל אביו, ומיהר לבשרו את הבשורה הטובה.

הוא קרא לפניו את מכתבו של הצדיק, ועצם הקריאה השפיעה לטובה על בריאותו. הסוחר בקש מן הבן את המכתב, טמנו מראשותיו, ובקול חלוש, אך נחוש - נקב בסכום עתק, אותו יתרום לצדקה, אם ה' יתברך יזכהו בשנית בבריאות וישלח לו רפואה שלמה.

לאחר נדרו דומה היה, כי הוקל מעט לחולה. הוא שקע בשינה כבדה, וכשהתעורר בקש משהו לאכול.

בסלון המפואר של הסוחר מולדבסקי ישבו אותה שעה שני אדונים נכבדים, שנתו בניחותא כוס קפה ועישנו סיגרים. הסוחר היהודי ישב למולם והשקיף נכחו מבעד למסך העשן המיתמר.

הכול מסביב העיד על עשירותו המופלגת של בעל הבית: הסלון המרווח, הקירות המצופים בתמונות היקרות, הנברשות המשתלשלות מהתקרה והחלונות הגדולים, המחופים בוילאות תחרה מפוארים, רהיטי החדר אף הם מעוצבים היו, בטוב טעם ותואמים היטב את הדר העשירות מסביב.

ניכר היה, כי שני האדונים הנוכחים רוחשים כבוד לסוחר היהודי, שפקחותו נשקפה מעיניו. הם דנו בעניינים - מסחר בתבואה, אותה מעוניינים הם למכור לאדון היהודי תמורת תשלום זעום. הוא ירוויח עשרת מונים בעסק, עליו רק להחליט.

סוחר כה ממולח ומפולפל, דומה, בקי הוא בהווית העולם כאחד המתקדמים, דעתו רחבה ומוחו פתוח - ואיך זה נוהג הוא בגינונים כה "ישנים"

אך היהודי לא השיב בחיוב. אמנם העסק נראה מוצלח ומכניס, ההשקעה כדאית, הרווחים כמנחים כבר בכיסו - אך אין הוא גומר ומסיים שום עסקה טרם ישאל את פי רבו, בעל "ישמח-ישראל" מאלכסנדר.

"הפריצים" משכו כתפיהם בתימהון: סוחר כה ממולח ומפולפל, דומה, בקי הוא בהווית העולם כאחד המתקדמים, דעתו רחבה ומוחו פתוח - ואיך זה נוהג הוא בגינונים כה "ישנים", כפי שנוהגים היהודים ה"פנטיים" - לשאול רבין בענייני מסחר!?

אך הסוחר בשלו. אמנם נחשב הוא בעיני הכול לאדם "מודרני" אך את מהותו לא ישנה. הוא לא יסטה מן הקו, שנטה לעצמו - לשאול את הרבי מאלכסנדר בכל עניין ועניין מסחרי. עד כה, ברוך השם, לא נכשל, ומדוע עליו לשנות!?

כך נהג מר מולדבסקי ולא ניסה לשנות כהוא זה מן הייעוץ, שיעץ לו ה"ישמח ישראל", אף שלא רק הפריצים הנכרים תהו על כך, כי גם יהודים חרדים, חסידים ויראים, התפלאו על דבקותו של הסוחר המודרני ברבם של החסידים.

ובהרגישו חולשה בכל גופו, קם ונסע לעיר מרפא לנוח שבועות מספר בצל עצים ומים

ויהי היום והסוחר מיודענו נפל למשכב. בתחילה חשב, כי אין זאת אלא חולשה, הנגרמת לו לראשו מרוב עבודה וטרחה. ובהרגישו חולשה בכל גופו, קם ונסע לעיר מרפא לנוח שבועות מספר בצל עצים ומים באוויר מבריא וצח.

שטות עשיתי - הררה - בעזבי את עסקי ובנסעי מביתי. אדם, הסובב הולך בטל, בדרך הטבע הוא, שרעיונותיו מעלים לו כאבים שונים ומשונים. כאשר אדם עובד, אין הוא פנוי לחשוב על עצמו, ואינו מהרהר בחולשות, שלא היו ולא נבראו.

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

ימי ספירת העומר

ולמרות שישנו מנהג בירושלים שאין מלינים את המת, החליט הגאון הגדול רבי שמואל סלנט זצ"ל לדחות את הלוייה למחרת ביום מחשש הסכנה שתגרם למלווים באם היא תתקיים בלילה. מעשה זה צריך להמחיש לנו עד היכן עלינו להרחיק לכת בכדי לשמור על חיי הזולת. ויהי רצון שבזכות שנוערר ונדבר על נושא זה נעקור מתוכינו את ההתנהלות השלילית הנ"ל ונזכה להתבשר אך ורק בבשורות טובות ישועות ונחמות.

י"ג אדר א' תשס"ג

יתקיימו השנה במתכונתם כמימים ימימה. על אחת כמה וכמה חובת המתינות והזהירות צריכים להיות נר לרגלינו.

בנוסף לכך שפעולה זו של חוסר כיבוד מבטאת זלזול בזולת, ועשויה גם להביא לידי מצבי סכנה כפי שהוכח לדאבון הלב מהמקרים שאירעו לאחרונה. ובענין זה של הזהירות מגרימת חבלה ביהודים, שמעתי מעשה מאלף מהגאון הגדול רבי זלמן נחמיה גולדברג שליט"א: השעה שנסתלק בה לגנזי מרומים הגאון הגדול רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל הייתה שעת לילה.

דצויים אנו בימי ספירת העומר אשר בהם אנו מבכים את הסתלקותם של עשרים וארבעה אלף תלמידיו של התנא הא-לוקי רבי עקיבא אשר לא נהגו כבוד זה בזה. ומכאן מובן שבימים אלה במיוחד עלינו להחזיר בתוכינו את יראת הכבוד אחד כלפי השני. הפועל היוצא של כבוד הדדי הוא בין השאר - שלא נגיע חלילה לעימותים בשעה שאנו מתקהלים במקומות ציבוריים כמו בקברות צדיקים וכיוצא באלה או במקומות המועדים לחיכוך. אין אנו יודעים עדיין מסיבות של איזורי סיכון, האם אירועי ל"ג בעומר

"כי נדר שנודרים חייבים לשלמו בהקדם" - המשך מהעמוד הקודם

הרופא שהזעק קבע, כי אם אין הטבה במצבו, מתפלא הוא, שעדיין נשאר בחיים. לפי ראות עיניו, הרי עצם הישארותו בחיים הינה בגדר נס של ממש.

והחלמתו של החולה החלה לתימהון כולם, בניגוד לדרך הטבע. הרופאים משכו בכתפיהם בתימהון, ובני המשפחה הביעו בחרדה וביראת-כבוד את שמו של הרבי מאלכסנדר.

ההחלמה הייתה אטית, שלא ככפעם הקודמת. צעד אחד צעד, שלב אחר שלב, התאושש הסוחר מחוליו.

ביום בו יכול היה החולה להציג את רגלו על הארץ, ביקש את בני משפחתו להזמין עבורו כרכה. באותו יום נסע לאלכסנדר בנטלו עמו את סכום הכסף שנדר בראשונה.

הרבי קבלו במאור פנים ובשמחה גלויה. "לאו כל יום מתרחשים נסים, - אמר לו הרבי - "זכות גדולה הייתה לך, שיצאת בשלום, כי נדר שנודרים חייבים לשלם! השומע אתה?! חייבים להזדרז ולשלם! אילו שילמת בזמן, לא היית מגיע למה שהגעתי!"

והסוחר הביט בחיוך של חיבה ותודה אל פני הצדיק הקורנים.

האדמו"ר השלישי מאלכסנדר רבי שמואל צבי דנציגר זיע"א, אחיו של האדמו"ר השני בעל ה"ישמח-ישראל" רבי ירחמיאל ישראל יצחק דנציגר זיע"א

למסור לחולה את דברי הרבי.

כאשר הגיע למיטת חוליו של הסוחר, נבהל למראה עיניו, צל המוות נשקף מעיניו... הבן נאלם מרוב כאב, אך השליח התעשת ולחש לו לחולה באזניו, כי הרבי אומר, שעדיין מוקדם לכתוב צואה... החולה רפרף בעיניו. לרגע סימן, שקלט את הדברים, אך נשאר שוכב דומם.

אדם בריא לא אבה לחשוב על תקופה זו כלל. עתה כאשר נתקף שוב במחלה, תקפה אותו חרדה איומה, הוא הזעיק את בני משפחתו, ובקול מיואש ביקש להזמין רופא.

בני הבית, שנבהלו אף הם ממחלתו, לא הביעו זאת בפניהם. הם דברו אל לבו, כי לא ידאג, וכי, חס ושלום, לא חזרה המחלה, אלא תקף אותו משהו קל שיעבור ודאי לאלתר...

ברם דברי הניחומים של בני הבית לשווא היו. משעה לשעה התגברה ההרגשה הרעה של החולה. אם כי בהתקף הקודם תקפה אותו המחלה באיטיות, עתה הורע מצבו משעה לשעה. הרופאים שהזעקו אליו, עמדו חסרי אונים ואובדי עצות מול מיטתו. ברור היה, כי הסוחר חי את ימיו האחרונים.

בקול רועד ובשפתיים חרבות בקש החולה את בנו שימהר לאלכסנדר לרבי, יספר לו על מצבו הנואש ויבקש את סליחתו על שלא קיים עדיין את נדרו. מבטיח הוא בהן צדקו, כי אם ישלח לו ה' יתברך בריאות וחיים, הדבר הראשון שיעשה עם החלמתו יהיה תשלום הנדר... כמו כן ביקש לשאול האם כדאי שיכתוב צוואה?

הבן עשה כמצות אביו. הוא מהר לנסוע לאלכסנדר. הרבי שמע בכאב עז אודות הסוחר, וכאשר שמע את שאלתו, אם כדאי לו לכתוב צואה, השיב הצדיק: "סע לשלום ותאמר לו, כי עדיין מוקדם לכתוב צואה; אל יכתוב צואה בניכר..."

שמע הבן דברים ברורים ונסע לעיירת המרפא

אינרת השבוע
מהבעל שם טוב הקדוש

האדם יכול להשיג מה שהשיגו כל התנאים והאמוראים, אולם הגאווה מעכבת ואינה מניחה להשיג"

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבהר המנוחות ובשביל שמואל לצינו של מרן החיד"א זיע"א ימישיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הצינון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.ג.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.ג.צ.ב.ה.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 988

פרשת אחרי מות - "ותשחק ליום אחרון"

שעלינו להפיק מן הדימוי הזה הוא הידיעה הברורה כי פריחת הרשעים הינה רגעית בלבד, כמו עשב, ואחריהם מרה עד למאוד "להשמידם עדי עד". אבל "צדיק כתמר יפרח", וגם אם הפירות יאחרו לבוא, מכל מקום יתקיים בו "עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו".

כך שנו רבותינו במדרש (קהלת רבה פרשה ו) על הפסוק 'וגם הנפש לא תמלא' "הנפש יודעת שכל מה שהיא עמלה, לעצמה היא עמלה, לכן אינה שבעה ללא תורה וללא מעשים טובים. משל למה הדבר דומה? לעירוני שנשא בת מלכים. אם יביא לה כל דבר שבעולם – אינו חשבוני לה כלום, למה? שהיא בת מלך! כך הנפש, אילו הבאת לה כל מעדני עולם – אינם כלום לה. למה? לפי שהיא מן העליונים". כאן טמון הסוד הקטן שאצל רוב הבריות הוא האסון הגדול. רוב בני אדם אינם קולטים את מלוא המשמעות של הצימאון שלהם לחוות, להתרגש, לכבוש. כבולים הם בעולמם החומרי, בחיפוש הבלתי נלאה והלא מספק של תענוגות הגוף בלבד בלא כל כשרון למצוא את האתגר האמיתי המניח את הדעת והמספק את הנפש בעולם הרוחני. על כן הצימאון לא בא לעולם על סיפוקו. הם סובלים בתדירות מן השעמום המקרין אחרי כל הצלחה את התחושה שהחיים "זה לא זה". אחרי כל הישג חומרי הם חשים ריקנות מה הדורשת להתמלא על ידי אתגר חדש שיעניק את האשליה שמצאו את הטעם לחיים. סר הילארי, כובש האברסט, ביטא זאת היטב באמירתו המפורסמת. שנים הוא התכוון לכבוש את פיסגת העולם. אך מי שהיה שר חוץ במדינת ישראל, אבא אבן (זכור למישהו?), שאל אותו בעת המסיבה המלכותית שנערכה לו, ל"גיבור", בשונו ללונדון: "מה הרגשת כשהגעת אל פסגת העולם?" תשובתו הייתה התשובה האומללה שבפי כל הרודפים למצוא סיפוק לחייהם במסגרת חיי העולם הזה בלבד: "ברגע הראשון התרוממות הרוח" ענה כובש האברסט "רגע לאחר מכן – ריקנות". זהו הרגע הקשה והמאכזב של כל הישג חומרי. אומנם זה גורם לו סיפוק רגעי שאכן השלים את שאיפתו. אבל רגע לאחר מכן משדרת הנפש הודעה על קיומה והיא ש"היא מלמעלה", ההצלחה החומרית לא מספקת אותה. למה? שכן ההישג היה חיצוני אך לא מילא את המצברים שלה. היא לא התפתחה ולא גדלה כי לה לא נוסף דבר. על כן היא תובעת את שלה ונוטלת את מנוחת האדם. והוא, האומלל, אינו מבין שהאתגר והריגוש להם היא זקוקה אינם קשורים כלל לעולם הזה – תענוגותיה טמונות בעולם הרוח, בהתעמקות בלימוד התורה. בסיפוק המעמיק כיבוש היצר ולא בכיבוש השליטה בבנק או בנהר הסוער. אך הסוד הנפלא הזה חסום בפני הישראלי הממוצע שלא מכיר בכך והוא מנסה להשביע את רעבונו של הנשמה באמצעות הריגוש הטמון בנטילת סיכונים במדבריות, טיולים מרתקים בג'ונגלים אימתניים ונהרות סוערים, או טיפוס על הרים שגיאיים ומסוכנים, או משוטטים בגפם באזורים מסוכנים רווי קרבות ושבטים אכזריים תוך סיכון עצמי רב ולעיתים משלמים על כך בחייהם שיכלו להיות נפלאים לו ידעו את סוד הנשמה. כלונו מכירים את המשל הידוע על השועל והכרם, השועל החמוש והרעב שמצא פירצה בחוקה בגדר הכרם, נכנס פנימה ואכל כל שובעו עד ששמע עבה, וכשביקש לצאת – לא יכל. נאלץ השועל לצום ולהתענות, עד שממדי גופו כחשו ויכול היה להשתחל שוב מבעד הפירצה. פנה לאחור, לעבר הכרם ואמר: "כרם, כרם! מה הועלת לי? רעב נכנסתי אליך ורעב יצאתי...". והנמשל, אלו דברי איוב פרק א פסוק כא: "ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב שמה", וכך כך הם דברי המשנה (אבות פרק ו משנה ט) "שבשעת פטירתו של אדם אין מלווין אותו לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה, מצוות ומעשים טובים בלבד... שועל פיקח, מה הוא עושה? נכנס לכרם, אוכל מלוא שובעו ובה בעת זורק אשכולות

על הפסוק בפרשתנו "ונתן אהרן על שני השעירים גזלות וגזל אהד לאה' וגזל אהד לעזאזל" (ויקרא טז, ח) אמרו רבותינו (יומא סב.) שמדובר כאן בשני השעירים מצוותן שיהיו שניהם שווים במראה ובקומה ובדמים ולקחתן כאחת. רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל מתאר בספרו "במעגלי השנה" את המצוות הנעשות בשני השעירים אשר מובאים ביום הכיפורים לבית המקדש ודרכם הוא מתאר את ההבדל בין אדם אשר חי בדמיון של אושר מדומה לבין זולתו אשר נדמה כי הוא מוגבל לכאורה בצורת חייו אבל בסופו של דבר מתברר מיהו באמת המאושר האמיתי... שני השעירים מובאים ביום הכיפורים לבית המקדש. שניהם שווים במראה, בקומה, בדמים ולקחתן כאחת. והנה בא הכהן הגדול טורף בקלפי ומעלה בידו שני גזלות, על הגזל האחד כתוב "לה", ועל השני כתוב "לעזאזל". גזל זה קובע את עתיד שני השעירים ומכאן ואילך נפרדות דרכיהם. השעיר אשר עלה עליו הגזל "לה", עולה לקרבן. שוחטים אותו בקדושה ובטהרה, הדם הניגר ממנו נאסף לתוך כלי ומובא אל תוך קדשי הקדשים, שם מזים אותו בין הבדים. אחר כך מזים מן הדם גם על הפרוכת ועל מזבח הזהב. עור השעיר, הבשר ופרשו נשרפים באש מחוץ למחנה במקום טהור. השעיר השני אינו עולה לקרבן, הוא "יעמד חי". אילו היה שעיר זה בעל מחשבה ייתכן שהיה שמח מאד על שנפל בחלקו להשאר חי ולא להשחט ולהשרף. אילו היה שעיר זה עורך השוואה בין מצבו לבין מצב רעהו השחוט, עשוי היה לבוא לידי התרוממות רוח וגאווה. היה מביט לעבר חברו ואומר "ראו מה ביני לבינו! הוא אמנם עלה על המזבח הקדוש אך איבד את חייו, ואילו אני חי וקיים!" וכאשר היו מוליכים אותו לעבר ההרים שמחוץ לירושלים היה מוסיף יוהרה על יהירותו ומתמלא שמח על ש'זכה' לצאת מן התחום הצר של בית המקדש וצועד לו בעולם החופשי. רגע השיא בהצלחתו היה נחשב בעיניו הרגע שבו מעלים אותו על הצוק. בגרון נטוי היה עומד שם במרומי הסלע ושולח מבט נוסף של בוז וחמלה גם יחד לרעהו הזבוח. מאליו יובן, שאילו ידע השעיר את הסיבה האמיתית מדוע הובא אל הצוק הזה ואילו היה חש את אשר צפוי לו תוך זמן קצר יותר, לא היה נתפס למחשבות אלו. אשלייתו ותחושת ההצלחה המדומה מתנפצות בסופו של דבר עלי סלע. דחיפה קלה לעבר המדרון התלול מרסקת את אבריו, והם מתפזרים לכל עבר. אז ידעו הכל מי הוא המאושר האמיתי. תיאור זה יכול להיות ביטוי לעניין הבחירה החופשית. שתי דרכים שוות פתוחות בפני כל אחד מישראל. הדרך האחת היא דרך התורה והמצוות, היא מובילה את ההולכים בה ומקרבת אותם אל ה'. הדרך השנייה, היא דרכם של אלה החיים חיי חולין והם מלאי תאוות ואהבת חיי העולם הזה ורחוקים מלימוד התורה וקיום מצוות. הדרך הראשונה דורשת אמנם לעיתים קרובות, כגון ויתור על רצונות מסוימים, הגבלות שונות הבאות מכוח דיני התורה וכדומה. אך הכל כדאי למען התכלית הנעלה – לשכון במקדש ה'. ובאמת, ההולכים בדרך ה' זוכים לאושר אמיתי בעולם הזה ובעולם הבא. לעומתם, אלה שבחרו בדרך של פריקת עול ותאוה, אמנם נדמה להם שיש להם חיים חופשיים, אך סופם רע ומר! לעיתים יש מי שנדמה לו שהם צודקים וחייהם יפים ונעימים יותר, אך בסופו של דבר מתברר בדרך כלל מי משני המחנות הנזכרים זוכה לאושר אמיתי. בדיוק כשם שמשם ההצלחה של השעיר לעזאזל שוקעת מהר עם גלגולו מעל גבי הסלע. הבאת שני השעירים האלה ביום הכיפורים יכולה להזכיר לכל אחד מאיתנו את המאבק הנצחי המתחולל בקרבנו של כל אחד ואחד. היצר הרע מנסה להנחות את האדם בדרכו של השעיר לעזאזל. היצר הטוב לעומת זאת משדל את האדם לעלות במסילה העולה בבית ה'. הלך

אל מעבר לגדר... וכשיגיע זמנו לצאת, יחכו לו האשכולות שהכין! כך, האדם הנבון, ייהנה בעולם הזה ובה בעת ישליך אשכולות לעולם שמעבר: עוד מצוה, עוד שיעור תורה, עוד מעשה צדקה וחסד, ויקויים בו מקרא שכתוב "והלך לפניך צדקתך כבוד ה' יאספך". אבוי לו לאדם שכל מטרתו וביאתו לעולם היא בשביל – כלום. כי הרי כל המטרה שלשמה נשלח ונוצר, היא ללא ספק לא לפעול כפי שפעל אותו אסיר הנ"ל, להשפיע רק לעצמו תעסוקה, אלא מקווה הוא לחולל רשמים בעולם שמחוץ לגבולותיו, לדעת שביצע את התפקיד – אחרת יאחזנו השבץ מרוב צער... אוי לה לאותה בוששה ואוי לה לאותה כלימה. בהקשר לכך מובאת בספרים בשמיה נאה, אולי משל היתה. היה זה בית אסורים לבעלי צוארון לבן. מצויד במיטב המכשור והאבזור, רחוק משאונה של מדינה סוערת. הדלת הכבדה הוגפה מאחוריו והבריח השמייע קולות של נקישיה. באור הקלוש שהבליח מבעד סדק שבקיר הוא הבחין בשמיכה אחת דקיקה שעתידה לשמש אותו בארבעים שנות המאסר שנגזרו עליו. הוא לא הבין עד תום מה בדיוק היה עוונו, אבל לצערו שופטיו גם לא התעמקו בדבר. אחת היא להם פקודת השליט העריץ: להושיבו מאחורי סורג ובריח! גזר דינו ניתן. חורף קשה פקד את האזור. השמיכה היתה רכושו היחיד והוא שמר עליה מכל משמר. הוא לא ההין לפרוס אותה על הרצפה הקרה ולשכב עליה, לבל תתחכך באבנים המחוספסות, תתבלה ותתפורר, והוא יאבד את החפץ היחיד שיש לו עליו אדמות. כל לילה היה נשכב על הרצפה הקשה, ומכסה עצמו בדחילו, נזהר שלא למתחה. לא פעם היו פוקדים אותו חלומות ביעותים מזעזעים, בהם היה רואה את שמיכתו קרעים-קרעים. בהקיץ היה מפצה את עצמו בחזיונות נעימים על השנה האחרונה למאסרו, או-אז "יפנק" את עצמו ויכרבל את כל גופו בשמיכה. חציה על הקרקע חציה ממעל, והוא בתווך. ככלות החורף פג עיסוקו בשמיכה ושעמום נורא החל פושה בו. פעם ביום היה סוהר משליך לעברו לחם עובש ובקבוק מים דרך האשנב, והוא מנגד היה מוציא את הסוהר את שהיה צריך. בזאת הסתכמה פעילותו היומית. הוא חש על סף השיגעון. הוא הבין, כי אין לו סיכוי לצאת ממאסרו, אך כל תקוותו היתה שיארע לו נס אשר יזמן לו תעסוקה. לפחות יתעסק במשהו מועיל שייית ערך לשעותיו וימיו. באחד הימים התרחש מאורע נדיר בבית האסורים: ביקור! מפקד בית הסוהר ערך סיור במסדרון התאים, וכל אסיר הורשה לבקש בקשה אחת. "אני משתגע", פלט לעברו בייאוש, "ספק לי תעסוקה". להפתעתו העצומה הלה הגיב בחיוב: "אתה רוצה לטחון קמח?". "בהחלט" השיב מיד, ופלט עשרות ברכות ואיחולים. האשנב נטרק על פניו, והוא החל לפנטז לתכנן את העתיד הזוהר. את שקי החיטים יערום ליד הקיר הצפוני, את הקמח שיטחן יסדר בשקים ליד הקיר הדרומי, ובתווך יציב את הריחיים, והוא... חור וידית, זה מה שנתנו לו. סוהר חמור סבר קדח חור בקיר תאו, התקין בו ידית ריחיים, והסביר לו כי מן העבר השני של הקיר עומדים ריחיים גדושים חיטים. "אם ברצונך להימנע משעמום, סובב נא את הידית", פלט הסוהר בצאתו מהתא. היו לו מאה ואחת שאלות לשאל את הסוהר הקודח שסיים את מלאכתו, אך הלה מילא פיו מים, והתירו עם סימני שאלה רבים. מי יושב בתא השני? מדוע שפר מזלו של האסיר מעבר לקיר לראות את הריחיים, למלא בהן חיטים ולצרור את הקמח? ובכלל, האם הלה צווה לעקוב עשרים וארבע שעות אחר הריחיים כדי למלא חיטים בעת הצורך ולרוקן את הקמח בהתמלא המיכל? לאיזה צד לסובב את הידית? תשובות שאלותיו הוא לא קיבל, אך למרות הכל לא היה קץ לאשרו הרב. הוא החל לסובב את הידית במרץ רב, פעם אחורה ופעם קדימה, כדי לצאת ידי כל הספקות, ודמיונו הסתובב עמה ביחד בסחרור. בעיני רוחו הוא חזה בפועלים הפוערים עיניים נדהמות לנוכח הקצב המהיר שהו הוא מפעיל את המכונה. שקי קמח נערמים במהירות זה לצד זה, משלוחים בהולים של גרעיני חיטה זהובים מגיעים אל בית הסוהר ומובלים היישר אל התא הסמוך לתאו, ואסירים בעלי זרוע מניפים אותם באחת ושופכים את תכולתם. יומו הראשון בעבודה חף והגיעו לילילה. מתוקה שנת העובד. היה זה הלילה הטוב ביותר שלו מאז התרגשה עליו הרעה. לפני שנרדם לא שמע מאומה מעבר לקיר. היה זה אות ומופת עבורו כי אכן זריז וחרוף הוא, לבטח האסירים המופקדים על המכונה נפלו גם הם מותשים על משכבם, מתפללים ששנתו תארך. אך הוא לא עמד לספק את מאווייהם. השכם בבוקר

הוא לפת בחדווה את הידית, החל לסובב את אט, כדי לבשר ל"שותפיו" מעבר לקיר שיום עבודה חדש בפתח. כעבור דקות אחדות הוא כבר היה מיוזע ומאומץ מעבודה רבנית. חיטים קמח. חיטים. קמח. הוא... הוא הפליג בדמיונותיו: הוא ימתין לשחרור ארבעים שנים, ובני משפחתו יראו לו את גזירי עיתונים זהובים מיושן עם כותרות ענק "אסיר אחראי על טחינת קמח של עיר שלמה", "טוחן בלתי נדלה בבית הסוהר", "המושל שוקל להעניק את כבוד למספק הקמח", ועוד כהנה וכהנה. בשמחתו הרבה על תפקידו החשוב, כבר הפסיק להתייחס לשמיכתו כרכושו היחיד הראוי לכל משמר, ובעת שעור כף ידו התאדם ממאמץ וחיכוך, היה מלפל את הידית בשמיכה הקדושה ומוסיף לטחון. הוא לא יאכזב את אלפי האנשים האוכלים מכף ידו. היו אלה שנים טובות. בהגיעו לגיל שיבה הוא כבר לא היה מסוגל לעבוד במרץ ובזריזות שאפיינו אותו בצעירותו, עת נכנס לבית הסוהר, אך הוא עדיין הקפיד למלא בכל יום שתיים עשרה שעות עבודה לכל הפחות. "איש לא ישכח אותי", הרהר לעצמו בפעם המי יודע כמה, כאשר שקשוק מפתחות נשמע וסוהר תורן בישר לו בקול צונן, כי הוא סיים לרצות את עונשו והגיע וימו לצאת לחופשי. "איש רב חסד, אנה, בטרם אתה משחרני לדרכי, קחני אל התא הסמוך, ברצוני לראות את 'חדר הקמח'", אמר לסוהר. הוא לא זכה לצאת לחופשי, הוא לא זכה לצאת לכותלי בית הסוהר!! ברגע שנכנס לתא הסמוך וראה את 'חדר הקמח' שכה חלם עליו 40 שנה, הוא קיבל את שוק חייו והוא קיבל התקף לב חמור. לבו נדס במקום שבו הוא ראה בעיני רוחו את הריחיים במשך ארבעים שנים. המראה האחרון שראה בימי חייו היה: בורג. בורג עלוב שהיה מחובר לידית. הידית שהפעיל 40 שנה סיבבה בסך הכל בורג... הוא גילה שכל חייו היו חסרי תכלית, הוא סובב כל חייו... לא מכונה, לא חיטים ולא קמח. כלום!!! ארבעים שנה הוא סובב את הידית על ריק... כן, אף אחד מאיתנו לא רוצה לטחון אוויר – לפעול דברים ללא מטרה! להגיע לסוף ימיו ולגלות שלא עשה דבר. "הבל הבלים, אמר קוהלת, הבל הבלים, הכל הבל!". כל דבר שאינו קשור לרוחניות – הבל הבלים. בעולם השקר, הדמיון פועל, אדם יכול לנווט את חזיונותיו למקומות הרצויים לו, אך כשמגיע הזמן לעבור צד, כל אחד רואה באמת מה הוא פעל בעולם הזה.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המפנים את ההכרה של חובת האדם בעולמו, ובחזיון הידיעה האמיתית אך הנוקבת שהעולם שלנו הוא בסך הכל פרוזודור לחיי העולם הבא... מהגדולים שבדור הקודם היה הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל בעל "קובץ שיעורים". גאון גדול היה בתורה, אבל לא פחות מכך, גדול בקדושה ובצדקות. תלמידו המובהק של מרן החפץ חיים שספג ממנו ומקדושתו הנשגבה. בשנת תרפ"א הקים את ישיבתו "אוהל תורה" בעיר ברנוביץ ומיד נהרו אליה בחורים מצויינים מכל רחבי ליטא שנחשבו מן העילית שבחבורת תלמידי הישיבות בדור הבא. לרגל התוספות לתלמידים בבית המדרש צצה ועמדה בפניו של רבי אלחנן שאלת הפרנסה והכלכלה בכל חריפותה. אם אין קמח אין תורה, והקמח היה במידה מועטת. החל רבי אלחנן מכתת רגליו במסעות על פני המדינה לחיטוש קטש לתבן, שיחר על פתחי נדיבים ועורר בדבריו החמים על גודל המצווה להיות מתמכין דאורייתא. אלא שההיענות לא היתה גדולה, בלשון המעטה, שכן שועי העולם בדור ההוא היו רחוקים מעולמה של תורה והשקפתם על חובשי הספסלים היתה השקפה לרעה. ולכן כאשר הגיע רבי אלחנן והחל מדבר על לבם להרים תרומה נכבדה עבור בחורי ישיבה, סרבו. ורבי אלחנן שב לברנוביץ בידיים כמעט ריקות. ההוצאות היו עצומות ואם לא ימצא דרך לכסות אותן, יחא עליו לסגור את הישיבה... חס ושלום! ילכד רבי אלחנן והמוח המופלא שחידש את טובי המערכות של "קובץ שיעורים" טיכס עצה עד שלבסוף החליט בלב כבד לעשות מעשה שנשמטו העדינה סלדה ממנו בכל לבו: לנסוע לאמריקה. לא היו תנאי דסתרי יותר גדולים מאשר רבי אלחנן וסרמן ואמריקה. הוא כולו רוח והיא כולה חומר. הוא כולו קדושה והיא מקור הגשמיות. הוא עבד למלכות שמים עשרים וארבע שעות במעט-לעת והיא עובדת לעגל הזהב עשרים וארבע שעות ביממה. אבל כשאין ברירה, למען כבוד שמו יתברך, עושים גם מה שלא אוהבים. עולה רבי אלחנן על אוניית נוסעים גדולה ועובר את הימים הגדול בדרך ארוכה הנמשכת כשבועיים ימים עד שהוא מגיע לחופי ארצות הברית. יהודי ניו יורק אירחו אותו בחמימות והגאון

רבי יוסף אליהו הענקין (מגדולי הפוסקים בארה"ב, מחברי "אגודת הרבנים" ויושב ראש ארגון "עזרת תורה") עשה כל מאמץ לסייע בידו במלאכת הקודש. אפס, אם ברחבי ליטא ורוסיה לא אבו העשירים לתרום למען לומדי תורה, הרי בארצות הברית של שנות התר"צ היתה החומרנות בשיא תוקפה. באותם ימים הישיבות ברחבי אמריקה היו מעטות. העבודה היתה דת והדולר היה האליל שכולם כרעו והשתחוו לו אפיים ארצה. התורה היתה מונחת בקרן זווית. רבי אלחנן הולך ממשרדו של גביר אחד במנהטן לחנותו של סוחר אמיד שני ולבו בוכה בקרבו. מתת יד זעומה, חצאי ורבעי דולרים ולפעמים אפילו מטבעות קטנים עוד יותר. פה ושם נקרה על דרכו יהודי חם לבב שהינה אותו במתת חשובה של חמישים דולר ושניים-שלושה יהודים נתנו לו סכום עתק של מאה דולר (שטר של מאה דולר בימים ההם היה נדיר והיה מצוי רק בבנקים ובידיהם של עשירים!). אך אין הקומץ משביע את הארי. מתרומות אלו לא תוכל ישיבת "אוהל תורה" להתקיים זמן רב וסכנת הסגירה לא חדלה לאיים עליה. אחד הרבנים החשובים בארה"ב היה הרב יצחק בונין (התגורר באחרית ימיו בקרית-צאנז בירושלים ונפטר כאן בזיקנה מופלגת בשנת תשמ"ב בהיותו בן למעלה ממאה שנה), רב ודרשן מופלא שכיהן באותה עת כחבר נשיאות אגודת הרבנים ורב ומנהיג בית הכנסת "בית יעקב אנשי שלום" בשכונת וויליאמסבורג. הוא והרה"ג יוסף הענקין היו מיוחדים מאוד ועשו כל שיכלו לסייע בידו של גדול הדור במאמציו למען התורה. יום אחד פונים שני הרבנים הנכבדים אל רבי אלחנן וסרמן ואומרים לו כהאי לישראל: "נודע לנו כי בשכונת ברונקס מתגורר מיסטר פיליפ גולדשטיין בעל בית החרושת המפורסם לחליפות ומעילים 'גולדשטיין' שבמנהטן. מצאנו של הגאון התקמט. האם השם פיליפ גולדשטיין אומר לו משהו? 'רצייתי להוסיף פרט חשוב' אומר רבי יוסף הענקין 'פיליפ גולדשטיין היה חבר ילדות שלכם. יליד העיירה בירז בליטא בה נולד הראש ישיבה ושמו היהודי הוא פנחס גולדשטיין". "אם כך, בוודאי שאני מכיר אותו" התחייך רבי אלחנן וסרמן בחיוך שהביע מעט נוסטלגיה. "הוא בן גילי ממש. למדנו יחד א"ב אצל אותו מלמד ושיחקנו יחד את משחקי הילדות בחוצות העיירה". "יידע נא כבוד הרב כי האיש הזה עשיר כקורח" אמר רבי יוסף הענקין. "יש לו פס ייצור למעילי חורף לגברים ונשים וחליפות גברים. מאות פועלים ופועלות עובדים אצלו במתפרה ענקית שהוא מחזיק כאן במנהטן. הם משתכרים שכו-דחק והוא גורף את המיליונים. אם יצליח להוציא ממנו תרומה נכבדה הרי זו תהיה הצלחה של ממש". "אלא שישנה בעיה" השלים רבי יצחק בונין את דברי מעיתו. "לא נכחד מן ראש הישיבה את האמת. הנה"ל הוא כמעט לא דתי. בקושי רב הוא שומר מעט מצוות". "וישנה בעיה נוספת" החרה-החזיק אחריו רבי יוסף הענקין. "האיש הזה, ידו קפוצה מנתנית צדקה. גביר אדיר הוא ובקהילה היהודית בה הוא חבר בקושי הוא משלם דמי חבר. וזאת בשעה שהוא יכול לתרום כנגד מאה חברים בלי להניד עפעף". לאחר הקדמות כאלה, יכול היה כבר רבי אלחנן וסרמן להבין במה מדובר ולהתיימש עוד בערם ניסה. אולם הזכרת שמו של החבר פנחס גולדשטיין עוררה שיח במשחקי הילדות, עוררה בלבו זיק של תקווה. אולי יעשו זכרונות הילדות משהו גם לחבר הישן. הגאון רבי אלחנן לא הרים ידיים. רבי יוסף הענקין העמיד מכשיר טלפון לרשותו והוא מיד החל לטלפן למשרדו של יצחק המעילים. המזכירה הרימה ודקלמה לקונית: "מיסטר גולדשטיין? הוא עסוק מאוד ואינו פנוי לשוחח בטלפון". למחרת התקשר שוב ומזכירה חרוצה אחרת הסבירה לו כי מיסטר גולדשטיין נמצא עתה בפס הייצור ואינו יכול לענות לטלפון. ביום השלישי הרים את הטלפון מיסטר פיליפ גולדשטיין בעצמו... "מה! חבר הילדות שלי אלחונן מבידו נמצא כאן בניו יורק" התרגש פיליפ גולדשטיין. "אתה חייב לבוא לבקר אותי, לראות את המתפרה הענקית שלי". "איזו שאלה" ענה רבי אלחנן וסרמן. הם סיכמו להיפגש למחרת במשרדו של פיליפ בשדרה השביעית במנהטן. למחרת, בשעה היעודה הגיע רבי אלחנן, בגפו. הוא נכנס למשרדו של פיליפ והנה מתרומם הגביר מכיסאו ורחב ומסתער עליו בשמחה עצומה, "שלום עליכם אלחונן חבר הילדות שלי. מה שלומך, מה אתה עושה היום, אח, מה אני מדבר קודם כל, זעצט זיך אוועק" (תשובו). הוא הושיב את אורחו על כיסא סמוך לידו ובלחיצה על פעמון מוזהב שעל מכתבתו הוזעק מזכירו האישי שהזדרז להביא

כד לימונדה קרירה ועוגיות שוקולד. "הכל כשר ואתם יכולים לאכול בלי שום חשש", הקדים ואמר, אבל רבי אלחנן וסרמן רק הניע ראשו בנימוס וכמוכונ לא טעם כלום. הם שקקו בשיחה ידידותית והעלו זכרונות ילדות, "איפה שיחקנו וכיצד השתובבנו יחד בימי הילדות העליזים..." לאחר מכן שיחזר כל אחד את מהלך חייו מה עשה מאז הסתיימו ימי לימודיהם המשותפים. רבי אלחנן סיפר איך לאחר שעקרו הוריו מבירז לעיר בויסק שבלטביה הלך ללמוד בישיבת טלו ושם קנה תורה אצל הגאון רבי שמעון שקופ והגאון רבי אליעזר גורדון, לאחר מכן נסע ללמוד בעיר בריסק אצל הגאון רבי חיים סלובייצ'יק ואיך הקדיש לכולל קדשים של החפץ חיים וכיצד זיכה אותו הקדוש ברוך הוא לפתוח ישיבה גדולה בעיר ברנוביץ... פניו של פיליפ הסמיקו מעט מול התיאור הרוחני הצרוף והוא הרגיש שלא בנוח. "אני נטשתי את הגמרא בגיל חמש עשרה והלכתי לעבוד בשוק הדייגים בבירז לצידו של אבא. אחר כך היגרתי לאמריקה וכאן פתחתי מתפרה קטנה שברבות הימים הפכה לפס ייצור ענקי" סיכם בקצרה. "נו, וכעת נגיע לעיקר" פנה פיליפ אל אורחו "למה באתם אלי?". "לא משהו מיוחד" ענה רבי אלחנן. "שמעתי עלך שאתה חי בארה"ב ובאת לבקר". מיסטר גולדשטיין חייך. "טוב, זה ברור, אבל הרי היתה סיבה למה נסעת מליטא עד לכאן, כמו שהיתה לך סיבה מדוע באת אלי". רבי אלחנן נענע בראשו לשלילה. "לא, לא משהו מיוחד". "ובכל זאת" התעקש מיסטר פיליפ. רבי אלחנן וסרמן חייך את חיובו האצילי המיוחד והתכופף אל מארחו כממתיק סוד. "ובכן, כיוון שאתה מתעקש לטעום דברים ברורים, אני אגלה לך את האמת". "נו, נודך מיסטר גולדשטיין כולו. "שמעתי שיש לך מתפרה גדולה" אמר רבי אלחנן וסרמן "ואתה תופר מעילים לגברים. לי יש בעיה. במעיל שלי התרופפו החוטים סביב אחד הכפתורים והריהו מאיים לנשור. אתה מבין?! זה לא יפה לרב במעמדי להתהלך כמו איזה שלוך (רשל). אז אמרתי בליבי 'בכלל מאתיים מנה' מי שיש לו מתפרה עם מאות פועלים, יוכל להקצות לי איזה פועל לחמש דקות שיתפור לי את הכפתור מעילי כפי שצריך". פיליפ פרץ בצחוק כמי ששמע בדיוח עסיסית. "נו, אלחנן, לא ידעתי שיש לך כזה חוש הומור טוב. בגלל כפתור וסרמן באת אלי במיוחד מויליאמסבורג עד מנהטן?". "לא" תיקן רבי אלחנן בלי שמץ של חיוך "באתי לכאן מליטא עד ארצות הברית כדי לבקש ממך שתתפור לי את הכפתור". כעת געה פיליפ בצחוק אדיר. "אוי זה טוב. דבר כזה עוד לא שמעתי בחיים! אלחנן, אני חייב להודות שאתה מפתיע אותי. לא זכרתי אותך כבדחן מוצלח כל כך. היית ילד רציני שם בבירז. תמיד שקוע בלימודים". "אני לא מלוצץ כלל וכלל" רחח רבי אלחנן וסרמן בפנים רציניות. "זאת האמת. באתי לכאן כדי לבקש שתתפור לי את הכפתור". "אלחנן, אני יכול לתת לך מעיל חדש במתנה בזה הרגע" צעק פיליפ בהתלהבות. "נהה אני קורא למזכירי, מה המידה שלך?". "אני לא רוצה מעיל חדש" צינר רבי אלחנן את התלהבותו. "יש לי רק בקשה אחת קטנה. האם פועל שלך יוכל לתפור לי את הכפתור הרופף?". פיליפ הרגיש עצמו מבוזה כאילו ירקו בפניו. כולו עלבון קם ואמר "הבה נלך יחדיו לסייר ברחבי המתפרה שלי. תראה את הכונות הרוחשת הזו עם שלוש מאות פועלים, בחר לך את מי שתרצה והוא יתפור לך את הכפתור, עיניו סקרו לרגע במבט של מומחה את מעילו של רבי אלחנן, בעצם גם שלושת הכפתורים האחרים נמצאים כבר במצב לא הכי טוב. כולם זקוקים לשיפוץ קל. ובכן הנה נצא לסיור והפועל הטוב ביותר שלי יתפור לך בחמש דקות את כל הכפתורים ויחזק אותם ככה שחמש שנים הם לא יזוזו מהמקום". "מצויין" הסכים איתו האורח והם יצאו לסיור ברחבי המתפרה הענקית. ראו את מאות הפועלים רוכנים בחריצות מעל מכונות תפירה. מוודים בדים מעל אימומים, גוזרים וחותכים. תופרים ומגהצים. פס ייצור במלוא הדרו. בעל הבית קרא לאחד מפועליו, "קח את מעילו של אורחנו היקר. פרום את כל החוטים של כפתורו ותפור אותם בחזרה עוד יותר טוב מכפי שהיו בעת הייצור". הפועל נטל את המעיל והתיישב איתו ליד שולחן תפירה, כאשר בעל הבית ורבי אלחנן ממתנינים בנחת ורואים את אצבעותיו המתנועעות במהירות עצומה סביב החוט השחור והמחט. כעבור חמש דקות היו ארבעת הכפתורים תפורים מחדש ומהודקים בחוזקה אל המעיל. "הרי לך" העניק פיליפ את המעיל המתוקן לרבי אלחנן "ובזאת סיימנו?". "בהחלט, והרבה

תודה לך" הודה לו רבי אלחנן בחמימות. "זה בדיוק מה שרציתי. היה כדאי לי לבוא". פיליפ עמד ובהה בחוסר אימון בדמותו של רבי אלחנן הנבלעת במונית. הוא החזיק בידו את הפתק הקטן שבו כתב לו ידיד נעוריו את כתובת האכסניה שלו ושינן את מספר הטלפון... למחרת מצלצל הטלפון בביתו של רבי יוסף הענקין ולא אחר מפיליפ גולדסטין מבקש לדבר עם רבי אלחנן וסרמן. רבי אלחנן ניגש אל הטלפון ואמר בנחת "שלום וברכה". פיליפ התפרץ. "אלחנן, זו האסט מיר משוגע געמאכט אינגאנצן (שיגעת אותי לגמרי), כל הלילה לא ישנתי בגללך. חשבתי כל הזמן על מה שאמרת לי שבאת מליטא עד כאן כדי שאתפור לך כפתור ואני אומר לך, הגעתי למסקנה שאתה אדם פיקח וערמומי ואתה מתכנן משהו ואני כבר חסר סבלנות לדעת מה אתה מתכנן לי. ובכן, אני מתחנן לפניך, בוא אלי למשרד, נשב בנחת ונשוחח על כוס קפה ותגלה לי את האמת, אבל את האמת הצרופה, למה באמת באת אלי". "מסכים" ניגן רבי אלחנן בניגון אידישאי את המילה. "מתי אתה רוצה שאבוא". "את האמת, אני כבר סהרורי לגמרי בגללך. עכשיו". "טוב, אני כבר יוצא". ושוב ישבו השניים במשרדו של פיליפ כמו אתמול והחרשתן העשיר אינו יודע מנוחה. מה פשר הדיבורים האלה על נסיעה מאירופה לאמריקה בשביל לתפור כפתור של מעיל. "אולי אתה כבר יכול לגלות לי את האמת" הפציר בו ממש בתחנונים. "הרי שנינו לא נולדנו אתמול, ברור שיש לך כוונה נסתרת וסיבה מסוימת מדוע טרחת ובאת אלי. אז אולי תואיל בטובך לגלות לי אותה". אבל רבי אלחנן היה עקשן. "אני אומר לך שלא היו לי שום כוונות. באתי אליך כדי שתתפור לי את הכפתור הרופף ועשית זאת על הצד הטוב ביותר ואני אסיר תודה לך". "אבל מליטא עד לאמריקה יש אלפי מיילים" הצטרף פיליפ "ובדרך משם עד כאן יכולת למצוא אלפי חייטים מומחים שהיו שמחים לתפור לך את הכפתור תמורת כמה קאפיקעס. אז מה כבוד הרב מספר לי סיפור משונה שכזה". רבי אלחנן כמו עשוי מאבן או יצוק מברזל. עומד על שלו. "לא ולא, אתה לא מאמין לי? אני אומר לך שזה מה שקרה". "אוי אתה עקשן" נאנח פיליפ "חשבתי שדי מהר תגלה לי את האמת והנה אתה מוציא לי את הנשמה עד שתגיע לתכלית". כאן כבר עבר פיליפ לרמזים שקופים בעליל. כמי שאומר: "הרי שנינו יודעים את האמת, באת אלי כדי להוציא ממני תרומה נכבדה. נכבדה מאוד, עבור הישיבה שלך שאתה מתקשה בהחזקתה. הרי כל מי שבא לגביר בארה"ב עושה זאת מסיבה אחת בלבד. כסף... נו, אז הבה ונגיע אל התכלית. תאמר 'אני רוצה כסף' ואני כבר ארשום לך איזו המחאה וחסל". אבל את עוז רוחו ותעצמות נפשו של רבי אלחנן פיליפ לא הכיר. הוא עמד על שלו וסוף דבר הגיעה גם פגישתם השניה לסיומה בלי שרבי אלחנן יבקש ממנו ולו סנט אחד. רבי אלחנן קם ויצא ללכת. נכנס אל המעלית והנה פיליפ רודף אחריו ופתח את הדלת. "רבי אלחנן, אני ממש מתחנן לפניך, מה אתה מסתיר ממני? הרי שנינו לא טיפשים. אני איני מחזיק מעמד מסיפורך המוזר". אבל רבי אלחנן סקר אותו במבט צונן ונענע בראשו בשלילה "מה מוזר

אחים יקרים!

בזה? זה דבר טבעי לגמרי". פיליפ משך בכתפיו ונתן לדלת המעלית להיטרק. רבי אלחנן ירד במעלית מהקומה השלישית אל קומת הקרקע והנה הוא כבר עומד ברחוב וממתין למונית שתבוא לאסוף אותו שוב לבית האכסניה שלו. ופתאום קם פיליפ ממקומו כנשוח נחש, לא חיכה עד שהמעלית האיטית תטפס שוב את שלוש הקומות ודהר במדרגות במהירות כעלם צעיר. התפרץ החוצה אל הרחוב והגיע אל רבי אלחנן כשכולו תחנונים. "נודי. אני כבר לא יכול לשאת את זה. בוא ותעלה אלי למשרד ותאמר לי באמת ובתמים מה הניע אותך לבוא אלי ואני מבטיח שאתייחס בכבוד גדול לכל משאלה שלך". "בכבוד גדול" ענה רבי אלחנן ושוב טיפס עם מארחו אל הקומה השלישית. הם נכנסו למשרד. פיליפ הזיע כולו והתנשם בכבדות. המתח והסקרנות איימו להוציאו מדעתו. הוא התיישב על כיסאו המפואר והמתין עד שגם רבי אלחנן יתיישב. אולם רבי אלחנן נשאר עומד. פניו הקדושות זהרו פתאום באור עליון ועיניו יקדו כגחלת. הוא התקרב אל פיליפ המבוהל ואמר לו "אתה לא יכול לקבל את זה שנסעתי מאירופה עד אמריקה כדי לתפור כפתור? זה נשמע לך מופרך בעליל". פיליפ לא יכול היה להישאר אדיש יושב מול הדרת הקדושה של רבי אלחנן. הוא קם בקפיצה מכיסאו ועמד מול אורחו. כולו קשב. רבי אלחנן התקרב אליו, פניו לוהטות ככבשן. "אני נסעתי רק שבועיים באונייה וזה נראה לך הרבה ולא הגיוני, נסיעה כה ארוכה בשביל לתפור כפתור?!... ומה איתך?" זעק רבי אלחנן כשעיניו דומעות "האם ידוע לך מה המרחק שאתה עשית מהעולם העליון עד לעולם הזה, אתה יודע כמה שנים מפרידים בין רקיע לרקיע? מהלך חמש מאות שנה בין רקיע אחד לשני וכמה רקיעים יש? אהנו יודעים על שבעה, אבל ישנם עוד כל מיני דרגות וצינורות והשתלשלויות עד שנשמה יורדת ממחצב הנשמות אל העולם הזה". ידו תפסה בדש מקטורנו המהודר של פיליפ ונענעה אותו כלולב בסוכות, "אמור לי פנחס גולדשטיין! שמא נתת פעם דין-וחשבון לעצמך, בשביל מה הנשמה שלך נסעה מהרקיע השביעי עד לעולם הזה מרחק אלפי שנות הליכה, כדי שתתפור פה כפורים?! זה מה שאתה נותן לנשמה שלך? בדים וכפתורים! אה? נשמתך היהודית גוססת מרעב. אינך לומד מילה אחת, אינך מסתכל בספר יהודי, אתה חי את כל חיך להבל ולריק, מעסיק פועלים וצובר כסף וממון לרוב ולא רוצה לתת לצדקה אפילו דולר אחד, אז אתה שואל אותי למה באתי לכאן?". את צרחת הבכי של פיליפ גולדסטין יכלו לשמוע בכל רחבי הבנין. מזכיריו נכנסו מבוהלים למשרד אבל הוא סילק אותם בנפנופי ידיים. שעה ארוכה עמד והתייפח כילד קטן. "אוי לי" עמד ויגעה בבכי "אני באתי לעולם בשביל לתפור כפתורים"... לא אז משם רבי אלחנן עד שהחזירו בתשובה שלימה כתינוק שנולד. מאותו יום והלאה הפך פיליפ גולדסטין לאדם אחר לגמרי. ידו פתוחה היתה לכל דבר שבצדקה והוא קבע עיתים לתורה. אין צריך לומר כי ישיבת "אוהל תורה" ידעה מאותו יום והלאה רווחה כלכלית שנמשכה תקופה ארוכה מאוד!...

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

בברכת התורה

הרב יואל ארזי

אופק חדרה

כניסת שבת	18:53	לוח מקומי	20:02
יציאת שבת	20:02	אור החיים	19:04
רבינו תם	20:32		20:47

"ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם" (יה, ה)

מצוות יש לקיים בשמחה, בחיות - שנאמר **"וחי בהם"**. אדם צריך להרגיש שהמצוות הן האושר והעושר שלו, הטוב הגדול ביותר, וכי כל חללא דעלמא אינו שווה למצוה אחת שבתורה הקדושה. לא כל אחד זוכה לקיים מצוות. יש חולים ויש שאינם יודעים. אבל אם זוכים לקיים מצוות ה', כמה יקר לעשותן בשמחה - הרי זה רצון ה'! יש לי האפשרות להיות עבד ה'! איזו זכות! מצוה הנעשית ללא שמחה, מתוך הרגל "כמצות אנשים מלומדה", ומצוה הנעשית מתוך שמחה - ההבדל ביניהן יותר מההבדל שבין שמים וארץ, שני עולמות שונים לחלוטין. ההבדל נשאר כך לנצח נצחים.

ומי עושה את המצוה בשמחה? מי שמרגיש - "כי הם חיינו", וממילא מקיים מצוה עם כל ההתלהבות. כאמור, מעלה זו במצוה נשארת לו לעולם ועד. אבל צריך לדעת לא רק לשמוח עם המצוה ועם הברכה - ועם השבת שאני שומר, אלא בכל מצוה יש לשמוח, במיוחד אם זוכים להקריב למען קיומה.

אם בליל שבת מגלים לפתע כי הפלטה כבתה - התגובה הטבעית היא: "אוי, מחר נאכל אוכל קר... אוי אוי אוי..." כואב לנו. מה פתאום אוי? תשמח! אשרינו מה טוב חלקנו שאנחנו יהודים, שאנו שומרי שבת! הסיבה שמחר נאכל אוכל קר היא, כי אנו יהודים ואסור לנו להדליק את האש. איזו שמחה שזוכה לקיים את רצון ה'!

אם כפתור החשמל קפץ ועלטה נופלת על הבית, חושך מוחלט. "אוי וי" - אומרים. מדוע לומר "אוי וי"? תאמר "ברוך ה'": כעת ניכר שאני אכן שומר שבת ואני מוכן גם לשלם עבור השבת. לא אוי ולא וי, אלא אשרינו מה טוב חלקנו שאנו משלמים תמורת המצוה!

אם השיער לא כל כך מסודר והבת נאלצת ללכת ככה - - - ההרגשה היא: בעצם הייתי רוצה להסתרק, אך כיון שאני מעבדי ה' אינני מעוניינת להיכשל בחילול שבת, כי אם אסתרק, שמא תיפול שערה אחת, חלילה, אבל סוף כל סוף, זה לא יפה ללכת ככה מפוזר... וכי זה לא יפה? זה היופי! יופי של שבת קודש! איזה קידוש שם שמים, ברבים! ה"שפת אמת" מפרש: **"וחי בהם"** - "שיניח האדם עיקר החיות שלו בתורה ובמצוות, כי התורה נותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא. כך אצל הצדיקים, עיקר רצונם לחיות כדי לקיים מצוות ה' ותורתו, לכן התורה והמצוות הם בגדר חיים שלהם. ואמרו חז"ל 'ללכת בהם' - עשה מהם עיקר ואל תעשה מהם טפל".

סיפר הרב מבריסק זצ"ל סיפור מדהים: כשהגרמנים ימ"ש נכנסו לעיר בריסק, הם בחרו לעשות את הסלקציות בשבתות וחגים. בגלל שיהודים לא שמרו שבת, התקיים בהם מקרא שכתוב (ישעיהו א, יד): **"חודשיכם ומועדיכם שנאה נפשי"**, ושמחת השבתות והחגים נהרסה.

שבת אחת, בשעת התפילה, יצא כרוז ברחובות: **"כל היהודים צריכים להתרכז מיד בכיכר העיר. כל אחד רשאי לקחת עימו מזוודה אחת. מי שלא יגיע - ישלח למחנה עבודה"**. כולם ידעו ש"מחנה עבודה" פירושו: "מחנה השמדה".

יהודי אחד הבחין שהכפתור במעיל שלבש רופף, יש איסור דרבנן לצאת עם כפתור כזה למקום שאין בו עירוב, שמא ייתלש הכפתור ויבוא להרימו ולטלטלו. הוא החליט, אפוא, שהיות והקור בחוץ היה עשירים מעלות מתחת לאפס ובלי מעיל לא שייך לצאת, ועם המעיל אסור לצאת - הוא יישאר בבית הכנסת! והורה לבני ביתו לצאת לבדם לכיכר העיר. למרות כל הפצרותיהם ואזהרותיהם שזוהי סכנת נפשות להישאר - הוא נותר בשלו: שמירת השבת תגן עלי! יותר משישראל משמרים את השבת - השבת משמרת את ישראל.

בסופו של דבר, את כל מי שהתאסף בכיכר העיר העמיסו על משאיות, ומשם לרכבות המוות שנסעו לאושוויץ. כל בני משפחתו נעקדו על קידוש השם. והוא, הצליח להסתתר מעיניהם של הגרמנים בבית הכנסת, ומשם ברח ליערות, וחיינו ניתנו לו במתנה. בזכות השמירה על חומרא מדרבנן לא לצאת למקום שאין עירוב עם כפתור רפוי - הוא ניצל ממוות לחיים!

המצוות הקטנות, אלו שנראות פשוטות ולא מדי חמורות - מהן מקבל אדם את הברכה, את האושר והישועה.

אברך בא למרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל ושאל אותו שאלה: התאריך היה ט"ו לחודש, היום האחרון שאפשר לקדש בו את הלבנה. בבני ברק היה מעונן ולא ראו את הלבנה. אבל בנו שגר בחיפה, ב"נווה שאנן", סיפר לו שאצלם השמים בהירים ורואים היטב את הלבנה. שאלתו היא, האם עליו לנסוע מבני ברק לחיפה כדי לקדש את הלבנה או שאינו מחוייב בדבר, ואונס רחמנא פטריה?

השיב לו הרב שטיינמן: אם הבן שלך היה מספר לך שהגיע ל"נווה שאנן" גביר מאמריקה, שמחלק לכל אברך שיבוא אליו הלילה עשרת אלפים דולר, היית נוסע! בוודאי שכן! כמו כן צריך שתהיה לך הערכה כזאת למצוות.

זה לא עניין של חובה או לא חובה, הסביר לו הרב שטיינמן. אדם צריך לדעת שהתורה היא החיים שלו! המצוות הן החיות שלו, לא פחות מעשרת אלפים דולר! על הקידוש לבנה הזה תקבל שכר נצחי שאין לשער ולתאר אותו!

על כך אמרה התורה: **"וחי בהם"** - האדם צריך לקיים את המצוות מתוך הכרה והרגשה שהתורה היא החיים שלו, ובלעדי קיום המצוות - למת יחשב. **"ולא שימות בהם"** - אל יקיים את המצוות מתוך פחד מפני המיתה שתבוא עליו כעונש על אי קיומן.

האדם צריך לצפות ולייחל למצוות. כשיודע על איזו מצוה שעומדת לבוא, יצפה בלבו: אימתי תבוא מצוה זו לידי ואקיימנה. וכשבאה המצוה לידו - יקיימנה בשמחה ובהתרגשות הלב, ויודה לה' על הזכות הגדולה שנפלה בחלקו.

כשאדם מסתפק על מאכל מסויים אם הוא בריאותי או חלילה, עלול לגרום לו לזנוק בריאותי - הוא מחמיר ולא אוכל אותו. אולם כשהוא מסתפק אודות כשרותו של מאכל - הוא נוטה להקל... אם בחדר ניתוח דרוש שהכל יהיה סטרילי, למה במה שנוגע לנשמה - אדם לא מקפיד שהכל יהיה סטרילי?

סיפר ר' יהודה טריקי שליט"א: מעשה בבני זוג חרדים תושבי אשדוד שנסעו ברכבם במרכז הארץ. הרעב הציק להם והם עצרו בתחנת דלק קרובה, ונכנסו למסעדה הצמודה לתחנת הדלק. אלא שאז עוררה האשה את בעלה לגבי הכשרות. אמרה לו: "תעודת הכשרות במקום אינה למהדרין". אמר לה הבעל בביטול: "זוהי מסעדה חלבית מה כבר יכול להיות?"... וכיון שהאשה היתה מעוברת, הוא אף מצא נימוק נוסף להקל: "אסור לך לרעוב, זה ספק פיקוח נפש"...

אך האשה היתה איתנה בדעתה, ואמרה לו שבלי תעודת כשרות מהודרת היא לא תטעם מאומה. ראה הבעל את עקשנותה של האשה ואמר לה: "אם כן, ניסע לאשדוד ונכנס למסעדה עם כשרות מהודרת". הזוג חזרו לרכב והבעל פתח בנהיגה מהירה לכיוון אשדוד.

לפתע ראו ניידת משטרה דולקת אחריהם, השוטר קרא להם לעצור בשולי הכביש. הם עצרו, ואחריהם עצרה הניידת. השוטר יצא מן הניידת, ניגש לנהג, ביקש את רישיונותיו והטיח בו: "אתה יודע שנהגת במהירות מופרזת?"

על המקום אילתר הבעל הסבר מקורי: "אשתי בדרך לחדר לידה, זו ממש סכנת נפשות! אנחנו ממהרים להגיע לבית החולים 'ברזילי'..."

הפכות

שיכחה, טעות וספק בספירת העומר

- אם שכח ולא ספר ספירת העומר בלילה, וניזכר למחרת בשעות היום, נחלקו בזה רבותינו הראשונים אם יכול לספור ספירת העומר בדיעבד ביום. ולהלכה יספור ספירת העומר ביום בלי ברכה, ובלילה שלאחריו והלאה רשאי להמשיך לספור ספירת העומר בברכה, מפני שיש בזה ספק ספיקא להקל, שמא הלכה כמאן דאמר שכל לילה ולילה מצווה בפני עצמה, ואין צריך שיהיו "תמימות" שלמות. ואם תרצה לומר שיהיו "תמימות" שמא ספירת העומר שספר ביום נחשבת לספירה. ולכן רשאי להמשיך לספור בלילה שלאחריו והלאה בברכה. וכן פסק השולחן ערוך.

- וכן הדין אם טעה בלילה אחד, וספר מנין אחר שאינו נכון, וניזכר למחרת בשעות היום, וספר ביום המספר הנכון בלי ברכה, רשאי להמשיך לספור מן הלילה שלאחריו והלאה בברכה, כיוון שספר ביום. וכן אם מסתפק ביום אם ספר אמש המספר הנכון של ספירת העומר, יספור ביום המספר הנכון בלי ברכה, ובלילה שלאחריו רשאי להמשיך לספור ספירת העומר בברכה. אבל אם טעה וספר לילה אחד מספר אחר שאינו נכון, ולא נזכר עד הלילה שלאחריו, שוב אינו רשאי להמשיך לספור מכאן והלאה בברכה, שהרי אין כאן "תמימות".

- יש נוהגים לספור בכל יום ספירת העומר אחר תפילת שחרית, כדי שאם יש בקהל אחד ששכח ולא ספר ספירת העומר בלילה הקודם, (או שספר בטעות מנין אחר שאינו נכון), יספור עימם ביום, ובלילה שלאחריו יוכל להמשיך לספור בברכה. וכן פשט המנהג אצל הספרדים ועדות המזרח, ומנהג נכון הוא.

- אם נתעורר אצלו ספק בלילה אחד אם ספר אמש בלילה הקודם ספירת העומר או לא, וכן אם נתעורר אצלו ספק אם ספר אמש המספר הנכון של ספירת העומר בברכה (וביום לא ספר כלל) רשאי להמשיך לספור בברכה. מפני שיש בזה ספק ספיקא להקל, כי שמא ספר אמש כראוי, ואם תמצא לומר שלא ספר כלל, או שלא ספר כראוי, שמא הלכה כמאן דאמר שכל לילה ולילה מצווה בפני עצמה, ואין צריך שיהיו "תמימות".

- וכן אפילו אם וודאי לא ספר אמש בלילה הקודם ספירת העומר, ונתעורר אצלו ספק אם ספר ביום, או שנסתפק אם ספר ביום המספר הנכון, ונזכר בלילה שלאחריו, רשאי להמשיך לספור ספירת העומר מכאן והלאה בברכה. (מפני שיש בזה ספק ספיקא להקל, וכנ"ל). (תורת המועדים)

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמת: שושנה שירה חג' בי בת אברהם, מיכאל חג'בי בן סעדיה, לובת אריה חג' בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נר בן סעדיה, אסתר תוהמי בת סעיד, דיקלה בת אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, אביבה אסתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, אייל בן ניסים וחנה, משה כהן בן יעקב, קמר (שושנה) נר בת עוואד, בנימין חיים בן יהודית, צדוק סאלח בן ג'וליס, נבריא נר בן זכריה, מנשה ג'יבלי בן שלום, שקד דחן בן סיגלית, אריה בן סעדיה, אהרון בן חיים, שלמה בן רוזינה, תמר לימור בת שושנה.

לרפואת: נוי בת הילה, עלמה בת מור, אתי אסתר בת רבקה.

למרות שהשוטר ראה שאכן האשה הרה, טענתו של הבעל לא נשמעה לו אמינה. טון דיבורו עורר את חשדו שאין זו הסיבה האמיתית, אלא רק תירוץ כדי להתחמק מהדו"ח. אמר לו השוטר: "אתה יודע מה? אם אכן אתה בדרך לבית החולים 'ברזילי', אני אסייע לך להגיע במהירות המרבית. אסע לפניך ואפנה לך את הדרך, וכשתגיעו לבית החולים, אדאג שיכניסו אתכם מיד למחלקת היולדות".

ואז הוסיף השוטר ואמר: "אבל תשמע, ידידי, אם יתברר ששיקרת אותי והמצאת תירוץ - אתה תשלם על כך ביוקר! תעמוד לדין על הטעיית שוטר, הפרעה במילוי תפקידו ובזבוז משאבי המשטרה שלא כדין. עכשיו סע אחרי!".

השוטר הפעיל את הצופר ואת האורות המבהבים והחל בנסיעה מהירה לכיוון אשדוד. מאחוריו נסעו שני בני הזוג, רועדים מפחד, חוששים מן הצפוי להם כשיתברר לשוטר שהבעל רימה אותו. אמרה האשה בכעס: "למה היית צריך להמציא תירוצים שקריים? היינו אומרים לו את האמת, לכל היותר היינו מקבלים דו"ח תנועה רגיל ולא מסתבכים בפלילים".

אמר לה הבעל: "את אשמה! אילו היינו אוכלים במסעדה שבתחנת הדלק, לא הייתי צריך לנסוע במהירות לאשדוד".

השיבה האשה: "ברוך ה' שעמדתי על שלי והקפדתי על כשרות מהודרת ולא חיפשתי תירוצים והקלות. אני בטוחה שמהקפדה על מצוות לא מפסידים - 'שומר מצוה לא ידע דבר רע'".

תוך זמן קצר הגיעו לבית החולים. השוטר דאג שבני הזוג יכנסו ישר למחלקת יולדות, שם חיכו להם אנשי צוות עם מיטה מוכנה... האשה נבהלה, לא ידעה מה עליה לעשות... לחש לה הבעל: "תנשמי בכבדות, כאילו את כורעת ללדת..."

האמת היא שגם בלי הוראת הבעל, האשה נשמה בכבדות ועמדה על סף עילפון, אך לא בגלל מצבה הרפואי, אלא בגלל הפחד והלחץ הנפשי...

צוות האחיות סייע לה לעלות על המיטה והכניס אותה לבדיקת ראשוניות כדי לאבחן את מצבה. עשו לה צילום ואז גילו שחבל הטבור מלופף סביב צוואר התינוק באופן המסכן באופן מידי את חייו של התינוק. מיד הוכנסה האשה לניתוח קיסרי דחוף. בחסדי שמים הניתוח עבר בשלום - התינוק ניצל.

כל אותה עת שהה השוטר בחדר ההמתנה. כשבישרו לבעל על לידת התינוק, ניגש השוטר לבעל הנרגש, לחץ את ידו ואיחל לו "מזל טוב".

האשה קיימה "וחי בהם" - הקפידה על הידור הכשרות, לא מתוך אילוף וחוסר ברירה, אלא מתוך חיות, באהבה וברצון, ובזכות זו זכתה ל"וחי בהם" - מן השמים גלגלו את הצלת החיים של העובר שברחמה. (יחי ראובן! נאה דורש)

פנינים

"ושמרתם את חוקותי.. אשר יעשה אותם האדם וחי

בהם" (יח, ה)

כתב גאון עוזנו **מרן החיד"א זצ"ל** בשם חכמי האמת - שכאשר האדם מקיים מצווה, הרי אותו יום מתוקן. אבל אם עובר עליו יום בלא מצווה, אין אותו יום נמנה על חיי האדם, ונמחק מהחשבון במרום, חלילה. וזהו שנאמר כאן "ושמרתם את חוקותי ואת משפטי", ודעו: "אשר יעשה אותם האדם וחי - בהם", שבעשותו אותם נחשבים חיינו לחיים, שימיו נתקנים והרי הוא "בא בימים", ואם אינם מקיימים הרי "רשעים בחייהם קרויים מתיים", שימיהם נדדו והלכו, ואינם קרויים חיים!

(מעין השבוע)

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 138

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

פרשת אחרי מות תשפ"ד

עניין של חינוך

'לא תעשוק את רעך ולא תגזול לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר' (וי"ט, י"א)

סח המגיד ר' שלום שבדרון בדרשתו אודות פסוק זה על הזילות שיש בקרב אנשים במניעת שכר הפועל מיד בתואנה כי גם אם יחכה קצת וכי זה סוף העולם? ... והביא על כך מעשה: בהיותו אברך צעיר, אשתו דחקה בו לצאת ולראות מה שקרה לילד אחד בחצר וכשהגיע למקום ראה ילד שרוע בשלולית דם ממש, יתיכף ומיד הרמתי אותו על שני ידי, בינתיים אשתי ע"ה כבר הביאה מגבת ספוגה במים והניחה את המגבת על מקום הפצע, ושנינו ממהרים לעבר הרופא שהיה גר באיזור. במורד הכביש, עולה לה לאיטה מרחוק, הסבתא של הילד הפצוע, אשה באה בימים מלאה טוב לב ומפורסמת ביראת שמים ובמידות, ועל כן כבר מרחוק שהבחינה במחזה, והייתה כמובן סבורה שזה ילד שלנו, אמרה - - - ר' שלום ר' שלום, זה לא נורא, זה לא נורא, ה' יעזור, ה' יעזור... וכך גם כעבור עוד כמה צעדים, ועדיין הייתה מרחוק שוב ניחמה אותנו ברוך ובנעימות, זה לא נורא זה לא נורא, ה' יעזור... אבל כשהתקרבו אליה יותר וכבר החלה לחשוש שאולי הילד הפצוע הוא נכדה... עדיין ניחמה זה לא נורא ה' יעזור. אבל כבר ניחמה בקול רפה, כשחלפנו ממש על פניה והבחינה שזה הנכד שלה, תיכף ומיד, נתקפה בבהלה, וצעקה בקול רם, מאירקה, מאירקה, מאין מאירקה גיוואלד, גיוואלד! - - - אלא שאז קרה דבר והיפוכו, כאשר שמעו השכנים את זעקות השבר שנשמעו מפיח יצאו כולם מהחלונות וכל הנעימות והרכות ניחמו אותה, זה לא נורא זה לא נורא ה' יעזור - - - !!! אז הבנתי את מה שתמיד הרגשתי. כשזה מאירקה שלי צועקים גיוואלד, וכשזה מאירקה שלך, זה לא נורא, ה' יעזור... כשאנחנו נדרשים לשלם כועסים ורוטנים, אבל כשהעובד צריך לקבל, וזה נהיה מאירקה שלו, אנחנו נהפכים למתוקים מדבש ונופת צופים, - - - "לא נורא", 'מותר' לו קצת להמתין...

שבת שלום - מערכת שיעורי לב ארי

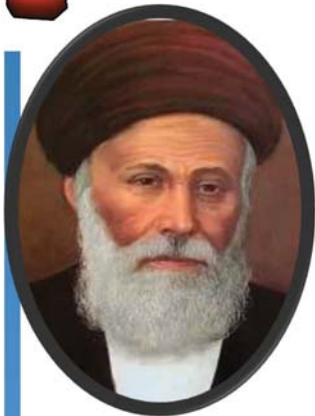
פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְכִים

בצדק תשפוט עמיתך (יט, טו) באר רש"י: "בצדק תשפוט עמיתך - כמשמעו, דבר אחר: הוי דן את חברך לכף זכות". בילקוט "לקח טוב" כותב בשם רבו המשגיח של כפר חסידים - רבי דב יפה זצ"ל רעיון נאה: אם אדם אינו דן לכף זכות, בוודאי אינו אוהב את עמיתו. והוא ממשיך ונותן דוגמא. לאדם נאבד חפץ, חפץ החביב לו. ראשית כל הוא מחפש בכל המקומות שעולה בדעתו שאפשר שימצא שם. כאשר החפץ לא נמצא, אינו אומר נואש, מה אתה הולך שוב? כבר חיפשת ולא מצאת! מדוע באמת הוא מחפש כל כך, וכי הוא כפיתי, וכי יש לו נערווען? לא. הוא פשוט מייקר את הדבר שנאבד ממנו. כמו כן, אם אכן היית אוהב את רעל כמודך, היית מחפש בחורים ובסדקים (שבמוחך) זכות עליו, והיית מצליח להעלות ברעיוןך זכויות, ואפילו אם באופן שטחי זה לא גלאט, היית מחפש בנרות את צד הזכות שבענין, ואם אינך מחפש - זה משום שאינך אוהב את עמיתך! נזכיר דוגמא נוספת שרבי שלום שבדרון זצ"ל היה מספר, מעשה שהיה, א מוראדיגע מעשה. בירושלים של הימים ההם, ימי מלחמת העולם הראשונה, אנשים מתו מרעב. באותם ימים התרחש סיפור שכל ירושלים רעשה סביבו. ליהודי פלוני היה בביתו מטבע זהב - 'נפוליאון'. בכזה סכום יכלו לעשות הרבה מאוד בימים ההם. הוא הניח את המטבע מעל הארון בבית, וידע תמיד, שברוך ה' יש לו מטבע לעת צרה, שמחה וששון. הילד הקטן ראה מידי פעם שאבא מטפס על הארון. ענין אותו לדעת מה יש שם למעלה. פעם, כאשר אבא לא היה בבית, הוא טיפס וראה שם מטבע. מטבע! אפשר הרי לקנות בו א שטיקל מזונות, חתיכת עוגה להחיות את הנפש. טיפס ולקח את מטבע הזהב, ורץ לקיוסק לקנות. בדרך פגש אותו יהודי וראה שיש לו בידו מטבע זהב. "יינגלע, לאן אתה הולך?" - התעניין היהודי. "אני הולך לקיוסק לקנות עוגה", סיפר הילד. אמר היהודי לעצמו - כאן בירושלים משתולל הרעב, והנה ילד מסתובב ברחוב עם מטבע זהב? החליף עם הילד את המטבע, נתן לו מטבע פשוט של נחושת, ואת מטבע הזהב שלשל לכיסו. הילד נכנס לקיוסק וקנה עוגה במטבע. יום יומיים אחר כך טיפס אביו לראות את האוצר - והנה האוצר איננו! עשה סקנדל גדול, מי גנב. הילד אמר: "אני לקחתי". "מה עשית עם הכסף?" "קניתי עוגה". רץ לקיוסק והתחנן לפני המוכר: "תרחם עלי, תחזיר את המטבע שהילד נתן לך". אמר לו: "אני לא יודע על מה אתה מדבר". "מה זאת אומרת אתה לא יודע? הרי הילד אומר שהוא נתן לך את המטבע!" "באמת הילד היה אצלי, נתן מטבע וקנה עוגה, אבל זו היתה מטבע של נחושת". האבא מתחיל לצעוק: "רמית את הילד, תרחם עלי תחזיר את הגניבה", והמוכר בשלו: הוא נתן לי מטבע נחושת. "איך יכול להיות, הרי על הארון היה מטבע זהב", טען האבא. "אני לא יודע מה היה על הארון, הילד נתן לי מטבע נחושת!" הלכו לרב. הרב שמע את הסיפור, והכריע: "המוכר מחויב להישבע שלא לקח את מטבע הזהב, ויפטר". המוכר אמר: "רבה, אנני נשבע אפילו שבועת אמת. ואם משום כך אצטרך לשלם - אשלם, אבל מאיפה יהיה לי מטבע זהב?" בכל מקרה נהיה רעש גדול, הכל דברו כי בעל הקיוסק גנב, אין בכך ספיקות, הרי הילד מודה שלקח מטבע. כיצד יש לו בכלל חוצפה לומר שהוא הביא לו מטבע נחושת! הקונים נמנעו מלדרוך בחנותו. היו לו בזיונות, וכמובן שהיה עליו להשיג כסף לשלם על המטבע, מכר את הבית. המלחמה הסתיימה, חלפו הימים, נהיתה רווחה. היהודי שנטל את המטבע מהילד הרגיש כי עליו לחזור בתשובה. הלך לאבא וסיפר את הסיפור: "ראיתי שהילד שלך מסתובב בשנות רעב עם מטבע זהב, החלפתי איתו. כעת אני מחזיר לך, לקיים 'והשיב את הגזילה'... האבא נבהל: "אתה מחזיר לי, יפה מאוד, אבל ההוא הפסיד את פרנסתו, ונקרא ברחוב 'גנב'". אמר אז אחד מגדולי הדור: הבה נחשוב ונראה געוואלדיגער מוסר השכל - כאשר שלשתם באים לעולם האמת, ודנים אותם: אבי הבן, המוכר שחשדו בו, והגנב האמיתי, מה דינם? המוכר - מיד לגן עדן, איזו שאלה - כולו בזיונות. "אשרי מי שחושדים בו ואין בו". ולא עוד אלא שלא רצה להישבע אפילו שבועת אמת. כאלו בזיונות - כפרת עוונות. האבא - מה כבר אפשר להאשים אותו? הבן מספר לו שלקח את המטבע וקנה עוגה, מה פתאום יעלה על דעתו שהמטבע הוחלפה בדרך?! הגנב האמיתי - הוא ומשפחתו היו רעבים מאוד, והוא חשב לעצמו שיקח עתה ואחר כך יחזיר. הוא כמעט מת מרעב ופה מסתובב ילד עם מטבע זהב. עוגה אפשר לקנות גם במטבע פשוטה. יענישו אותו, אבל לא בעונש חמור מאוד. את מי כן ידונו? אתם יודעים את מי? את כל אלו שריכלו... אותם ידונו בחומרה רבה! מה אתם מתערבים? יש כאן מבוי סתום, ויש מצוה לדון לכף זכות, הייתם חוסכים את כל הצער לכל הצדדים! וכי תשאלו: מה הם היו צריכים לחשוב - שהוא לא גנב? ושכולם בסדר, רק שמישהו שלשי התערב! - כן, "בצדק תשפוט עמיתך" "הוי דן את כל האדם לכף זכות". (יחי ראובן)

מעשה שהיה...

זכיות וישועות | ספור על מרו הרב המקבל כמוס יאמין זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת
מרן רבנו
המקובל
רבי כמוס
יאמין
זצ"ל
(כב' ניסן)

הרב המקובל כמוס יאמין זצ"ל- נולד בחודש ניסן שנת ה'תר"י בכפר עמרוס (לוב) לאמו מרת רחל ע"ה. באותה תקופה חיו בעמרוס בצמצום רב כ-7,111 יהודים בלב אוכלוסיה ערבית. לפי היכולת ודרכי החינוך שנהגו באותם ימים, תלמוד תורה ושיעורים בבית הכנסת, למד רבינו באופן עצמאי תנ"ך, תלמוד בבלי ושולחן ערוך. רבינו עלה ונתעלה ונודע בבקיאותו בכל רזי התורה ובקבלה. כיהן כרב הקהילה בכפר עמרוס, ייסד ישיבה וכולל, השיב לשאלות הלכתיות וכן כתב קמעות. גם תושבי הכפר המוסלמים פנו אליו בעניינים שונים. רבים פנו אליו בעניינים שונים: חילוקי דעות בינם לבין שכנם, בעיות רפואיות, בעיות בפרנסה וכו' ונושעו. נהג לערוך תעניות דיבור, נודע כדרשן מופלא ורבים נהרו לבית הכנסת כדי להאזין לדרשותיו ביום השבת ואפילו קמו לשם כך ממיטת חוליים. בקי בחוכמת הנסתר ובקבלה המעשית. בעל רוח-הקודש. רבנו נלב"ע ב-כ"ב ניסן ה'תר"ץ ציונו בלוב. חי ופעל כ-80 שנים. ת.נ.צ.ב.ה. וזיע"א

רבי שמועה תלמידו של הרב, נגש לצדיק ביום תענית דבור ושאל קושיה, שהיתה לו והציקה לו (ביום זה לא נהוג לשאול שאלות) אולם הרב לא ענה לו. שב ושאל רבי שמועה את אותה קושיה בפעם השניה ושוב לא ענה לו הרב. בפעם השלישית כששאל, מאחר שהצדיק ראה, עד כמה משתוקק הלה לקבל תרוץ, ענה לו הרב על קושייתו, ומיד אבד את כשר הדבור ונשאר כך במשך שלושה חודשים רצופים. רק בערב פסח חמל עליו הבורא והשיב לו את יכלת הדבור והוא יכול היה לקיים את מצות "והגדת לבניך ביום ההוא".

באחד הלילות של אמצע החדש, כשאור הלבנה האיר, יצא רבנו לעבר טריפולי עיר הבירה. מרחק לא גדול מפריד בין שני המקומות. הדרך מפרת היטב, והרב מקיים את הפסוק: "בלכתך בדרך" והוזה בדברי תורה. בהיותו על אם הדרך, סמוך למקום מנוחתו של הגאון שמעון בן לביא זצ"ל, הגיחו מן המארב שודדים עזי נפש, אשר בקשו לשדוד את רכושו ולהורגו. הרב נס מפניהם וכל עוד רוחו בו רץ, עד שהגיע לציון הקדוש. שם אחז בשתי טבעות ברזל הקבועות בדלת, ובמר לבו זעק: "רבי שמעון בן לביא, רבי שמעון זכותך תגן בעדי!" השודדים שרצו בעקבותיו, הבחינו בהפנסו לבית-העלמין, ומהרו אחריו. רבנו עמד נרגש במקומו, רגליו ממאנות לזוז, ורק ידיו לפתו היטב את טבעות הברזל. בקול תחנונים בקש רחמים על עצמו בזכות הצדיק רבי שמעון בן לביא. השודדים נכנסו לרחבת הקבר הקדוש. הרב ראה בברור את פניהם האכזריות. אך ראה זה פלא! הם לא ראוהו כלל! רק שמע את קולם הגס והעבה באומרים זה לזה: "להיכן הוא נעלם? איפה הוא נמצא? הרי במו עינינו ראינו אותו נכנס לכאן!". הם חפשו כה וכה, המתינו עד בוש, וכשלא מצאו את הרב, הסתלקו מן המקום. ליד הציון נותר רבנו, כלו רעדה עם שבח ותהלה לבורא עולם, על שנתקים ברודפיו מאמר דוד המלך עליו השלום: "עינים להם ולא יראו". היטב חש על בשרו, שזכות הצדיק הטמון במקום הגנה עליו להצילו מרודפיו וממבקשי רעתו. הוא המתין לעלות השחר ורק אז המשיך בדרך לטריפולי.

(נלקט מתוך העלון פניני הצדיקים) יו"ל ע"י מערכת שיעורי לבארי - להארות: ולהשימת תפוצה: ornm123@gmail.com

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

532

פרשת אזורי-מות תשפ"ד

הישיבות יצרו שרשרת ארוכה מהערימה עד לעגלות. הראשון נטל בול עץ ונתן לרעהו, זה העבירו לעומד בצידו, וביתניים נטל הראשון בול עץ נוסף, ועוד אחד, ועוד אחד [מזכיר את תיאור שורות הנהנים מעבירי הבזיכים לשפיכת דם קרבן הפסח ליסוד המזבח, שבזיכי הזהב והכסף הועברו מיד ליד כחיצים שלוחים]. הערימה הגיעה חיש מהר לחציה, בעוד ערימת הקבוצה הליטאית נותרה כמעט כשהיתה.

העבודה הקדחתנית שלנו היתה לצנינים בעיני הקבוצה הליטאית - הגויית. למה אנו עובדים בכזו תזזית, למה איננו מטיילים כמותם, עוד יכריחו אותם ללמוד מאתנו ולעשות כמעשינו...

שר המשפטים הליטאי בכבודו ובעצמו נזעק ורץ אלי: "למה אתם עובדים בכזו צורה מפרכת, בלי רגע הפוגה?"

מה שנוכן נכון, אפילו מפקח העבודה תמה, ובא לשמוע את התשובה.

השר הליטאי שלט בשבע עשרה שפות על בוריין, אני למדתי רוסית במחנה. הזדקפתי ועניתי בגאון: "אנחנו פטריוטים, ושמחים לעבוד בשירות אבא סטאלין ואמא רוסיה. והואיל ומחר שבתון - היום הראשון, עובדים אנו היום בכל המרץ, ומחר ננוח כל היום. אבל, אבקש" - פניתי למנהל העבודה - "עבודה כפולה, מנת לחם כפולה!"

"דא, חראשו", אישר, וזכינו ללחם משנה', פשוטו כמשמעו.

שר המשפטים הליטאי משך בכתפיו, וחזר לקבוצתו.

חזרנו באמת ממוטטים. ישנו כבולי עץ. היינו עלולים להפסיד קריאת שמע אלמלא העירונו צרחות רמות: "המכנסיים שלי, היכן המכנסיים שלי!"

והקול קולו של 'שר החינוך' הליטאי.

סיפרנו שאמצעי ההגנה מול הקור הנורא היו כמה שכבות בגדים, אבל בלילה ישנו בחולצה אחת ומכנס אחד. והנה הקיץ 'שר החינוך' משנתו וגילה שכל מכנסיו נגנבו, פרט לאלו שעליו. עורר מהומה וזכה לאהדה, הגניבה הנפשעת גונתה בכל פה, אבל איש לא יכול היה להושיעו.

ניגש אלי. "יאקוב", אמר, "ליהודים יש שכל. אתה תגלה מי הגנב".

וְשִׁמְרֵתֶם אֶת זִקְוֹתַי... אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתְתֶם הָאֲדָמָה וְזִוִי בָהֶם אֲנִי ה' (ויז, ה)

סח הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: "רש"י פירש - 'וחי בהם', לעולם הבא. שאם תאמר בעולם הזה, והלא סופו הוא מת.

דברי רש"י קודש קדשים, אבל בגמרא יומא יש פירוש נוסף, ולרשב"ם ולרבינו בחיי יש עוד פירוש - שבעים פנים לתורה. אענה אף אני חלקי, ואטעימו בסיפור מעשה -

"בתקופת מלחמת העולם השניה כשהוגלתי לסיביר, בחורף הנורא בערבות סיביר - הועסקנו בכריתת עצי ענק ב'טייגה' הקפואה. עצים בני מאות שנים [באחד מהם ספרנו למעלה מאלף וחמש מאות טבעות... שריד מתקופת האמוראים...], גדענו את העצים בידיים קפואות שלפתו מסורי ענק משני צידי הגזע. פרקי האצבעות, תנוכי האוזניים, קצה האף, קפאו ודאבו עד דמעות. מה שחיים מעט היתה העבודה המפרכת, ושכבות הבגדים שלבשנו, כמה חולצות, וכמה זוגות מכנסיים.

היתה הפסקת צהריים בת עשרים דקות בה חילקו ספלי מים רותחים, לחמם בדפנותיהם את הידיים הקפואות ובתוכם את הגרון הצחית. אבל בני הישיבה ויתרו על המשקה הנחוץ והתגודדו סביב זוג התפילין היחיד שהיה עמנו שם והניחו בחיפזון, בזה אחר זה. ברכה, פסוק ראשון של קרי"ש, וחליצה חפזה.

נצטוונו לבקוע את הגזעים לכפיסים דקים, להבערה. בסיום העבודה היו פזורות בשטח ערימות ערימות של כפיסי בעירה.

למחרת היום, היה זה בשבת, הביאו עגלות להטעין עליהם את הכפיסים. העגלות המתינו בפאתי היער, ושתי הקבוצות - אנחנו והאסירים הליטאיים - נצטוונו להעמיסן [כשהקומוניסטים השתלטו על ליטא, הגלו את ראשי מתנגדיהן לסיביר. את השרים הליטאיים, מצביעי הצבא, ותלמידי הישיבות. מובן שב'גולאג' התפצלנו לשתי קבוצות די מגובשות], על כולנו הוטלה המשימה.

הליטאים הסתדרו בשורה, כל אחד נטל כמה בולי עץ והלך לו לאיטו עד העגלות. הטיילם, וצעד מעדנות חזרה. אבל בני

וזה לא היה קשה. היה צורך רק להפעיל את הראש. שהרי 'לא עכברא גנב אלא חורא גנב'. למי יכול היה הגנב למסור את הסחורה, שהרי לא היינו בקשר עם העולם החיצון. ומי היה מסוגל לשלם תמורתה, שהרי מחוסרי כל היינו. היתה אך ורק אפשרות אחת.

נגשתי אל מחלק המזון, והתעניינתי: "מה תעשה עם חמש זוגות מכנסיים?"

- "אה, אתה יודע?! הוא סיפר לך? אני צריך סחבות לעבודה במטבח. ללפף את ידית הדלי, ולשאת תבניות רותחות".

- "ובמה שילמת לו?"

- "הוא ביקש, שכאשר אני מחלק את המרק אתן לו מן הקובעת שבתחתית הסיר [-פון די גידענט], מהשכבה הסמיכה של הירקות ולא מהנוזל הדליל מלמעלה".

ושאלה אחרונה: "המכנסיים עוד שלמים, או שכבר הפכת אותם לסחבות?"

- "קרעתי אותם מיד".

את הנעשה אין להשיב.

נותר רק לברר דבר אחד...

עמדתי בצד התור [אנחנו - בני הישיבות - לא התגעלנו במרק הפיגולים, אכלנו רק לחם וירקות]. עמדתי ועקבתי אחר חלוקת המרק, לראות עבור מי ישקיע המחלק את המצקת בתחתית הסיר הענקי, וידלה משם את הקובעת הסמיכה.

הם עברו לפניו אחד אחד והגישו את הפנכה שהתמלאה במרק הדליל. הגיע אחד זכה ליחס מועדף... היה זה 'שר המשפטים' לשעבר...

נגשתי אל 'שר החינוך' ואמרתי: "אל תשאל אותי כיצד נודע לי, ואל תערב אותי בדבר. ביקשת שאברר, ובררתי. הגנב הוא חברך, 'שר המשפטים', ואת הנעשה אין להשיב".

היה בהלם: "הבה לי עצה מה אעשה".

הנה לכם קידוש שם שמים. שר בכיר בממשלת ליטא פונה אל בן ישיבה צעיר שיגלה את הגנב ושיעוץ לו עצה.

אמרתי: "תפנה אליו, ותאשים אותו בגניבה".

- "הוא יכחיש, ישתולל, יאמר שזו עלילה".

אמרתי: "אין בעיה. תציע לו שיבוא אתך למטבח, ותראה לו שם את קרעי מכנסיך המשמשים כמטליות וסחבות. זה יסכור את פיו, יבין שהכל התגלה".

"אבוי", קונן, "במה אצא לעבודה".

אי אפשר היה לקנוס את 'שר המשפטים' להעביר אליו בתמורה את מכנסיו. 'שר החינוך' הוא אדם ענק, ו'שר המשפטים' נמוך וצנום...

אמרתי: "לכשיודה בדבר, תציע לו לשמור על כבודו. בואו אלי לבוררות, בלי שאיש ידע".

בתוך שעה התייצבו. 'שר החינוך' אומלל וזועם, ו'שר המשפטים' נבוך ודואג.

"מה הענין?", שאלתי כאילו איני יודע.

"חשפתי את הגנב", הודיע 'שר החינוך'.

כל הכבוד. "זה הוא".

"שר המשפטים' של האומה הליטאית?!" השתאיתי. "לא יתכן!"

אבל עיניו המושפלות הכריזו על הודאה באשמה. המציאות עולה על כל דמיון.

"איך תסביר זאת", שאלתי.

"אני רעב", אמר בעגמומיות. היום שבע לראשונה מן המרק...

"אמור לי. אתה משפטן בהשכלתך, נכון?" אישר בניע ראש.

"והיית 'שר המשפטים'. אילו נתפס קבצן בגניבת אוכל והובא למשפט, האם זה היה תירוץ?! מסכן, הניע ראשו בשלילה.

"באתם לפני שאפסוק ביניכם. אתם מאמינים בתנ"ך", אכן כן.

"ובכן, כתוב מפורש הוא, בספר משלי (ו, ל-לא): 'לא יבוזו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב', עיני 'שר המשפטים' אורו.

'ונמצא ישלם שבעתיים, את כל הון ביתו ישלם', עיניו שבו וכבו. [ותודה לרבינו יונה שהביא פסוק זה בשערי תשובה (ג, ו)].

סוף דבר, פסקתי ש'שר המשפטים' יורה לעובד המטבח שאת קובעת המרק יתן ל'שר החינוך', כדי שלא יצא חוטא נשכר.

'שר החינוך' הלך, מרוצה, ואני אמרתי ל'שר המשפטים': "ראה, אמש נזעקת לשאול מדוע בני הישיבה עובדים מעל לכוחות, עומדים בשרשרת ומעבירים במהירות בולי עץ מיד ליד, בלי הפוגה, במקום לקחת בול עץ ולטייל איתו לעגלה ולחזור מעדנות. עניתי שאנו מתאמצים עבור אמא רוסיה. אבל האמת היא... שטויות והבלים. אין היא אפילו אם חורגת... הסיבה האמיתית לכך, שהיה זה יום השבת, ואסור לנו לשאת בו משא מעבר לארבעה צעדים, לכן עמדנו

במקומנו והעברנו מיד ליד. למרות שעמלנו בכך שבעתיים, אבל אנו מוסרים נפש למען עקרונותינו".

"אתה רעב? המרק אינו משביע דיו, וגנבת כדי שיעלו עבורך מן הקובעת?! הלא אנו מתנזרים ממנו כליל, משום שאינו כשר! אדם נבחן בהקרבתו למען עקרונותיו" –

מחזה נאה היה זה. בן ישיבה שבקושי מלאו לו עשרים מצליף בלשונו ב'שר המשפטים' של האומה הליטאית...

המשכתי - "ואני שואל אותך, ענה לי. חונכת על עקרונות וחונכת עליהם. עמדת בראש מערכת אכיפת החוק, הבאת גנבים למשפט וענישתם. ואתה, גונב?"

ו'שר המשפטים' הליטאי משך בכתפיו באדישות: "איני מבין", ענה "וכי מורה להנדסה צריך להיות משולש או טרפז? האם פרופסור לרפואה חייב להיות בריא? אני מלמד עקרונות ועומד בראש מערכת המשפט, כי זה מעמדי ובכך התמחותי, אבל במה זה מחייב אותי!".

באותו רגע הבנתי את הפסוק 'ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם' (ויקרא יח, ה). נצטוונו כאן שהתורה תהיה לנו תורת חיים. שהמצוות יחייבו, שיחיו לפיהן!

זהו שאמרו חז"ל ש'כל האומר שאין לו אלא תורה, אפילו תורה אין לו'. כלומר, אם מסתפק הוא בלימוד ובידיעה ואינו מקיים, אין לו אף לא שכר לימוד. מה הטעם? אמר קרא: "ולמדתם, ועשיתם". כל שינו בעשיה ישנו בלמידה, וכל שאינו בעשיה אינו בלמידה.

ואמרו על כך בירושלמי שהלומד ואינו מקיים, נוח לו אילו נהפכה שלייתו על פיו [וחנקתו בהיוולדו - ר"ל] ולא יצא לאויר העולם. משום שללמוד בלי לקיים, עבור זה אין צורך להיוולד. שהרי המלאך כבר מלמד את העובר את כל התורה כולה בהיותו במעי אמו, והוא נולד כדי לחיות בעולם המעשה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים: "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם" - שלא נהיה כאותו שופט נכרי שסיפרו עליו (מדרש שוח"ט תהלים ט) שדן ביום אחד מכשפים ונואפים ורוצחים - למוות, ואמר לסנקליט [יועץ] שלו: "שלושתם עשיתי בלילה אחד!..." [מתוך 'והגדת']

* * *

בואו ונראה איך תורתנו 'תורת חיים' משפיעה על עדינות נפש לומדיה ומקיימי פיקודיה, והיאך מתנהל יהודי אמיתי בסוגיות של בן אדם לחברו המתגלגלות לפתחו.

"נכנסתי בשעתו כבחור צעיר לישיבת פוניבז'" מספר תלמיד חכם אחד, "בשבעיים הראשונים למדתי מצוין, אבל היה לי קשה מאד... בשלב מסוים הרגשתי כי אני מתחיל להיאבד בים הבחורים. לא מצאתי את עצמי. יום רודף יום והמים הסוערים החלו לאיים לשטוף..."

אמנם... קי"ל שאין יאוש כלל בעולם... "היה זה כשבועיים וחצי לאחר תחילת הזמן, בסדר ג'. ניגש אלי הג"ר בן ציון פלמן זצ"ל, שהיה אז בחור חשוב, מבוגר ממני בכמה שנים, ואמר לי: "יש לי כאן בעיה קלה בסוגיה, אינני מצליח לסדר לעצמי את המחשבות ולפתור את הבעיה. אולי למדת כבר את הענין, וגם אם לא למדת, אולי תוכל לסייע לי ותוכל ללבן איתי יחד את העניינים המפותלים מתחילתם. ואולי נלמד מההתחלה את הבסיס של הסוגיה".

ר' בן ציון התיישב לידי והתחלנו ללמוד את הסוגיא.

"אני מסביר, ובן ציון חוזר על הדברים שלי, בנעימות ובסבלנות, מנתח פה ושם, ונהנה מאד מההסבר שלי" - מזכר הבחור מאותם רגעים של פתח ההצלה. "בשעה שהסברתי לו כיצד אני מבין את התוספות ודברי הרא"ש, ראיתי כי מרגע לרגע מתבהרת לו הסוגיא טוב יותר, ועוד יותר. וזה נתן לי הרגשה נעימה במיוחד. כאשר נפרדנו הוא הודה לי בשמחה רבה. הלילה הזה רומם אותי. ייצב את רוחי והתחיל לעצב את נשמתו. ובעיקר, קיבלתי מרץ וחיות, מעוף ורצון עז שמכוחם אני 'עף' עד היום הזה, ברוך השם".

"לאחר כשבוע שבועיים, שמתי לב שבעצם שבכל לילה בסדר ג' ר' בן ציון עוזב את מקומו והולך לבחור אחר משיעור א', ועושה תהליך דומה למה שעשה איתי... ואז הבנתי כבר, שהוא לקח על עצמו משימה להתקרב ולקרב, לרומם את הבחורים החדשים הצעירים, הטלאים שעדיין אין מי שמכיר אותם, ושאינו ספק שהם ישמחו בהכרה, בידידות, ובעיקר בידידות של תורה שכוללת בתוכה התקדמות בלימוד והערכה מהסביבה. מידי לילה ראיתי אותו יושב בזווית אחרת בהיכל הישיבה, ליד בחור מהצעירים...". - "ראו בריה שבראתי בעולמי".

בעקבות קשריו עם צעירים ממנו, במשך הזמן ניגשו אליו הורים של תלמידים וכן אנשי הצוות עם הצעות ובקשות ללמוד עם בחור זה או אחר, לפתח אותו בלמדנות והבנה. ולכן גם אחרי נישואיו הוא נצפה כשהוא לומד עם תלמידים, מלבד החברותות הקבועות שרובם היו בחורים מבוגרים מתלמידי הישיבה.

מספר ע"ז ת"ח אחר: "אחרי נישואיו של הגאון הצעיר ר' בן ציון נוכחתי לראות כי הוא לומד לפעמים עם בחורים. לתומי חשבתי כי הוא לוקח את התלמידים בשביל פרנסה, ואכן, זו הנהגה ראויה ואפילו מחויבת - כדי לזון ולפרנס את בני הבית. אלא שלאחר זמן מה הבנתי במה דברים אמורים..."

"ומעשה שהיה כך היה - לאחד הנגידים, היה בן בישיבת פוניבז'. הכרתי את הגביר, וגם את בנו שהיה חלש בלימודים. האב שהכיר את ה'סחורה' שיש לו... החליט שכדאי לנסות לשלב את הבן בלימוד ההלכה, כיון שסבר שבתחום ההלכה, יהיה לבן קל יותר למצוא 'טעם' בלימוד, ועל הדרך הוא כבר ימצא את הדרך לקבל 'גישמאק' גם בתחום הבנת סוגיות הש"ס באופן כללי. האבא הגביר,

ביקש ממני שאבקש מר' בן ציון פלמן, ללמוד עם בנו. עשיתי כרצוני, ושידכתי בין הבחור לר' בן ציון".

"רצוני של אותו גביר היה, שר' בן ציון ילמד עם הבן 'יורה דעה', אבל ר' בן ציון אמר שכיון שכעת הוא מתכנן למסור שיעורים על עניני 'זרעים' לכן הוא יכול ללמוד אתו 'סדר זרעים' מהסוגיות ועד הלכה למעשה, ולאחר מכן כאשר יסיימו 'זרעים' ילמדו 'יורה דעה'. ובאמת הם התחילו ללמוד יחד, שעה אחת מידי יום ביומו גם בשישי ובשבת".

לאחר שבועיים אמרתי לר' בן ציון: "צריך לבקש תשלום על הלימוד הזה".

ענה לי ר' בן ציון: "אינני רוצה לבקש כסף, אמנם אם הוא יתן אקבל, אבל איני רוצה לדרוש".

הוא לא גילה את טעמו מדוע אינו מעוניין לבקש.

כיון שכך, כאחראי על השידוך, ניגשתי בעצמי לאבא של הבחור, הגביר, ואמרתי: "דע לך שצריך לשלם עבור הלימוד, כי האיש הלומד עם בנך הוא אברך ת"ח שחי בדוחק, ואם הוא מסכים ללמוד עם בנך ומקדם אותו, חובה לשלם לו".

וכאן, עשיתי טעות, במקום לנקוב בסכום, אמרתי לו: "תשאל את ר' בן ציון כמה לשלם לו".

ואכן כך הוא עשה, הוא ניגש לרב"צ ושאל בחביבות: "מה המחיר, כמה זה יעלה לי, לשלם על הלימוד עם הבן שלי?".

ר' בן ציון אמר, כי בשעה שנתן את הסכמתו ללמוד עם הבן לא הייתה מטרתו לכסף, רק כיון ששמע כי הוא חלש בלימודים, לכן הסכים ללמוד אתו 'הלכה' כדי להכניס בו אהבת תורה על ידי לימוד ההלכה בעיון. "משום כך, אני משקיע בו כעת, להראות לו כיצד מהסוגיה מגלים ושואבים את מסקנות ההלכה, ואם כן, לענין הכסף, עשה כהבנתך וכרצונך".

ואכן כך. האב שלח לו מידי חודש משהו סמלי כאות הערכה לאברך תלמיד חכם הלומד עם בנו סדר 'זרעים' בעיון. הסכום היה פחות ממה שמקבל אברך סטנדרטי הלומד עם נערים לימוד פרטי.

ובאמת זו לא אשמת אותו נגיד, כי כמו כל סוחר הבין אבי הבחור שבעניני כסף לא מחביאים אלא מדברים על השולחן, מבקשים או תובעים ללא עדינות וללא בושה. לכן היה ברור לו כי נושא הכסף לדידו של רבי בן ציון הוא ענין שולי ביותר, שהרי הרב פלמן אמר את דבריו בכנות מקסימאלית, שהוא לא חשב בכלל על כסף כאשר התחיל ללמוד אתו, וניכרים דברי אמת, וכיון שכך הוא יתן לו משהו סמלי - לכבוד ולהערכה. שהרי אם באמת היה רוצה כסף, היה מדבר ברור. בביזנס חייבים לדבר. ואם לא, אז לא.

ממשיך אותו ת"ח ומספר: "למרות זאת, בשומעי זאת הצטערתי, הדבר הפריע לי מאד כיון שהייתי השדכן בין הבחור לר' בן ציון. לא התאפקתי והתקשרתי לגביר הנ"ל ואמרתי לו שזה לא מקובל לתת סכום זעום כזה.

אולם האיש הדף את דברי: "תשמע טוב, הרב פלמן אמר לי מפורשות כי הוא לא לומד אתו בשביל כסף, אז מה הבעיה!?".

ככל שניסיתי להסביר לו שבכל זאת יתן, לא הבין אותי. מה לעשות. לא היה לו בכלל מושג שקיימים בעולמנו אנשים שבאמת מתכוונים לקדם בחורים מבלי להתכוון לכסף, גם בשעה שהם זקוקים לפרנסה ומשוועים לה, ואפשר שלא לחשוב על כסף גם כאשר באמת זקוקים לכסף...

"אם הוא אומר כי הלימוד אינו למטרה של ממון, מה פתאום שאני אזרוק כסף לפח?! מי שזקוק לכסף, רוצה ומבקש כסף", כך אמר אותו גביר ולא הסכים לשלם כדת וכדין.

בינתיים רב"צ למד עם הבן וקידמו במשך רוב חודשי החורף. הבחור התעלה מאד וקיבל 'טעם' בלימוד. ואכן, לא הפריע לו לרב"צ הנושא הממוני, וכפי שאמר.

היה זה ממש בערב יום טוב של חג הפסח, פגשתי את ר' בן ציון בדרך לתפילת מנחה. שאלתי אותו: "כיצד הלימוד עם הבחור?".

"אני חושב שקיבל טעם בלימוד, ברוך השם", הייתה התשובה.

ביקשתי ממנו להתעכב, ואמרתי לו נחרצות: "כבוד הרב, בימי הקיץ אין לכם להמשיך אתו את הלימוד, אלא רק אם האבא ישלם יותר. ואני אקבע עם האבא קודם לכן דברים ברורים לגבי הסכום".

אך ר' בן ציון הגיב בהחלטיות: "איני רוצה שהנושא של הכסף יהיה כאן שיקול...".

"לאחר כמה שנים נודע לי", סיפר המתווך, "כי מעולם לא הצביע ר' בן ציון לשואלים על סכום מסוים, לא היו לו 'תעריפי לימוד' עם בחורים. כיון שעיקר הלימוד היה לשם מצוה ללא תעריפים. אבל וודאי שכיון שהיה זקוק נטל את מה שנתנו".

הבחור ההוא, שקיבל טעם בלימוד בתחילת אותו קיץ, התחתן והיה לאיש. ילדיו כיום, תלמידי חכמים יקרים - שגם להם ברוך השם יש 'טעם בלימוד'. והסבא שלהם שנמצא בעולם האמת יודע שם, ומתחרט: 'אילו הייתי יודע להכיר טובה מינימלית לתלמיד חכם שעשה למעני ולמען צאצאי, למרות שחי מתוך הדחק, עד כמה זכות הייתה יכולה להיות לי'. אבל זהו, כבר מאוחר.

[מתוך הספר 'ללא שם']

אזרי מות

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 789 שנערך
ברמת השרון ברחוב הקוצר 2,
במדרשת "ברינה יקצור", בנשיאות מו"ר הגאון
רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 674 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ מו"ר אבי - יעקב בן רחל וצדוק כ"ג ניסן תשפ"ד

989 תמוז

989 תמוז

בתחילת הפרשה מובא הטרגדיה שקרתה ביום חנוכת המשכן - מות שני בני אהרן. במאמר זה נעמוד על הקשר בין מיתת שני בני אהרן ליום הכפורים.

מובא במדרש: "אמר רב חייא בר אבא באחד בניסן מתו בניו של אהרן, ולמה מזכיר מיתתן ביום הכפורים, אלא מלמד שכשם שיום הכפורים מכפר כן מיתתם של צדיקים מכפרת". ה'חתם סופר' כתב, שמיתת הצדיקים שמכפרת, זוהי כפרה כללית על כלל הציבור ולא על כל יחיד ויחיד. אולם ישנה אפשרות שמיתת הצדיקים תכפר על ישראל גם על כל יחיד ויחיד, וזה אם יצטער בלבו על מות הצדיק. על מיתת שני בני אהרן נאמר: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן וְלֹאֲלֶעָזֶר וְלֹאֲלִיתָמָר בְּנֵי רְאִשִׁיכֶם אֵל תִּפְרְעוּ וּבַגְּדֵיכֶם לֹא תִפְרְמוּ וְלֹא תִמְתּוּ וְעַל כָּל הָעֵדָה יִקְצַף וְאַחֲיִכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְּנוּ אֶת הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה' ", וא"כ הצער של כלל ישראל על מיתת נדב ואביהוא, כיפר לכל אחד מישראל.

ועפ"י זה נראה לומר, שלכן נסמכה מיתת הצדיקים ליום הכיפורים, שהוא יום כפרה לישראל בשני אופנים:
א. כפרה לכלל ישראל, כמו שנאמר בפרשתנו: "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם".

ב. כפרה לכל יחיד ויחיד, ובתנאי שיצטער על עוונותיו ויחזור בתשובה.

נדב ואביהוא לא יכלו להיות כהנים גדולים לפי שהיו רק "בני אהרן", כלומר פחותים ממנו (למרות שהיו שקולים כנגד משה ואהרן בדברים אחרים). הקב"ה מצווה את משה לומר לאהרן, אף על פי שהוא אחיך, כלומר במדרגה שלך (כמו שאמרו חז"ל שמשה ואהרן היו שקולים), אפילו הוא לא יכנס בכל עת אל הקודש.

על הפסוק (טז, ב): "וְאֵל יָבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגו' ", רש"י פירש: "לא יבוא כי אם בענן הקטרת ביום הכיפורים".

וביאר ה'כלי יקר', שאיסור ביאתו של הכהן הגדול אל קודש הקדשים, הוא מפני עוונות עם ישראל, אשר מבדילים בינם לבין הקב"ה, וזה מונע מהכהן הגדול לבוא לשם, כי כל הזכות שלו היא מכח עם ישראל, וכאשר הם אינם ראויים, אף הוא אינו ראוי. אבל ביום הכיפורים, בו נמחלים עוונותיהם של ישראל, דומים הם למלאכי השרת, ואז הכהן הגדול יכול להיכנס לתוך קודש הקדשים.

כאשר נאמר: "וְאֵל יָבֹא בְּכָל עֵת", רמז שלא יבוא כלל בשום יום שהוא בכלל העת, אלא ביום שאינו בכלל העת, והוא ביום מחילה וסליחה, שישראל נמשלו בו למלאכי השרת שאינם נופלים תחת העת, ואינו בכלל שאר ימות השנה שהשטן המחטיא מושל בהם. (לכן ביום זה מתעטפים על היום בטלית לדמות למלאכים).

דבר נוסף, "השטן", בגימטריה עולה למניין 364 שזה מניין ימות החמה (365) חסר אחד, לרמז שבכל ימות השנה השטן שהוא היצר הרע שולט בעולם, אולם ביום הכיפורים אין לשטן שליטה, ואינו יכול לקטרג. נמצא שיום הכיפורים אינו בכלל ה'עת' של כל שאר ימות השנה, אלא עומד הוא "מעל הזמן", נבדל בפני עצמו.

ועוד, בפרשת תרומה נאמר למשה רבינו: "וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שָׁם, וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ מֵעַל הַכַּפֹּרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְרָבִים אֲשֶׁר עַל אֹרֶן הָעֵדֻת, אֵת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶה אוֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". רש"י ביאר, שכאשר משה היה נכנס למשכן, היה יורד קול מן השמים לבין הכרובים, ומשם יוצא ונשמע למשה באהל מועד.

יום הכיפורים הוא היום הרוחני ביותר בשנה, ונקרא "אינו מן העת", כי הרוחניות היא למעלה מן הזמן, לפי שאינה בגבולות החומר (והזמן כידוע שייך לגבולות החומר), ורק אז, בזמן הרוחני ביותר בשנה, שייך שהכהן הגדול, שהוא מורם מכל אדם בעם ישראל, יכנס לקודש הקדשים, שהוא המקום הרוחני ביותר, המופקע מגבולות הזמן, המקום והחומר. דבר זה רמוז בפסוק: "יָמִים יֵצְרוּ (ולא) וְלֹא אֶחָד בָּהֶם", וכתב רש"י: "זה יום הכפורים לסליחה".

בריאת העולם היתה באופן של הסתר וכיסוי האמת הצרופה, שאין עוד מלבדו, והחומריות מסתירה ומראה את ההיפך. כך הוא בשאר ימות השנה, אבל יום הכיפורים שייך לקב"ה, ואינו נכלל בעניין זה של ההסתר שהיה ביצירת העולם, ובו מתגלה ה"אין עוד מלבדו" והרוחניות הגמורה.

שני בני אהרן כוונתם היתה לטובה אך לא קיבלו ציווי להקטיר קטורת ולכן נחשב להם שהקריבו "אש זרה", ונהגו חלק מקהילות ישראל שבהוצאת ספר תורה ביום הכיפורים (שחרית) להגיד פיוטים על מות שני בני אהרן.

וכתב השל"ה הקדוש, מצאתי בקונטרסי האר"י ז"ל: המוריד דמעוות ביום הכיפורים על מיתת בני אהרן, בניו אינם מתים בחייו, עכ"ד.

ובזוהר הקדוש (אחרי מות) כתוב: וכל אדם יתעורר בבכי עת קריאתה (פרשת אחרי מות) ויתן אל לבו לשוב מעבירות שבידו בתתו אל לבו מיתתן של צדיקים אלו על חטא אחד... ובזה שאמרו המצטער על מיתתן של צדיקים מתכפרין לו עונותיו.

אזרי מות

אחרי מות - תוכן ענייני הפרשה

א. אחרי מות נדב ואביהוא, ה' הזהיר את שבט הכהנים, על איסור כניסה לבית המקדש ולקדש הקדשים - שלא בשעת עבודה.

ב. סדר עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים (וכניסתו לקדש הקדשים ארבע פעמים, בהזיית דם הפר והשעיר, בקטורת, ובהוצאת המחטה) והקרבת קרבנות היום הקדוש.

ג. דיני התענית ביום הכיפורים - (חמשה עינויים), איסור מלאכה, וכפרת החטאים.

ד. עונש כרת לשוחט קדשים מחוץ למקדש וכן למקריבם שם. ה. מצוות קדושת ישראל:

א. איסור ההליכה בדרכי הגויים ובמנהגיהם.

ב. איסור להתחתן עם קרובי משפחה (מסויימים) - פרשת עריות.

ג. איסור העברת ילדי ישראל למולך (באש), ואיסור חילול ה'.

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן... (טז, א)

על חטאם של "שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן" שנינו במסכת סנהדרין (נ"ב): "היו משה ואהרן מהלכים בדרך, ונדב ואביהוא מהלכים אחריהם, וכל ישראל אחריהם. אמר לו נדב לאביהוא: אימתי ימותו שני זקנים הללו, ואני ואתה ננהיג את הדור? אמר להם הקדוש ברוך הוא: נראה מי קובר את מי!" על מדרש ציורי זה יש מקום לשאול אם חטא נדב, בהשמעת דברי בלע על משה ואהרן, מה חטא כאן אביהוא? מכאן נמצאנו למדים, שהשומע דבר מגונה על הזולת ואינו מוחה על כך, מעלים עליו כאילו אמר את הדברים הפסולים ומענישים אותו בכל חומרת הדין. בכך ניתנת אזהרה נמרצת לכל אדם, שלא זו בלבד שאין להשמיע לשון הרע ודברי רכילות, אלא אסור גם לשמוע דברים מגונים על הזולת ולהחריש. ועל כך כבר אמרו חכמים: "שתיקה כהודאה דמיא" (בבמות פ"א).

וַהֲזָה בְּאֶצְבְּעוֹ עַל פְּנֵי הַכַּפָּרֶת קְדָמָה" (טז, יד) - המבחן שעשה החיד"א לרבי נתן אדלר

בהיותו ילד - סיפור

בספר 'חוט המשולש' (עמ' י"ג) הביא מעשה אודות ביקור החיד"א זצ"ל בפרנקפורט דמיין. כידוע, החיד"א נסע למרחקים כשלוחא דרבנן כדי לקבץ מעות לטובת הישוב היהודי בארץ ישראל, וביקר בקהילות רבות בכל קצווי תבל.

בשנת תקל"ב הגיע לפרנקפורט דמיין, וישב שם ימים רבים עד שהבחין בילד קטן שהיה מגיע לבית הכנסת באופן קבוע לאחר סיום תפילת 'עלינו לשבח' והיה מתפלל במתינות ובהתלהבות גדולה.

החיד"א התפלא ממראה זה, ובאחד הימים לאחר שסיים הילד לשפוך שיחו, ניגש אליו החיד"א ושאלו: 'מדוע אתה רגיל להגיע לאחר התפילה ואינך מתפלל יחד עם הציבור?' השיב הילד: 'כשאני מתפלל עם הציבור דעתי מתבלבל ואיני יכול לכוון בתפילתי כדבעי'.

כששמע החיד"א את תשובתו, ביקש לתהות על קנקנו של אותו ילד שעשועים, והצביע לפניו שאלה במשנה (זבחים פ"ה): "מדוע פר ושעיר של יום כיפור ופרים הנשרפים, נשנו בשתי משניות נפרדות (שם משנה א ומשנה ב), הלא שחיטתן וקיבול דמן ושיירי דמן, דין אחד להם?"...

השיב הילד כהרף עין: "אמת שברוב דיניהם הם שווים, אמנם בדין 'הזאת דמם' הם שונים, שהזאת דם פרים הנשרפים היא על הפרוכת ועל מזבח הזהב לחוד, ואילו הזאת דם פר ושעיר של יום הכיפורים היא על הפרוכת, על מזבח הזהב, ובין הבדים!"

החיד"א התפעל מאד מתשובתו הנכונה של הילד כהרף עין, וקרא עליו הפסוק (מלכים-ב ד, ט): 'הִנֵּה נָא יְדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹקִים קָדוֹשׁ הוּא עֹבֵר עָלֵינוּ' (שמגיע לאחר שאמרו הציבור 'עלינו לשבח').

לימים גדל הנער, וברבות הימים נתפרסם ל'נשר הגדול' רבי נתן אדלר זצ"ל, שנוודע בגאונותו וצדקותו והיה רבו המובהק של ה'חתם סופר' זצ"ל.

וְהֵנִיחָם שָׁם" (ט"ז, כ"ג) - השטן אחז את הכהן הגדול בבית צוואר

ה'אמרי נועם' (בפרשת תצוה כ"ה, ל) מביא מבעלי התוספות דבר פלא בשם המדרש: 'כשהכהן גדול נכנס ביום כיפור להקטיר קטורת, בא השטן ואוחזו בבית צווארו לעכבו, ולכן יהיה שפה לפיו (של המעיל), שלא יקרע ע"י השטן.

אמנם הקשה על זה במדרש תלפיות, וכי לא היה כח לשטן לקרוע המעיל אף על פי שיהיה קשה כברזל. ותירץ, שכיוון שנעשה השפה בפי המעיל בציווי ה' יתברך, שרצונו הוא שיהיה שפה לפיו שלא יקרע, לכן לא היה לשטן כח לקורעו. וכעין זה מובא גם 'תוספות' השלם' (פר' תצוה) 'שמא יפגע השטן לכהן, ואם היה הפתח של המעיל משוך למטה כעין חלק שלנו היה מכניס ידו לתוכו והיה מרע לו', וכמו כן בפירוש רבינו אפרים (על התורה).

וכעין זה כתב ב'מדרש תלפיות' (ענף בגדי כהונה ד"ה אמנם מה), שקיבל מרבו שטעם טבילת כהן גדול אחר צאתו מבית קודש הקדשים הוא, שבצאתו משם היה השטן אוחזו בבגדיו שעליו לקורען מקנאה. ולכן ציווה הקב"ה לעשות שפה בפי המעיל שלא יוכל השטן לקורעו. והוסיף המדרש (תלפיות), בזה ניחא מה שלא היה יכול להיכנס בבגדים אלו ביום כיפור אחר, כפי שמובא בגמרא (יומא דף יב. והביאו רש"י כאן) 'והניחם שם', מלמד שטעונום גניזה ורבי דוסא אומר שלא ישתמש בהם יום כיפור אחר, אף על פי שיכל להטבילם ולטהרם, כיוון שנגע בהם סמא"ל נטמא, אין כבוד מלך לחזור ולהשתמש בהם לפניו.

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן... (טז, א) - מיתת צדיקים מכפרת

"למה נסמכה מיתת שני בני אהרן לפרשת יום הכיפורים, ללמדך שמיתת הצדיקים מכפרת כיום הכיפורים" (ירושלמי ב, א). חז"ל אומרים כי בשעת פטירתו של רבי הקדוש נפלה פתקה מן השמים ועליה כתוב, כי כל מי שהיה באשכבתא דרבי מזומן לחיי רבי הובטחו לחיי עולם הבא? העולם הבא. ומאחר שכל מיתת צדיק מכפרת, מדוע דוקא בהלווית רבי הובטחו לחיי עולם הבא? תירוץ מקורי על כך אמר הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור: ידועה היא מחלוקתם של רבי וחכמים, אם יום הכיפורים מכפר בין לשבים בתשובה ובין לשאינם שבים - כדעת רבי, או שמכפר רק לשבים בלבד - כדברי חכמים. לפי זה כיוון שמיתת צדיקים הושוותה ליום הכיפורים, לעניין הכפרה, ודאי נחלקו רבי וחכמים גם בזו, שלחכמים אינה מכפרת אלא למי שבא לשמוע ההספד ומתעורר לתשובה, ואילו לדעת רבי מכפרת אף אם באו רק לחלוק כבוד לצדיק, ואינם שבים בתשובה בפועל.

הלכה הרי כלל נקוט הוא בידינו, הלכה כרבי מחברו ולא מחבריו, וכיוון שחכמים חולקים עליו נפסקה הלכה כמותם. לכן במיתת שאר הצדיקים, לא נתכפרו כל המשתתפים בהלוויתם, אלא רק אלו שהתעוררו ושבו בתשובה, כהכרעת ההלכה. אבל בפטירת רבי הקדוש עצמו, פסקו משמים לכבודו, כשיטתו, וירדה פתקה מן השמים לאמור כי כל מי שהשתתף בהלוויתו, גם אותם שלא נתעוררו לתשובה, "מזומן לחיי העולם הבא", כי כבר נתכפרו על כל חטאייהם, ואם לא ישובו לחטוא מובטח להם עולם הבא.

וגדל בתורה, האם גם אז הינך חושב שהיית מגיע למה שאתה עוסק כיום - מסירת שיחות מוסר לבחורים מתמודדים ולהצילם מעבירות, או שהיית באיזו משרה תורנית גבוהה בתחום הלימוד?...?

הוא חיך בראשו והודה שהוא לא חשב על כך. "אני מסכים איתך. לא חשבתי על זה. כעת אני מבין כי דווקא הדרך שעברתי, הדרך הלא נעימה עם אותה ישיבה שהייתי והייתה נראית לי לא טובה, ופגעה לי בעליה הרוחנית - דווקא היא זו שהובילה אותי לייעוד שלו, לקירוב הרחוקים האדיר לו אני זוכה כיום", הוא התפעל משינוי ההסתכלות. ואז פניתי אליו ואמרתי לו: "אז אולי אתה צריך להודות לאותו מלמד שכינה אותך ואת חבריך בכינויים קשים, כי דווקא מילים אלו הביאו אותך לעסוק בייעוד שלך - ומי יודע - אולי את כל זיכוי הרבים העצום אתה חייב לו"... "נכון, אתה צודק", הוא אמר, "לייעוד שלי הגעתי. אבל מה אעשה, והרי יש לי רצון עז ליהנות מדף הגמרא. וכי אני לא ינה מהגמרא לעולם"...?

מה הבעיה? תהיתי, "הרי ניתן לעשות חוויה מתקנת". וכבר באותו שבוע נוצר קשר בינו לתלמיד חכם עדין נפש ומאיר פנים - כדי ליצור חוויה מתקנת. רבותי, הסכיתו ושמעו, בערב שביעי של פסח - שנת תשפ"ג, מיודענו מזכה הרבים על הקו ושומעים את ההתרגשות בקולו: "אני מרגיש שזכיתי גם בייעוד שלי להציל נפשות הנמצאות בשאול, ואני רוצה לומר לך שחזרתי ללמוד ולהנות ממתיקות דף הגמרא"...

"מי יודע, אולי כל הישועה שחזר ללמוד דף גמרא היא בזכות עזרה שמיימת מאותו מלמד בעולם האמת אשר עשה הכל בשביל שתכפר לו. והנה, הפסוק אומר שנדב ואביהו הקריבו את זרה אשר לא ציווה ה' - גם אם זה עוד דביקות בה' - זה יכול להיות את זרה".

מסיים הרב יאיר נחום ואומר: "אותו מזכה הרבים גילה כי מה שלא היה יכול ללמוד דף גמרא כל חייו, יתכן, זה לא היה את זרה, אלא זה אשר ציווה ה' שדווקא על ידי שלא יכול ללמוד גמרא - זכה להצלח נפשות רבות.

כל אדם יש לו מסלול המיועד בשבילו. לעיתים מייעדים את האדם משמיים לעסוק 'באש זרה', בדברים שנראים שהיא זרה לה' ולא רצויה (כמזכה הרבים הזה שעבר טראומה ולא יכל ללמוד גמרא) אך הוא רצון ה' ממש. דע לך - המצב שאתה עובר אינו בדיעבד, אלא הוא התכלית שאליה ולשמה נוצרת להגשים את ייעודך! "הקב"ה נתן למשה רבינו לגדול בבית הטמא בעולם, הבית של פרעה הרשע שכולו כפירה וטומאה - כותב האבן עזרא, כי רק שם ילמד גינוני מלכות שיתנו לו להיות מלך של ישראל.

לא לחינם אדם גדל במקום עם ניסיונות והתמודדויות, לא סתם אדם התחנך ולמד במסגרות מסוימות ברמה רוחנית ירודה - הכל מזומן מן השמיים כדי להעביר אותך שיעור ולימוד שיתן לך לגדול בהמשך החיים לטובתך!... וישמע החכם ויוסף לקח.

"אֶחָרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהָרָן" ... (טז, א)

"שְׁנֵי בְּנֵי אֶהָרָן" סופי תבות - "יין", סופם וקיצם של שני בני אהרן מחמת הכנסם שתויי יין לאוהל מועד. כמו כן: "שני" ראשי תיבות שתויי יין נכנסו. [רבנו אפרים]

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהָרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיִּמְתּוּ" (טז, א)

פותחת הפרשה בַּמוֹת שְׁנֵי בְּנֵי אֶהָרֹן, נדב ואביהו, שהשתוקקו להתעלות מאוד ולעבוד את ה', לדאבון לב הקריבו את זרה, שנאמר (י, א): "וַיִּקְחוּ בְּנֵי אֶהָרֹן נָדָב וְאֶבְיָהוּא אִישׁ מִחֶתְנוּ וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עָלֶיהָ קִטְרֶת וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם".

"וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עָלֶיהָ קִטְרֶת" - אומר רבנו ה'אור החיים' הקדוש: "פירוש: ומה היא זרותה? שלא ציווה ה' אותה!" עכ"ד.

יסוד גדול ועצום מלמד אותנו רבנו 'אור החיים' - נדב ואביהו עסקו בדבר רוחני גדול ומרומם, אך היתה בו בעיה אחת - ה' לא ביקש זאת. זהו אינו רצונו של ה' יתברך כעת מכם, ולכן הם נפטרו מהעולם.

כמה פעמים אנו חושבים שאנו עושים את רצונו של בורא עולם, אך זה לא מה שה' מבקש מאיתנו כעת - זאת היא אש זרה. זו אכן מצוה ודבר חיובי, אך הקב"ה לא רוצה זאת כעת מאיתנו.

הגמרא שואלת (סוטה כא): "איזהו חסיד שוטה? כגון שרואה אשה טובעת בנהר, ואומר: 'אין ראוי שאביט בה', ולכן הוא ממשיך בדרכו והאשה טובעת. לדעתו הוא התרומם בכך שלא התקרב לאשה והביט בה, אך בשמיים מצטערים מאותו מעשה 'מרומם', וקוראים לו 'חסיד שוטה' - זה לא רצון ה'. כעת הקב"ה רצה שתלך ותציל אותה, ותניח את ההקפדה על צניעות לזמנים אחרים.

סיפר הרב יאיר נחום שליט"א: "ישנו יהודי בארץ מזכה הרבים, אשר אלפים מאזינים לשיחותיו ומאות בני נוער ניצלו בזכות שיחותיו מאיסורי תורה קשים. בחודש האחרון הוא חשף בפניי סוד מיוחד וכך סיפר: "לא שיתפתי איש מעולם בדבר זה, אך דע לך כי מגיל 16 לא פתחתי גמרא".

יתר על כן, הוסיף ואמר: "דע לך, כי יש לי רתיעה לפתוח גמרא". "האם יתכן דבר שכזה?... חשבתי לעצמי, 'יהודי מזכה הרבים שלא טעם של דף הגמרא, אשר הוא הטעם המתוק ביותר בעולם". ואז הוא גולל בפניי סיפור מצער ביותר: "בצעירותי", סיפר לי מזכה הרבים בצער, "למדתי בישיבה קטנה בהם היו תלמידים ברמה יחסית נמוכה. בכל פעם שהיה אחד התלמידים עונה תשובה לא נכונה, הרב היה מכנה אותו בכינויים נוראיים ולא נעימים. ממש משפיל ומבזה אותו על תשובתו הגרועה. מאותו זמן, פחדתי להשתתף בשיעור כדי שלא אקבל כינוי משפיל, ובעקבות כך נוצרה לי רתיעה מהגמרא ולא פתחתי אותה עד היום"...

המשיך אותו מזכה הרבים וסיפר: "והנה, לפני זמן מה התבשרתי על פטירתו של אותו מלמד. במלאות ימי ה-30, עליתי לקברו ואמרתי לו: "מלמד יקר, דע לך, כי המילים שהצלפת בי ובחבריי לפני עשרות שנים עשו נזק בלתי ישוער - אין לי טעם בלימוד בגללך... את הרוחניות שלי הפסדתי בגללך... אבל אתה יודע מה?! אני מוכן למחול לך, רק בתנאי אחד - אתה למעלה בשמיים תתפלל לפני ה' יתברך שאזכה לחזור אל דף הגמרא ולטעום את מתיקותה של תורה. והוספתי, כל עוד אינני זוכה לטעם של דף גמרא - אינני מוחל לך, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא!" סיימתי לומר זאת על קברו והלכתי.

ממשיך הרב יאיר נחום ומספר: "שמעתי את דבריו והזדעזעתי. שאלתי אותו: "אמור נא לי בבקשה, תחשוב לרגע - אם היית כן מצליח ללמוד גמרא ורואה ברכה בעמלך

“ונתן אהרן על שני השעירים גרלות גורל אחר לה וגורל אחר לעזאזל” (טז, ח) - גורל החיים או השגחה שמיימית נפלאה - סיפור

ביום הכיפורים אהרן הכהן היה לוקח שני שעירים ועושה גרלות ביניהם - מי יוקרב קורבן ניחוח לה' - גורל לה', ומי יושלך בהר עזאזל ויתפרקו איבריו - גורל לעזאזל.

נשאלת השאלה: מה העניין לערוך גורל ולראות מי יצא לה' ומי יצא לעזאזל? הרי אין מדובר בבני אדם העומדים במתח מי לחיים ומי למוות, אלא בבעלי חיים - ואם, כן הכי פשוט לקבוע בעצמנו כי פר אחד יהא לה' והשני לעזאזל...?

ופירש רבנו סעדיה גאון: 'רצה הקב"ה ללמדנו כלל גדול ביסוד האמונה לכל תהלוכות החיים, כי הכל בידי שמיים'. ואז ממשיך הרב ואומר: 'וגם בהמה ההולכת לאבדון - לעזאזל, אין זה אלא כי כך גזר עליה הקב"ה בהשגחתו העליונה על כל פרט ופרט בברואי עולם. על כן, ציווה ה' לבחור את השעיר לעזאזל על ידי גורל, ללמדנו כי דוקא בעזרת הגורל אשר אין בו התערבות בן אנוש בתוצאותיו, אלא ניכר בעליל שהוא גורל שמיים ובגזירת עליון, ומכאן באה פרשה זו ללמד על הכלל'.

דברים מתוקים מדבש ונופת צופים! הכל בהשגחת עליון, אפילו מה יהא עם כל פר ופר. אין מקרה בעולם כלל!

סיפר הרב אפרים שרבי שליט"א: "אחד האברכים בקהילה שלנו, חלה במחלה הנוראה ל"ע בראשו. חיפשנו בשבילו מנתח טוב ומומחה שיהא השליח להציל את חייו. אחר בדיקות וחיפושים, מצאנו את פרופסור שושן המומחה בניתוח מסוג זה. זמן קצר לפני הניתוח, ניגשתי אל הפרופסור ואמרתיו לו: "רציתי לשאול את כבודו, האם יהיה בסדר מצידכם שאתייעץ עם הרב פירר - המומחה הגדול בענייני רפואה, לגבי הניתוח של התלמיד היקר שלנו".

שאלתי אותו בעדינות, מפני שיש רופאים שנפגעים אם הולכים לשאול ולהתייעץ אצל רופאים אחרים. הפרופסור חשב מעט ואמר: "תנסו, זה לא מפריע לי, אבל שמעתי שהוא בחו"ל כעת, כך שאינני יודע אם תצליחו להשיג אותו", חתם ואמר. ואכן, ניסינו להשיג אותו, אך הדבר היה בלתי אפשרי, כיוון שהתבררנו שהוא יצא לסבב פגישות עבודה בחו"ל.

לאחר שבוע, הגענו אל הפרופסור בצער ואמרנו לו: "אנו מצטערים, ניסינו לתפוס את הרב פירר, אך ללא הצלחה. על כן, נעשה כפי שאמרת, וה' יעזור שזו אכן צורת הניתוח הטובה ביותר בשביל להציל את חיי התלמיד היקר".

לפתע, חייך הפרופסור ואמר לי: "אתה רוצה לשמוע משהו מדהים". "בוודאי", ענית. והוא החל לספר: "שבוע שעבר, הייתי צריך לטוס לכמה ימים לחוץ לארץ, הזמנתי כרטיס לטיסה. והנה, בעודי מתיישב במקום במטוס, אני מבחין כי האדם היושב לצידו הוא לא פחות ולא יותר מ... הרב פירר בכבודו ובעצמו!

אבל תשמע את ההמשך. אני פותח את המחשב שלי, ומכל עשרות המטופלים שלי בארץ ובעולם, המחשב פותח לי מיד את הצילומים של... התלמיד שלך. ממש נפתחו לי, כאילו שכחתי לסגורם. הייתי המום והבנתי שיש פה השגחה מהשמיים. מעולם לא דיברתי עם הרב פירר, אלא רק שמעתי עליו. כשראיתי זאת, פניתי אליו ואמרתיו לו: "אתה זה אדון פירר, נכון?" "כן", הוא ענה לי בחיוב. "האם תוכל לעבור לרגע על הדיאגנוזה של אחד המטופלים שלי.

הוא צריך לעבור ניתוח מורכב להסרת מחלה בראש, ואני רוצה לנתחו באופן מסוים". הוא הביט כמה דקות, ואמר: "כן, זו הדרך הבטוחה ביותר לעשות את הניתוח, תעשו לו כך!" לכן, רציתי לשמח אותך שנעשה את הניתוח ויש לך גם הסכמה רפואית מאדון פירר! חתם בשמחה.

ממשיך הרב שרבי: "כשסיפר לי זאת הפרופסור הרגשתי רגש וצמרמורת בכל הגוף. הבטתי לשמיים ואמרתיו: "ריבונו של עולם, ישתבח שמך לעד, הרי זה פשוט לא יאומן. הרי יש לך מיליארדי בני אדם שבראת בעולם, ומתוכם יש לך הרב פירר - אחד, ופרופסור שושן - אחד. ומכל העולם הפגשת את שניהם יחדיו. ואיך הפגשתי? גרמת שניהם יעלו על אותו מטוס, ומתוך כמה מאות מקומות במטוס, עשית שהם ישבו בדיוק, אבל בדיוק רב אחד ליד השני. ואם זה לא מספיק, עשית שברגע שפרופסור שושן פתח את המחשב, מכל אלפי המסמכים והקבצים שלו, נפתח לו דווקא התיק של התלמיד. הרי זה מרגש ולא מובן בשכל. אם לא השגחה אלוקית מהשמיים בצורה הכי מדויקת, זה לא הגיוני שזה יקרה..."

רבתי, העולם שלנו הוא ספר נפלאות והשגחות אחד גדול, רק צריך לפתוח את העיניים ולראות שיש מנהל גדול שמשגיח על מעשי בני אדם ועושה הכל בחכמה ובדיוק רב, להביא כל אדם למקומו. כל רגע, כל דקה וכל שעה ישנה השגחה מדויקת על כל יצור בעולם.

כשאדם מרגיש עזוב, בודד ונופל - חסרה לו ההבנה שאין רגע קטן שבורא עולם לא משגיח עליו, אין רגע שהקב"ה לא דואג לך ועושה הכל בשבילך. אנו לא מבינים זאת תמיד, אך אם זוכים, רואים שהכל מנוהל בהשגחה מופלאה כל הזמן אך ורק לטובתנו!

בברכת התורה רון ברינה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ור אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמעה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה. **זיווג הגון:** ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זרבה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת: הרב מאיר נסים בן כמסנה שליט"א אריאל בן אביגיל: אהרון בן רוזה: משה בן רוזה מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עדיד בן הגר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: יקטרינה בת שירה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חת: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נטוריה: חות בת לינה: מורית בת רחל לימור הודיה, ושחנה בנות תרן יפה

לרע של קימא: יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל יקטרינה תקלה בת רינה

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102
מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הרס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

אזהרה המורה! העלון מיועד אך
ורק לרציניים שיודעים את
חשיבות התפילה, ובשעת התפילה
לא מעינים בעלון ובשאר דברים.
לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

גליון מס' 537

אחרי-מות

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנותם לפני ה' וימתו: רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל עורך בזמנו, שהנה העולם כולו נמצא בפחד מתמיד מפני הבאות, ולמרות זאת כאשר נתבונן בהנהגתנו לא נראה איזה שהוא שנינו במעשנו, ולא רואים חיוק מיוחד יותר מימים כתיקונם, והשאננות והשלוה היא מנת חלקינו, ובמקום להתחזק ולהתעורר נשארים אדישים. והביא את רש"י על הפסוק "אחרי מות שני בני אהרן", משל לחולה שנכנס אצלו רופא אמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב, בא אחר ואמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות בדרך שמת פלוני, ולכך אמר הכתוב "אחרי מות שני בני אהרן" לחזק את אהרן באזהרה יתירה, "שלא תמות בדרך שמתו בניך", והדברים נוראים, שאפילו כשמוזהרים את אהרן קדוש ה', יש השפעה יותר חזקה כאשר הוא רואה בעיניו אחרים שנכשלו ונענשו. דהיינו, שלמרות ששכל האדם מבין שצריך להתחזק, אך כאשר רואה אסון בעיניו, ורואה את יד ה', הדברים אמורים להשפיע ביתר שאת וביתר עוז. והוסיף, שאף כאשר ח"י קורה אסון, אם לא מתבוננים ולא משכילים להבין שיד ה' היא זו שעשתה והקבי"ה בא להמח לנו, ממשכיב את החיים באותה אדישות. וסיים, חייבים אנו להתחזק בדרך זו, בהתבוננות מוחשית ברעות שנעשו לאחרים ואז נתחזק ונשוב אל ה', ונזכה לסייעתא דשמיא ולשוב אל ה' באמת. (אודייה תורתך)

בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעלה: במסכת הוריות (יג, א) נאמר על מעלת התורה הקדושה, "יקרה היא מפנינים, מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים". והדרת תמוה, מה ענין זה אצל זה, ומדוע ראו להחשיב את התורה דוקא מכהן גדול. כתב רבי שלמה היימן זצ"ל, כי רבי חיים עוזר גרוודינסקי זצ"ל שמע מה שתייץ בזה סבו, רבי ישראל סלנטר: הנה כי כן, האדם היותר קדוש מכלל עם ישראל היה זה הכהן הגדול. היום הקדוש ביותר מכל ימות השנה הרי הוא יום הכיפורים, ואילו המקום הקדוש ביותר בתבל הוא קדש הקדשים. נקל לתאר אפוא כמה קדושה תמצא אם אך יתאחדו שלוש קדושות הללו לשעה אחת יחדיו, מה נוראה ונשגבה היא הקדושה הזו. אף על פי כן, אמרו חז"ל, "יקרה היא מפנינים, מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים". הרי אמר, קדושת התורה עוד יותר גדולה ונשגבה מכהן גדול שנכנס ביום המקדש ביותר לקדוש הקדשים, ואף על פי שמאחד בזה את שלוש הקדושות הנוראות ביותר לישראל. ללמדך עד כמה מעולה וגדולה היא קדושת התורה על פני כל קדושה אחרת. (פנינים משלחן נבוה)

פי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו: אמר רבי עקיבא: אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים, ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים. שנאמר: "והקדש עליכם מים טהורים וטהרתם", ואמר "מקוה ישראל ה'" מה מקוה מטהר את השמים, אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל (יומא פה). לכאורה מדוע לא די בפסוק "והקדש עליכם מים טהורים וטהרתם" ללמדנו שהקדוש ברוך הוא מטהר את השמים. ומדוע מביאה המשנה גם את הפסוק "מקוה ישראל ה'"? אלא אמר רבי ישראל ברוך קמאי זצ"ל. באה המשנה ללמדנו דרכה של תשובה מה היא, כשם שמקוה המטהרת את השמים אינה מועילה אלא אם כן השמים עצמו ומסיד מעליו כל חציעה וכל כתם, שאם לא כן לא הועילה המקוה מאומה, כך התשובה אין כוחה אלא בהכנה תחילה, על ידי שיסיר מלבו כל שמץ של זוהמה וטנופת, החוצצים בינו לבין אבינו שבשמים. וזה שאמר רבי עקיבא, אף שה' הוא המטהר אתכם, שנאמר: "והקדש עליכם מים טהורים וטהרתם", אין טהרה זו אלא בדומה לטבילה במקוה, שנאמר "מקוה ישראל ה'", לפיכך עליכם להכשיר עצמיכם תחילה. (פנינים משלחן נבוה).

כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ פגנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחוקתיים לא תלכו: אין האזהרה בפסוק למעשים אסורים שעליהם הוזהרו ישראל, אלא הכוונה לדברים מותרים, ועליהם להיות זהירים לא לחקות את המצרים והכנענים, היינו, שלא לאכול כגוי, לא לשתות כגוי ולא להתנהג כגוי. (שפת אמת)

מסורת אבות

ביאורים, מוסר והנהגות הנלמדים מפרקי אבות (פרק א)

משה קבל תורה מסיני: הטעם שהתחיל רבינו הקדוש מסכת זו בשלשלת הקבלה, לומר לך שגם המידות והמוסרים שבזו המסכת לא בדו אותם חכמי המשנה מליבם, אלא אף הם נאמרו מסיני. (רבי עובדיה מברטנורא)

על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים: בסלונים התקיים מוסד "הכנסת אורחים" שהחזיק על חשבון הקהילה במקובל בקהילות ישראל. לימים קמו הנציגים החילוניים והתנגדו להקצבת סכום בשביל החוקת המוסד בטענם: הלא את האורחים הנכבדים בין כה מזמינים לבתים פרטיים, נמצא שכל המוסד הוא לאנשים שנודדים ממקום למקום אין זה מחובתנו לטרוח באכסנייתם. עמד ראש הישיבה רבי שבתי יגל זצ"ל ואמר: "על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים". למה גמילות חסדים מוזכר בלי ה"א? אלא חז"ל צפו שיהיו כאלו שיתווכחו מה זה "תורה" ולכן כתבו "התורה" בהא הידיעה. גם ראו שיהיו שיתווכחו על "עבודה" האם עבודת ה' או עבודת כפיים לכן הדגישו "העבודה". אבל על גמילות חסדים לא משנה עם מי גומלים חסד, מי לנו גדול מאברהם אבינו שגמל חסד בעת חוליו עם מי שנדמו לו כערביים... ואין להפלות בין נכבדים לאנשים פשוטים. (מרבצי תורה ומוסר ח"ג)

יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר, יהי ביתך פתוח לרוחקה, ויהיו עניים בני ביתך. רבי ישראל סלנטר זצ"ל, ביקש פעם מאחד הגבירים בעירו שיתן מקום לינה לכמה בחורי ישיבה עניים שלא היה להם היכן ללון. והשיב לו אותו גביר שאין לו מקום בבית. שאלו רבי ישראל: הלא יש לך בית כה גדול. אינך יכול לפנות חדר אחד לצורך גדול זה? החל הלה מפרט את כל שימושי חדרי הבית: זה חדר שינה, זה חדר עבודה, זה חדר זמרה וכו'. לימים נולד לאותו גביר בן וכשפגשו רבי ישראל הביע את דאגתו היכן יהיה מקום לבן הלא כל חדרי הבית תפוסים. נעלב הגביר ואמר: לבן שלי לא יהיה לי מקום? אמר אז רבי ישראל, עתה הבנתי כוונת התנא רבי יוסי בן יוחנן "ויהיו עניים בני ביתך", היינו שתדמה בנפשך את העני כאילו הוא בן ביתך, ואז תיטיב עמו כראוי. (הרב הדומה למלאך)

הוא היה אומר, אם אין אני לי, מי לי. וכשאני לעצמי, מה אני. ואם לא עבשתי, אימתי? אל האדמו"ר רבי בן ציון מבאבוב, זצ"ל בא אחד וביקש מהרבי שיברכו בישועה. התענין הרבי על מצבו ברוחניות ובגשמיות. תוך כדי שיחה נודע לו כי אחד מבניו לומד ומשתלם באוניברסיטה במדעים. שאלו הרבי: מה הסיבה ששלחת את בנך ללמוד באוניברסיטה ולא שלחתו ללמוד תורה בישיבה? ענה לו האיש: אם בני ישתלם בחכמות ומדעים ויקבל תואר ד"ר — יוכל לקבל משרה מכובדת, יתפרנס בכבוד, וכך יוכל לפרנס גם אותי בכבוד עד מאה ועשרים שנותיי. ענה לו הרבי בחריפות: ומי יפרנס אותך לאחר מאה ועשרים?! (עמודי תורה)

שמאי אומר, עשה תורתך קבע: מספרים על האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זצ"ל שפעם היה חולה והזמין רופא, שאל הרופא את הרב: מדוע כבוד הרב מזולזל כל כך בשינה הדרושה לבריאות גופו השיב לו הרב: השינה הוא גזלן שגחל מבני אדם את הזמן היקר שבו הם יכולים לרכוש תורה ומצוות, אך מה כשהשינה מתגברת ונופלת על האדם ואונסתו, באין לו כל ברידה, דומה הדבר למי שנפל בידי רוצח חס ושלום ואין לו מנוס מאתו, אבל מי הוא שוטה שימסור עצמו מרצונו הטוב לידי גזלן.

שמאי אומר, עשה תורתך קבע. אמר מעט ועשה הרבה: אפשר לפרש בדרך צחות אמור מעט, אף כאשר החלטת ברענתך לישב וללמוד כמה שעות, תאמר בפיו רק מעט, היינו שרוצה אתה ללמוד רביעית שעה, ואחר כך עשה הרבה, תוכל ללמוד יותר ויותר, ולא יבטלך יצדק הרע, ועל זה נאמר הוי עוים ביראה להתנהג מעט בערמומיות נגד היצר הרע. (תפארת צבי)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

מסופר על אחד שהיה יודע שמתפלל במהירות ולפעמים היה "בולע מילים" והנה היה צריך להיות שליח ציבור בגלל יאהרצייט [יום הזיכרון] בימי "ספירת העומר", ושכח לילה אחד לספור ספירת העומר, וחשש מחוסר נעימות כאשר יגיע לברכת "ספירת העומר" ויצטרך לבקש מאחר שיאמר את הברכה, בא ושטח את צרתו לפני האדמו"ר ה"בית ישראל" מגור זצ"ל, הרבי כדרכו בקודש השיב לו בקצירת האומר ובחריפות: בין כה אתה בולע מילים, אין לך בעיה תגיד מהר ברוך אתה "אדון עולם" אשר קדשנו במצותיו וכו', ואף אחד לא ישים לב שלא אמרת את שם השם. (נעם שיה)

"ענין של טעם"

טעם למנהג שעושים "מי שברך" לעולה לתורה, כמו שמובא במדרש אגדה ו"אברהם היו יהיה לגוי גדול" ו"גוי הואיל והזכירו ברכו, שנאמר "זכר צדיק לברכה" ולפי שהזכירו לעולה לתורה בשמו ועלה לתורה צריכים לברכו ב"מי שברך". (ילקוט דוד)

"מפי כתבם"

כולנו מחפשים גדלות. נפשנו כבר קצה ממצבנו, אנו רוצים כבר להתפלל שחרית כמו שצריך. גם מנחה. שהשבת שלנו תהיה כמו שהיא צריכה להיות. אנו רוצים לתקן את עצמנו... אבל הרי נסינו זאת שוב ושוב, ומזועזע לראות כמה פעמים כבר נכשלנו... לכן ברצוני להציע דרך כיצד להשיג גדלות אמיתית. הדבר אפשרי אם נקפיד על אחד מיוחדות היהדות - הכנה יסגולה הגדולה ביותר להצלחה בכל הענינים, היא הכנה. נוכל לתאר לעצמנו רופא שצריך לבצע ניתוח לב פתוח. אם הוא אדם כן, אחראי ואנושי, ראשו יהיה תפוס בהכנת הניתוח מספר שעות לפני הניתוח בפועל. באופן כזה הוא מגיע מוכן לניתוח. והנה, כיצד נראית תפילת מנחה אצל אנשים מסויימים? חמש דקות לפני השקיעה הם פתאום נזכרים "אוי, לא התפללתי!" זה תופס אותם בפתאומיות, בלי הכנה מוקדמת. או יהודי המגיע הביתה בשעת ערב מאוחרת, הוא כבר מתחיל להתכונן לשינה, ואז הוא נזכר "אוי, לא התפללתי מעריב!" כיצד יראה המעריב הזה? גם מי שקם בבוקר וישר רץ לתוך בית הכנסת כדי "לתפוס" שחרית, או מי שסיים לאכול ונזכר שהוא צריך לברך, כל דבר שנעשה בפתאומיות ובלי הכנה מתאימה, יעשה באופן לקוי לכל היותר. הייתי עכשיו בדיון אמריקה. ידעתי שאתפלל שחרית בברזיל בנחיתת ביניים. מעולם לא הייתי בברזיל. חשבתי לעצמי: "כאשר אתפלל שם שחרית, מי יודע כמה יגיעו צדיקות קדושה אוכל להעלות משם. אולי במקום הזה, בשדה התעופה, מעולם לא התפלל אדם. אולי אפתח שם שער חדש בשמים". מחשבות כאלו התרועעו במוחי. כאשר אדם מכין את עצמו, המעשה הוא בהתאם. כשמגיעים לעשות מצוה במצב של "הנני מוכן ומוזמן", עם הכנה של מה שעושים, זה נראה אחרת לגמרי. צריך להתרגל לזה, לא לעשות דברים ללא הכנה. נדגים איך עושים זאת "למעשה". נתאר יהודי שחזר הביתה בשעות הערב. הוא רוצה להתפלל מנחה. שיאמר ולפחות יחשוב: "הרגיני מוכן ומוזמן". שיחשוב לעצמו לפני התפילה: "עכשיו אני הולך להתפלל מנחה. מהי המשמעות של תפילת מנחה? מהי המשמעות של לעמוד לפני כסא הכבוד... (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן מי שקרא קריאת שמע, בבוקר ובערב, יצטרך שוב לקרוא קריאת שמע (מלבד הקריאת שמע שעל המיטה)?
תשובה: אם נמצא בבית הכנסת בשעה שהציבור קוראים קריאת שמע, הוא צריך לקרוא עמהם קריאת שמע, אף שכבר יצא ידי חובתו. (שולחן ערוך אורח חיים סימן ס"ה)

שחך לקחו בך למען שפך דם נשך ותרבית לקחת ותבצע רעיד בעשק ואתי שכתה ידוע היה רבה של העיר פ. בכשרונותיו המיוחדים בפסקי-דין. חכמתו עמדה לו שהיה מצליח לפשר בין הצדדים כך, ששניהם יבואו על סיפוקם, פעם הגיעו אליו שני מתדיינים, בדרכו, הקשיב הרב קשב רב לטענותיהם, ועם תומם נתבקשו השנים להמתין בחוץ למען יוכל לחדור לעומק הדין ולהוציא את פסק דינו. היה זה דין-תורה קשה ומסובך; מפעם לפעם נאלץ היה לעיין בספרי ראשונים ואחרונים ובספרי שאלות-ותשובות. מידי פעם לוקח מעט טבק מהקופסא שלידו ומריח. ר' תנחום, השמש הזקן של לשכת בית הדין שישב כל העת לידו, התבקש ללא הרף על ידי הרב להביא לו מסכת פלוגית וספר אלמוני, בתוך כך, מלאי אבקת ההרחה שבקופסה פוחת ואחל, והרב שהבחין בכך, רמו לר' תנחום לצאת ולקנות עבורו חפיסה חדשה. על פניו ניכר אי רצון בולט לצאת החוצה בגלל הכפור החזק ששרר באותו יום. "אל לך אם כך למחר - קם אחד מבעל הדין ממקומו ופונה אל ר' תנחום - מוכן הנני להתגרב במקומך לקנותו עבור הרב!" הלה גם לא חיכה למצא תשובתו של הזקן, אלא מיהר אל הדלת בדרכו החוצה. הזקן המאושר הושיט לו את קופסת הטבק של הרב, יחד עם הכסף הדרוש לקנותה. והלה יצא לדרכו. דקות אחדות לאחר שיצא, פגה שמחתו של ר' תנחום, הוא נזכר בפקודתו המפורשת של הרב, כי אסור לו בכל התוקף לבקש טובה כלשהי מאיזה בעל דין. הוא החל להתחרט על המעשה שעשה, לא עברה מחצית השעה, כבר חזר בעל הדין עם הקופסא בידו, ר' תנחום מיהר להגישה אל הרב, השקוע כולו בספרים שלפניו. כדרכו ממשך הרב, תוך כדי עיונו, לשאוף מקופסת הטבק שבידו, בעודו יושב ומעיין בסוגיא הנדונה, מרגיש הוא לפתע בעובדא מזוהה: למרות שנשיתו והלך-רוחו עד כה היתה להצדיק את האחד מהם, - החלו דיעותיו נוטות לפתע לטובתו של, בעל דינו. למרבית הפלא, ככל שממשך לעיין שוב ושוב בסוגיא הנדונה, נוטה הוא יותר ויותר לטובתו של השני; מאחר שמעולם לא קרה לו כזאת, לא ידע לעמוד על פשר הדברים. ממש מן הקצה אל הקצה - תוך שעה קלה בלבד! תוך כדי מחשבה על מה שהתחולל אצלו. לוקח את קופסת הטבק בידו. מבלי משים, תוחב הוא את שתי אצבעותיו לתוך הקופסא. לפתע הרגיש בחפץ כלשהו בתוך הקופסא. הדבר היה לו לפלא כאשר שפך את כל תכולת הטבק, נצנץ לפתע מול עיניו ברוק של זהב. היה זה מטבע של זהב. הדבר הפליאו במאד - מה זה למטבע זו בקופסת הטבק שלו, כאשר מעולם לא היה ברשותו מטבע של זהב? שלח הרב לקרוא את ר' תנחום, ושאלו מהיכן לקח את הטבק שהביא לפני שעה קלה. חיזרון השתפך על פניו של השמש הזקן. הוא סיפר לרב על כל מה שקרה, על התעצלותו לצאת במגז האויר הסוער, ואותו בעל הדין התגרב לצאת לשוק ולקנות את הטבק במקומו הוא התנצל בפני הרב על מעשהו: הבטיחו כי זו לו הפעם הראשונה - וגם האחרונה - שעשה זאת, וכן ביקש מהרב למחול לו על מה שעשה. רק כעת התחזר לו פתרון התעלומה. כמה נכונים דברי התורה הקדושה בצוותה על כל איש מישראל, וביחוד על הרב והמורה-הוראה, שלא לקחת שוחד מאיש, כי "השוחד יעור עיני פקחים ויסלף דברי צדיקים", ומי כמוהו ראה זאת בפועל. "בוא וראה - מלמל לעצמו - מה גדול כוחו של השוחד, אשר בידו לחולל פלאות ולהטות את לב הדין לצדו, גם מבלי שידע על כך כלל! " הרב ביקש מר' תנחום לקרוא אליו את בעל הדין הממתין בפרוודו. עם הכנסו, הושיט לו הרב את מטבע הזהב, נזף בו על מעשהו, ואמר לו בנערה: - "לאחר המעשה הרע שעשית, אינני מוכן ומסוגל לפסוק את פסק הדין שלכם" י בראש מושפל עזב בעל הדין את לשכתו של הרב, ולבו כבד עליו על מה שניסה לעולל לאותו צדיק, אשר מן השמים עמדו לצדו לבל ייכשל על ידו (עמודי תורה)

מפתחמי אורייתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

ישנם הרבה נותני עצה לאחרים, ומעט לעצמם. (חזון נחום)

המקנא והחמדן: שניהם עיניהם רעה בשל אחרים. (כתר חוכמה)

טוב יותר לשתוק, ויאמרו לך לדבר, מאשר לדבר, ויאמרו לך לשתוק. (אורחות צדיקים)

נתן בעיטה לדלת ופרץ אותה והנה הוא רואה שליד האסלה יש מנורה וכמה חמסיניקים אוזנים בחייל ומנסים לחסוף אותו כשהוא נאבק על חייו. מהר קרא לחיילים האחרים שנכנסו ובנס חיסלו אותם והצילו את החייל ופיצצו את המנורה.

באותו לילה לא יכלו החיילים לישון, הם ראו את ההשגחה הפרטית וההצלה הנפלאה לכולם בזכות שהתאמצו והתכוננו לתפילת ערבית. זה מה שכתוב "אשר יעשה האדם וחי" – "וחי בהם" – יקבל את החיים במתנה.

אנו רואים מהסיפור המופלא הזה, שמי שמתאמץ ומתגבר על הקושי ומקריב את רצונו ועושה את רצון ה' זוכה לישועה גדולה. וכך סיים המדריך לתלמידים, 'למד מכאן מוסר כשמיגיע זמן תפילה – לעמוד ולהתפלל': (האמנותי ואזמרה)

סיפור
מעשה בגביר עשיר שהיה חרד לדבר ה' וירא שמים, ולצערו בנו לא הלך בדרכו ופנה לרעות בשדות זרים, והתעניין ב"השכלה" שפשתה בזמנם.

בנו של הגביר, חשש לריב עם אביו מאחר והלה פירנס אותו ביד רחבה, ולכן העמיד פני צדיק כשהשהה בחברת אביו. אולם האב, שפיקח היה, ידע את גודל צביעות בנו, אך לא רצה לדבר עם בנו מטוב ועד רע, מאחר שבכל הזדמנות שניסה לשכנעו לחזור בו ממעשיו הרעים, העמיד הבן פני נגלב ואמר: "איני יודע על מה אבא מדבר! והרי אני מדקדק בקלה ככחמורה!"

ביום בהיר הופיע ה"בן יקר" לפני אביו וביקש שהוא ירצה ללכת להשתלם במדעים ובחכמות בברלין. האב ניסה לסרב, אך כאשר ראה האב שבנו נחוש להשתלם במדעים, נעתר לבקשתו אך הייתה משאלה: "איני מוכן, אך בקשה לי אלוך, מדי בוקר תקפיד על הנחת תפילין!" "מבטיח" אמר הבן "הסר דאגה מלבך. ולפני יציאתי ללמודים אקפיד להניח תפילין!"

שלא הבן מברק לאביו: "לאבא היקר, מה שלומך?" וכן והוסיף הערה חשובה בסוף המברק "לא נותר לי כסף, אבקש שתשלח לי מעט דמי כיס". קיבל האב את המברק, קרא ושלה מיד לבנו מברק תשובה: "תתפלל אל ה' והוא יתן לך כסף".

הבן שקיבל את המברק נמלא חרון אף המתיין מספר ימים ושוב שלח מברק לאביו וכך כתב: "התפללתי ולא נושעתי, אנא שלח לי כסף", והאב בשלו, שולח מברק: "תתחזק בתפילה וה' יושיעך".

חיכה הבן עוד מספר ימים, מישכן ולוה, אך כאשר הגיע למצב שלא הייתה לו אפשרות לממן את לימודיו, חזר לביתו. מיד כשפגש את אביו שאלו: "אבא, וכי לא איכפת לך ממני?"

ענה לו: "יקירי, האם שמעת לעצתי והתפללתי?" והבן עונה: "כן התפללתי ושום דבר לא עזר".

חזר האב ושאל: "האם הוספת תפילות ותחנונים חוץ מהתפילות הקבועות?" והבן עונה: "כן. התפללתי שחרית מנחה וערבית, ואמרת תהלים".

לקח האב את נרתיק התפילין של בנו, פתח אותו לנגד עיניו, והנה לתדהמת הבן רואה אל מול עיניו מונח צרור מזומנים אשר היה יכול להספיק לכל צרכיו. פנה האב לבנו ואמר: "הי' הי' תכשיט תכשיט, אילו היית מתפלל כראות לא היה חסר לך כלום, השטרות כסף אלו מעידים עליך ומוכיחים שלא התפללתי! כעת אינך יכול לומר 'התפללתי' או כל תירוץ אחר. הצרור זה מעיד על מעשך כאלף עדים!"

הבן, שלבו נשבר בקרבו התעורר והבין שאכן לא נהג בחכמה כשניסה לרמות את עצמו ואת אביו שהוא "שה נמים", ואחר שנפתח לבו לשמוע דברי מוסר, חזר לדרך הישרה לשמחת לבם של אביו ואמו.

מכאן אנו רואים את המשמעות של הפסוק "אשר יעשה אותו האדם וחי בהם". אם תקיים מצוות הקב"ה ייתן לך חיים ולא רק זאת אלא חיים שאפשר לחיות בהם. שמירת התורה והמצוות היא ערובה לחיים מאושרים והיא הנותנת חיים לעושיה. (אור דניאל)

משלי
אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד (ג' ס"ז)
מי שהולך לחצרותיהם של צדיקים יכול לראות שלא רק אנשים שומרי מצוות מגיעים אליהם, אלא גם אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות. בעלי עסקים ועשירי ארץ, מדוע הם באים לצדיקים?

התשובה בפסוק: "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד". מי שחושב שהתורה נותנת לאדם רק רוחניות – טועה! התורה הקדושה היא מקור הברכה וההצלחה של האדם גם הגשמית וגם הרוחנית. האדם חושש שאם הוא יקדיש זמן ללמוד תורה אז זה ימעיט לו מההכנסות בעבודה. אולם, כשבפועל, ממעטים בעסק ועוסקים בתורה, מגלים שבדרך פלא גם הפרנסה הגשמית מתברכת!

מעשה בשני חברים שהיו בעיר אחת. פעם אחת ראה אחד מהם את חברו שנטה מדרך הישר ועשה דבר שלא כהוגן. חשב – מקרה הוא. אחר כך ראה אותו שעשה מעשה גרוע יותר, אז התרחק ממנו. ברבות הימים, שניהם ירדו מעל שולחן חותנם. זה שעשה את הדבר הגרוע עלה מעלה מעלה עד שנעשה עשיר גדול. השני נעשה עני והיה מתרעם בדעתו תמיד על מידותיו של השם יתברך. אמר בלבו: הלא אני יודע בעצמי שחברי יותר גרוע ממני ולמה הוא עשיר ואני נהייתי עני?

פעם ראה צדיק אחד והחליט לשאול אותו מדוע זה כך. הצדיק השיב לו: מיום שירדתם שניכם מעל שולחן חותנכם, מאז חברך קבע עיתים לתורה וקיבל על עצמו חוק ולא יעבור ללמוד בכל יום כך וכך. אבל אתה אינך עוסק בתורה. ועל כן נותני לחברך מעות אף על פי שעשה מעשה גרוע. כי "עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה" (סוטה כא). ואין עבירה מכבה תורה ראשי תיבות

מעות נסו ותרגו (6 דקות)
הלכות "ספירת העומר" משו"ע ומפסקי מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

ד. מי ששכח לספור את העומר ויום למחרת נזכר שתיים שלוש דקות לאחר צאת הכוכבים הכתוב בלוחות, רשאי לספור בלי ברכה ולהמשיך את הספירה בברכה (ילק"ו, עמ' רמד).

ה. מי ששאלו חברו בבין השמשות כמה ימים היום לעומר אינו רשאי לענות, ואפילו אם כוונתו שלא לצאת. ולכן יענה אתמול היה כך וכך (ילק"ו). ספירת העומר עמ' ערב). ואם אמר רק את המספר בלא שבועות רשאי לענות אף לכתחילה (ילק"ו, עמ' רעג).

הרפואה הגדולה ביותר בעולם לשתות מי גשמים הורדים בחודש אייר.
אם יש ח' חולה בבית יש לקרוא שיר השירים לרפואתו. (בשם קני יחשלים).

סגולה לרפואה
לעילוי נשמת ולמנוחת נפש

מזמור מתנחל עובדיה יוסף בן נורמה זצוק"ל זע"א.

הצדיק מעשה יעקב יו"ר יוסף הכהן בריסקי זצ"ל. מרן מר"ר הגאון בעבודת יוסף בן נורמה זצוק"ל זע"א.

השם נאצל במזמור מתנחל ז"ל. ח"י יצירה במזמור נאצל יצירה זצ"ל. חיים בן יחיאל ודב ז"ל. ר' בנימין בן מצור ז"ל. אלתר בן צדוק אהרון ז"ל. אלתר מזמור ז"ל. ב"ר מרדכי נ"ל. אפולו בן חיים ז"ל. אברהם בן יוסף אלקס מרומי ז"ל. ר' יהושע שולחן ז"ל. אהרן ב"ר ז"ל. יוסף בן יעקב שלום ז"ל. סבתא רבא שטייב ב"ר יוסף זצוק"ל ע"ה. משה בן מרדכי ז"ל. מרדכי יוסף בן אלתר יוסף טובל ז"ל. סבתא שמש בת צאלה זצוק"ל ע"ה. שמש במזמור יצירה זצ"ל. חסיה ב"ר יצחק מצנבר ע"ה. סבתא ברכה בת סעי מרחמים ע"ה. הודדה יונה חממה בת יוסף רוב ע"ה. הודדה עלה מרדכי בת יוחא זצוק"ל ע"ה. תפלת ב"ר עובדיה ז"ל בעדני מרת רחוב בת סעודה ז"ל. מרת אורח מעודה ע"ה במזמור חסן זצוק"ל זע"א. מרים בת בלה ז"ל. מרים בת קאמור כהן ע"ה. שרה בת שמשעל טייקור ע"ה שרה ז"ל בת זמרה קאמור נ"ל. אהרתי מרדכי ב"ר עובדיה ז"ל. רבמה מרדכי ז"ל בת שלמה אקונגה נ"ל. גוסתה רחל בת חיים בן שמואל ע"ה. הצדיקת שפחה אלתר ע"ה. הרה"ל דוד גוליה במזמור שלמה זצ"ל זע"א. יוסף בן נור. ח"י שלום דוד (מרדכי) זצוק"ל זע"א. הרה"ל שבת ב"ר חיים שריף זצ"ל זע"א. רבי שמעון ב"ר שלום זמיר ז"ל.

הילולת הרמב"ם האדמו"רי"ם והרבנים הצדיקים זצ"ל ל' ניסן עד ג' אייר תשפ"ד
נ. רבי זכריה הרמב"ם, רבי יהודה כהנא, רבי יהודה חנניה קובו, רבי אשר זליג מרגליות, רבי אביגדור מילר, רבי יצחק ישעיה אלפיה. נח. רבי יוחא צאלה מהר"ץ, רבי שבתאי הורביץ בן השל"ה. רבי אהרון רוזנפלד מפניסקו קארלין, רבי משה אלברשטאם. סו. רבי יהודה כהנא, רבי צדוק העצני, רבי ישראל אליזר, ל. רבי חיים ויטאל, רבי יעקב בירב, רבי יעקב עמדין.

רבי אברהם ברוזא, רבי יוסף הלוי מיגאש, רבי נתנאל וייל, א. התנא אבא שאול, רבי צבי הירש אשכנזי, רבי מנחם ממל מוטיבסקי, רבי אברהם מסלונים, רבי יצחק חזן, רבי משה שמואל ספירא, ב. רבי יעקב יוסף, רבי אברהם ברוש, רבי פרג'אלה, רבי צבי הירש אקס, רבי משה זקן מאזוז, ח. חוני המעל, רבי יצחק ב"ר שלמה פרחי, רבי ישעיה מקרעסטרי, רבי יוסף כהן ראב"ד גירבא, רבי ראובן שלום הרבני, ג. רבי שלמה ב"ר יהודה הגב.

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי מנחם מנדל מויטעפסק צוק"ל בעל "פרי הארץ" בנו של הר"ר משה נסתלק א' אייר (תקמ"ח)

באחת ממסעותיו של רבינו מעיר לעיר ומכפר לכפר, התלווה אליו תלמידו הגדול הרבי הקדוש הבעל התניא מליובאוויטש צוק"ל. הימים היו ימי קור ושלג על פני הארץ. ויהי בדרך, נחלה הבעל התניא מתוקף הקור והצינה, וביקש מרבינו שיתעכב בעיר הקרובה, עד שירפא ממחלתו. רבינו סירב בתחילה כי רצונו היה להמשיך בנסיעתם, אך הבעל התניא התחנן אליו עד שהסכים עמו, ונכנסו לאיזה אכסניה, שם המתינו עד שהתרפא.

בני העיר בשמעם כי הצדיק מויטעפסק נמצא בעירם, התחילו להתאסף אצלו להתברך מפיו ולהתבשר מתורתו, כל אחד וצורו דאגותיו עמו, באו כדי להתיעץ עמו ושישפיע ברכתו ויוועש.

בין הבאים היתה אשה אחת ששפכה לפניו את מר לבה, ובכתה ללא הפוגות, שבעלה חלה אנושות, ומפרפר בין חיים למוות, והוא תלמיד חכם וירא שמים, ועדיין צעיר לימים הוא. מהרי אליו - אמר לה רבינו, והגידי לו בשמי, שיקבל על עצמו למסור נפשו בעת נפילת אפים כדברי האר"י הקדוש ואז יתרפא, כי נגזר עליו למות על שהחסיר ענין נשגב זה. האשה עשתה כדבריו, והוחלה קם מחליו.

הרבי הבעל התניא פנה לרבינו ואמר לו, עתה יראה כבוד מעלתו, שהעיקוב כאן היה לטובה, שעל ידו סיבב רבינו רפואה לחולה. ויען רבינו ויאמר, ידעתי בני ידעתי כי בעת שנהיה בעיר זו יקרה לנו כדבר הזאת, אך דוקא משום כך רציתי להימנע מהיכנס העירה, כי הענין הוא לא לטובתך, כי על ידי כן תגיע ליראה תנאה, להיזהר בקיום המצוות מחמת יראת העונש אשר היא מדרגה נמוכה, ואני רוצה שתגיע ליראה השלמה, יראת הרוממות מהש"ת ולא יראת העונש.

מהיכן היה לרבינו הקדוש צרכי שבת

ובלבר וקולמוס ודיו, וכותבין וחותמין, "פלוגי זה כפר באלהי ישראל".

נשאלת השאלה, על מה ולמה הוא נקרא 'כופר', נכון הוא רשע עבריין פורק עול וכדומה, אבל היכן הכפירה באלקי ישראל זה שהוא מלווה בריבית. אמר המגיד מישירים מרן רבי ראובן קרלשטיין צ"ל הסבר נפלא על זה בשם אחד הצדיקים, כי הרי אמרו חז"ל (ביצה טו), כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ועד ראש השנה, הכל קצוב לבן אדם, כל פרנסתו ומזונותיו, ואם כן למה הוא עובד לפרנסתו, כי כך נגזר עליו, בזיעת אפיק תאכל לחם (בראשית ג, ט), בגלל החטא של אדם הראשון, נגזר שיש חובת השתדלות, אבל לא משם מגיע הפרנסה, הפרנסה כבר קצובה לו מן השמים מראש השנה, ועם כל זה חובה עליו לעסוק בהשתדלות.

אבל האם להלוות כסף בריבית גם זה נכנס בחובת ההשתדלות, לא, לא יתכן בשום אופן, שהרי התורה מצווה להיפך (ויקרא כה, ז), כספך לא תתן בנשך. אם כן מדוע בכל זאת הוא מלווה בריבית, כי הוא חושב לעצמו אני רוצה להרוויח, אני רוצה לעשות רווחים. וכי אתה מרויח, מי אתה ומה אתה, הקב"ה זן ומפרנס ומכלכל, אתה רק עושה השתדלות משום החובה המוטל עליך. אם לדעתך אתה הוא המרויח, נמצא שאתה 'כופר באלוקי ישראל'.

ומידה טובה מרובה, יש עובדות רבות על הצדיקים, עד כמה שמו את כל בטחונם בקדוש ברוך הוא, שהוא יפרנס ויכלכל אותם, ועשו רק מינימום השתדלות שהם מחוייבים לעשות.

וכמו שמסופר על מרן אור שבעת הימים רבינו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שלפני שהתפרסם בעולם הוא היה עני מרוז ונזקק לבריות. יום חמישי אחד הוא הלך לעבר ביתו של אחד העשירים בעיירה, ונקש על חלון הבית. העשיר שהיסיב בחדרו המפואר רגל על רגל ללא נעליים, שמע נקישות על החלון, מיד קם לבש מנעליו מיהר לפתוח את החלון והוציא את ראשו, אך אף אחד לא נמצא!

איזה חוצפה - מילמל בתמיהה, דופקים בחלון ונעלמים? האם עושים צחוק ממני? העשיר הביט מחוץ לחלון לכל הצדדים, וראה שצועד שם יהודי כפוף. נראה לי כי הוא רבי ישראל בעל שם טוב הרהר לעצמו, ויצא החוצה, ורץ אחריו. שלום עליך רבי, אולי אתה דפקת אצלי בחלון? כן! ענה הבעל שם טוב. מה רצית שבת מתקרבת, ואין לי כסף לעשות את השבת, לכן באתי לדפוק אצלך. אז למה ברכת? הרי אפילו לא הספקתי לקום וכבר המשכת בדרךך.

ענה לו הבעל שם טוב דברים מפליאים, למה שאשאר ליד החלון, עלי יש חובת השתדלות לדפוק בחלון, קיימתי את חובתי, דפקתי, וכעת השם יתברך כבר יעזור לי, ומה הנפקא מינא אם יעזור לי על ידך או על ידי מישהו אחר, אני את שלי כבר עשיתי, לכן המשכתי בדרכי. והוא הפלא ופלא, לא 'אני' דואג לעצמי את הכסף, הישועה באה מהקב"ה בלבד, אני עושה רק את החובה המוטל עלי, לדפוק בחלון, לעשות איזה השתדלות.

על ידי יגיעת התורה זוכים לבחינת 'אלו מציאות שלו'

בהכנת השיעור מצאתי ווארט נפלא מהחבר קדושת מרן הרבי מבאיאן שליט"א, שדיבר לתלמידים בשנת תשנ"ו, הפלא ופלא. למדנו בדף היומי במסכת בבא מציעא, הפרק הידוע שילדים מתחילים ללמוד בחיידר, "אלו מציאות" שלו ואלו חייב להכריז (ב"מ כא.).

שאל הרבי מבאיאן, למה קודם נוקטים 'אלו מציאות שלו', ואחרי זה 'אלו חייב להכריז', הרי יש מצוה מן התורה, שיהודי שמוצא אבידה שיש לה סימן הוא חייב להכריז, התורה אומרת (דברים כב, א-ב) השב תשיבם לאחיק והיה עמך עד דרוש אחיק אותו והשבותו לו. לכאורה המשנה היתה צריכה לפרש קודם החיוב להשיב אבידה, אלו מציאות שחייב להכריז, ואחרי זה לפרט אלו מציאות שלו, שאם אין סימן לבעלים, הוא פטור מהשבת אבידה והרי זה שלו.

אמר הרבי מבאיאן בדרך דרש, יש לרמז 'אלו מציאות' זה התורה הקדושה, הגמרא במסכת מגילה (ו): יגעת 'ומצאת' תאמין, זה הכוונה 'אלו מציאות' שלו. נעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (א, ב), כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה וילילה, בתחילה זה נקרא תורת ה', אבל כשהוא עושה 'הגה', הוא עומל בתורה הקדושה, זה כבר נהיה ו'בתורת' (עירובין ט).

זהו יגעת ומצאת תאמין, אדם שהוא מתייגע ועמל בתורה, יגעת - אז גם ומצאת, זה נהיה 'אלו מציאות שלו', זה נקרא תורה שלו. אבל זה גם צריך להיות בבחינת 'ואלו חייב להכריז', הגמרא במסכת מועד קטן (טו): כל העוסק בתורה מבפנים תורתו מכרזת עליו מבחוץ, צריכים לעסוק בתורה הקדושה באופן שזה ישפיע בפנים, בפנימיות הלב, לתקן את המידות והמעשים, שזה ישפיע עליו יראת שמים.

כשלומדים תורה המאור שבה מחזירו למוטב, למידות טובות, למעשים טובים, הנהגה טובה, יראת שמים טהורה, ואז תורתו מכרזת עליו מבחוץ, כמו שהגמרא אומרת ביומא (פ), ואהבת את ה' אלקיך (דברים ו, ה), שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ויהא משאו ומתנו באמונה, וחיבורו בנחת רוח עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה, פלוגי שלמד תורה, כמה נאים דרכיך, כמה מתקונים מעשיי.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"מ דף כא, י' אד"ב תשפ"ד)

פרנסה מגיעה מן השמים ולא ההשתדלות מביאה את הפרנסה

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"מ עא.), תניא, אמר רבי יוסי, בא וראה סמיות עיניהם של מלוי ברבית, אדם קורא לחבירו רשע, יורד עמו לחייו. והם מבאיאן עדים

כשלומדים
תורה
המאור
שבה
מחזירו
למוטב

בשבת קדוש שבת פרשת שמיי, שבת פרשת החדש, שבת מברכים חודש ניסן, בין גברא לגברא בקריאת התורה, כשהסתכלתי ברש"י הקדוש (ויקרא יא, יט), ואת החסידה, אומר רש"י הקדוש, **ולמה נקרא שמה חסידה, שעושה חסידות עם חברותיה במזונות.** כל השבת הייתי סוער מהרש"י הקדוש.

דבר ראשון נגיד מה שמובא בשם הרבי מרן החידושי הר"ם מגור ז"ל, שבגלל שהיא עושה חסד רק עם חברותיה, ומי שלא נמנה על החבורה שלה, הוא לא מ"ה' אונג'ע' [משלנו], היא לא מסייעת לה, בגלל זה היא נמנית עם הטמאים.

מרן הרבי האמונת משה מאלכסנדר ז"ל ע מביא בשם הרבי הזקן רבי יצחק מווארקא ז"ל, אַז מ'דאָרף ל'יב הָאָבן יַעֲדֵר איד - צריכים לאהוב כל יהודי ולא דוקא אנשים מהמפלגה, מי שנוסע לרבי אחד צריך לאהוב גם חסיד מרבי אחר, וזהו ענין החסידה שנמנית בין העופות טמאים, אף על פי שעושה חסד עם חברותיה, בגלל שהיא לא עושה חסד עם אחרים, רק עם חברותיה, לכן היא טמאה.

מורי ורבותי, אנחנו נמצאים עכשיו בזמן של ערב חודש ניסן, ישראל נתבעים ונותנים, כל חסידות כל בן אדם ששייך לאיזה קהילה, יש טוהט-ז'יך שלם על קמחא דפסחא, מי מקבל וכמה מקבל. אבל מה התנאים על הקמחא דפסחא, האם התנאים לקמחא דפסחא הוא אם הוא מ'אונג'ע', או הוא לא מ'אונג'ע', הבה נפתח שולחן ערוך הלכות צדקה ונראה מי קודם למי, הבה נלמד רמב"ם בהלכות מתנות עניים ונראה מי קודם למי.

אנחנו עוברים את הלילה הקדוש של ליל הסדר, אנחנו מתחילים ספירת העומר, רבותי, הטעם שמתו תלמידי רבי עקיבא, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה, צריך לעקור מהשושן את המושג "אונג'ע'קע", כל יהודי הוא "אונג'ע'קע".

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"מ דף מ, כ"ט אד"ב תשפ"ד)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א כ"ק מרן האדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א

הפסוק במשלי (ב, ד-ה), אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה, אז תבין יראת ה' ודעת אלקים תמצא. כדאי מאד לעיין במפרשים על הפסוקים, גם על ההבדל בין כסף למטמון. אנשים שבביל להרויח כסף, מוכנים לעשות כל דבר, לא כולם כמובן.

נער הייתי גם זקנתי, זכיתי ברוך ה' בחסדי השי"ת להשתתף בהרבה סיומי מסכתות, בהרבה סיומי הש"ס, אבל כבזה מעמד אדיר לכבודה של תורה, טרם זכיתי להשתתף עד אתמול, ל"ז אדר ב' שנת תשפ"ד. ס'איז געווען אַ מוֹרְאָ דִיגְעֵר מַעֲמֵד - היה זה מעמד אדיר לכבודה של תורה. בחצר הקודש תולדות אהרן, בצילו של שלהבת אש - דָּעַר פֿלאַם פֿייער, הכהן הגדול, הוד כבוד קדושת מרן הרבי שליט"א.

חצי מנין אנשים ניגשו אלי לשאול באירוע, אולי אנחנו מתחילים חברותא היום. המחנך הרב אהרן בירנאק שליט"א מספר לי, שכמה מצרים סיכמו ביניהם אחרי המעמד, שמתחילים היום ללמוד ביחד גמרא. מרן הרבי שליט"א שבכל תורה ברבים, הוא דורש מהציבור עוד ועוד קירבה לבורא עולם, בתורה, בתפילה, ביראת שמים, דורש קו אדום מכל חסיד, עמוד היום.

ואתמול ועד מפעל התורה "תורתך שעשועי", אה, איזה שם נפלא למפעל התורה, בנשיאות כבוד קדושת מרן הרבי שליט"א, אירגנו ברוב פאר והדר, חגיגת סיום חצי הש"ס. הרבי כותב במכתב לאירוע, "תגל נפשי ויעלו לבי, יומא דריגאל, יומא טבא לרבנן". חשבתי אם כך הבוקר בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, שכידוע בקדשים הלילה הולך אחר היום, קהילת תולדות אהרן זכתה השנה לדבר נדיר, פורים המשולש של משתה ויום טוב.

נחזור לפסוק במשלי, אם תבקשנה ככסף, אנשים משקיעים דמים תרתי משמע, לדוגמא לכבוש לב של עשיר. כשהגביר לדוגמא מחתן ילד, הוא משקיע באוכל, בתפאורה, בגראמער, בשי, הכל צריך להיות מספר אחד. השאלה היא מה המספר אחד, קהילת תולדות אהרן זעקה אתמול, בארמונות מפוארים, בגלילות ירושלים, אַז דִי הַיִלְיַעַג תּוֹרָה - שהתורה הקדושה זה מספר אחד.

אנשים שביום יום יכולים לאכול שיקעס מיט טאַמאַטעס [לחם עגבניה ושמן], לא אוכלים בשרי כל השבוע, ראו אתמול אוכל של נגידים, תפאורה של נגידים, במה של נגידים, תזמורת של נגידים, אירוע שלא יכול להשאיר אף אדם אדיש, ולהגיד אני לא קשור לתורה. אנשים מכל הארץ והעולם באו לשמוח בשמחת התורה, וכידוע לכל הגמרא בפסחים (סח): שרב יוסף אמר, ביומא דעצרתא עבדי לי ענגלא תלתא, אמר, אי לאו האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא.

הם זכו שהנאום הכבוד של המעמד, היה מרן גאב"ד אנטווערפן, שמו הולך לפניו בכל המדינות, גאון ישראל, רבינו רבי אהרן שייף שליט"א. מי שהשקיע לנאום ומי שעקב אחר הנאום, זכה לקבל שיעור ספר מוסר חי, של אהבת התורה, ודרך ארץ קדמה לתורה. היה תקלה ברמקולים באמצע הדרשה, כל דבר שיצליח צריך סייעתא דשמיא בנפרד, שום דבר לא מובן מאליו. והמרא דאתרא חיכה דקות ממושכות שיוכל להמשיך לדבר דברי אלקים חיים, און די רוהיגקייט - והשלמות הנפש לא נפגע במאומה.

מי שמכיר מקרוב איך בנוי נאום, מבין כמה תעצומות נפש צריך להישאר נינוח, ולהמשיך את הדרשה באותו בְּרֵעַן, באותו פֿייער, כאילו שכלום לא קרה.

התרגשתי בדרשה של רבינו, והתביישתי להזיל דמעוּת, כשהוא הזכיר על השמחה בעליונים ובתחתונים, שמחה פה ושמחה בעולם העליון, והוא זעק, שמי שזוכה לקבוע עתים לתורה, מציל את ביתו כפשוטו, שלום בית, חינוך ילדים. נזכרתי באותם רגעים, שמרן הרבי מאונגוואר בעל המשנה הלכות צדוק"ל זעק פעם, מ'קומט צו מיר יונגעלייט און מ'קלאַגט זיך אויס, אַז זיי האָבן פֿראַבְלעמען פֿון שְׁלוֹם בֵּית - מגיעים אלי אברכים להתלונן שיש להם בעיות בשלום בית, זאָלן זיי גיין אין בֵּית מִדְרָשׁ לְעִרְנֵעַן - שילכו לבית מדרש ללמוד, מה הם יושבים בבית.

רבינו הגאב"ד, הזכיר אור החיים הקדוש נורא (שמות כז, כ), מצוה לפרסם, שכן דוד לא מוכן לגאול עם בטלנים מהתורה. על הפירות ופירות פירותיהן שזכו קהילת תולדות אהרן, בזכות אהבת תורה שלהם. רבינו אמר, שזה שיהודים בעלי בתים שטרודים על המחיה ועל הכלכלה, זוכים ללמוד ולהיבחן, ולהחזיר עטרה ליושנה, זה תיקון העולם, היו דורות אחרונים שהדבר לא עליכם נחלש, זה זכות גדולה של קהילת תולדות אהרן בראשות הרבי שליט"א, שזה חזר.

היה גראמען מרגש של הרב החסיד רבי אברהם מרדכי שווארץ מארה"ב, בעלי מנגנים חשובים. מתכוננים בדחילו ורחימו לשמוע דברי אלקים חיים ממרן הרבי שליט"א. מי ששמע טוב כל מילה מהתורה, שמע תורה שמשולב שם פרד"ס פטש רמז דרש סוד, הרבי שהחמץ שלו כפשוטו דאס איז די לַעֲטִיקֵי תּוֹרָה - זה התורה הקדושה, התעכב בתורה, בהסבר על 'תורתו', ונותן התורה, כשהתורה הקדושה נבלע בתוך המעיים, זה 'תורתו'. הרבי הזכיר וקווי ה' יחליפו כח (ישעיה מ, לא), כשבן אדם משקיע בתורה כוחות גשמיים, הוא מקבל בתמורה כוחות רוחניים.

חשבתי בלבי, כמה מתאים לזה, השיר של סניגורן של ישראל מרן הרבי הקדוש בעל הקדושת לוי צדוק"ל, "רבנו של עולם, אִיך וויל מיט דיר מאַכן אַ בֵּייט" - רבנו של עולם אני רוצה לעשות אתך החלפות. השיר הקדוש מסתיים במילים אלו, "אַבְעֵר אִיך לוי יצחק בן שרה סאשע זאָגט, יתגדל ויתקדש שמיא רבא", זה הארבע מילים שמסכמים את המעמד האדיר לכבודה של תורה.

אתמול זכיתי בזכות אבותי, לגשת במעמד להוד כבוד קדושת מרן הרבי שליט"א להתברך בברכת כהנים באהבה, בכל הברכות הכתובות בתורה. סיפרתי לרבי שליט"א כמה עובר לעשייתן אחרי התורה, התחדשו קבלות חדשות בלימוד התורה. זכיתי להעניק לרבי שליט"א גליון "מתיקות הדף היומי", הרבי מרבה בשבחו של דודי הצדיק רבי משה בטלמן זצ"ל [שהוזכר בגליון מתיקות הדף היומי, ריא], מעניק לי שיריים, ומברך אותי ברכה אישית שביקשתי. לא ניפרד לפני שאני גיד עכשיו בקול הלשון, ובהמשך המילים יהיו גם כתובים בס"ד בגליון מתיקות הדף היומי, שהעסקן החשוב, יהודי צדיק, הרב מענדל אייזנער שליט"א, מחייב את כל העסקנים, להפצת התורה בכל העולם כולו, וירבו כמותו בישראל אמן.

צילום ירושעי פרוכטר

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חמשים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יוספו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשי"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכיי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

מלליצי יושר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנימ?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטיח בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעולה. במדרש: זה שאמר הכתוב 'כי בתחבולות תעשה לך מלחמה', ר' נתן ור' אחא בשם ר' סימון אומר, אם עשית חבילות של עבירות, עשה כנגדן חבילות של מצוות, עינים רמות והיו לטוטפות, לשון שקר ולמדתם אותם את בניכם, ידים שופכות דם נקי וקשרתם לאות על ירך, לב חורש מחשבות און והיו הדברים האלה, רגלים ממהרות לרוץ לרעה הוי רץ אחר מילה שהיא בין ברכים, ותמהו המפרשים בכוננת המדרש. ונראה עפ"י מה שנודע כי האדם נברא לתקן איזה דבר בעולם או איזה מצוה, וכל עוד עשיתי לא השלים תיקוני, הרי הוא כלא היה והנפל טוב ממנו. וכתב האר"י הק' שהיצי"ד המסית את האדם לחטוא, משיאו ביותר לקלקל באותו דבר שעבורו בא לעולם לתקן. ובזה יובנו המדרש, שנתכוון לומר שלא די שתעשה תשובה מהעבירות, כי אע"פ שיצאת זכאי בדין, עדיין לא הועלת כלום בתיקונך שעבורו באת לעולם, ולכן הנכון שכשאתה עושה תשובה לא די שתחזור בך ותתחרט מהעבירות שעשית, אלא אף תעשה כנגדן חבילות של מצוות, והמצוות שתעשה יהיו באותו דבר שקלקלת, כי ממה שקלקלת הרי זה האות שאותו הדבר הוא תיקונך שלכך נבראת ונשלחת לעולם. וזה שאמר שאם חטא בעיניי רמות שלא שמרם כראוי, התיקון שלו שיעשה עמהם מצות 'היו לטוטפות'. (זרע שמשון אחרי סוף אות א').

אחרי מות שני בני אהרן בקרבנם לפני ה' וימותו. במדרש: אמר ר' חייא בר אבא באחד בניסן מתו בניו של אהרן, ולמה מזכיר מיתתם ביה"כ, אלא מלמד כשם שיה"כ מכפר, כך מיתתם של צדיקים מכפרת, ומנין שיה"כ מכפר, דכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם, ומנין שמיתתם של צדיקים מכפרת, שנאמר ויקברו את עצמות שאול וכו' ויעתר אלהים לארץ וכו' ע"כ. וצ"ע מה היא קושיית המדרש 'מנין שיה"כ מכפר', הלא הרבה פעמים מזכר בתורה ענין הכפרה שיש ביה"כ. ויש לומר

הופיע ויצא לאור

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרישות התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

הגיד אדמו"ר זצוקללה"ה קודם פטירתו שאם ילמדו בספרים שלו, יהיה למנוח ולעזר גם אחר פטירתו ממש כמו בחיים

מלוכת טתוך גליינות "מליצי יושר" שיצא לאור עלים מודי שבוע בשבוע

אמפר להשגת הספר בחיובים הספיים המובחרת ליתר פרטים וכן לקבלת נתיב "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyenny@gmail.com

זרה, כי [זה קאי על] המחתה אחת שלא הקטיר עליה קטורת, ו"מ"מ נתן עליה אש, כדכתיב ויתנו 'בהן' אש, וישומו 'עליה' קטרת], וזה הוא 'אש זרה' לגמרי, וזהו שחייבין מיתה שמתו גם שניהם. נמצא שע"י שנכנסו שניהם, זה גרם להם שלא הקטירו שניהם רק קטורת אחד, ונעשה המחתה שניה 'אש זרה' וביאה ריקנית. וזהו שאמר הכתוב 'אחרי מות שני בני אהרן' שגרם להם 'בקרבתם' לפני ה', היינו גם שניהם, ו'ימותו', שלסיבה זו [שנכנסו שניהם] הקריבו שניהם קטורת אחד, ונעשה השני 'אש זרה'. וזהו פירוש הכתוב דכיון שנכנסו שניהם 'בקרבתם' לפני ה', לכן גרם מיתה 'וימותו', לכן נאמר לאהרן אזהרה 'שאל יבוא בכל עת אל הקודש' [בביאה ריקנית].

לע"נ הרה"ח ר' מרדכי ב"ר דוב יוסף שטרנפלד זצ"ל י"א כ"ד ניסן החילוק בין שוגג ומתעסק. ז"ל אבני נזר (חול"מ

סימן ק"צ): העלו התוס' (כריתות יט, בכורות כג. ד"ה סבר) ד'שוגג' היינו שכפי מה שסבור בדעתו לעשות, הוא [דבר] שאסור, אלא שהוא חושב שמוותר לעשותו, כגון שנתכוין לחתוך מחובר, וסובר דמוותר, והיינו דהטעות היה בדין. אבל

'מתעסק' הוא בציור שאם היה המציאות כמו שסבור, היה באמת מותר, לכן חשיב מתעסק בהיתר. ולכן נתכוון לחתוך את התלוש ונמצא שהוא מחובר פטור, כיון שלפי דעתו שהיה תלוש ליכא איסור, [דהטעות לא היה בדין, רק הטעות היה בהמציאות].

ועל פי יסוד זה, כתבו התוס' (שבת עג. ד"ה אלא) גבי איסור של שחיטת קדשים בחוץ, ז"ל: נתכוין לשחוט בהמת חולין [בחוץ], והיה צריך לשל חולין, ונמצאת שזו בהמה של קדשים, [פטור משום דחשיב 'מתעסק', כיון דלפי מה שסבור שהוא חולין, הרי מותר], ודכוותה בשבת, דאם נתכוין לחתוך תלוש ונמצא מחובר ולא היה צריך אלא לתלוש דפטור, עכ"ל התוס'. וקשה, דא"כ נמצא ד'שגגת שבת' דהיינו שסבור שהוא חול, נימא דחשיב כמתעסק, [דלפי מה שסובר שהוא יום חול, הרי

באמת מותר], דמה לי בהמת קודש וסבור שהיא חולין, מה לי יום שבת קודש וסבור שהוא יום חול, עכ"ל.

וכן הקשה האבני נזר באו"ח (סימן רכ"ו), ז"ל: קשה לדעת התוס' דאין שוגג אלא הטועה בדין, אבל הטועה במציאות, שלפי מחשבתו באיכות הדבר באמת לא היה איסור, חשיב מתעסק, כגון השוחט קדשים בחוץ וסבור שהם חולין, הוי מתעסק. וא"כ בשגג בשבת, וסבור שהוא חול יחשב מתעסק ופטור, עכ"ל.

ותירץ האבני נזר (או"ח שם), בהקדם ג' הקדמות:

א) מלבד החילוק בין שוגג דזה טעות בדין, ובין מתעסק דזה טעות במציאות, איכא חילוק נוסף, דשוגג כיון דזה טעות בדין, לכן זה שייך גם אם איכא כאן רק דבר אחד, וסובר דזה מותר, ובאמת אסור. אבל מתעסק, כיון דזה טעות במציאות, לכן זה שייך רק אם איכא כאן שני דברים, כגון מחובר ותלוש, וטעה במציאות דחשב

כך מתרץ המדרש שיש להוכיח כן מהפסוק שבהמשך הפרשה 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו'. דלכאורה מיותר סוף הפסוק 'לפני ה' תטהרו'. וצ"ל כמו שכתב הרי"ף שם, וז"ל: אם עבר על ל"ת ועשה תשובה

מיראה, הוא תולה ולא מכפר עד שיבא יוה"כ ויכפר, שנאמר 'כי ביום הזה יכפר עליכם' גמר הכפרה 'מכל חטאתיכם'. אבל אם התשובה היתה 'לפני ה', דהיינו מלב ומנפש, כי ה' יראה ללבב ששב בכל לבו, אז 'תטהרו' מכל וכל בלי כפרת יוה"כ, עכ"ל. הרי להדיא מרישא דקרא דתשובה מיראה ג"כ מועיל. (זרע משמשון אחרי אות א').

לע"נ הג"ד אברהם לופטביך ב"ר לייבל מוהל זצ"ל י"א ניסן כ"ג

בקרבתם לפני ה' וימותו. יראה דהנה כתיב בפרשת שמיני ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישומו עליה קטורת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם. ויש לדייק שאמר ויתנו 'בהן' אש, וישומו 'עליה' לשון יחיד. ולמה

לא אמר 'עליהן', כמו שנאמר בפרשת קרח ויתנו בהן אש, וישומו עליהן קטורת. אמנם יתכן לומר, דלכאורה הרי כתיב 'וכל אדם לא יהיה באוהל מועד בבואו לכפר בקודש', ותנן (פ"א כלים מ"ט): פורשין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה. א"כ בהא נמי שלא כדן עשו שנכנסו גם שניהם לפני ולפנים.

לכן יש לומר שבדאי לא ידעו חד בחבריה, ונכנסו גם שניהם, והנה ידעו שלא יתכן להקריב שני קטורת, שלא מצינו רק אחד, ואחר שכבר היו בפנים גם שניהם, אם יקטיר אחד, נמצא שלגבי השני הוה ליה ביאה ריקנית שחייבין מיתה. דאף שלא נאמרה האזהרה שלא יכנסו לפני אל 'אחרי מות שני בני אהרן', מ"מ מאחר שגדולים היו, יתכן שהשיגו זאת מדעתן שאסור ביאה ריקנית. ולזה נתחכמו שלא הקטירו רק קטורת אחת, וזה 'וישמו עליה' גם שניהם קטורת אחת, וחשבו שבזה לא יחשב ביאה ריקנית [כיון דשניהם הקטירו הקטורת]. ואפשר שלזה נקרא 'אש

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון".

לכפר על בני ישראל אחת בשנה. 'אחת בשנה' ר"ת 'אב', רמז שהתשובה שמועלת היא מדין אב שמחל על כבודו כבודו מחול, והקב"ה הוא אבינו.

כי ביום הזה יכפר עליכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו. אפשר לומר 'כי ביום הזה', 'זה' היא רומז להקב"ה, כדכתיב 'זה קלי ואנוהו' כמו שאמרו חז"ל. וזה שאמר הכתוב 'כי ביום הזה' היינו הקב"ה, 'כפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם', ואימתי זה, כשאתם 'לפני ה' תטהרו', דהיינו תעשו תשובה לפני היודע פנימיות הלב ולא למראה האדם.

באמת מותר], דמה לי בהמת קודש וסבור שהיא חולין, מה לי יום שבת קודש וסבור שהוא יום חול, עכ"ל.

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעזר זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבותא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

ושמרתם אתם את חקותי ואת משפטי ולא תעשו מכל התועבות האלה. נ"ל שאמרו רז"ל עבירה גוררת עבירה ומצוה גוררת מצוה, וזה שאמר 'ושמרתם אתם את חקותי ואת משפטי', ואז אני מבטיח לכם 'כי לא תעשו מכל התועבות האלה'. וביותר יומתקו הדברים עפ"י מה שאמרו (ע"ז ז':) עה"פ 'מזימה תשמור עליך תבונה תנצרכה', דמסקינן שם דהכי קאמר: מדבר זימה תשמור עליך התורה. ובה יש לפרש ג"כ מה שאמר בסוף הענין 'כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם', דהכוונה כי לא יבוא אדם לחטא גדול כזה אם לא שכבר נכרת מקרב עמו ואין לו שום חלק בישראל, כי היום אומר עשה כך ומחר עשה כך, ולא יאונה לאיש ישר עון גדול כזה אם לא שכבר הוא בשפל המדרגות, ועיד"ז עבירה גוררת עבירה, והכל ממדרגה למדרגה. וזה שאמר 'כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה', בודאי הוא כבר נכרת מקרב עמו, כי כל זמן שיש באיש ישראל איזה ניצוץ קדושה, עדיין יש לו התחברות עם כל עדת ישראל מכח הקדושה אשר בו, אבל אם כבר אין בו שום ניצוץ קדושה, אז אין לו שום התחברות עם קהל ישראל.

תולדות האבני נזר ז"ע

אף שחי כל ימיו בצמצום ומסתפק במועט, והכנסתו היתה מוגבלת, היה נותן צדקה ביד רחבה, תורם לעניינים שבצדקה כאחד מן הנגידיים בעיר, ומעניק לעני המזדמן את הכסף שבכיסו. לנשים לא היתה דריסת רגל בחדרו, [גם בקוצק ואצל הר"ם בגור לא נתנו לנשים להכנס לחדר הרבי, רק אצל האדמו"ר מוהר"ח מאלכסנדר התירו לנשים להכנס], אפילו בני ביתו הקרובים כלתו ונכדותיו, אם ה' להן משהו מיוחד המצדיק את הפניה אליו, היתה נכנסת בלווית הרבנית 'שרה צינא' ועומדת בפתח, הרבנית עצמה גם כן לא הרחיקה הרבה לפני מן הפתח, ועל פי רוב היתה היא הרבנית מדברת ושוחחת את הבקשה. יראת הכבוד שלו לזקנו הש"ך היתה עצומה, וז"ל: ומעולם נצטערתי אם ימצא בדברי רבינו הגדול הש"ך ז"ל עמוד התווך שכל בית ישראל נשענים עליו דבר בטל כזה, ודרכי תמיד להפוך בזכותו דרב הש"ך באשר מזרעיה דש"ך קאתינא, וכאן לא היה פתחון פה, אבל עתה ראיתי בחתם סופר הוכיח שגם הש"ך לא היה כוונתו כך, ונתתי שמחה בלב' (אב"נ י"ד ס' תס"ח אות ה'). וכ"כ בחו"מ סימן ס' סוף דבר שאין לזוז מפסק הש"ך שמימיו צלולים.

ביקר בעיר הולישו והשתטח על קבר הש"ך, חלץ נעליו וניגש יחידי לקבר, ואמר למלוהו שיחכה במרחק. (מראה הדשא).

והוסיף האב"ז, דזה רק בבהמת חולין ובהמת קדשים, דזה שני דברים נפרדים, דבהמת קדשים עומד להקריבה במקדש, לכן אם חשב שזה בהמת חולין, דזה דבר אחר, חשיב 'מתעסק'. אבל המועל בהקדש, דהיינו שנהנה מהקדש, וסבר שהוא חולין, חשיב שוגג ולא מתעסק. דאין כאן שני דברים נפרדים של הקדש וחולין, והוא טעה במציאות דחשב שהוא חולין, אלא זה דבר אחד, דמה שאסור ליהנות מזה, אינו תוצאה ממה שהוא הקדש. אלא דזה עצם ההקדש, מה שאסור לכל אדם, ונמצא דאם טעה וסבר שהוא חולין, הרי טעה בדין דסבר דליכא בזה איסור הנאה, וז"ל: כשלא ידע שהוא קודש, הוא לגבי איסור הנאה שוגג גמור, דזה עצם הקדש שמפירושו ומבדילו מכל אדם, והכי נמי יש לומר כן בשבת, עכ"ל.

אך הקשה האב"ז דא"נ דכל קדושת שבת הוא רק מה שאסור במלאכה, ונמצא דליכא כאן שני דברים נפרדים, יום חול ויום שבת, רק כל החילוק הוא אם אסור במלאכה, מ"מ יש כאן שני דברים נפרדים מצד ימי השבוע, דזה הוא 'יום השביעי', וזה הוא 'יום הששי', לכן אם טעה וסבר שאינו יום השביעי רק יום הששי, הרי זה טעות במציאות בין שני דברים נפרדים, ומדוע אין זה מתעסק.

וז"ל: אך עדיין י"ל דמצות שבת היא לשבות ביום השביעי, כדכתיב 'וביום השביעי תשבות', וכתיב 'אל יצא איש ממקומו ביום השביעי', וכ"כ הרמב"ם (ריש הל' שבת) 'לשבות בשביעי שלא לעשות בו

מלאכה'. וא"כ כשלא ידע שהוא היום השביעי, היינו מתעסק, ולא נקרא שוגג בשגגת שבת רק כשסבור שהתורה צותה לשבות ביום הששי וכיוצא. (ראה בגליון הבא תירוץ).

לע"נ הג"ר יהודה ב"ר מרדכי עצין זצ"ל יא"צ י"ד ניסן

כדי לטהרנו מקליפתינו ומטומאתינו וכו' כדי שיטהרו נפשות עמך ישראל מזהמתם. ואחר כך מבקשים 'תוקן מה שפגמתי וכו' ואטרה ואתקדש בקדושה של מעלה'. והיינו דמזות ספירת העומר היא כעין ספירת שבעה נקיים של האשה, והיא הכנה למתן תורה, ובגמרא (שבת קמו): ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן וכו', ופליגא דרב אבא בר כהנא, דאמר רבי אבא בר כהנא, עד שלשה דורות לא פסקה זוהמא מאבותינו, אברהם הוליד את ישמעאל, יצחק הוליד את עשו, יעקב הוליד שנים עשר שבטים שלא היה בהן שום דופי, ע"כ. [אלמא דאף קודם הר סיני פסקה זוהמתן].

וכבר אמרנו דאלו ואלו דברי אלהים חיים ולא פליגי, שבעומק פסקה זוהמת הנחש ביעקב להיות מזוקק שבעתיים בכל השבע מדות. וזה שאומרים 'כדי שיטהרו נפשות עמך ישראל מזהמתן', שאחר הקלוקל, בכל שנה מתעורר בפסח קדושת יציאת מצרים, ואח"כ סופרין שבע פעמים שבע להיות מזוקק שבעתיים, ואם יזכו יכולים בשבועות לזכות למתן תורה כמו

קדוש כמו יו"ט עצמו בקדושת היום, אלא שיש בו היתר מלאכה, והפטר של תפילין בשבת ויו"ט אינו איסור מלאכה, אלא קדושת היום, והיא קיים בשלימותה בחוה"מ.

דחותר תלוש, ובאמת חתר המחובר. או בהמת חולין ובהמת קדשים, וטעה במציאות דחשב דזה בהמת חולין.

(ב) ביוה"כ איכא שני דברים: (1) זה יום מסוים שחלוק משאר הימים, וכמו שחזינן דעיצומו של היום מכפר, והיינו מכח קדושת היום של יוה"כ. (2) בתוצאה מקדושת היום של יוה"כ, יש איסור מלאכה. אבל בעצם היה שייך אחד בלי השני, דהיה שייך לומר דאיכא קדושת היום של יוה"כ ולכן עיצומו של היום מכפר, אבל מותר במלאכה.

(ג) בפשטות שבת דומה ליוה"כ דאיכא שני דברים: (1) קדושת היום של שבת, וגם אם היה מותר במלאכה בשבת, עדיין שייך לומר דיש קדושת היום של שבת. (ב) האיסור מלאכה שנובע מקדושת היום של שבת. אבל באמת בשבת ליכא רק דבר אחד, דליכא קדושת היום של שבת בלי איסור מלאכה, אלא קדושת היום של שבת הוא מה שאסור במלאכה, דזהו גוף קדושתו של שבת. זאת אומרת, דאיסור מלאכה בשבת אינו נובע מצד שהיום שבת, רק זה גופא הוא 'שבת' מה שאסור במלאכה.

לאור הקדמות אלו יוצא איפוא, דאם שגג ביוה"כ וסבור שאינו יוה"כ, חשיב מתעסק, דיוה"כ הוא יום שונה מיום חול, ויש כאן שני דברים, והוא טעה במציאות בין יום חול לבין יוה"כ. ולכן אם חשב שהיום אינו יוה"כ, הרי טעה במציאות וחשיב 'מתעסק'. משא"כ אם היה יודע שהוא יוה"כ, ולא ידע שנאסר בו מלאכה, הרי הוא שוגג.

ברם שבת שאני מיוה"כ, דהחילוק בין יום חול ובין שבת אינו בעצם היום, דאין זה שני ימים נפרדים, אלא כל החילוק הוא דבשבת אסור במלאכה, וזהו גוף קדושתו של שבת. וכיון דאין כאן שני דברים נפרדים, רק דבר אחד, לכן אם חשב שהיום חול, מיקרי טעות בדין, דחשב שהיום מותר במלאכה, וזה חשיב שוגג.

וז"ל האבני נזר: יש לומר דאין שבת אלא שהוא יום שבתה ואסור במלאכה, וכשחשב שאינו שבת, אין כאן שגגת מציאות, זולת האיסור מלאכה, כי אין שיונו בשבת מבחול רק במה שהוא שבת, כלומר שאסור במלאכה. ואין דומה לשוחט קדשים בחוץ וסבור שהם חולין, דמלבד האיסור לשחוט בחוץ, יש שיונו באיכות הדבר, שאינו קרבן כמו שחשב. אבל בשבת וחשב שהוא חול אינו שיונו, רק שחשב שמתור מלאכה ובאמת אסור במלאכה, והרי שגג באיסור.

ולפ"ז בשגג ביוה"כ וסבור שאינו יוה"כ, יחשב מתעסק, דביוה"כ העיקר מה שעיצומו של יום מכפר, ומשום זה הזהירה התורה מלעשות מלאכה, ואם היה יודע שהוא יוה"כ, ולא ידע שנאסר בו מלאכה, היה נחשב שוגג. אבל עכשיו שלא ידע שהיום יוה"כ, חשיב מתעסק, עכ"ל.

וכ"כ האבני נזר בחו"מ שם, וז"ל: יש לחלק, דקדושת שבת היא מה שאסורה בו מלאכה, וכשסבור שהוא יום חול ומותר לעשות בו מלאכה, היינו שוגג. ודוקא בהמת קודש ששחטה בחוץ, שאין איסור שחטה בחוץ עצם הקדושה, דעצם הקדושה הוא להקריבה במקדש ולאסרה בהנאה על כל אדם, [ובזה חלוק הוא מבהמת חולין]. רק זה איסור בפני עצמו לשחוט בהמות קודש בחוץ, על כן כשסבור שהיא בהמת חולין, הו"ל לגביה איסור שחטת חוץ שגגת מציאות, וחשיב מתעסק, עכ"ל.

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען דאט חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א תיח ויירש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אירן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פרייוואט, כנאמנות, קאכדיגעשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעגעבענקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די נאמען נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיתות, די שטיין בלייבט אין דעם אויוועג פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא איין דעם מוקלדיגע אופן פון מכן דורות ישרים טוהט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: יבצר הבל (אנאנדערע זין הארץ צו אידשטיים). שיתוקן לב לשמים לטובה (ס'שטייט די נאמען מענטש). תורה מלפני (וועסט נעמן וואונדער). מקען עס געבען פון מעשה.

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים
917-635-3883
dorosyesharim@gmail.com

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש, ער לערענט ענגליש, ער וויל ענגליש א מסכתא

מיין זון געהט מיין זוןען מיין פאר סוף יום קריאת שמע

מיין יצחק האט אריינגעלייגט א פילטער

איר האב נישט געמאכט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

כהאב ינגעלייב'ען נעמן תפילה מיין מייןען קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין תבוס קינד

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברר בכל מילי דמיטב

מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע

שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עווננו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית כו. נ"ל בעז"ה, ע"פ מאמרם ז"ל במ"ר בראשית (פרשה ח אות ב), ע"פ "ואהיה אצלו אמון [ואהיה] שעשועים יום יום", כי ב' אלפים שנה קודם בריאת העולם נבראת התורה. וזה שמרומז בתיבת "בראשית", ב' אלפים שנה, תר"ג בגמ' תורה עה"כ. וב' אלפים שנה היו בטרם "ברא אלקים את השמים ואת הארץ", וד"ל.

בראשית כו. נ"ל בעז"ה, דהנה ידוע כי ב"ה נברא העולם, כמאה"כ (ישעיה כו ד) "כי ביה ה' צור עולמים", חכמה ובינה או"א (על לעיל אות לא). והנה ג' מילואי יה בהכאה [כלומר, יו"ד פעמים ה", יו"ד פעמים ה", יו"ד פעמים ה"א] גמטריא **כתר**, וג' מילואי יה בגמ' צ"א, ס"ה גמטריא **אש"ת**. וב' היא בינה, ור' הוא חכמה, הרי הם יה (על לעיל אותיות א, יב) שמהם נבנה אותיות **אשית**, והם ב' ור' כנ"ל - הרי אותיות **בראשית**. בהם "ברא אלקים את השמים ואת הארץ", כי "ביה ה' צור עולמים", והבן.

פנים יפות לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עליאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

אחרי מות שני בני אהרן. במדרש (ילקוט"ש שמיני תקכ"ה) שבשעה שמתו בני אהרן ישב אהרן ותמה וכי כ"כ גדול החטא שחטאו בניו, נכנס משה לפייסו ואמר כבר מסיני נגזר עלינו. ויש לפרש לפי מה שאמר (קידושין מ). דמחשבה שעושה פרי, הקב"ה מצרפה למעשה, והיינו מפני שאחז"ל דבעת שאדם עובר עבירה, קונה קטיגור, והיינו עבירה במזיד שיש בו מחשבה ומעשה, נברא ע"י המעשה הגוף, וע"י המחשבה נברא הרוח שבו, וכן אפילו אם המחשבה והמעשה אינם ביחד, כמ"ש שלא יהרהר אדם ביום וכו', וכיון שהמעשה בא ע"י מחשבה, לכן מצטרפין כאחד.

ופירשנו בזה הפסוק 'שגיאות מי יבין מנסתרות נקני', דהיינו כיון שאי אפשר לאדם לזהר משגגות כיון שהוא בלא דעת, אם לא יהיה נקי מנסתרות דהיינו הרעור עבירה שהם נסתרים, כדכתיב 'הנסתרות לה' אלהינו', פן יצטרפו למעשה השגגות ויהיה קטיגור שלם. וכן בבני אהרן אף שלא היו כדת בקרבנם, מ"מ שוגגים היו, אלא כיון שגרגר להם מה שחטאו בסני, דכתיב 'ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו', שראו מתוך שביעה אף שלא היה בזה מעשה אלא במחשבה מניעת מוראו יתברך, מצטרף למעשה. וזה שאמר משה 'מסיני נגזר עלינו', אלא שלא נענשו עד שבאו לידי מעשה.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מוודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!
געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

בלוחות ראשונות, ואח"כ מבקשים יתוקן מה שפגמתי בספירה פלונית השייך לאותו לילה, 'אטרה' ואתקדש בקדושה של מעלה, והוא על דרך מה שאמר (ירושלמי שקלים פ"ג ה"ג) על מה שאמר טהרה מביאה לידי קדושה, דכתיב (ויקרא טז:טז) 'טהרו וקדשו', וקודש עילאה היא חכמה וכו', וזהו 'אתקדש בקדושה של מעלה' קודש עילאה תורה שבכתב.

כל הרוזף אחר הכבוד הכבוד בורח

ממנו. הקשה רבי צדוק הכהן מלובלין (הקדמה לספר אור זרוע לצדיק), דהלא אמרו חז"ל בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, וא"כ אם רודף אחר הכבוד, דאה"נ משפיעין לו כבוד. ותיירץ, דאה"נ דלפי שעה זוכה לכבוד, אבל לבסוף הכבוד בורח ממנו. וז"ל: אשרי מי שזכה לשם, ואע"פ שלא הגיע לכך [מצד מעשיו], וטוב שם טוב משמן טוב. ודוקא כשמן השמים זכו לו, אבל אם הוא ממשיך שמו, אדרבה שמו אבד, ואע"פ שמועיל לשעה, שבדרך שרוצין לילך משפיעין לו, ושמו הולך, אבל הוא רק לשעה, וסוף הכבוד בורח ממנו.

לע"נ הגה"צ ר' משה ב"ר יצחק אייזיק הנקרא ר' משה ניו יארק' זצ"ל י"א י"ז ניסן וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן. איתא במדרש (פ"כ

ס"ו), שחטאם היו שלא נשאו נשים, וכתוב וכפר בעדו ובעד ביתו. ויש לדקדק על מה שלא הביא שיש חיוב של פריה ורביה, והוא מצוה ראשונה שבתורה, ולמה הביא פסוק של 'וכפר בעדו ובעד ביתו'. ועוד יש לדקדק הלא אמרו חז"ל עוד טעם שמתו מפני שהיו גדולים וגאים בדעתם.

ונראה דהנה משה רבינו פירש מן האשה ונשא ק'ו בעצמו, ויש לומר דנדב ואביהו חשבו על עצמם כי הם עומדים להגיע למדרגה גדולה כזו ויצטרפו לפרוש מנשותיהם, לכן חשבו שטוב להם שלא לישא מלכתחילה, מלהניח נשותיהם אלמנות חיות. אמנם באמת טענו בזה, כי למדריגת משה רבינו לא היו יכולים לעלות, כי מדריגתו היה חוץ לדרך הטבע, יען שהתורה ניתנה על ידו, ועל כן היה צריך להיות פרוש מאשה, ואפילו אם יזכו להיות כהן גדול ולהגיע למדריגת אביהם אהרן, הרי כהן שאין לו אשה פסול לעבודה. ולפ"ז נמצא כי שני הענינים קשורים זה בזה, כי בשביל שהיו גדולים בדעתם, חשבו כי יגיעו למדריגת משה ועל כן לא נשאו נשים.

לזכות מב. ה. פ. לעשיירות והצלחה בכל מעש"י ברכת שהחיינו על ספירת העומר. על אודות הקושיא למה לא יברך

שהחיינו' על ספירת העומר שהוא מצוה הבאה מזמן לזמן. קושיא זו הקשו כבר הרז"ה והר"ן סוף מסכת פסחים וכן בר"ן סוף סוכה, ובר"ן בסוכה כתב שם ז"ל: וראיתי מי שכתב שאם לא ספר בלילה, לא יספור ביום, כדתנן כל היום כשר לספירת העומר, משמע הא ביום לא יצא, משום הכי לא אמרינן ביה זמן, עכ"ל. ודברי הר"ן צריכים תלמוד גדול הלא מברכים על הדלקת נר חנוכה, וכן נר יו"ט דזמנה רק בלילה, וכן אכילת מצה ואכילת סוכה דזמנה בלילה ואעפ"כ מברכים שהחיינו, וכן דברים שזמנם רק ביום ג"כ מברכים שהחיינו כנטילת לולב ותקיעת שופר, ומה הסברא דדבר שאיקבע זמנה רק בלילה לא יברך שהחיינו, ואדרבא היכי דאיקבע זמן מצומצם יותר כגון בלילה טפי יש לברך, וצ"ע.

והגאון [הרה"ק רבי הלל מקאלמאי] מו"ח נ"י הראה תירוצו של הרז"ה, דכיון דבאמת אין מקריבין את העומר בגלותנו בעוה"ל, א"כ ליכא שמחה באמרו 'לעומר', דאינו עכשיו, לכן לא תקנו 'שהחיינו'.

ועוד הקשה שם בעל המאור בסוף פסחים למה מברכים על ספירת העומר ביום ב' דפסח, ולא אמרינן כמו בסוכה ביום השמיני 'ותובי יתבינן ברוכי לא מברכין', מפני שברכת הסוכה סותר לקידוש היום של שמיני עצרת, וא"כ איך אנו מברכים ספירת העומר ביום ב' של פסח הלא זה סותר ליו"ט שני דפסח, דהרי ספירת העומר צריך להיות ממחרת השבת שהוא יו"ט. וקושיא זו הקשה המג"א (סימן תפ"ט סק"א) בשם הכסף משנה. ותמוה שהרי זה קושיא המאור וגם הר"ן הביאו, ואיך לא ראו שני גדולי עולם אלו את דברי הראשונים, ובהגהות נתיב חיים העיר כבר בזה.

ונ"ל בזה, דהנה הדרכי משה (או"ח סימן ח' סק"ה) כתב ז"ל: המנהג לברך על טלית קטן 'על מצות ציצית', כי חששו לדברי הפוסקים שאין יוצאים בטלית קטן כזה, ולכן לא מברכים 'להתעטף', או 'להתלבש', דאז הוא משמע דעכשיו מקיימין המצוה כהוגן, רק מברכים השי"ת שנתן לנו מצות ציצית, ואף שאין מקיימים אותה עכשיו כתקנה, ולכן תקנו לשון 'על', דלשעבר משמע, כן נ"ל טעם המנהג עכ"ל. הרי מפורש דהיכא שמברכים בלשון 'על', אפילו אם אינו מקיים המצוה עתה כהוגן, יכול לברך, דמברך שהשי"ת נתן לנו מצוה הזאת, או א"כ אם מברך 'להתעטף', או 'להניח תפילין' הרי אם זה ספק אם צריך לברך הוי הברכה לבטלה, משא"כ כשמברך 'על',

לילה ולילה, לא שייך לברך שהחיינו, כיון דמפסקי בין חלקי הזמן, עכ"ד. וראה בשו"ת שואל ומשיב מהרד"ק ח"ג סימן קכ"ז.

בשו"ת מהרלב"ח (סימן ס"ב) תירץ, דשאני לולב שמצוה בכל יום ליטול לולב, ואין שייכות בין יום ראשון לשני, אלא מברכים שהחיינו בתחילת עשיית המצוה. משא"כ בספירת העומר שכל לילה אינה מצוה בפני עצמה, אלא בחתה"כ כל חלילות ביחד, ולכן כיון שמפסיק יום בין כל

אפשר למסור נדבות להוצאות הגליון בקנדה להרה"צ ר' יאיר כהן שליט"א 438-875-5478
אימיל 2792034@gmail.com

דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זואלוב

כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועיני בלב נשבר ונדכה

נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא

די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי.

הלואי שיתפלל אדם כל היום. שרשי התורה והעבודה לפני הבורא ב"ה וב"ש, כפי שקיבלנו מפי צדיקי הדור אמיתיים שהיינו עומדים לפניהם, וזכינו לקבל פניהם, ולשמוע מהם שרשי התורה והעבודה, לא לרמות את עצמו ולא להשטות, רק לאהבת האמת מפני שהוא אמת, ועל האמת שורה הבורא ב"ה וב"ש, אני ה' אלהיכם אמת, וכפי המבואר בספרי קדושים שרשי העבודה הוא תפלה, וכאמרם ז"ל עה"פ 'ולעבדו בכל לבבכם', איזו עבודה שבלב זו תפלה. ולכאורה כפי שסוברים חסרי דעת, שרוצים להתפלל בשעה שעומדים להתפלל, ורוצים באמת בשעת מעשה, ובכל היום נשכח הבורא ב"ה מלוח לבם, אדרבה רודפים אחר הקנאה והתאוה והכבוד, וסוברים שעיקר התפלה ולעבדו בכל לבבכם נאמר על שעת התפלה. ושקר בימינו, כי זה דבר שאי אפשר בשום אופן שיהיה רודף כל היום אחר תאוות לבו, ובשעת התפילה יוכל לקיים בכל לבבכם וכו'. ועל זה כתיב 'סביב רשעים יתהלכון כרום זולת לבני אדם', ואמרו (ברכות נ:ו) על התפלה, דהם דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהם. והיינו מחמת שדבר קטן הוא בעיניהם, נאמר בהם 'סביב רשעים יתהלכון', שמעשיהם ודירום ומחשבותם מהלכין סביב לדיבורם בתפלה ומבלבלין אותם.

וגם דלא פרחי לעילא, רק שנשאר בסבוב הגלגלים, הגם שהם דברים העומדין ברומו של עולם, היינו שבדברי תפלה ממשכין חיות לכל עולמות עליונים, וכמו שאומרים 'ודבריו חיים וקיימים נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים', שכל העולמות חומדים ומצפים על דברי תפלה שיוצאין מהלב בקדושה ובטהרה, כי הוא חיותם, והדיבור גבוה ורם יותר מהם, כדכתיב 'ואשים דברי בפין לנטוע שמים וליסוד ארץ', ומחמת שבני אדם מזלזלין בהם, ואינם שמים על לבם שהם דברים שעומדים, היינו דבר המעמיד ברומו של עולם, היינו כל תפלה שבכל עולם, ולכך נשארו בבחינת סביבת הגלגלים.

והאמת, שמי שרוצה לקיים 'ולעבדו בכל לבבכם' באמת, צריך כל היום לכבוש תאוותיו במעשה ודיבור ומחשבה ומדות מגוננות, ולהכניע את הרע שבלב, וזהו הלואי שיתפלל אדם כל היום, היינו שבכל היום יקיים ולעבדו בכל לבבכם, ואז א"כ כשיבוא להתפלל יוכל לקיים בפועל ולעבדו בכל לבבכם. (אחרי אות א').

אז הוא מברך ומשבח להקב"ה על המצוה אשר נתן, ואפילו בספק, זה לא ברכה לבטלה.

ובזה יש לבאר איך מברכים נשים על לולב, ור"ת מעורר ע"ז. אלא כיון שמברכים ב'על', יכולות לברך ולשבח להקב"ה שנתן לנו את המצוה אע"פ שהיא אינה מחויבת בזה, וכן מיכל בת שאול אם ברכה על התפילין, לא ברכה את הנוסח 'להניח', אלא ברכה 'על מצות תפילין' של בני ישראל. ומה שמברכות ברכת 'לישב בסוכה', לא קשה, כיון ד'תשבו

ענין תדורו', ומחויבת לשבת בסוכה מכא בעלה, יכולה שפיר לברך 'לישב בסוכה'. ולפ"ז יש ליישב קושיית הר"ז, דבשלמא ישיבת סוכה אינה סתירה ליו"ט, דהרי יכולים לישב בסוכה שלא לשם מצוה גם אחר הסוכות, אלא דהברכה לא מברכין,

כיון שהברכה הוא סותר לחג, ולכן יכול לישב בלא ברכה, וכמו שכתב הטעם הזה בטור. משא"כ בספירת העומר שמברכים ב'על', א"כ אין הברכה סתירה בכלל לחג, שמודים ומשבחים להקב"ה שנתן לנו את המצוה, ואדרבא הספירה היא יותר סתירה מהברכה, ולכן יכולים לברך. אבל ברכת שהחיינו הוא כמו ברכת 'לישב', שזה הוה סתירה לחג, ולכן אין לברך שהחיינו, דהוה כמו ברכת לישב, וממילא מיושבים שני הקושיות [מדוע מברכים נשים על לולב, ומדוע אין ברכת ספירת העומר סתירה ליו"ט].

ובעיקר קושית המאור [מדוע מברכים על ספירת העומר ביו"ט פסח] צ"ע, דבשלמא בסוכה, דעצם ישיבה בסוכה לא חשיבא לזילזול ביו"ט, כיון דיושבים בסוכה גם באמצע השנה, וא"כ הועילו חכמים בתקנתם שלא לברך. משא"כ בספירת העומר

דאפילו יספור בלא ברכה ג"כ איכא זילזול לחג, דהרי בעצם הספירה רואים שכבר חול הוא, דביו"ט הראשון אין יכולים לספור, אבל כיון דמעשה מצוה לא עקרו חכמים מחשש זילזול ליו"ט, ורק הברכה אמרו שאין מברכים בגלל זילזול לחג, אבל עצם מעשה המצוה לא עקרו, א"כ ספירת העומר שהמצוה עצמה סותרת, ולא עקרו את המצוה, וא"כ יכולים ג"כ לברך, דמה נפק"מ אם מברך או לא, דהברכה אינו מוסיפה בזילזול לחג יותר ממעשה המצוה, וא"כ יכולים לברך ג"כ. ועכ"פ יצא לנו בהך תירוצא דכל מאי דאפשר למעט מלפרסם בזילזול יו"ט ממעטינו, וא"כ בודאי לא מוסיפים לברך שהחיינו דאיכא זילזול טפי, ובברכה

ג והא דמועיל אם סיפר ביום כדי שיוכל לספור בלילה שלאחריו, אין זה משום שקיים המצוה כשסיפר ביום, אלא זה מועיל שיוכל לספור בלילה שלאחריו, דאם לא סיפר ביום הראשון,

עצמה אין לחוש, דכיון דמברך בנוסח 'על', ליכא בזה זילזול ליו"ט, ומיושב בזה הקושיות. ואולי אפשר ליישב הקושיות הראשונה שקשה על הר"ן דכתב דמצוה שזמנה רק בלילה אין מברכים שהחיינו, דבשלמא שבת ויו"ט וחנוכה הם כל היום, רק פרט אחד מהמצוה לא שייך רק בלילה, [דאע"ג דכל היום הוא שבת ויו"ט וחנוכה, מ"מ הדלקת הנרות אי אפשר ביום דשרגא בטיהרא מאי מהני], משא"כ ספירת העומר דכל מצוה הוא רק בלילה ולא ביום, ולכן אי אפשר

לומר 'לזמן הזה' היכא דמוגבל רק ללילה, ד'זמן' משמע כל היום. אבל עדיין צריך עיון משופר ולולב, [שגם שופר ולולב מצותם רק ביום, ובלילה לא שייך לקיים המצוה, ולא כהדלקת נרות דרק משום ד'שרגא בטיהרא מאי מהני' אי אפשר להדליק ביום, וא"כ מדוע מברכין שהחיינו על שופר ולולב], וצ"ע. [שו"ת ר' עקיבא יוסף אור"ח ח"א ס'ל קנ"ד].

לע"נ הגיד' שמואל טרוביט ב"ר גד' ד"ל י"א צ"ח ניסן ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ה'. ביבמות (דף סא.) הקשו התוס' אהא דאיתא שם דאין עכו"ם קרויין 'אדם', מהגמרא בסנהדרין (דף נט.) דאמרו: אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, כהנים לויים ישראלים לא נאמר, אלא 'האדם', ללמדך שאפ"י עכו"ם ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול. ותירצו דעכו"ם רק 'אדם' אין נקראים, אבל 'האדם' קאי גם אעכו"ם, והדברים מופלאים מהבין.

ונלענ"ד טוב טעם בזה בס"ד ע"פ המבואר בספר הגלגולים (פ"א) בהבנת דרשת חז"ל הנ"ל דאתם אתם קרויין 'אדם', ולא העכו"ם קרויין 'אדם', ותוכן הדברים, כי נשמת אדם הראשון העצמית היתה נשמה של קדושה חלק אלקי ממעל ית"ש, וכמ"ש 'ויפח באפיו נשמת חיים', ובזוהר אמרו: 'מאן דנפת, מתוכו נפת'. ורק אחרי חטא עץ הדעת הלבישתה הסט"א הנקרא 'אדם בליעל', בסוד הכתוב 'עת אשר שלט האדם באדם לרע לו', ועל כן בני"ו אשר יצאו מאדם הראשון, להם חלקי נשמת אדם הראשון העצמית, אולם העובדי כוכבים יצאו מלבוש נשמת אדם הראשון שהלבישתו הסט"א הנ"ל, ואין נפשותם מנפש אדם הראשון העצמית כלל, וזהו אתם קרויין 'אדם', כי בני"ו הם ממש עצמיות אדם הראשון, ולא כן העובדי כוכבים, עכ"ת ד'. והנה תיבת 'אדם', הוא בשתי פנים: א) שם העצם של אדם הראשון. ב) שם התואר של מין בני אדם. והנה מדברי הספר הגלגולים הנ"ל מובן, כי כאשר תרמוז תיבת

אינו יכול לומר בליל שני 'היום שני' ימים לעומר', כיון שעדיין לא סיפר יום הראשון, אבל באמת ביום ליכא קיום מצוה של ספירה.

הבטחת בעל החזון יחזקאל זי"ע 'אמליץ טוב למי שילמוד בספרים שלי, וכן אמליץ טוב לכל מי שיפרסם את תורתו'

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר
'הגדרות חזון יחזקאל על התורה'
ליקוט מגליונות 'מליצי יושר'
מי שרוצה להנציח שמו בהספר,
או לזכות להבטחת בעל החזון יחזקאל זי"ע
יתקשר למערכת

לעשות ככל הכתוב בו, א"כ זה ענין שנוגע לכל אחד מישראל בלי יוצא מן הכלל, שהרי כלול מחויבים לשמור ולקיים את כל התורה.

ויקדישו את קדש בגליל בהר נפתלי (לעיר מקלט), ומעבר לירדן יריחו מזרחה נתנו את בצר במדבר. (יהושע כ). מדוע כתיב מקודם 'ויקדישו את עיר קדש לעיר מקלט, ואח"כ כתיב

'נתנו' את בצר במדבר לעיר מקלט.

אלא החילוק הוא כדאיתא בתוספתא (מכות פ"ג ה"ב): שלש ערים הפריש יהושע בארץ כנען, והיו מכוונות כנגד שלש שבעבר הירדן וכו', חברון ביהודה כנגד בצר במדבר, שכם בהר אפרים כנגד רמות בגלעד, קדש בגליל כנגד גולן בשבן, ואע"פ שהפרישו שכם בהר אפרים, לא היתה קולטת וכו', ואע"פ שהפרישו את קדש בגליל, לא היתה קולטת וכו' עד שכיבשו את שכם, ע"כ.

ולכן בערים שהפריש משה כתוב 'נתנו', ואילו בערים שהפריש יהושע כתיב 'ויקדישו', משום דבאלה שהפריש יהושע עוד לא נכבשו ולכן לא קלטו אז, לכן כתיב בהן 'ויקדישו', היינו שהזמינו שיהיו בעתיד ערי מקלט, וכמו שאמר הכתוב 'וגם הכהנים הנגשים את ה' יתקדשו', דהיינו שיהיו מזומנים להתייצב על מעמדם. אבל בערים שהפריש משה שכבר נכבשו לפנייהם, כתיב בהם 'נתנו', ופירושו 'שמו', כמו 'נתת את הכפרת על הארון'.

וזה שמסיים הכתוב 'אֵלֶּה הֵיוּ עָרֵי הַמְּוֹעֵדָה לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כלומר שהן מיועדות להיות קולטות, כי בשעת הפרשה חלק מהן עוד לא היו קולטות מפני שעוד לא נכבשו אז.

אדם' על שם העצם של אדם הראשון, אז לא קאי אעכו"ם, כיון דהם אינם יוצאים כלל מעצמות נפש אדם הראשון וכו"ל. אולם כאשר היא שם התואר והמין, אז גם הם בכלל, שהרי הם ג"כ ממין אדם. והנה הראב"ע (שמות ג:טו) כתב, כי האת ה' בתחילת התיבה הוא סימן על התיבה שאיננה שם העצם, כי אם שם התואר, כי שם העצם לא יפול בו אות

ה', שלא יתכן לומר 'הראובן', 'השמעון', כי אם 'החכם', 'העשיר', ע"ש. ולפ"ז כאשר נאמר 'האדם' באות ה', א"כ אז בהכרח תיבת 'אדם' הוא שם התואר והמין, וכן מבואר בראב"ע שם, ולכן שפיר קאי גם אעכו"ם, משא"כ כשנאמר 'אדם' בלא אות ה', אז נדרש על שם העצם של אדם הראשון וקאי רק אישראל מפאת היותם עצמיות אדם הראשון ממש, אבל לא כן אעכו"ם שאינם מעצמות אדם הראשון כלל וכו"ל. (בית האוצר מערכת א-ד כלל ח' אות ג').

לע"נ הג"ר אברהם לופטביר ב"ר לייבל מוהל זצ"ל י"א צ"כ ג' ניסן

בקרבתם לפני ה' וימותו. ר"ת 'ובל', בחינת בינה (זהר ח"ב פה:), ושם עולה סוד הקטורת, אך להיותה 'קטורת זרה', פגעו בהם הדינים, דמתערין מינה (-מ'בינה').

השוכן אתם בתוך טומאתם. ראשי תיבות גימטריה 'טוב', שזה אינו מובן איך קודש וטמאה שוכנים יחד, אבל זה מצד 'טוב', שדרכו להטיב לרעים ולטובים.

ספירת העומר. כתיב במגילת אסתר 'וגם למחר אני קרוא לה עם המלך', ונראה לפי דברי הרה"ק מדזידיטשוב זצ"ל, דתיבת 'גם' רומז מיתוק הדין, בסוד הכתוב (תהלים ס"ה) 'פלג אלקים מלא מים', ד'פלג' היינו חצי מנין של 'אלקים', שהוא מ"ג - 'גם', הוא 'מלא מים', היינו חסדים, ד'מים' רומז לחסדים. אבל 'וגם' עם אות ו' גימטריה מ"ט, בסוד אומרם 'כל המוסף גורע', דזה בחינת מ"ט ימי ספירה שהם בחינת הדין, אך ע"י שמונים ספירת העומר במצות ה', נמתקים הדינים, ונעשה מ'שעורים' שהוא מאכל חמורים הגורם חומריות וגשמיות, 'ספירה', בהיר וזך כאבן ספיר, ועיד"ז זוכין לקבל תורתנו הקדושה בחג השבועות. שמרומז ב'ממחרת השבת', וזה 'וגם למחר', דע"י 'וגם' היינו ספירת העומר מ"ט יום, זוכין 'למחר' לקבלת התורה. ולפי שבני ישראל עשו תשובה בימי אחשוורוש וקבלו תורתנו הקדושה ברצון, כאומרם ז"ל 'הדר קבלוה בימי אחשוורוש', לכן נעשה המן 'מט' לפני מרדכי האחוז בחמשים שערי בינה שהיא עלמא דחירות, וכן יהיה רצון שיושיע ה' לאחינו בני ישראל יתכן מכל הקמים עליהם.

לזכות פ.ב.ע.י להצלחה בכ"ע

לא ימוש ספר התורה הזה מפין והגית בו יומם וליה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו. (יהושע א:ח). לכאורה מי שרואה את הכתוב 'הגית בו יומם וליה', יכול לחשוב שמדובר כאן במדרגה מיוחדת של שקידה בתורה שלא מתאימה לכל אחד, אלא רק לגדולי עולם, כמו יהושע. אבל הפסוק ממשיך ואומר 'למען תשמור

דרוש מהרה"ק רבי עקיבא יוסף שלזינגר זי"ע שכתב על הלומד דרוש זה 'מסוגל להמשיך עליו זכות מטתו שלימה של יעקב אבינו זיע"א'

[אות י"ב]: והנה אמרו (שבת נ"ה): ראובן לא חטא כי אם בלבב יצועי אביו. ואפשר לומר כי נדרש בזה סמוכין, אחרי 'יעקב מצבה על קבורתה בדרך', וזה כדברי הרמב"ן דרך בארץ ישראל קיים יעקב התורה, 'ויהי בשכן ישראל בארץ ההיא' דייקי בא", ובא"י נקרא 'ישראל', ובחול"ל נקרא 'יעקב' כמבואר בזוה"ק, וזה 'בשכון ישראל' היינו בארץ ישראל, אז 'יולך ראובן' לבלבל יצועי אביו, כי בלהה זולפה אחיות היו, בנות לבן מפלגשו.

אבל חטא זה, כי האמת הוא כי לבן דינו כעכו"ם, והן כגוירות כנ"ל, ולכן אין בזה איסור של שתי אחיות, ורק מפני מראית עין כי לבן צבוע היה, שנחשב להם כגר תושב, לכן גם לשיטתם שם עדות במצבת רחל כרמב"ן, [דרך בארץ ישראל קיים יעקב התורה, ולא בחול"ל, ולכן מתה רחל מקודם שנכנס לארץ].

ונראה כי בזה עיקר אשר הודה לו המלאך וקרא לו בשם 'ישראל' להיות דינו כישאל ממש ע"י תרי"ג מצות שמרתי, אפילו שהיה רק בדרך אינו מצוה ועושה, ושם הזה נתן לו רק בכניסתו לא"י, משא"כ בחול"ל, ונתרפא מצלעתו, כדכתב רבינו בחיי פרשת וישלח, וז"ל: וירא כי לא יכול לו, כלומר לא היה לו יכולת להתגבר עליו מצד שום עון, רק מצד עון שתי אחיות וכו', ויגע בכף ירכו והיה העונש במקום החטא, עכ"ל. ולזה נתרפא מצלעתו שאין בו שום חשש, כי בחול"ל אין חשש אחיות לכו"ע.

והשבטים לא ידעו איזה קידושין היו עיקר, אם נתקדשה רחל בסוף שנה עבודתו (ע' אה"ע סי' כ"ח סעיף ט"ו), או לא קידש כי אם בביאה [לכן קידושי לאה עיקר], וע"כ היה מחלוקת ביניהם, וגם אולי נחשב כקדושי טעות, כיון שנתחלפה לאה ונעשה קדושי רחל בקדושי ביאה ג"כ מוקדמת, וגם לא ידעו כי לבן היה אפיקורוס ודינו כעכו"ם ואמותיהן כגוירות, ויעקב אבינו ידע האמת אליבא דכל הדעות, ע"כ 'וישחתו ישראל על ראש המטה', מיטה שלימה, ועתה 'נתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם', ב"ב יהי רצון אמן ואמן.

פרשת אחרי מות

עלון פרשת אחרי מות

התורה
6:52
התורה
8:03
התורה
8:36

תפילה מעומק הלב מחוללת ישועות

כתוב בפרשה: [ויקרא פרק טז] "וְכָל אֶתֶם לֹא יִהְיֶה בְּאֵהָל מוֹעֵד בְּבָאֹו לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ עַד צֹאתוֹ וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בְּיָתוֹ וּבְעֵד בְּלִקְהָל יִשְׂרָאֵל" שואל המדרש ויקרא רבה פרשת אחרי מות פרשה כא סימן יב. אם כן כיצד נכנס הכהן גדול הרי הוא אדם וכתוב "וכל אדם לא יהיה באוהל מועד" ומתוך המדרש: אמר ר' פנחס בשעה שהיה רוח הקודש שרוי עליו [על הכהן גדול] הין פניו בוערות כלפידים כמו שכתוב (מלאכי ב) "וכי שפתי כהן ישמרו דעת כי מלאך ה' צבאות הוא" דהיינו מרוב קדושתו של הכהן גדול, נהפך למלאך ופניו בערו כמו לפידים. מסופר על האדמו"ר רבי יואל מסאטמר שכשבא לארץ ישראל וביקר בביתו של זקן המקובלים הרב שאול דווק הכהן ואמר לרב **בהתפעלות** רואים מהמדרש למרות קדושתו העצומה של הכהן גדול שנהפך למלאך ופניו בערו כלפידים התפלל על גשמייות עם ישראל בקודש הקודשים [כמובא במסכת יומא דף גג: ג] וכך היתה תפילתו "יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתהא שנה זו אם שחונה - תהא גשומה. לא יעדי עביד שולטן מדבית יהודה, ולא יהיו עמך ישראל צריכין לפרנס זה מזה, ולא תכנס לפניך תפלת עוברי דרכים". אמר האדמו"ר מכאן רואים עד כמה חשוב להתפלל על הגשמייות של עם ישראל.

[עולמות שחרוב, אב]

הגמרא שם מספרת על רבי חנינא בן דוסא שהיה הולך בדרך וירד עליו גשם אמר: רבונו של עולם, כל העולם כולו בנחת שהם נהנים מירידת הגשם כיון שיש להם שדות, אבל לי אין שדות ועכשיו יורד עלי גשם ואני בצער, מיד פסק הגשם. כשהגיע לביתו אמר: רבונו של עולם, כל העולם כולו בצער שאין גשם לשדותיהם וחנינא בנחת. כיון שהוא בתוך ביתו ירד גשם בחזרה. אמר רבי יוסף: מה מועילה תפילת כהן גדול לרבי חנינא בן דוסא. שלמרות תפילתו של כהן גדול ביום כיפור בקודש הקודשים שהקב"ה לא ישמע תפילתם של הולכי דרכים ולמרות זאת התקבלה תפילתו של רבי חנינא בן דוסא

וגמרא מביאה שם, מעשה בכהן גדול אחד שהאריך בתפלתו, ונמנו אחיו הכהנים ליכנס אחריו. התחילו הם נכנסין והוא יוצא. אמרו לו: מפני מה הארכת בתפלתך? אמר להם: קשה בעיניכם שהתפללתי עליכם, ועל בית המקדש שלא יחרב. אמרו לו: אל תהי רגיל לעשות כן, שהרי שנינו: לא היה מאריך בתפלתו, כדי שלא להבעית את ישראל. והסיבה שהתפלל בארמית - "לא עדי שולטן מדבית יהודה", דהיינו שהתפלל שלא תפסק מלכות יהודה, אומר הרב צבי יחזקאל מיכלזון לומר שהמקום כל כך קדוש שאינו צריך את עזרת המלאכים, להעלות את התפילה, אלא התפילה מגיעה ישירות לקב"ה ולכן יכול להתפלל גם בלשון ארמי, אף שסתם תפילה אין להתפלל בלשון ארמית, כיון שצריך את עזרת המלאכים להעלות את התפילה ואין מלאכי השרת מכירים בלשון ארמי, אבל כאן יכול להתפלל בארמית כיון שהקב"ה בעצמו נמצא בקודש הקודשים. [גליון וכל מאמינים]

כמו שמובא במדרש שם שאפילו מלאכים לא היו בזמן זה בקודש הקודשים וממשיך המדרש ושואל והרי מסופר "בשנה שמת בה שמעון הצדיק שהיה כהן גדול, אמר להם ר"ש בשנה זו הוא מת. אמרו לו מנין אתה יודע, אמי להן בכל שנה ושנה, זקן אחד לבוש עמו ומתעטף לבנים נכנס עמי ויצא עמי שנה זו נכנס עמי ולא יצא עמי. משמע שהיה מלאך שמלווה אותו אמי ר' אבהו ומי יאמר שאדם היה והלא הקדוש ברוך הוא וכבודו היה נכנס עמו ויוצא עמו" רואים מדברי המדרש שהקב"ה בכבודו היה שם. מדברי גמרא אלו אנו לומדים:

- א. להתפלל על הגשמייות של עם ישראל כפי שאמר בהתפעלות האדמו"ר רבי יואל מסטמר.
- ב. למרות שהתפילה במקום קודש הקודשים מאוד מקובלת לא יאריך בתפילה שלא יפיל את ליבן של ישראל ושיקול זה עולה על שיקול תפילה על עם ישראל. מכאן רואים כמה צריך להזהר לא להבעית ולצער את עם ישראל אפילו במחיר של רווח גדול.
- ג. כמה גדולה תפילה בעת צרה וקושי עד שכהן גדול שפניו כלפידים של אש, בקודש הקודשים צריך להתפלל לבטל תפילתם של עוברי דרכים שיורד עליהם הגשם ואפילו זה לא הועיל לרבי חנינא בן דוסא.

דבר זה מלמדנו כמה גדול כוחה של תפילה בעת צרה

האור החיים הקדוש מסביר שהקב"ה בכוונה הכביד על עם ישראל את השעבוד במצרים כדי שהכבדת השעבוד יגרום להם שיזעקו אל ה' מקירות ליבם וכך תתקבל תפילתם וכך אכן היה שנאמר ויזעקו אל ה' ותעל שוועתם אל הא-לוקים.

סיפור כיצד בתפילה מעומק לב נענתה. אורי גורדון היה יו"ר הסוכנות היהודית. בילדותו, לקה בשיתוק ילדים, הוא עבר אין ספור ניתוחים בעיקר ברגליים, ועם כל זאת הרגל הימנית נותרה משותקת כליל, גם הידיים נפגעו במידה מסוימת. יום אחד, טס אורי ללוס אנג'לס לשליחות חינוכית. הוא היה אז כבן ארבעים ושלוש, השפה האנגלית הייתה די רצוצה בפיו, אך כח הרצון שכה בער בתוכו הביא אותו להאמין ביכולתו, שיצליח להגיע ללב הנוער היהודי - קהל היעד של שליחותו. במכוניתו הותקן מתקן מיוחד, מאחר וברגלו הימנית לא יכול היה ללחוץ על דוושת הדלק, קשרו חוט ברזל לדוושת הדלק, והוא חזר לדוושה נוספת שהותקנה תחת הרגל השמאלית, וכך נהג במכונית אוטומטית באמצעות הרגל השמאלית בעזרת החוט שהותקן. לילה אחד נסע אורי בכביש מהיר מרובה בנתיבים כשהוא בדרכו להרצאה באחת האוניברסיטאות לפני צעירים יהודים. הלילה היה גשום במיוחד, אך הנסיעה היתה נעימה, הוא נסע במהירות בינונית, ובראשו כבר תכנן את הדברים אותם הוא אמור להרצות. לפתע נשמע קול משונה של פקיעה, ומיד לאחר מכן חש כי המכונית אינה מגיבה ללחיצת הרגל השמאלית. הוא הבין שהחוט פשוט נקרע, ועתה הוא בצרה. הוא באמצע כביש מהיר, משמאל ומימין טסים מכוניות במהירות מטורפת. מה עושים? המכונית שהיתה באמצע עליה חדה, החלה להאט, והוא בזהירות החל לעבור לנתיב הימני הקיצוני שכמטרתו להגיע לשולי הכביש. יש שם במרווחים קבועים עמדות מצוקה, הוא קיווה שיקרה לו יצא והמכונית תיעצר ליד עמדה שכזו, ואז הוא יתקשר למי שצריך וכך יצא בשלום מן הסיפור הלא נעים אליו נקלע. המכונית קרטעה עד שולי הדרך ואז נדם המנוע. הראות בחושך היתה מוגבלת, ואורי החליט לצאת מהמכונית. הוא פתח את הדלת ויצא למבול של גשם שירד משמים. הוא התחיל לצלוע לעבר אבני השפה בתקווה שיראה את עמדת המצוקה. הדרך היתה חלקלקה, הוא הצליח לשמור על שווי משקל לאורך שניים שלוש על צעדים, ואז החליק ונפל. בגלל הנכות שלו, לא יכול היה לעמוד על רגליו אלא בעזרת משענת כלשהיא, ומשענת כזו לא היתה לו. ואם קודם לכן היה מצבו קשה, מצבו כעת היה קשה שבעתיים, הוא החליט לניס כן מאמץ אפשרי ולזחול אט אט לעבר אבני השפה, בתקווה שיוכל לתמוך עצמו באחת מהן ולקום על רגליו, אך האבנים שבשולי הכביש היו חדות וחתכו בבשר, וזה בלם את התקדמותו. וכך תחת גשם זלעפות, כשכל בגדיו ספוגים במים, שכב הוא חסר אונים לחלוטין, שרוע בתוך שלולית, פצוע ורטוב! הוא התחיל לחשוש לחייו, הוא היה זקוק לעזרה דחופה ומהירה, אך מי יבחין בו בלילה סוער וחשוך שכזה? כוחותיו אזלו... "לא, אסור להתייאש!" הוא חיזק את עצמו, ונשא תפילה מתוך עומק ליבו, כשהוא זועק "רביש'ע מאין יבוא עזרי?! וישפתי ממלמלות עזרי מעת ה' עושה שמים וארץ, גם אם חריב חדה על צוואר האדם אני יתייאש מן הרחמים, ועתה בתפילה עמוקה מבקש הוא מבורא עולם שיושיעו במצב הקשה אליו נקלע. הוא לא פסק והמשיך להתפלל ולהתחנן, לפתע נשמעה הריקת בלמים... קשה היה לו לראות מי עצר, אולי חי"ו שודדים? הרבה זמן לא נותר לחששותיו, הוא שמע צעדים כבדים של שני אנשים "מיטרה!" הרעים קול של אחד מהם. "מי אתה?" באנגלית מגומגמת התחנן לפניהם "עזרו לי לקום..." קחו אותי למנוחה..." אחד השוטרים רכן עליו, היה בטוח שהוא שיכור, "עזרו לי..." חזר וביקש בתחנונים. "...אינני יכול לקום..." ואז שמע את אחד השוטרים אומר לחברו "עזוב אותו, הוא שיכור, בוא נלך..." "בבקשה" זעק אורי, "אל תלכו, אני יהודי... רחמו עלי..." "באותו רגע עצר אחד משני השוטרים, סב על עקבותיו והתקרב אל אורי, זה לא היה השוטר שרכן עליו לפני כן. "מי מנתית? שאל השוטר. "אני מישראל, אני יהודי, אנא קח אותי לתחת מנוחתי ועזור לי לקום..." "אל תדאג, אעזור לך, גם אני יהודי", הוא הושיט את ידו ועזר לו לקום על רגליו, הוא תמך בו ביד אמיצה וסייע לו לפסוע לעבר הניידת, חברו של השוטר כבר ישב ליד ההגה וצעק לעבר השוטר. "עזוב אותו, זה לא הגיוב שלנו להרים כל שיכור ששוכב לצד הכביש!". "אל תדאג" לחש על השוטר היהודי, "לא אעזוב אותך", ולחברו השיב "הוא אינו שיכור, הוא נכה!" השוטר היהודי פתח את דלת הניידת וסייע לו לשבת, במכונית היה חם ובעיקר יבש, כעבור מספר דקות עצרה המכונית בחזית מלון דרכים קטן, הוא הודה לשוטרים על עזרתם, נכנס למלון, והזמין מונית לשוב לביתו. בדרך חשב על רגש הערבות ההדדית שניערר בליבו של השוטר היהודי שעומלם לא ראה אותו או פגש אותו, אך ברגע ששמע על הזהות היהודית, עשה הכל כדי לחלץ אותו מצרתו, כמה זה מחמם את הלב. ויותר מזה, חשב, כמה אסור לאבד תקווה גם כשכלו כל הקיצין, יש תמיד מי שמשגיח והוא תמיד יבוא לעזרה ברגע הנכון.

”אשר יעשה אתם האדם וחי בהם” (יה, ה)

כתב בעל דגל מחנה אפרים, הפסוק כותב 'אשר יעשה אתם וחי'. אותיות המילה "אתם" הם גם אותיות המילה "אמת", מי שעושה את האמת ליסוד חייו, מודה על האמת ומדבר אמת – מובטח לו שיתקיים בו 'וחי בהם' – דהיינו שזה סגולה לאריכות ימים.

דגל מחנה אפרים

א נקודל'ה

”ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל

אחד לעזאזל” (טז, ח)

חז"ל אומרים ששני שעירי יום הכפורים מצוותן שיהיו שניהם שווין במראה ובקומה ובדמים, לכאורה הרי התורה חסה על ממונם של ישראל ולמה ציוותה התורה שהשעיר המשתלח לעזאזל יהיה שווה ערך לשעיר השני, אם ממילא הוא הולך לעזאזל - למה לא לקחת שעיר ששוה פחות? אפשר לרמוז שזה עולה על אלו האנשים, שכשבאים לבקש מהם נדבה לדבר מצוה מתקמצנים הם ונותנין סכום מועט, אבל בדברי הבלי העולם הזה מפזרים הם הון רב, וזהו מרומז כאן בשני השעירים, באותו מידה שהאדם נותן לשעיר לעזאזל המרמז על הבלי העולם הזה, כך צריך לתת על השעיר להשם המרמז על המצוות, והיינו שיתן האדם מהונו לכל דבר מצוה שבא לידו לכל הפחות באותו מידה שהוא נותן להנאותיו הגשמיים. **שיח יעקב יוסף**

”אחרי מות שני בני אהרן” (טז, א)

אומר המדרש: לא מתו בני אהרן אלא על שנכנסו מחוסרי בגדים, ומה היו חסרים? מעיל היו חסרים. ולכאורה מדוע בני אהרן היו צריכים מעיל, והרי הם היו כהנים הדיוטים ומעיל הוא אחד מבגדי כהן גדול ולא היו צריכים ללבשו. עונה על כך הרא"ש ז"ל אם בני אהרן נטלו רשות לעצמם להיכנס לקדש הקדשים עם קטורת - אי"כ ראו את עצמם כמו כהנים גדולים, ולפי שיטתם חייבים היו ללבוש בגדי כהן גדול, ואם לא לבשו מעיל - הרי הם מחוסרי בגדים וחייבים מיתה. ולמה המדרש מזכיר דווקא את המעיל הרי הם היו מחוסרים כל בגדי הכהן גדול. אלא מתרץ על כך י"ם התלמוד ע"פ המדרש שנדב ואביהוא חטאו שדיברו "לשון הרע" על משה ועל אהרן, שאמרו "מתי ימותו שני זקנים אלו, ואנחנו ננהיג את הדור" ואמרו חז"ל שהמעיל מכפר על עוון 'לשון הרע', ולכן כותב המדרש שהיו חסרים "מעיל" שהיו חסרים כפרה על עוון לשון הרע ולכן נענשו.

הרא"ש, ים התלמוד

”אחרי מות שני בני אהרן” (טז, א)

פטירת בניו של אהרן באה גם להעביר מסר, שלאחר בנית המשכן היו יכולים בני ישראל להגיד לעצמם: נעשה עבירה ואחר כך נלך למשכן, נביא קרבן ובזה הסתיים העניין, באה הפטירה של בני אהרן להראות שזה לא עובד כך.

מפי השמועה

”שני בני אהרן” (טז, א)

חז"ל אומרים: כיון שראה איוב מיתת שני בני אהרן, אמר "אף לזאת יחרד לבי", חז"ל מדגישים שכיוון שראה מיתת "שני" בני אהרן, והטעם לזה על פי מה שחז"ל אמרו "כי איוב ששתק נידון בייסורין, ואיוב חשב, שאין חטא על שתיקתו, אבל כשראה מיתת שני בני אהרן, שכתוב במתנות כהונה, שנדב אמר לאביהוא, 'מתי ימותו שני זקנים הללו, ואנו נוטלים שדרה על הצבור' ולכאורה נדב הוא זה שדיבר, ואביהו רק שתק, ובכל זאת מתו שניהם, מזה מוכח, שגם על השתיקה יש עונש, לכן אמר איוב 'אף לזאת יחדד לבי'.

נחל קדומים

שאל אביך ויגדך

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" (טז, ל)

יש להקשות, הרי יום הכיפורים מכפר על זדונות ושגגות כאחד, ומדוע נאמר רק "חטאתיכם", שהם שגגות? אלא הדבר יבואר על פי דברי הגמ' שהעושה תשובה נהפכים לו זדונות לשגגות. וכן הגמ' אומרת שיום הכיפורים מכפר רק למי ששב בתשובה. ולפי זה מובן, שנזכרו כאן רק שגגות, מפני שבוודאי מדבר הפסוק באחד שכבר שב בתשובה, שלולא זה לא היה יום הכיפורים מכפר לו, וא"כ נהפכו לו זדונות לשגגות, וע"ז יכפר יום הכיפורים.

ספרים

"וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבאו לכפר בקדש עד צאתו וכפר בעד ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל" (טז, יז)

יש להבין, איזו שייכות יש בין החלק הראשון של הפסוק "כל אדם לא יהיה באהל מועד", לחלק השני של הפסוק, "וכפר בעדו ובעד ביתו"? ואפשר לומר על פי הכתוב במדרש, שכהן גדול, בהיכנסו לקודש הקדשים, לא היה בגדר אדם, רק כמלאך ה' צבאות, וממילא לא כוון בבקשתו, לצורך אדם, רק למושכלות ורוחניות, הנצרך גם למלאך, ולכן היה באפשרותו לכפר עבור עצמו ועבור כלל ישראל, לא כן, אם היה משתדל עבור דברים גשמיים, ממילא היה הוא בגדר אדם, ואז היה נכלל באיסור של 'וכל אדם לא יהיה באהל מאד' וזהו הקשר בין שני חלקי הפסוק - היות וכל אדם לא יהיה באהל מועד, היינו שהכהן בעצמו, לא היה אדם, ולא התפלל על עסקי אדם, רק על דברים השייכים גם למלאכים, לכן היה בידו לכפר בעדו ובעד ביתו, ובעד כל קהל ישראל.

אמרי שפר

"אשר יעשה אתם האדם וחי בהם" (יח, ה)

האדם צריך לקיים את המצות, לא רק כאשר הוא מגיע לעת זקנה ואין בו כח לחטוא, אלא גם אשר יעשה אתם האדם וחי בהם", כשהוא עדין חי, צעיר ומלא חיים.

רבי מנחם מענדל מקוצק

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

"ולקח את שני השעירים והעמיד אתם לפני ד' (טז, ז)

חז"ל מספרים לנו, שבשעה שנתן אליהו הנביא פר אחד לנביאי הבעל להקריבו על המזבח שלהם, מיאן הפר ללכת, באמרו מדוע נפל הגורל עליו, להקרב לע"ז, ופייסו אליהו בדברים שגם על ידו יתקדש שם ד' בזה שלא יבא על מזבחו האש מן השמים, וכן כאן כאשר לקח אהרן שני שעירים, ואחד נבחר לעזאזל, לא היה ברצונו של הנבחר לילך, לכן "ולקח", מלשון לקחו בדברים, והעמיד אותם לפני ד', לאמר להם, ששניהם עומדים לפני ד', וגם על ידו, אף שהוא הולך לעזאזל נעשה רצון ד'.

חוט של חסד מבעל שבט מוסר

אזיס ווארט

"ואשה אל אחותה לא תקח" (יח, יח)

לכאורה היה צריך להיות כתוב "אחות אשתך לא תקח", ומדוע הפך הכתוב את לשונו? אלא אפשר לבאר על פי דברי הגמרא ביומא שאומרת שלעתיד לבוא יתנו את הכוס ליעקב לברך עליה, והוא לא יסכים לברך, באמרו שעליו נאמר בתורה 'ואשה אל אחותה לא תקח וכו'. ולכן אין הוא ראוי לברך. ולפי זה מובן, שאם פסוק זה מדבר על יעקב, אזי מובן לשון הכתוב מפני שיעקב עבד ברחל שבע שנים, והיא היתה אח"כ עיקר ביתו, אולם קודם לכן נאלץ לשאת את אחותה. ולכן כתב הפסוק כך כדי לרמוז שקודם נשא את אחותה ואח"כ נשא אותה, אע"פ שציווי זה הוא לכלל ישראל.

ספרים

"ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד אשר לבש

בבאו אל הקודש והניחם שם" (טז, בג)

לכאורה המילים "אשר לבש בבאו אל הקודש" מיותרות, שכן הרור שאם הוא פושט בגדים – מן הסתם הוא לבש אותם קודם, ועוד קשה איך הוא יפשוט את הבגדים במקום קדוש כזה, ויעמוד ערום? אלא באמת הוא היה צריך לפשוט רק את הכתונת האבנט והמצנפת, אבל המכנסים עצמם שתמיד היו עשויים מבד - אותם לא פשט, וזה גם מה מסתדר עם הכתוב בתחילת הפרשה "כתונת בד קודש ילבש, ובאבנט בד יחגור, ובמצנפת בד יצנוף" ואצל המכנסים נאמר: "ומכנסי בד יהיו על בשרו" ולא נאמר "ילבש כי הם לא היו מיוחדים ליוה"כ אלא היו המכנסים, ששימש בהם כל השנה.

מציאת יצחק

הבנינים והלמדה

אצרות דעת, נספי דיוקן ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגדו"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

למה לשלם למטפל הרגשי?

מנוחת הנפש של בעל הביטחון!

אלו לזרות מלח על פצעי בני אדם ולומר: "שוטים אתם! אילו הייתם חזקים במידת הביטחון, כי אז לא היו הצרות והקשיים מעיקים על לבכם כלל". בוודאי לא לכך נתכוון, שהרי הדרך עוד ארוכה למידת הביטחון, ועדיין ממתנת לנו עבודה רבה כדי להגיע אל המטרה, ועודנו רק בפתיחת המחבר.

אך כוונתו לסייע לנו להגדיר את כל הנעשה עמנו ואת כל אשר גוזל מאתנו את מנוחת נפשנו, כי אז נוכל לעבוד נכונה ולראות את התעלותנו מיום ליום, מבלי להסתובב סביב אותו ציר כל ימינו. והרי כך היא הדרך בכל קושי שזקוק לפתרון, שכל עוד שאין מכירים את מקורו, הוא נראה סבוך ומפותל, וברגע שנודע מקורו, הדרך אל הפתרון קרובה ביותר!

דוגמא לדבר יש ליטול ממי שמוצא רטיבות על כותל ביתו, שכל עוד לא יגלה היכן מקור גזילת המים הגורמת לרטיבות זו, יתקשה בעל המלאכה בתיקונו ויגשש כעיוור באפיליה אצל השכנים מלמעלה ומן הצדדים, וכולי האי ואולי. והלא כן אומרים בעלי המלאכה תמיד: ברגע שנגיע אל מקור המים, יבוא הכל על תיקונו תוך שעה קצרה מאוד!

הנאה מובטחת לבעל הביטחון

וביאר לנו רבינו המחבר, שמלבד מה שיחסך מבעל הביטחון עגמת נפש, עוד זאת תהיה הנאתו שלמה בכל רגע ורגע, ומכל אשר יעשה יתמלא עונג וקורת רוח פי מאה מאלו שאינם בעלי בטחון. וסיבת הדבר, כי מחוסרי הביטחון, גם כשעוסקים בדבר מה העשוי להביא להם הנאה, אינם יכולים ליהנות ממנו בשלימות מחמת פיזור הנפש שלהם.

ולמשל, כאשר יתכוננו לצאת למקום נופש (קורארט, דאטשע - resort), תהיה נפשם פזורה עליהם מרוב דאגות מה יהיה ואיך יסתדרו במקום הנפש. וכמו

המשך בעמוד ג' ←

בעתו, כן האדם הטוב אשר יבטח בה, לא יסור טובו לעולם, ואפילו בשעה ששאר בני אדם בצרה, הוא יהיה בטוב.

היסוד אחד הוא

הנה מזה שבחר רבינו המחבר בתועלת זו כתועלת הראשונה שבין התועלות הגשמיות, מוכח שהבין שזו היא התועלת החשובה ביותר לאדם עבור חייו הגשמיים. וטעם הדבר, כי רובא דרובא של הצער והסבל שיש להם לבני אדם, נובע מסעיף זה, מהדאגות העולמיות ומנדנד הנפש. וכשאלו יסורו על ידי מידת הביטחון, ממילא יפטר האדם מכל הצער והסבל שהם מנת חלקם של דרי העולם.

יבדוק כל אחד בעבר ובהווה שלו, וימצא שרובא דרובא של הפעמים שהיה לו עגמת נפש, היה זה בגלל הדאגות העולמיות, וכלפי זה אמר רבינו המחבר, שאם יחזק את עצמו במידת הביטחון, לא תעגם עליו נפשו יותר.

אמנם כן, בני אדם אינם רגילים לחשוב כך, אלא רגילים לחלק את מאורעותיהם לצרות הרבה: צרה אחת יש לו שאין לו מוון, צרה נוספת שרודפים אותו, ועוד צרה שאינו מקובל על חבריו, וצרה רביעית שיש לו בן שאינו בעל כשרון, וכן הלאה עד עשרים ושלושים צרות. ומפני שהוא מפריד בין הדבקים, על כן יסתפק על כל מאורע ממאורעותיו אם הביטחון הוא עצה גם עבורו, וכשימצא איזה מאורע שאינו מוזכר להדיא בדברי בעל חובת הלבבות, יחשוב בוודאות שהוא אינו נפתר על-ידי הביטחון.

אך האמת היא שכל המאורעות שהאדם רגיל למנותם לאחדים, אפשר להעמיד אותם על אחת, והיא - "עגמת נפש", והיות שכך יבואו כולם על פתרוןם על ידי הביטחון, וכמו שהבטיח רבינו המחבר, שכל מקום שיש בטחון אין עגמת נפש.

להגדיר הדברים

ואכן נחוץ מאוד להדגיש, שרבינו המחבר לא בא בדבריו

עד עכשיו עסקנו במה שכותב רבינו בעל החובות הלבבות בתועלות הרוחניות של בעל הביטחון, וביאר שיהיו לו לבעל הביטחון כל צרכיו כדי שיוכל ללמוד כראוי ולקיים את התורה והמצוות כראוי, וכעת הוא עובר לעסוק בתועלות הגשמיות ומבאר שבעל הביטחון יזכה לחיים טובים ונעימים גם מהצד הגשמי.

ויש להבהיר שרבינו המחבר התחיל את פתיחתו בתועלות הרוחניות, מפני שההצלחה ברוחניות היא העיקר בחיים, אבל הרבה מדרגות יש בישראל, והרבה הם אלו שדוקא התועלות הגשמיות מדברות על לבם, ואלו יצטרכו להתחיל דוקא עם דברי רבינו המחבר הבאים, ולהשריש בלבם שאם יתאמצו במידת הביטחון יזכו לחיים טובים ומאושרים, לא רק בעולם הבא אלא אף גם בעולם הזה.

מנוחת הלב מן הדאגות

וזה לשון רבינו בפתיחתו: "אך תועלות הביטחון בעולם:

מנה מנוחת הלב מן הדאגות העולמיות (דאגותיהן של דרי העולם השפל נקראות בכללותן "הדאגות העולמיות", מפני שאינן דאגות אמיתיות. ויש להשוות לדאגותיהם של הילדים הקטנים. כגון הדאגה מי ינצח במשחק או מי יתפוס מקום ראשון, שמעוררות גיחוך בעיני המבוגרים. אף דאגות אלו המוכנות "הדאגות העולמיות", מעוררות גיחוך אצל דרי מעלה, ואכן בעלי הביטחון יחסכו מעצמם דאגות אלו), **והשלוה מנדנד הנפש וצערות החסרון** **תאוותיה הגופניות** (ותיה לו שלוה פנימית לא נפש המתנדנדת בעליות וירידות וללא הצער הנובע מן הנדנד אשר בא בדרך כלל בעקבות חוסר מילוי תאוותיה של הנפש), **והוא בהשקט** (כי נפש הנמצאת במנוחה, איננה נשמעת) **ובבטחה ובשלוה בעולם הזה, כמו שכתוב** (ירמיהו יז, ז): **"ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו"** (פירש בעל "פת לחם", שכפל הלשון "אשר יבטח בה', והיה ה' מבטחו", מורה שיזכה לחיי שלוה ומנוחה הן בעולם הזה והן בעולם הבא), **ואמר** (שם פסוק ח): **"והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו וגו'"** (ועיקר כוונתו לסיפא דקרא: "לא יראה כי יבא חם והיה עלהו רענן ובשנת בצרת לא ידא ולא ימש מעשות פרי". וכפירוש הר"ק שם: ולא ימש מעשות פרי - כי אפילו בשנת בצרת יהיה בלחוחו ויתן פרו

הרתבונות

כאשר יתכוננו לצאת למקום נופש (קורארט, דאטשע - resort), תהיה נפשם פזורה עליהם מרוב דאגות מה יהיה ואיך יסתדרו במקום הנפש. וכמו כן כאשר יתיישבו לאכול סעודת מלכים, הגם שלא יהיה להם דבר מה המציק להם באותה שעה, עם כל זה לא יוכלו ליהנות בשלימות מאכילתם, מפני שיעיקו על לבם אין סוף דאגות מן הדאגות העולמיות.

אך בעל הביטחון, מאחר שכל הדאגות העולמיות מסולקות ממנו, כאשר יעסוק בדבר שיש בו הנאה, יהנה ממנו הנאה שלימה. וכשיעסוק, למשל, בעונג שבת, יהיה תענוגו עונג אמיתי, באשר כל חלקי נפשו עמו בל יפרדו. וכמו כן כשיהיה בחבורת בני אדם, שזה דבר המסב עונג לאדם, יהיה תענוגו שלם, באשר יהיה אתם בכל חלקי נפשו, ולא רק אחוז בהם כאבד המדולדל!

נאך פסח – איך ממשיכים את השפעות החג לחיי החולין?

ההבנה החדשה אחרי פסח תשפ"ד

הסדר, כיצד יוצאים מתחת הקליפה. ובעת סיפור יציאת מצרים, מהי ההבנה ביציאת מצרים, מה משמעותו של יהודי שיכול לחזור בתשובה ולצאת מכל מצרים. וכן בשביעי של פסח הוא לומד דברים נפלאים ועצומים.

מפתח של ארמון בידו

עכשיו לאחר יו"ט, זמן הוא שיחזור האדם אל בעיותיו, אבל **עכשיו הוא חוזר אליהם בכוחות אחרים לגמרי**. משל למה הדבר דומה, למי שרוצה להיכנס לארמון והשער נעול. הוא מנסה בכה ומנסה בכה, דוחף בחזקה, מתקשר לכל מי שיש לו הוה אמינא שיכול לעזור, ושום דבר אינו מועיל. משרואה שאינו מצליח לפתוח את השער, הוא מתחיל לשוב על עקבותיו. פוגש בו חבירו, אומר לו: "אתה חושב שאם תלך ותשוב כעבור שעה, בינתיים השער ייפתח מאליו?!" משיב לו החבר: "לא כן, אלא הולך אני להביא את המפתח. חשבתי שאצליח לפתוח את השער בלי מפתח, ועכשיו שאני רואה שאיני יכול, אני הולך להביא את המפתח..."

אחרי יו"ט מגיע האדם עם מפתחות בידו. זה לא שמעכשיו לא יהיו לו הרגלים ויצר הרע. לא ולא! בוודאי ימשיך האדם לעמוד בפני הרגלים ויצר שיכשילוהו ויחסמו בפניו את שער הכניסה לארמון המלך, אבל עכשיו כבר יהיה לו מפתחות ביד. **בימים טובים שעברו עלינו לטובה עד כה, לימדנו הקב"ה עצות כדת מה לעשות לאחר כל כשלושן**. הבעיות נשארו כבתחילה ואולי אף ניתוספו עליהן בעיות חדשות, אבל עכשיו האדם כבר יודע איך לטפל בהן. איזה אור!

יונתי בחגוי הסלע

בשיר השירים נאמר (ב. ט): "יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאה". ומביא רש"י מהמדרש: "זה נאמר על אותה שעה שרדף פרעה אחריהם והשיגם חונים על הים ואין מקום לנוס, לפניהם מפני הים, ולא להפנות מפני חיות רעות. למה היו דומין באותה שעה? ליונה שבורחת מפני הנץ ונכנסה לנקיקי הסלעים והיה הנחש נושף בה. תיכנס לפנים, הרי הנחש. תצא לחוץ, הרי הנץ. אמר לה הקב"ה: **הראיני את מראיך, את כשרון פעולתך, למי את פונה בעת צרה!**"

הקב"ה אומר לכנסת ישראל: היודעת מה אהבתי אצלך יותר מהכל? **אהבתי את קולך באותה שעה שדיברת אלי**. השמיעיני את קולך. איזה קול? **אותו קול שבוקע מנפשו של אדם כשאינו יודע לשיט עצות בנפשו ואינו רואה שום דרך לפנות בה**. בכל מקום שיפנה, יצא חבול ושבור. על קול כזה אומר הקב"ה: **כי קולך ערב**. זוהי התפילה הנאה והעריבה ביותר, **כי היא באה מבטחון מוחלט בהקב"ה**. ואף האדם כשנמצא במצב כזה, מבין שזהו מצב טוב ונפלא. אם כן כמה טוב שדחה את עניניו לאחרי יו"ט. לפני יו"ט חשב שיוכל להסתדר לבד. הוא

להתלמד מותר

האופן השני שבו האדם רשאי לדחות הוא כאשר הוא רוצה לעצור ולהתלמד איך לעשות את מה שהוא עושה באופן יותר נכון. כמו שתראה כן לפעמים בבעל עסק שנגעלם לכמה ימים מבית העסק שלו, וכשמבררים לגביו, מגלים שנסע לאיזה קורס שבו הוא לומד מבעלי נסיון עצות מעצות שונות איך לשפר ולייעל את העסק שלו, כמו גם מאלו טעויות להימנע. הנה אף בזה כולם מבינים שכדאי הוא הדבר, והגם שעכשיו במשך יומיים אין העסק מתנהל כבימים כתיקונם, הלא בתומם ישוב בעל העסק כשהוא מלא וגדוש בעצות ובכוחות מחודשים ויוביל את העסק למקום נפלא.

דרך אגב, לפעמים זהו ההיתר להוציא לפעמים את המלמדים לנופש בן כמה ימים ולהביא תחתיהם ממלאי מקום, על אף שברור לכול שבאותם ימים יהיה 'ששון ושמחה' בכיתות הלימודים, כי אם הם מקבלים שם חיזוק ומתלמדים איך להתנהג עם התלמידים ואיך ללמד אותם באופן יותר נכון, הלא זה בבחינת סותר על מנת לבנות, וכבר אמרו חז"ל (מנחות טז, א) "פעמים שביטולה זוהי קיומה..."

אם ירצה
ה' אחרי יו"ט...
בלי נדר
אחרי יו"ט נדבר...

מעלות החג

הימים טובים יש להם את שתי המעלות. מצד אחד הם מוסיפים לאדם כוחות מחודשים ודעת חדשה בדומה לשינת הלילה. והאמת שהם מועילים מצד זה הרבה יותר משינת הלילה, כי הנה לאחר שהאדם ישן בלילה, מזדע הוא מרגיש רענן וכאילו נולד מחדש? הלא זה מפני שבשינתו, נשמתו שבה לבית אביה. גופו מוטל אז כחצי מת, ונשמתו עולה למקום עליון. ובבוקר בקומו משנתו, הוא מקבל נשמה שמגיעה ממקום טוב ונעים. היא כבר היתה בעולם הזה יותר מדי זמן, וכיון שהגיעה הלילה, חזרה לעולם הבא, ועכשיו כשהיא שבה לעולם הזה, היא באה עם כוחות נפלאים. ובכן, זה לא נעשה במידה טובה מרובה **בימים הטובים, אז האדם מקרב את נשמתו לשרשה** הגם שהוא בהיקף.

ומצד שני הימים טובים מלמדים לאדם לימודים חדשים ונפלאים הנחוצים לו לחייו. הקב"ה מאיר אז בנשמת האדם ידיעות חדשות והבנות חדשות בתורה. הן תראה שחוץ מהידיעות שהאדם מקבל במוחו על ידי המצוות שהוא מקיים ועל ידי עיצומם של הימים, עוד הוא עובר קורס נפלא בן כמה פרקים. כגון כיצד לנקות כתמים מהנשמה, אשר את זה הוא לומד בעת ההכנות ליו"ט. ואח"כ בליל

יש קושי ידועה: היוצאים לנופש, מה תועלת יש להם? בעיות החיים הרי אינן נעלמות על ידי הסחת הדעת, ואדרבה, בדרך כלל הן רק מחמירות אז ונערמות זו על גבי זו, ובשוב בעליהן, הן מסתערות עליהם בשצף קצף, וכדי בזיון וקצף.

לאמיתו של דבר אין לשאלה זו תשובה המניחה את הדעת, ואכן פעמים הרבה יש לה ליציאה לנופש יותר הפסד מתועלת, והדבר היחיד שהיא נותנת לאדם, הוא קצת מרגוע לנפש לזמן קצר בלבד.

אחרי יו"ט כבר כאן

אף כשאנו מדברים בענין הימים טובים שהקב"ה נתן לנו, אשר הכול עוצר אז מלכת, ושבוע שבועיים לפניהם כבר אי אפשר לדבר עם בני האדם באופן הרגיל, כי הכל כבר מתחיל אז להידחות. "אם ירצה ה' אחרי יו"ט... בלי נדר אחרי יו"ט נדבר..." הנה האדם מוצא את עצמו עומד אחרי יו"ט והכל מפחיד כל כך. כל הבעיות נשארו כפי שהיו ואולי אף התפשטו והתרבו. בחזור שזקוק לשיבה חדשה, החובות שמחכות לפירעון, וכן הלאה והלאה, כל קשיי ואתגרי היום יום. האדם מרגיש מכה כל כך חזקה. עד עכשיו היה מרומם כל כך, הרבה מעל כל עניני הגשם, והנה הוא צריך לחזור ולהיפגש עם העולם הזה ועם כל בעיותיו אשר נשארו תקועות מלפני יו"ט. והשאלה גם כאן היא נשאלת: מה התועלת?

מתי מותר לעצור?

אכן אפשר לתת לזה תשובה פשוטה מאוד כפי שנבאר: הנה יש שני אופנים עיקריים שבהם רשאי האדם - מצד חכמת חיים - לעצור את כל בעיותיו ולדחותן לעת אחרת.

על מנת להתרענן

האחד הוא כאשר הוא מסתכל בשעון ורואה שהשעה מאוחרת וכל העולם כבר נם את שנתו. מיישר הוא את גבו ואומר: "טוב! נעצור כאן. מחר בלי נדר נמשיך מאיפה שעצרנו". שואל אותו חבירו: "מה נראה לך? אתה חושב שעד מחר הבעיה תיפתר מאליה?!" אך כולם מבינים שהצדק עמו, כי עכשיו הוא כבר עייף ומוחו פועל בעצלתיים. מחר הקב"ה יעביד שנה מעיניו ותנומה מעפעפיו ויקום בריא ורענן, ואף מוחו יהיה רענן, ויוכל לטפל בבעיה בצורה הרבה יותר טובה.

הן תראה כן גם בענין לימוד התורה, שההוגה בתלמודו בלילה כשעיניו נדבקות, כל דבר לוקח לו זמן רב להבין, וגם לאחר שהבין, לא הבין את הדבר לאשורו. לעומת כן, כשהאדם קם באשמורת הבוקר לאחר שינת הלילה, מוחו פתוח לרווחה, ולומד אז ברבע שעה מה שהיה לומד בלילה במשך שעה שלימה. וכן תראה לגבי העובד שענות רבות בלי אכילה, שיש שהוא מרגיש מוכרח לקחת פסק זמן ולאכול משהו, וכיון שהוא עושה כן, הוא מקבל כוחות חדשים, והנה הוא יכול להמשיך לבנות את הסוכה ביתר שאת וביתר עז.

של כל המידות טובות (ובל נשכח, שכאשר אנו עוסקים בקשיים הנפשיים המצויים, הם כלולים כולם במידות רעות, כגון כעס ושנאה, עצבות ומרה שחורה), ועל-ידי-זה יוכל לבוא תיכף להיסוד ועיקר של כל התורה, שהוא מצות ואהבת לרעה כמון, כמו שמצינו בגמרא מעשה באחד שבא לפני הלל הזקן ואמר לו: רבי למדיני תורה על רגל אחת, והשיב לו: ואהבת לרעה כמון. זה מבואר בכל הספרים הקדושים, שזאת המצוה היא יסוד וקוטב שבו תלויים כל המצוות שבתורה, וגם החוש מעיד על זה, כי אם הוא אוהב את חבירו בעצמו, אזי בוודאי הוא נזהר מגניבה וגזילה, ניאוף ורציחה, ואונאה, ונקימה ונטירה ועוד הרבה מאוד מה שהשכל מחייב.

אבל בלתי אפשר לקיים המצוה הזאת של אהבת כל ישראל בלב שלם אם לא מי שיש בו מידת האמונה והבטחון באמת, והיינו שיאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא מנהיג ומשגיח על הכל בכל עת ובכל רגע ונותן לכל איש ואיש די מחסורו, ואין שום אדם יכול לנגוע במה שמוכן לו. ומי שיש בו האמונה הזאת, הוא בא תיכף למידת הבטחון, כי תמיד לבו נכון ובטוח בה' שיזמין לו ויבא לידו מה שהוא צריך, וממילא לא יכלה מימי ושנותיו בטרדות ועסקים כדי להרבות הון רב ועושר וכספים, כי הוא מאמין שאין ביכולתו כלום רק מה שקצבו לו מן השמים כן יהיה לא פחות ולא יותר.

ואחר שיוטבע היטב במידה הזאת, אז יוכל לבוא בנקל למצות ואהבת לרעה כמון, כי כל מה שיראה אצל חבירו לא יחמד ולא יקנא לבו בו, כי הוא מובטח שאין זה חלקו. ואפילו יעשה לו חבירו איזו השגת גבול, כגון אם הוא חנווני וחבירו יעשה גם-כן חנות כזאת, לא ירע לבבו כלל, כי הוא מובטח שחבירו לא יזיק לו כלל ולא יגע במה שמוכן לו, עליו אין להוסיף וממונו אין לגרוע!

לא נתנה תורה... אלא לאוכלי המן

והפטיר הרה"ק מרימנוב: "לכן עלה בחכמתו יתברך לזון את ישראל במן שידר מן השמים בכל יום ולא ליום אחד על חבירו, כדי להרגיל את ישראל עם קרובו למידת הבטחון ושלא ידאגו דאגת מחר. וגם צוה שלא ילקטו הרבה, רק עומר לגולגולת, כדי שלא יקנא איש את רעהו ולא יהא אץ להעשיר. והראיה, שכל מי שלא שת לבו אל דברי השי"ת וליקט יותר, לא הועיל כלום, כמו שכתוב "וימודו בעומר ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר", וכל זה עשה הקב"ה למען צדקו שיגדיל תורה ויאריר, דהיינו על ידי שיהיו מורגלים היטב באמונה ובטחון, יבואו לקיום התורה כנ"ל.

המפתח לשלימות הנפש

מבואר מדברי הרה"ק מרימנוב זיע"א, שהאמונה והבטחון הם המפתח לאהבה שלימה באשר הם מסירים את כל הטינות שבלב. ולכן קראתה שמוע, מיד לאחר הפסוק הראשון המדבר מיחוד ה', אנו אומרים "ואהבת את ה' אלוהיך", כי לאחר שאנו מגיעים לאמונה ביחוד ה' ובמה שהוא לבדו מנהיג את כל העולם כולו על כל פרטיו ודקדוקיו, יכולים אנו לאחד את כל חלקי נפשנו לאהוב את השי"ת, שהרי אין יותר שום פינה מפניות הלב הנגועה בטינה ושנאה.

והלא כן דיבר ה'אור החיים' הקדוש בפרשת קריאת שמע (ואתחנן ו.ה), בפירוש "בכל לבבך", שיש לו לאדם לקחת את כל הדברים המכבידים על לבו, כגון מה שאין לו בנים וכדומה ולעבוד בהם את ה', דהיינו לוותר על כל הדברים שהוא כל-כך משתוקק אליהם (כגון להוליד בנים, או להבידל, להחזיר לפלוני שפשע כנגדו מנה אחת אפס), ולומר להקב"ה: "חושק אני כן יותר מכל אלה".

ועל זה גילה לנו הרה"ק מרימנוב זיע"א, שהדרך להגיע לכך היא האמונה והבטחון, כי בכל מקום שיראה האדם שחטאו ופשעו כנגדו, אם יאיר אותם באור האמונה והבטחון, יוכל להפכם ולעבוד בהם את בוראו, וכך יחזרו כל פעם עוד ועוד חלקים מנפשו לשרושם, עד שביום מן הימים יהיו לו כל חלקי נפשו!

כן כאשר יתיישבו לאכול סעודת מלכים, הגם שלא יהיה להם דבר מה המציק להם באותה שעה, עם כל זה לא יוכלו ליהנות בשלימות מאכילתם, מפני שיעיקו על לבם אין סוף דאגות מן הדאגות העולמיות.

אך בעל הבטחון, מאחר שכל הדאגות העולמיות מסולקות ממנו, כאשר יעסוק בדבר שבו הגאיה, יהנה ממנו הגאיה שלימה. וכשיעסוק, למשל, בעונג שבת, יהיה תענוגו עונג אמיתי, באשר כל חלקי נפשו עמו בל פרדו. וכמו כן כשיהיה בחבורת בני אדם, שזה דבר המסב עונג לאדם, יהיה תענוגו שלם, באשר יהיה אתם בכל חלקי נפשו, ולא רק אחוז בהם כאבד המדולדל!

הקשיים הנפשיים

נתעסק כאן בנושא רגשי, וכדי להבין הכוונה על נכון צריך להתבונן בכל דברינו היטב.

הנה ידוע שישנם בעולם כל מיני קשיים נפשיים מחולקים לפי מדרגות, וניתוספים להם בשנים האחרונות קשיים מקשיים שונים חדשים לבקרים, ואתם עמם צומחים כל מיני מומחים למיניהם. סוף דבר: החולים מתרבים מיום ליום וכנגדם המטפלים, וכך מתנהג לו עולם כמנהגו, כאשר הללו משלמים והללו מתפרנסים.

אכן הקשיים המצויים בימינו מתחלקים לשנים: על החלק הראשון נמנים אלו שההלך מחשבתם עקום מסיבות מסוימות וצריך לישרו, כמו גם אלו שדברים מסוימים מעוררים אצלם חרדות קשות וכדומה אשר מקורם בקורות העבר (טראומה נפשית) וצריך לתקנם. ועל החלק השני נמנים אלו שהקב"ה ברא אותם עם איזה שינוי כימיקלי במוחם, וכגון אלו שקשה להם מבחינה נוירולוגית להתרכז כיתר בני גילם.

והנה אלו הנמנים על החלק השני אין להם שום קושי נפשי, כי אם שינוי ביצירת המוח, אשר ברא הקב"ה בכוונה תחילה מפני שהועיד להם תפקיד מסוים. ובשל כך, אם ישכילו הוריהם של אלו שלא לדכא אותם אלא לכוננם בדרך הנכונה על פי התפקיד המיועד להם, בוודאי יגיעו למעלות רמות מאוד ויבאו תועלת גדולה מאוד לעולם.

שורש תחלואי הנפש

וכלפי אלו הנמנים על החלק הראשון, אם כי ישנם רבים שנולדו בחסרון מסוים בנפשם וזקוקים למומחה שימצא את החסרון וידע לתת לו מזור, עם כל זה ישנם אלפי אלפים בני אדם שאינם במצב כזה, אלא הללו עם הזמן נוצר להם איזה חסרון, אם מפני מהלך מחשבה מסוים שאימצו לעצמם, אם מחמת איזה מקרה שאירע להם ואם בגלל צורת החינוך שנתחנכו בה.

ואלו, למרות שנולדו בנפש בריאה אלא שנתעוותה, משלמים הון תועפות למטפלי הנפשיות, והכל מפני ששמים אל לבם שכל חייהם צער ומכאוב, ושאינם יכולים ליהנות אף לא טיפת הנאה מן העולם הזה, ועל כן מבקשים הם שיעזרו להם ליהנות מן העולם ועכ"פ שלא להצטער.

מגלה לנו רבינו המחבר, ששורש כל תחלואי הנפש הללו נעוץ בחוסר בטחון. זה הכלל שהציב רבינו המחבר מבלי להוציא אף אחד מן הכלל: כל קושי שגורם לו לאדם לנדנד הנפש ולצער, מקורו בחוסר בטחון. והלא כך אמר דוד המלך (תהלים פד, יג): "אשרי אדם בוטח בך" - סימן לבטחון הוא אושר, ואם אין לו לאדם אושר, סימן מובהק הוא שאין לו בטחון.

ונזכיר שוב, שאין כוונתנו לומר שמפני כן לא ילך מי שסובל מקשיים מעין אלו אל רופאי הנפשיות (ובע"ה נרחיב על כך בהמשך), אך כוונתנו שבטרם כל נגדיר לעצמנו מה שורש הקשיים הנפוצים, כי על ידי כן יהיה קל בהרבה להתגבר עליהם כאשר נדע לאן יש להתקדם.

יסוד ושורש של כל המידות הטובות

ראה זה לשון קדשו של הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זיע"א (דברי מנחם פרשת בשלח) עת דברו על תורת נפש האדם: "עייני בספר הישר לרבינו תם (שער השלישי), שהראשון של כל המידות טובות הוא האמונה והבטחון, והוא היסוד והשורש

יעשה ויפעל ויסובב ויתקשר. עכשיו שהוא כבר נמצא אחרי יו"ט, הוא מבין שבאמת אין לו דרך, ואומר הוא לעצמו: אדרבה! נשארתי יהודי ואף נעשיתי יהודי יותר אמיתי במהלך חג הפסח. נשמתי יצתה שוב מתחת הקליפה, וכיון שעבר עלי שביעי של פסח, נתקיים בי מה שנאמר "וזעקתם שמעת על ים סוף". הן לכאורה ייפלא, מה זה זעקתם שמעת על ים סוף? הרי הקב"ה אמר למשה "מה תצעק אלי. אין עכשיו הזמן לעמוד ולצעוק. דבר אל בני ישראל ויסעו!". אך התשובה היא שלאחר שבני ישראל צעקו אל ה', כמו שפירש רש"י שם על השמיעני את קולך - שהכוונה לשון הפסוק ויצעקו בני ישראל אל ה', אמר להם הקב"ה: "מעתה אין לכם יותר מה לעשות, כי אם להמשיך בדרך הליכתכם. הצעקה ראויה היתה, אבל עכשיו מה אתם ממשיכים לצעוק? סעו לדרככם".

"אבל איני יודע איך איוושע???"

עשה מה שמוטל עליך, ואל תנסה להבין איך זה יבא לך את ישועתך. כה תאמר: "אני קופץ למים... איך תבוא מזה הישועה? איני יודע. אבל אם הקב"ה אמר לקפוץ למים, אני קופץ למים, והוא כבר יבא את הישועה בדרכו".

כשהאדם חוזר אל בעיותיו עם הבנה זו, כולו מלא אורה ושמחה. הוא בוטח בה' באמת ונהנה מכך שהוא שרוי במצוקה שאין לה פתרון, ועל זה הוא נותן הודיה, כי הוא מבין שדווקא מצב כזה מביא את האדם לעונה אמיתית ולבטחון אמיתי. "זהו המצב הטוב ביותר של האדם. הבה ואצא בריקדה". האדם מוצא את עצמו בבוקרו של אסרו חג כשהוא צריך לחזור ולהתעסק בטרדות הפרנסה ובפרעון החובות וכן הלאה, אומרים לו: אל תחזור אליהם בגישה של העולם הזה, כי את זה יכול היית לעשות לפני יו"ט גם כן. גש אליהם עם ההבנה החדשה שקיבלת ביו"ט. עצור לפני שאתה בא לטפל בבעיות המונחות לפניך ושא תפילה חמה להשי"ת, מתוך אמונה תמימה שרק הוא יכול לעזור לך!

אסרו חג בעבותים

זוהי העבודה של אחרי יו"ט. אסרו חג בעבותים. תקשר את היו"ט בחבלים. למה? לבעיותיך. קח את היו"ט והכנס אותו לתוך בעיותיך. הקב"ה מבדיל בין קודש לחול, כי אילו היה האדם מגיע עם הבעיות של ימות החול לתוך הקודש, לא היה יכול להכניס את היו"ט מרוב טרדותיו. אומר לו הקב"ה לאדם: "את היו"ט אני מבדיל מימות החול. אבל עכשיו שאתה חוזר אל ימות החול, רצוני שתיקח את היו"ט ותמשיכנו לתוך החול, ומעכשיו תעשה את הברורים שאני נותן לך באופן אחר לגמרי".

הקב"ה הרי נותן לכל אחד ברורים שהוא צריך לנשמתו. האחד יש לו לסדר עניינים של שלום בית בשביל תיקון נשמתו, השני יש לו לסדר עניינים חינוך הילדים, השלישי עניינים של ממון, הרביעי עניינים של מאכלים. כך יש לו לכל אחד את הברורים שלו לפי תיקון נשמתו, ואם פיקח הוא, הרי הוא עושה אותם עם ההבנה של יו"ט. ולא סתם הבנה היא, אלא כוח מיוחד שנשמתו קיבלה, בהירות נפלאה, בדומה למי שישן ואכל והתאזר בכוחות חדשים.

אמת ואמונה

במשנת הרה"ק רבי משה מקאברין זע"א

(מלבי"ם נוסח הרי"ח)

מעשה

היה תלמיד מובהק של הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זע"א ורבו של הייסוד העבודה' מסלאנים. כן נסע אל הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זע"א שכיבדו וחיבבו עד מאוד.

באחת מנסיעותיו אל הרבי מרוז'ין, יצא הרבי החוצה והמתין לבואו, וכשהגיע אליו הושיט לו שתי ידיו בברכת שלום ואמר: "הרגשתי את האמת שלך ממרחק של כמה פרסאות!"

הבנה למעשה

אכן הרבי מקאברין ידוע היה במידת האמת שלו. בכתבי הגה"ח רבי משה מידנער ז"ל הביא שפעם אמר: "כשיהודי לוקח עצמו אל האמת, הרי זה גורם מפלה לכל השקר הנמצא בעולם!"

הרי העולם מלא וגדוש בשקר, מדברים שקר, משקרים כדי להגדיל הון, אנשים מחזיקים מעצמם באופן של שקר וכזב, מסתכלים על כל המתרחש בהסתכלות שקרית, מעוותים עובדות וסיפורים כדי לגרום לאחרים לקנות דברים שאין צריכים להם, וכן הלאה. כלפי זה אמר הצדיק שכאשר יהודי מתחיל להזהר שלא להוציא מפיו דיבורים שאינם בתכלית האמת, הרי הוא מבטל את השקר שבעולם!

מעשה

עוד הוא מביא שם סיפור שסיפר הרבי מקאברין: בעיר פולנאה התגורר צדיק תמים ושמו ר' משה אשר תמיד היה מתבודד, והיה בידידות גדולה עם הרה"ק רבי יהודה אריה לייב זע"א 'המוכח' מפולנאה, ועשו ביניהם תקיעת כף שמי שיסתלק ראשון מן העולם יבוא לספר לחבירו מהקורה שם בעולם האמת. המעשה היה שר' משה נסתלק ראשון אך זמן רב עבר מאז הסתלקותו ולא נתגלה לידידו. יום אחד נתגלה לו וסיפר: "כשהגעתי לעולם העליון, הביאוני לבית דין של מעלה ושאלוני מה עשיתי. הגיע משה רבינו להעיד עלי שקיימתי את כל התורה כולה, ואעפ"כ אמרו שם בבית דין של מעלה: ניתי ספר ונחזה. הביאו ספר תורה והתחילו לקרות מבראשית מילה אחרי מילה, ובכל מצות עשה הסתכלו עלי ואמרו: "הן, קיים זה מה שכתוב בזה". עד שהגיעו למדבר שקר תרחק, אז נעשה רעש גדול בשמים ואמרו: "הלא כשקראו אותך לעלות לתורה, היו מכנים אותך בשם מורה מורנו הרב ר' משה, ובכן את מי לימדת תורה? מי הוא זה שלמד ממך מאומה?" עיינו הדיינים בדיני ורצו לגזור עלי או גהינום או לחזור לגלגול בעולם התחתון, אלא שאז הופיעו מליצי יושר ולימדו עלי סגוריא שאני לא הוצאתי דבר שקר מפי ורק אחרים הוא שכינו אותי בכינוי של שקר. יצא הפסק היות שתקעתי לך כפי, שאהיה מוכרח להתגלות לך בחלומך ולספר לך את כל אשר נעשה עמי. בלי חטא זה, לא הייתי צריך לקיים לך הבטחתי, כי כל תקיעת כף כזו שורשה בטעות, כי צער גדול הוא לנשמה לחזור לעולם התחתון אפילו בחלום, ועכשיו שיש בידי חטא זה שקראו לי בשם 'מורה מורנו' ולא מחיתי, גזר עלי להתגלות לך ועל-ידי שאספר לך דברים כהווייתן ותפרסם אותם ברבים, ילמדו ממני כמה חמור הוא השקר, ואז יתברר למפרע שאין שקר במה שקראוני מורה מורנו". עד כאן סיפר הרבי מקאברין.

מעשה

כן גם פעם היה הרבי מקאברין בסלאנים ואכל שם ארוחת צהריים, ותוך כדי דיבר על עצמו בדיבורים משפילים מאוד. תמה על כך הרה"ק בעל יסוד העבודה זע"א והביע בפניו את תמיהתו - "למה צריך הרבי להשפיל כל כך את עצמו?". אמר לו הרבי מקאברין: "מה אעשה ואני מוכרח לומר את האמת; עם שקר אי אפשר להגיע לשום מקום..."

הבנה למעשה

ובכתבי הר"מ מידנער הביא שהרבי מקאברין הוסיף אז בשם רבו הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זע"א שאמר על הא דאיתא במסכת מגילה (טז, א): "ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה. אמר רבי אלעזר: מלמד שהיתה מחווה כלפי אחשוורוש, ובא מלאך וסטר ידה כלפי המן", שלכאורה קשה להבין מדוע תסכן אסתר את עצמה בהראותה בידה על אחשוורוש? והרי דבר כזה ללא ספק יעלה את חמתו ויהרוג גם אותה גם את עמה ח"ו. אך התשובה היא שאסתר עשתה זאת באין ברירה משום שעם ישראל זקוק היה לישועה וידעה שמשקר אין הישועה יכולה לצמוח, והאמת הרי היתה שאחשוורוש היה האשם העיקרי באותה גזירה, כי בלעדיו לא היה המן יכול לעשות מאומה. והפטיר הרה"ק מלעכוויטש: אמת כזו אפילו המלאך לא יכול היה לסבול אותה, ולכן סטר את ידה כלפי המן..."

אמרות טהורות

ערב אני לו שיראה הצלחה

כן היה הרה"ק מקאברין אומר: "כשהאדם יוצא לשוק לישא וליתן, לקנות ולמכור, אם יאמין שהכל הוא בהשגחתו יתברך, כמה יכניס וכמה יוציא, ערב אני לו שיראה הצלחה במעשה ידיו. ואם כי מי אני להיות ערב, בכל זאת אני ערב לו!" לגודל אמונתו היה הצדיק בטוח בצדקת הדבר, עד שיכול היה להעמיד עצמו כערב בעד כל מי שיעשה כן. אכן בני אדם חושבים שעל ידי שיערימו על הקונים או יסתירו מהם את האמת, יגדילו את הונם, והאמת היא להיפך ממש, שעל ידי כך הם מרחיקים מעצמם את הצלחה, אלא שחוסר האמונה הוא זה שמביא אותם להפוך קערה על פיה.

נאמין ששליח בלבד הוא

עוד הביא בכתבים הג"ל שהרבי מקאברין אמר כך: יש לשאול באיזה אופן מבקשים תלמידי חכמים שבארץ ישראל שאין להם שום עסק ונהנים רק מתמכי דאורייתא "ונא אל תצריכנו לידי מתנת בשר ודם?" התשובה היא שכך הם מבקשים: "אף שנגזר עלינו לקבל טובה מבני אדם, כל נעלה בדעתנו לחשוב שבשר ודם הוא הנותן לנו, אלא נאמין ששליח בלבד הוא, והרבה שלוחים למקום!" וכן מובא פירוש זה בספר "אהבת שלום" בשם אביו הרה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד זע"א שכאשר אנו מבקשים "כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה", איננו מתכוונים שירוק עלינו חביות של זהב וכסף, כי אולי רצונו שדווקא נזדקק להלוואות ולמתנות בשר ודם. אלא כוונתנו שגם כשנקבל מתנה הגונה או הלוואה מכובדת מאיש נדיב, נזכור גם אנו, גם הנותן שהמתנה היא מידו הרחבה והמלאה ואיננה מתנת בשר ודם כלל.

אכן, עד שאין האדם מאמין בזה, הוא חיי צער, כי ממה נפשך, אם הלה נותן לו, הוא מרגיש שעליו להתחנף לו כל הימים, ואם אינו נותן לו, נפשו דואבת - "למה אינו נותן לי? כבר בניתי בנין שלם על הכסף שאקבל ממנו, ובסוף אינו נותן לי כלום..." וכיון שהאדם מאמין שאין המתנה מתנת בשר ודם אלא הכל מאתו יתברך, הגם שיראה שנגזר עליו לקבל למתנות, לעולם לא יתחנף ואף לא יתרגז, כי יאמר: "מה לי הוא מה לי אחר? הרבה שלוחים יש לו למקום".

האם לפתע הרגשתי שאתה מתחבר להשי"ת - דבק בו, מאמין בו ובוטח בו?

זכה עוד יהודי להתחבר ולהתענג על ה' בעבודתו אותו מיט הבנה!

בעת שמחה או בעת שמצפים לישועה או הנצחה וכדומה, פנה אלינו בדרכים אלו:

- בעמדות/נדריים פלוס', דרך נציגנו הנאמן
- בקופת 'הבינני ואלמדתי' במס' פלאפון: 0533191594
- בשליחת הודעה לדוא"ל המערכת.
- המעוניין להפיץ באזור מגוריו ובשכונתו - נא ליצור עימנו קשר.

אל"ף בי"ת...

האל"ף בי"ת של החיים הם האמונה והביטחון.

הם המעמידים את האדם אל נכון בינו לבין קונו ולעצמו!

מבחר עצום של יותר 2500 שיעורי אמונה וביטחון המשולבים בדברי בעל החובות הלבבות בשער הביטחון שלבו שליבתך בסולם העלה בית ה'!

טלפון ישיר שיע"י 'קול הלשון': 0732951337

ליגשה ישירה לשיעורי חובות הלבבות לחצו 2 בכניסתכם למערכת. ליגשה ישירה לתיקיית אמונה וביטחון לחצו #, ואח"כ 122306.

קול הבינני **א"ח"ב** - 072.257726 **ארה"ב** - 718.686.8300 **בריטניה** - 0204.586.2115 **בגדאד** - 03.300.0223

לקבלת הגיליון בקביעות

לתרומות והנצחת שיעור, וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו, ניתן לפנות ישירות למכון 'הבינני' בדוא"ל info@machonhavivnei.com

קול הבינני **א"ח"ב** - 072.257726 **ארה"ב** - 718.686.8300 **בריטניה** - 0204.586.2115 **בגדאד** - 03.300.0223

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת אחרי | ניסן תשפ"ד | גיליון י"ז

יו"ל לזיכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

שבת של תורה

פנינה לשולחן השבת

צדקה - לא רק עם בני המשפחה

על הפסוק בפרשת השבוע (ויקרא טז, ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש (ויקרא טז, ב), אמר הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזולאטשוב זי"ע, בשם אביו הרה"ק רבי יצחק מראדוויל זי"ע, רעיון נפלא בדרך רמז:

הגמרא דורשת (כתובות נ, א) על הפסוק (תהלים קו, ג) 'אֲשֶׁרִי שְׁמִרֵי מִשְׁפָּט עֲשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת', וכי אפשר לעשות צדקה בכל עת? אלא, דרשו רבותינו שביבנה, ויש אומרים, רבי אליעזר, זה הון בניו ובנותיו, ע"כ. כלומר, כשאדם מפרנס את בניו ובנותיו באופן תמידי, בכך הוא זוכה לתואר 'עושה צדקה בכל עת'.

אולם, יש בני אדם הפוטרם עצמם מלתת צדקה לאחרים, בטענה שהם כבר יוצאים ידי חובת צדקה בכך שהם זנים את בני משפחתם ומקיימים בעצמם 'עושה צדקה בכל עת'.

על כך בא הפסוק כאן ואומר: ואל יבוא בכל עת אל הקודש, כלומר, בצדקה כזו שאדם עושה 'בכל עת' עם בניו ובנותיו, בכך לא יבוא אל הקודש, בכך לא יוכל לקדש את נשמתו, רק בעושה צדקה גמורה עם אנשים אחרים.

מתוק מדבש!

חיים של תורה

מעלת חשיבות לימוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י הק'

שגור על לשונו בעל פה

"מעולם לא עבר על הגה"ק רבי חיים פאלאג'י זי"ע שבוע מבלי ללמוד פירוש רש"י על כל הפרשה, עד שפירוש רש"י על כל פרשיות התורה היה שגור על לשונו בעל פה ככתבו וכלשונו" (עדות בנו הגה"ק רבי אברהם פאלאג'י זי"ע בספר צוואה מהחיים ח"ב אות סח)

שערי תורה

מבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

מה בפרשה?

פרשת אחרי עוסקת בחציה הראשון בסדר עבודת יום הכיפורים בבית המקדש, ובהמשך באיסורי שחיטת קרבנות חוץ למקדש, ובסיום – פרשת ההתרחקות מעריות.

עבודת יום הכיפורים • שחטי חוץ • התרחקות מחוקות הגוים ומעריות

קרבנות מחוץ למקדש.

ד. איסור אכילת דם

היות ונפש הבהמה נמצא בדם אסור לאכול את דמה. כמו כן יש לכסות את הדם לאחר השחיטה.

ה. נבלת עוף טהור

נבלה של עוף טהור מטמאת את האדם בשעה שהבשר נוגע בבית הבליעה, גם ללא מגע בידיים.

ו. חוקות הגוים

התורה מזהירה להתרחק ממנהגי הגוים וחוקותיהם. ולא להעביר את הבן לעבודה זרה הנקראת 'מולך'.

ז. התרחקות מעריות

בפרשה מפורטת בהרחבה רשימת קרובי המשפחה האסורים משום עריות, והתורה מזהירה את ישראל להתרחק מעריות ותועבות למען לא תקיא אותם ארץ ישראל.

מבט על פרשת קדושים הבעל"ט:

נושאי הפרשה: מצוות שונות בין אדם למקום ולחברו • מתנות עניים • התרחקות מעבודה זרה ומעריות

מה בפרשה: מצוות שונות בין אדם למקום ובין אדם לחברו | מצוות הנוגעות למתנות עניים | מצוות הנוגעות לאכילת קרבנות | מצוות התלויות בשדה | איסורי אוב וידעוני ומולך | התרחקות מעריות והעונש עליהם.

- א. כניסה לקדש הקדשים.
- ב. עבודת יום הכיפורים.
- ג. איסור הקרבה חוץ למקדש.
- ד. איסור אכילת דם, וכיסוי הדם.
- ה. נבלת עוף טהור.
- ו. חוקות הגוים.
- ז. התרחקות מעריות.

א. לפני ולפנים

בימות השנה הרגילים חל איסור להיכנס לקדש הקדשים. רק אחת בשנה, ביום הכיפורים, בעת עבודת הקטורת, מותר רק לכהן הגדול כשהוא לבוש בגדי לבן, להיכנס פנימה.

ב. עבודת יום הכיפורים

ביום הכיפורים מקריב הכהן מכספו הפרטי פר לחטאת ואיל לעולה. ומכספי בני ישראל שני שעירים, אחד לחטאת והשני נשלח למיתה לעזאזל, ועוד איל לעולה.

במהלך היום מחליף הכהן את בגדיו חמשה פעמים, ובכל החלפה הוא זקוק לטבילה וקידוש ידיים ורגליים. הכהן מקטיר קטורת בקודש פנימה, וכן זורק מדם הפר והשעיר אחת למעלה ושבע למטה, הן בקודש פנימה, והן על הפרוכת ועל המזבח הפנימי.

ג. שחטי חוץ

מיום הקמת המשכן חל איסור לשחוט ולהקריב

לאור בקשות חוזרות ונשנות מאת המוני בני תורה בכל אתר ואתר נערכים אנו בס"ד להפצת

הגיליון השבועי בפורמיט דפוס

בתפוצה רחבה בערי ארה"ק, בבתי הכנסיות, בהיכלי הישיבות והכוללים ובמוקדי הפצה שונים

אם הנכם מעוניינים להשתתף בהפצת התורה וזיכוי הרבים אנא פנו אלינו והקימו מוקד הפצה באזור מגוריכם

פרטים נוספים והרשמה להקמת מוקד הפצה באמצעות קו 'קול התורה' 02-500-20-18 בשלוחה 6 בעמדות 'נדרים' או באמצעות דוא"ל gts025002018@gmail.com

בדרך התורה

אחרי מות שני בני אהרן (ויקרא טז, א)

אנחה לא נשמעה מפיו ודמעה לא נראתה על פניו הקדושות של רבינו החפץ חיים ז"ע בפטירת בנו הגאון רבי אברהם זצ"ל. רק אמר לציבור אמר שאבד גאון גדול שבגיל שש עשרה כבר חידש חידושי תורה כאחד הגדולים וסיים "ה' נתן וה' לקח ימי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם, עתה ידעתי כי יהודי אני!"

והסביר את כוונתו באומרו 'עתה ידעתי כי יהודי אני', על פי המוסר שבתקופת האינקוויזיציה בספרד, שחטו פעם הרשעים צמאי הדם לעיני אם צדקנית את שני ילדיה האהובים והיקרים. אשת החיל נשאה אז עיניה למרום ובלב מחוזק לחשה תפילה ואמרה: רבנו של עולם! אמנם מאז ומעולם אהבתך, אך כל עוד היו לי ילדי היקרים והחביבים היה לבי חלוק לשנים, עוד נתבצר שם מקום לאהבה גם בשבילים, ואילו עתה, לאחר שילדיי כבר אינם, הפך לבי כולו קן לאהבת הלוהטת אליך, ורק אליך בלבד! עתה יכול אוכל לקיים באמת מצוה זו של 'אהבת את ד' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך'.

הפטיר החפץ חיים והכריז בהתלהבות: 'רבנו של עולם! את כל האהבה שאהבתי עד עתה את בני, הריני מוסר מעתה לך, מעתה אני אוהב רק אותך!'

סטירה בליל יום כיפור

פי ביום הזה יכפר עליכם (ויקרא טז, ד)

בעיר יענווא שימש רבי יעקב זצ"ל כשמש בית הכנסת וגם כשליח ציבור. באחת השנים, האריך מאוד בתפילת הלחש בליל יום הכיפורים, עד שכל המתפללים סיימו כבר את תפילת הלחש והוא עומד עדיין ומתפלל. כשגמר תפילתו ופסע לאחוריו שלש פסיעות, ניגש אליו עשיר אחד מראשי הקהל, סטרו על לחיו והוכיח אותו לעיני קהל ועד: 'איך אתה מעז להאריך כל כך בתפילתך? כולם צריכים להמתין עליך?!' רבי יעקב לא ענה לו כלום, רק חזר את השלש פסיעות והתחיל לומר את הפיוט 'עלה וכו'. רבים מהמתפללים חרה להם הדבר, אך לא רצו לבלבל את מהלך התפילה ושתקו לפי שעה.

לאחר יום הכיפורים בא אל רבי יעקב אחד הנגידים ואמר לו: 'בבקשה מכם, תמכרו לי את הזכות של השתיקה ששתקתם על סטירת הלחי שנתנו לכם בליל יום הכיפורים. כל מה שתרצו אתן לכם עבור זה'. ענה לו רבי יעקב: 'האמינו לי שאין לי מה למכור, כי תיכף ומיד, עוד טרם חזרתי את השלש פסיעות, מחלתי לו מחילה גמורה בלי שום תרעומת כלל, כי בוודאי הוא צודק, אין זה מן היושר שכל הקהל ימתין שהשמש יסיים את תפילתו...'

אמרו צדיקים: רעש גדול התעורר בשמים על התמימות הוזה של רבי יעקב, לא רק שלא התרגע על זה שהכהו וביישו

ברבים על לא עוול בכפן, אלא עוד קיבל עליו את החטא שלו, הרעש עלה וגדל הלך והתרחב עד שהביאו את הדבר לפני בית דין של מעלה, מה לעשות באדם זה. יצא הפסק דין שבגלל הדבר הזה יוולד לרבי יעקב בן זכר שיאיר את עיני בית ישראל, ואכן נולד לו בן שלימים התפרסם כהרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע!

כמו מלאכים

אחרי מות שני בני אהרן (ויקרא טז, א)

ביום ח"י בתמוז שנת תש"ב, כשששה הרה"ק רבי חנה מקאלאשיץ זי"ע בעיר פריסטיק, יצאה פקודה שכל אחד יבוא תיכף ומיד לרחובה של העיר, שם ערכו הנאצים הצוררים ימ"ש סלקציה, מי לחיים ומי למוות. היו אלו בעיקר הנשים, הילדים ותשושי הכח שנשלחו להריגה, ביניהם גם אמו של רבי חנה, וזוגתו הרבנית, כל ילדיה וכלותיה, ובסך הכל 30 נפשות ממשפחתו הובלו ליער הסמוך, ונרצחו שם ביום ההוא בערב שבת קודש, ה' יקום דמם.

כשהגיעה הידיעה על רציחתם של כל בני המשפחה, התגלה הרה"ק רבי חנה זי"ע בכל רוחב שיעור קומתו, ובגבורה וקדושה נפלאה ונוראה התאושש והשליט והגביר את עצם אהבתו ליוצרו על רגשי לבו ולהצדיק עליו את הדין, ועוד קמה רוח בקרבו לקרוא לבנו בקול של מנוחה ונופש: דוד לייביש! השבת עומדת לבוא, וצריכים להכין את התבשילים לכבוד השבת! רבי דוד לייביש הציץ על אביו בעיניים בוהות, ודברי אביו לא נכנסו לאוזניו, כי היה לבו אטום וקפוא.

צעק שוב רבי חנה בהתלהבות: 'דוד לייביש! נעבוד את הבורא כל העולמים כמו מלאכים, גם למלאכים ושרפים אין אימהות, למלאכים גם אין נשים, למלאכים גם אין ילדים, הנה בא שבת, מעתה נעבוד את הבורא כמו המלאכים!'

ככי נסער בליל שבועות

בזאת יבא אהרן אל הקדש (ויקרא טז, ג)

עד היום מתרפקים תלמידי ישיבת כנסת ישראל סלבודקה בבני ברק בזכרונותיהם על לילות חג השבועות במחיצתו של מרן הגר"י אברמסקי זצ"ל. שהיה מוסר שיעור באמצע הלילה בענינא דיומא בהיכל הישיבה, לאחר השיעור היה אומר דברי התעוררות בשגב היום.

באחת השנים מספר הגאון רבי מיכל זילבר שליט"א, כשגמר את השיעור הסיר את משקפיו וקרא בהתרגשות עצומה: 'אני מאמין אמונה שלמה בדברי התנא דבי אליהו, שכל תלמיד חכם שיושב וקורא ושונה ועוסק בתורה הקב"ה יושב כנגדו וקורא ושונה עמו. כל אחד מאיתנו שיושב ולומד, הקב"ה יושב כנגדו ולומד איתו ממש' ובמילים אלו התייפח בככי נסער לעיני כל התלמידים.

הרושם היה כביר ואף אחד מהתלמידים כבר לא היה צריך דברי התעוררות נוספים על קבלת התורה.

כרטיסי טיסה במסגרת

ואת חקתי תשמרו ללכת בהם (ויקרא יח, ד)

יהודי חשוב ויקר מאמריקה שבנו הגיע למצוות, רצה להעניק לו מתנה גדולה וייחודית והודיע לו שלקראת הבר מצווה הם יטעו לארץ ישראל. שם יזכו להיכנס אל מרן הגאון הגדול רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל שבט הלוי וגאב"ד זכרון מאיר, שיניח לבחור את התפילין בפעם הראשונה.

התרגש הילד עד מאוד מהמתנה, והחל להכין את עצמו היטב לקראת הנסיעה. כשבוע לפני הנסיעה התקשר האב אל מרן בעל שבט הלוי לקבל ברכה לקראת הנסיעה, אולם לתדהמתו הוא שומע את בעל שבט הלוי אומר לו בטלפון: 'לדעתי לא כדאי לכם להגיע לארץ ישראל!'

מה קרה? - שאל האב ההמום 'הרי הילד מתרגש ומתכוון לכך זמן רב! הסביר הרב וואזנר: 'נכון שיש עניין שהפעם הראשונה שבחור מניח תפילין יהיה זה אצל רב, אבל האם חשבת, אבא יקר, כמה מראות בלתי ראויות עלול הילד לראות חלילה במהלך הדרך הארוכה שיעשה מאמריקה לארץ ישראל? בשדה התעופה, בדרכים, במטוס, וכי הצר שווה בנוק המלך?'

שאל האב: 'זוהי אעשה עם הכרטיסים שכבר קניתי, במחיר של כאלפיים דולר?' ענה לו הרב וואזנר תשובה מופלאה: 'לך תקנה בחנות מסגרת גדולה ומפוארת תליתית תמונות, ותכניס לתוך המסגרת את שני כרטיסי הטיסה, ותכתוב מעליהם באותיות גדולות "הקרבנו שני כרטיסים אלו שמחירים אלפיים דולר, על מנת שהבן יקיר שלנו יישאר עם עיניים טהורות!'

במסירות נפש

כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו (ויקרא יח, ג)

בתקופה בה כיהן מרן הגאון הגדול רבי עובדיה יוסף זצ"ל ברבנות העיר קהיר שבמצרים, שמע דברים קשים על אחד השוחטים שם, שהוא מחלל שבת, ומוכר בשר טריפה במקום כשר ועוד. לאחר שזמן קיבל על כך גם עדות ממפקח הכשרות שראה בעיניו איך אותו שוחט חותם חותמת כשרות על בהמות טריפות, גמר בדעתו שחייבים לסלקו מתפקידו לאלתר.

למרות שכל בני העיר היו יראים מפני שוחט זה שהטיל חיתתו על בני אדם, קיים מרן הרב עובדיה בעצמו 'לא תגורו מפני איש', והכריז שאסור לו לשחוט. אותו שוחט נבל המשיך לרדוף את הרב עובדיה במשך שנים רבות, עד שפעם אחת הגיע השוחט אל ביתו של הרב עובדיה עם אקדח ואיים להורגו אם לא יחזירו לתפקידו. לא התרגש מכך הרב עובדיה וענה לו בניחותא: 'אשמח מאוד לעזור לך למצוא עבודה אחרת, אבל בשחיטה לא אתן לך לעבוד, אתה מכשיל את הרבים!'

נמצא בבית בליעתו, הריהו מטמא בגדים וכלים שנוגע בהם באותה שעה.

"כחן משיח ומרובה בגדים" - כשהיו ישראל במדבר וכן בימי בית ראשון היה הכהן הגדול נמשח בשעת מינויו בשמן המשחה, ועל שם כך היה נקרא: "הכהן המשיח". אולם מימי המלך יאשיהו ואילך, ובזמן בית שני, גנזו את שמן המשחה, ולכן היה הכהן הגדול מתחנך רק בליבישת שמונה בגדים, בשונה מכהן הדייט הלובר רק ארבע בגדים, ועל שם כך נקרא בשם: "מרובה בגדים".

"אין מזהירין מן הדין" - בפרשת השבוע מזכיר רש"י את המושג 'אין מזהירין מן הדין', כלומר: אי אפשר להעניש על חטא שאזהרתו אינה מפורשת בתורה אלא ללמדת מכח דין של 'קל וחומר', לדוגמא: אם התורה אוסרת להתחתן עם בת-בנו, למה יש צורך ללמוד את איסור בתו מגזירה שווה, והרי יש ללמוד זאת בקל וחומר, אם בת-בנו אסורה, כל שכן שבת, אלא שאין מזהירין מדין קל וחומר.

זאת התורה – ביאורי מושגים ומונחים בתורה

העזרה במקום זה כדי לראות את העבודה ונהרג; ויש מפרשים שנקרא כן, על שם שבחדר זה היו מולחים את עורות הפרים של הקרבנות.

"מולך" - התורה מזוהירה כמה פעמים על האיסור החמור למסור את הבנים לעבודה זרה הנקראת 'מולך'. דרך עבודת המולך היתה, שהאב לקח את בנו ומסרו לכמרים. הכמרים היו מדליקים אש גדולה ומעבירים את הבן בין שתי מדורות האש. לדעה אחרת - הכמרים היו מחזירים את הבן לאב שהוא יעבירו בין המדורות. ויש אומרים שלא העבירו את הבן בין שתי מדורות, אלא העבירו אותו במהירות בתוך האש כך שלא היה נשרף.

"נבלת עוף טהור" - בשונה מטומאת שרץ ומת וכיצא בהם המטמאים במגע ובמשא, התחדש דין בעוף טהור שמת או שנשחט שלא כדין ודינו כנבלה, שאינו מטמא במגע ובמשא, אלא במגע בית הבליעה. דהיינו שאדם שבלע כזית מ"נבלת עוף טהור", כל זמן שהכזית

"אין קטגור נעשה סניגור" - דבר ששימש בעבר לעבירה או שהוא מזכיר דבר ששימש לעבירה, אין משתמשים בו לשם מצווה הבאה לעורר זכות על ישראל. לפיכך הכהן הגדול הנכנס ביום הכיפורים לקדש הקדשים אינו לובש את כל שמונת הבגדים, מאחר וחלקם עשויים זהב, מה שמזכיר את חטא העגל שנעשה מזהב, ואין זהוב - הקטגור, נעשה סניגור ביום הכיפורים בו הכהן מסגור ומכפר על ישראל.

כשם שאין הקטגור המלמד חובה על הנאשם נהפך לסנגור המלמד זכות, כך אין משתמשים בדבר ששימש לעבירה או לפעולה שלילית לשם מצווה או לפעולה חיובית.

"בית הפרווה" - רש"י מזכיר בפרשת השבוע את טבילת הכהן הגדול ביום הכיפורים במקווה אשר ב'בית הפרווה'. היה זה מקום בגג העזרה, בבית המקדש השני. יש סוברים שנקרא כך על שם האדם שבנאו; ויש סוברים שנקרא כך על שם מכשף ששמו 'פרווה' שחתר בקיר

פולמוס קו-התאריך בעיר קופה

פרשת השבוע, אנו קוראים על מצות התענית ביום הכיפורים, והנה, בעיצומה של מלחמת העולם השנייה, בשנת תש"א, נמלטו כארבעת אלפים יהודים מאירופה הנוצרת ליפן, וחנו בעיר הנמל המרכזית קופה. עם התקרב חודש תשרי של שנת תש"ב, ניצבו הפליטים בפני שאלה הלכתית חמורה: באיזה יום עליהם לצום ביום הכיפורים?

מה היתה השאלה?

היכן הוא קו התאריך?

ובכן, כדור הארץ כשמו כן הוא: כדור עגול מכל צד, שאין לו תחילה וסוף, והשמש מקיפה אותה תמיד ללא הפסק. כשהשמש מסיימת סיבוב שלם מסתיימת יממה אחת, ומיד אחר כך כשהוא ממשיך את הסיבוב וכך מתחיל היום השני.

מאחר ומדובר בסיבוב תמידי, נשאלת השאלה הפשוטה, באיזה נקודה על גבי הכדור נגמר הסיבוב ומתחיל סיבוב חדש? לפיכך יש לקבוע קו מסוים בעולם (כמובן קו בלתי נראה, ותיאורטי) הנקרא 'קו התאריך', ששם מסתיימים הסיבוב, כלומר שנגמר היום של אתמול, וכאשר השמש תעבור את הקו הזה יתחיל היום שלמחרת. וממילא אם יהיו שתי מדינות סמוכות והקו עובר ביניהם, והשמש זורחת על שתי המדינות בשווה, הרי במדינה שלפני הקו יהיה זה עדיין צהרי יום ראשון, ובמדינה שמעבר לקו יהיה זה כבר צהרי יום שני.

90 מעלות או 180 מעלות

באופן כללי ישנם שתי שיטות מרכזיות בהכרעת מקום קו התאריך.

שיטה אחת - שיטת בעל המאור (מסכת ר"ה כ, ב) והכוונה (מאמר שני) ועוד, שקו התאריך הינו 90 מעלות (שש שעות) לצד מזרח של ירושלים.

שיטה שניה - דעת הרבה פוסקים, שקו התאריך הוא 180 מעלות (ר"ב שעות) מירושלים, דהיינו שהקו עובר בדיוק מול ירושלים בצד השני של הכדור.

למעשה, המחלוקת בין שני השיטות נוגעת למעשה כלפי אותם מדינות ואיי הים הנמצאים בשטח של אותם 60 מעלות השנויות במחלוקת, דהיינו בין קו

התאריך האחד של 90 מעלות לקו התאריך השני של 180 מעלות. שלדעת בעל המאור אותו מקום הוא עדיין לפני קו התאריך (שהרי לשיטתו קו התאריך הוא 90 מעלות למזרח), ועכשיו הוא יום שבת, ולשאר השיטות הרי שעכשיו הוא יום ראשון.

מתי הוא יום כיפור?

מאחר והעיר 'קובה' נמצאת בשטח שבין שני קווי התאריך [בערך מאה מעלות מזרח לירושלים], לא ידעו הפליטים להכריע האם הם נמצאים לפני קו התאריך או לאחריה.

בכל השבתות ששהו שם היו שהחמירו על עצמם שלא לעשות מלאכה גם ביום ראשון, מלבד יום השבת, אולם עם התקרב צום יום הכיפורים, שבאותה שנה חל יום הכיפורים בארץ ישראל ביום רביעי, נחרדו איש אל רעהו מה יעשו, שהרי לא יוכלו לצום יומיים?

דעת החזון איש

מהעיר קובה אשר ביפן הופנתה השאלה אל גדולי התורה ועמודי ההוראה שבארץ ישראל, אלא שהתשובות שקיבלו לא היו שוות. רבינו החזון איש זצ"ל היה נחרץ בדעתו שההלכה היא כדעת בעל המאור ושאר הראשונים שקו התאריך עובר 90 מעלות ממזרח, וממילא הם נמצאים לפני קו התאריך, ולכן עליהם לצום למחרת, ביום חמישי.

דעת שאר גדולי ארץ ישראל

מאידך, הגאון רבי יחיאל מיכל טיקוצינסקי זצ"ל האריך לברר שקו התאריך הוא 180 מעלות מארץ ישראל, ולכן האי קובה נמצא אחרי קו התאריך ועליהם לצום ביום רביעי. כדעתו סברו כמה מגדולי וצדיקי הדור שחזיקו את דיו.

אסיפת הרבנים לפני יום כיפור

ביום ד' בתשרי תש"ב נערכה אסיפת רבנים וגאוני תורה בארץ ישראל, והכריעו שיש להמשיך לצום כמנהג המקום ביום רביעי ולא לדחות ליום חמישי. וכך שיגרו במכתב לפליטי קובה שכן יעשו.

מאידך, החזון איש היה איתן בדעתו לצום ביום חמישי, ואף שלח להם מברק: "אחים יקרים, אכלו ביום הרביעי

וצומו ביום החמישי, ואל תחשו לשום דבר".

סוף דבר

בסופו של דבר שאלה זו לא היתה נוגעת למעשה, כי באורח פלא, רובם המכריע של הפליטים עזבו את קובה סמוך לראש השנה, כך שהשאלה הייתה מיותרת. ובין שאר הפליטים שנתרו, היו שצמרו רק ביום רביעי, והיו שצמרו גם ביום חמישי ואלו פחות מכשיעור. והיו גם כמה יחידי סגולה שבמסירות נפש צמו יומיים.

סוגיא זו של קו התאריך רחבה מארץ מידה ועמוקה מני ים, והרוצה להרחיב את ידיעותיו ימצא את שאהבה נפשו בכל הספרים הרבים שחוברו בעניין זה.

תגובות לדעת תורה מצורע

בנוגע לשאלה על הסיפור שמופיע בכמה ספרים שהחפץ חיים למד ממעשה שהיה עמו שאסור לאדם לדבר לשון הרע על עצמו, והרי בספרו חפץ חיים מביא מהילקוט שמעוני שמותר לאדם לדבר על עצמו. והבאתם תירוץ שאין כוונת הירושלמי שמותר לדבר אלא שהקב"ה מחל על החטא שדיבר על עצמו.

רציתי לציין מה שראיתי בזה בספר עמק אבות שכתב, שבתחילה קודם אותו מעשה סבר רבינו החפץ חיים זי"ע שמה שכתוב שם 'שרא לך' פירושו 'מותר לך', ולכן העתיק בספרו חפץ חיים הלשון 'עליך אתה רשאי לומר כן', אבל אחרי אותו מעשה נתגלה לו שהפשט בילקוט שמעוני הוא אחר, ומה שכתבו 'שרא לך' פירושו 'מחול לך', וזה שאמר החפץ חיים שהתגלה לו שאסור לאדם לדבר אפילו על עצמו, דהיינו שנודע לו פשט חדש בילקוט שמעוני.

בברכה מרובה

שרגא צבי. ז. תל ציון

רוצים להעמיק ולהרחיב אודות פולמוס זה? יש לכם הערות והוספות?

שלחו לנו gts025002018@gmail.com ונשתדל בס"ד להביא את הפנינים המובחרים של לומדי התורה

תורה והלכה

נושאים הלכתיים מתוך הפרשה

האם רצוי שכל אחד יבצע כיסוי הדם במנהג הכפרות?

לשאלה זו בספרו האלף לך שלמה (יו"ד סימן כ"א) והוא כותב להצדיק את המנהג, בנימוק שכל האיטור להרבות בברכה שאינה צריכה, הוא רק כשאין תוספת קיום מצוה, אבל כשיש תוספת מצוה אין איטור להרבות בברכות, וכאן הרי יש תוספת מצוה דאם השוחט היה מכסה את כל השחיטות היה רק איש אחד עושה מצוה, משא"כ כשנותן לכל אחד לכסות, אזי עושים הרבה אנשים מצוה.

יסוד זה אנו מוצאים גם בשו"ת הלכות קטנות (ח"א סימן קט"ז) בנוגע לשאלה על אחד שהיו לפניו כמה בהמות לשחוט, וביקר עליהם ובא אחד ושחט, שאין בזה משום ברכה שאין צריכה, מאחר ויש תוספת קיום מצוה.

כשאנו רוצה לצאת מחברו

מהלך אחר כתב בשו"ת דברי שאול (יו"ד סימן כח אות ג) שבמקרה והאיש אינו רוצה לצאת ידי חובה בברכת חברו, אין בזה משום איטור מרבה בברכות, ולא כמו שמביא המג"א (סימן רי"ז ס"ק ז) מביא בשם המב"ט שמחמיר גם במקרה כזה. ועוד בשאלה זו: ראה שו"ת מהרש"ם סימן א', שו"ת תשובה מאהבה ח"ב סימן ו.

בפרשת השבוע אנו לומדים על מצות כיסוי הדם בעפר, כאמור (ויקרא יז, יג): וְשִׁפְפוּ אֶת דָּמֹו וְכִסְיוּוּ בְעֶפְרָו.

מצוה זו אינה מצויה ברוב ימות השנה אצל סתם בני אדם שאינם משמשים כשוחטים בבתי משחטה. אולם בערב יום הכיפורים, או בעשרת ימי תשובה, בעת עריכת מנהג הכפרות נפגשים יהודים רבים במצוה זו, ואף נהוג לבקש רשות מהשוחט לקיים בעצמם את מצות כיסוי הדם, וכל אחד ואחד מברך בעצמו ברכת 'וצונו על כיסוי דם בעפר'.

ברכה שאינה צריכה?

מנהג זה שהיה מקובל כבר לפני מאות שנים, עורר שאלה בהיכלם של גדולי הפוסקים, האם אכן רצוי וראוי שכל אחד יברך בעצמו על כיסוי הדם, או שמא מוטב שרק השוחט בעצמו יכסה את הדם ויברך פעם אחת בלבד על כיסוי הדם, ולא יעניק השוחט רשות לכל אחד לכסות, משום שיש בכך חשש של ברכה שאינה צריכה, בריבוי ברכות לחינם.

כשיש תוספת קיום מצוה

רבה של ברודי, הגה"ק רבי שלמה קלוגר זי"ע, נדרש

איצר התורה

הלום מהפרשה

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם (ית, ה)

הנהן יכפר על עבירות של דיבורים אסורים בקודש, כגון שיחה בשעת התפילה, או דיבורי חול ביום שבת קודש. (דברי ישראל)

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם (ית, ה)

ואת חקתי תשמרו ללכת בהם (ד, ז) עיקר העבודה ביהדות הוא שלא יעמוד אדם תחתיו, ולא יקפא על שמריו, אלא תמיד ילך וייתקדם במדרגות הקדושה, העיקר 'ללכת בהם'! (כתב סופר)

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם (ית, ה)

ולא שימות בהם (יומא פה, ב) אמנם למות על קידוש ה' הוא דבר גדול, אבל מדרגה גדולה יותר היא - לחיות על קידוש ה'! וחי בהם! (מן הגרא"מ שך זצוק"ל)

וְכִפֹּר עַל הַקֹּדֶשׁ (טז, טז) וכיכפר בדיבורים (תרגום יונתן)

הנהן יכפר על עבירות של דיבורים אסורים בקודש, כגון שיחה בשעת התפילה, או דיבורי חול ביום שבת קודש. (דברי ישראל)

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם (ית, ה)

אין לקיים את מצוות כמצוות אנשים מלומדה, כי אז המצוות יבשות וחסרות חיים, רק צריך לעשותם בכל לב ונפש מתוך חיות, וחי בהם! (בעל שם טוב הק')

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם (ית, ה)

יש לאדם להזדווד לקיים מצוות בעודו צעיר ומלא חיים, 'וחי בהם!' ולא להתחיל להיות צדיק בזקנותו כשהולך למות (הרה"ק רבי מנחם מענדל מקוצק). (הרה"ק רבי מנחם מענדל מקוצק)

חידודי תורה

פרפראות וחידודים

על פרשת השבוע ופירושי רש"י הק'

'יוסיף דעת'

רחיצה מהכיר או מכלי?

בפרשת השבוע כותב רש"י (טז, ד) שעל כל החלפת בגדים ביום הכיפורים היה הכהן 'טעון טבילה ושני קדושי ידים ורגלים מן הכיור', והשאלה עצומה: איך כותב רש"י שהכהן היה רוחץ ידיו מזהכיור ממש, והרי מפורש בגמרא (יומא, מג, ב) שביום הכיפורים לא היה הכהן רוחץ מזהכיור ממש, אלא מכלי של זהב שהיו ממלאים בו מים!

'חידה בפרשה'

המלך!

מצא בפרשה, בחומש ו/או ברש"י, את המילים הבאות: 'גזירת המלך'; 'מלכותי'; 'מלך'; 'בן-מלך'?

פתרון חידות - פרשת מצורע:

יוסיף דעת - תשובות נבחרות מתוך אלפי התשובות שהתקבלו במערכת:

- א. { ננעי בתים הם אכן עונש, אבל במקום העונש שם יש גם חסדי ה' (דברי יוד) }
- ב. { ננעי בתים הם בשורה טובה לקבל המטמנות, והעונש הוא שהוא מקבל את המטמנות בדרך זו ולא בדרך כבוד (דרש משה; איילת שחר). }
- ג. { רק לאחר ששב בתשובה על החטא היה מנלה את האוצרות ואם לא שב לא היה מוצא את האוצרות (שערי אורה). }
- ד. { רק בתחילת כניסתם לארץ היה זה בשורה טובה, אבל בשאר הדורות היה זה עונש (משכיל לדוד). }

חידה בפרשה:

- א. רש"י יד, ט: אין צורך לגלח שערות שבמקום נסתר, רק שערות גלויות.
- ב. רש"י טו, יא: בשעת הטבילה אין צריך ביאת מים רק למקום גלוי ולא למקום בית הסתרים.
- ג. רש"י טו, יח: אין בית הסתרים נטמא.

מדור חידודי תורה מופיע במערכת מדי יום שלישי
תשובות ופתרונות ניתן להעביר עד יום ראשון בשעה 24:00
ב'קול התורה' 02-5002018 או ב'נדירים פלוס'
בין המשיבים נכונה מתקיימת הגרלה שבועית:

יוסיף דעת - כרטיספר בסך 200 ש"ח חידה בפרשה - כרטיספר בסך 100 ש"ח

יגדיל תורה

ערכונים מהמעטפה ונשמע במפעל העולמי תורה שבכתב

שימו לב - הודעה חשובה!

היות ואנו עוברים בס"ד בשבועות אלו להפצת הגיליון השבועי אף בפורמט דפוס החל מהשבוע הבעל"ט ישתנו מועדי פרסום חלק מהמדורים שמות הזוכים | פתרונות ל'חידודי תורה' ו'יוסיף דעת' | תגובות קוראים יופיעו בעז"ה כל שבוע בפרש של שבועיים, ולא שבוע כפי שהיה עד כה (דהיינו - לדוג': בפרשת אמור יופיע הפתרונות וכו' של השבוע פרשת אחרי וכו')

חיילכם לאורייתא

ברכת הצלחה שגורה מעומק לב לרבבות אלפי בני התורה אברכי הכוללים ותלמידי הישיבות השבים לחבוש ספסלי דבי מדרשא עם התחלת זמן הקיץ הבעל"ט

יהא רעוא קדם נותן התורה ברוך הוא, שיזכו לעלות ולהתעלות בתורה ויראת שמים, כשאיפת לבבם הטהור, מתוך הצלחה וסייעתא דשמיא, אכ"ר.

בברכת ק"ל בריא ואלא הבלאה - הוצרכת

הצטרף עכשיו ללימוד היומי בתורה הקדושה עם פירושי רש"י קול התורה שמעו ותחי נפשכם!

02.500.20.18

להצטרפות לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל

ולפניות בנושא העלון ניתן לשלוח בקשה למייל: GTS025002018@GMAIL.COM

לרכים

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
20:39	20:01	18:45	ירושלים
20:36	20:04	19:01	תל אביב
20:39	20:04	18:53	חיפה
20:38	20:02	19:02	באר שבע

ר"ח אייר יהיה ביום רביעי וכיום חמישי, המולד יהיה ביום רביעי, בשעה 11, 41 דקות ו-8 חלקים.

העלון טעון גניזה

אתה הקובע!

הוא נהנה מהאוויר הצח, מתרשם מהנופים, לועס קמפוז דשא, ומהרהר במזלו הטוב. ולמרות זאת, מסעו של השעיר המשתלח מלמד אותנו איך לא לחיות...

שני השעירים מלמדים אותנו כי דפוס החשיבה הפוסט את האדם מאחרות הינו מלכודת. למרות שלא היה כל הבדל בנסיבותיהם החיצוניות, השעירים הגיעו ליעדים הפוכים לגמרי. השעירים הם בעלי חיים נטולי בחירה חופשית, ולכן מה שחרף את ייעודם הוא גורל שמייס. לעומת זאת, אצל האדם, מה שיכריע את גורלו הוא נקודת הבחירה שלו. וההכרה בכך, היא הצעד הראשון בדרך לעלייה.

עוד הבדל בין השעירים היה, שהשעיר הנבחר לה' עולה מייד אל המזבח. המסר האופטימי העולה מכאן הוא, שהאדם בטבעו קרוב אל ה'. כאשר הוא בוחר בטוב, הוא לא צריך לעשות דרך ארוכה. הוא כבר שם. בפיך ובלבבך לעשותו. קרבת ה' היא מצבו הטבעי, ולשם נשמתו נכספת.

לעומתו, השעיר הנשלח לעזאזל יוצא למסע ממושך המדברה. הדרך ארוכה לפניו, ורק בסיומה ממתינה לו הנפילה מהצוק. בינתיים הוא נהנה מהאוויר הצח, מתרשם מהנופים היפים, לועס קמפוז דשא המזדמן לו לצד הדרך, ומהרהר במזלו הטוב שכך האייר לו פנים.

אלא שחשיבה זו מוטעית. גם אם השעיר עדיין לא רואה את הסוף המר-לשם הוא מובל. זו הדרך זה סופה: מוות מר ללא תכלית או מטרה. כשאדם בוחר ברע-הוא לא מרגיש שהוא בדרך לאבדון, אף שזו המציאות. יכול הוא להשלות את עצמו ככל אות רוחו, אבל האמת היא שהדרך בה הוא צועד מובילה אותו אל התוהו והישימון אותם מסמל המדבר. הרע הוא בהגדרתו 'רעוע', ולכן בטווח הארוך, שום דבר בר-קיימא לא יצמח ממנו. הכליה תשיגו במוקדם או במאוחר.

אך כאמור, הדרך המוליכה להתרסקות ארוכה היא, ולאורך מסלולו של השעיר המשתלח ממתינים לאיש העיתי המוביל אותו דרך עשר תחנות עצירה. גם כשאדם בוחר ברע, הוא עדיין יכול להתחרט בכל שלב. "כי לא אחפוץ במוות המת כי אם בשובו מדרכו וחיה!". אפשרות התיקון אף פעם אינה נסגרת. כל עוד הנר דולק- אפשר להינעם מהמצוק.

אולם זאת על האדם לדעת: שאם יתמיד ברשעותו, הרי שכאשר הרשע מת הוא מתפרק איברים-איברים. דבר לא נשאר ממנו ומחיי. סיכום ימיו הם העדר, ריקנות והתרסקות מוחלטת.

יום כיפור הוא יום של 'איפוס', המניח את האדם מחדש בנקודת הפתיחה שלו-קודש לה'. מכאן ואילך גורלו תלוי בידיו. יכול הוא להיות קודש לה', או חלילה ההפך מזה. בכל אחד טמונים הפוטנציאל והיכולת להיות טוב.

הם היו זהים לחלוטין-אותו צבע, אותו מראה, ואפילו באותו הגיל. עד לרגע בו נשלפו הפתקים מתוך הקלפי, אפילו התבוננות קפדנית ביותר לא הייתה מגלה אף רמז להבדל הצפוי ביניהם. עד הרגע הגורלי הזה, הפוטנציאל של שניהם זהה לחלוטין. כל אחד מהם עשוי היה להיות השעיר שיוקרב קודש לה'. שום גורם חיצוני לא הכתיב את עתידם-זולת גורל שמייס. רק אז התברר כי נתיביהם יוליכו לכיוונים שונים מאוד-האחד אל המזבח, והאחר אל המדבר.

מה פשרם של שני השעירים המסתוריים הניצבים במרכז עבודתו של הכהן גדול ביום הכיפורים? מה עומד מאחורי האופן יוצא הדופן בו נבחרו ליעודם? מה עניינו של השעיר המשתלח שאין שוחטים אותו, בדומה לקורבן, אלא מגלגלים אותו מראש הצוק עד שמתפרקים כל איבריו?

סודות טמירים גנוזים בעניינים אלה, כמו בכל יתר פרטי עבודתו של הכהן הגדול הנעשית בקדושה ובסילודין; וכבר עסקו בכך המפרשים בהרחבה, אולם אנו נציין רק את הנראה לעין. במעשה שני השעירים צפון מוסר השכל, ולא בכדי נעשית עבודה זו לעיני כל ישראל ביום הקדוש ביותר בשנה, הוא היום בו נמחלים עוונותינו, וכל יהודי פותח בחייו דף חדש.

שני השעירים דומים לחלוטין, והפוטנציאל שלהם זהה. שניהם יכולים היו להגיע לכל צד. מבחינה זו, מרמזים השעירים על האדם-הבחירה אם להיות טוב או רע תלויה אך ורק בו. אין תירוצים.

כאשר אלעזר בן דורדיא מתעורר להבין את עומק השחיתות לתוכה שקע, הוא מבקש תחילה להסיר את האחריות מעל עצמו, ולהטילה על גורם חיצוני כלשהו. "הרים וגבעות בקשו עלי רחמים... שמיים וארץ בקשו עלי רחמים... חמה ולבנה בקשו עלי רחמים..." אולי האשמים במעשיו הם ההורים שגידלוהו, הכוכבים שתחת מזלם נולד, השפעות הטבע והגיאוגרפיה שבסביבתם חי. אלא שכל עוד ממוקדת מחשבתו במה שמחוצה לו, עדיין לכוד הוא במעגל חטא, שאין ממנו מפלט.

רגע התפנית בסיפורו מתרחש רק כאשר הוא מגיע למסקנה הגורלית: "אין הדבר תלוי אלא בי!"---רק אחרי שהוא מעביר את מוקד השליטה בחייו מהחוץ אל הפנים, נפתחת בפניו האפשרות להיחלץ מן החטא. עדיין עבודה רבה לפניו, אבל לפחות הוא בכיוון הנכון. אלא שהעברת השליטה אל עצמו, מצריכה גם קבלת אחריות על טעויות העבר ועל כישלונות העתיד. לעיתים נוח לאדם להישאר בעמדת חולשה וחוסר אונים. כך יש לו 'שעיר לעזאזל' שאפשר להטיל עליו את האחריות למעשיו.

אפילו התבוננות קפדנית ביותר לא הייתה מגלה אף רמז להבדל הצפוי ביניהם.

עמוד 11
מציא את ההבדלים ערכים לילדים

עמוד 5
כיצד להעיר בצורה מועילה? הרב מיכאל לסרי

עמוד 3
מה הטעם? הרב משה לנדאו

עמוד 2
הרב דוד ברוורמן להרגיש

מחשבות טובות

הרב דוד ברבורמן

ההרשמה לסמינר 'ערכים' לרווקים הסתיימה. חדרי המלון משובצים עד תומם. הלחץ גדל, מיטה מוספת לכול חדר. אך גם מכסה זו מולאה לחלוטין. פעילי ערכים מתחננים לצרף עוד שני בחורים. מנהל הסמינר מנסה לצמצם בצוות. לאחר מאמצים

כבירים הוא מצליח להשיג עוד מיטה אחת בלבד. כעת מתנצחים הפעילים ב'דיני קדימה'. על כפות המאזניים עומדים שני בחורים. האחד הוא בחור חילוני לחלוטין, ללא ידע מינימלי ביהדות. מולו עומד בחור מרקע חרדי, שפרק מעליו עול תורה רח"ל, וכעת הוא 'נעתר' להשתתף בסמינר. מי קודם?

הצדדים כבדי משקל. אלו הם דיני נפשות ממש! יו"ר הארגון, הרב ר' יוסף וליס שליט"א ניגש אל רבו, מרן הגאון הגדול רבי חיים שאול גריינמן זצוק"ל להכריע בנידון. לאחר כמה רגעי מחשבה. הכריע לקבל דווקא את הבחור הבא מרקע חרדי! ונימק: "כל יהודי שלא הולך בדרך התורה גורם צער לשכינה, ומשפיע שלילית עליו ועל העולם כולו. עלינו לעשות הכל להשיבו ליהדות. אך במקרה זה, בנוסף לכל, יש להורי הבחור ולמשפחתו הסובבת צער וכאב בלתי נסבלים, כשהם רואים את בנם האהוב טובע בתאוות העולם הזה. זעקתם מגיעה לשמי מרום, ולצער נורא זה יש משקל עודף".

ישנה סדרת בובות שנקראת 'קינדער וועלט'. אלו קופסאות משחקים עם בובות שמציגות את החיים היהודיים, כמו שולחן שבת, חגים ומצוות. הבעלים של החברה, שמנהל רשת חנויות צעצועים באזורים היהודיים בארצות הברית, ותחתיו עשרות עובדים, הוא הרב, הגראמער, בעל התפילה ואיש העסקים.

מספר הרב אשכנזי שליט"א: "פעם ביקרתי באחת החנויות שלו בבורו פארק, ושקעתי בשיחה עמו. הייתי בטוח שהוא בא ממשפחה של אנשי עסקים שהעניקו לו גב כלכלי, אבל הוא הביט בי בעיניים שהיו קצת עצובות וקצת מאירות, וסיפר לי את הסיפור:

"נולדתי בירושלים והתייתמתי מאימי כשהייתי ילד בן 10, לאחר שלוש שנים בהן נאבקה במחלה נוראה. עברתי ילדות קשה ביותר, וכשהייתי חוזר הביתה ומספר שהמלמד סטר לי, הייתי חוסף עוד כמה סטירות. היה ר"מ אחד בישיבה שממש התעלל בי, פיזית ונפשית, ואני, כטיפוס שובב ומופרע, הייתי מטלפן אליו בשעה מאוחרת בלילה כדי להציק לו. כאשר המשגיח בישיבה תפס את מה שעשיתי, הוא

להרגיש

כיצד יכול אדם אחד לסייע לרבות עבדים מעונים?

קרא לי באמצע הסדר והרביץ לי עם מקל 140 מכות ביד, לעיני כל הבחורים".

"חיי היו קשים. לא פעם שאלתי למה חיי כל כך אומללים. עם הקושי הגדול הזה, נכנסתי לישיבה גדולה ונזרקתי הביתה אחרי תקופה קצרה. אני זוכר כיצד ניסיתי לדבר על ליבו של ראש הישיבה, ולא אשכח לעולם את התשובה שלו. הוא הביט על התקרה ואמר: 'אתה רואה את המנורה שתלויה למעלה? אתה יכול לדבר אליה...'

"הייתי בדרך לרחוב, אבל משפט מפתיע הצית שלהבת קטנה. באחד מימי החנוכה השתתפתי במעמד ההדלקה אצל כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א, כבחור שבא מבית של חסידי בעלז.

הייתי בטוח שהוא בא ממשפחה של אנשי עסקים, אבל הוא הביט בי בעיניים שהיו קצת עצובות, וסיפר לי את הסיפור.

האדמו"ר יצא מבית המדרש, והחסידיים ניצבו בשתי שורות משני צדדיו. עמדתי עם חליפה פתוחה, ומכפתורי החולצה נראתה שרשרת עם שעון זהב, שהיה מונח בכיס החולצה שלי. האדמו"ר עבר וראה את השעון. הוא אמר משפט שהדהים אותי: 'לבחור זהב מגיע שעון זהב'.

נתקפתי הלם. "אני זהב?! הייתי זהב כמו ששקית אשפה היא זהב..." אבל משהו זז, והתחלתי לחשוב; מה אני יודע לעשות? מה בכל זאת אני מסוגל לתרום? גיליתי שלמרות כל הסבל שעברתי, אני יודע להצחיק ולהפוך משפטים לחרוזים. התעליתי על הכעס והתסכול, והתחלתי להיות בדיחן בחתונות. הוזמנתי לחצרות רבנים, ובהדרגה הרמתי את הציפיות מעצמי-והכול היסטוריה... ואפילו שהאדמו"ר מבעלזא לא ממש הכיר אותי, המשפט הזה נתן

בי את ההרגשה שהאדמו"ר מרגיש אותי, מרגיש את צערי".

הרגשת השותפות עם שמחתו, וגם עם אבלו וצערו של השני היא ביסודה של התורה, וכמו כל דבר שאנו נדרשים ללמוד מדרכי הקב"ה, גם כאן עלינו לאמץ אל ליבנו את הרגשת השותפות והזהדות עם מה שעובר על הזולת.

ומלמדים אותנו חז"ל שמשה רבנו זכה להתגלות בסנה, כי תחילת הופעתו בעולם הייתה בהתחברות לצערם של ישראל. על הפסוק "ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם", אומר המדרש: "וירא בסבלותם, מהו 'וירא'- שהיה רואה בסבלותם ובוכה ואומר 'חבל לי עליכם, מי ייתן מותי עליכם'." (שמות-רבה, פרשה א)

המדרש מתאר כאן את שיא הכאב וההשתתפות בצערו של הזולת. הרי משה רבינו גדל בארמונות מלכות, ולא היה חלק מקהילת העבדים. והוא לא סתם הכיר הסבל, אלא בוכה ממש, ועד כדי כך, שהיה מוכן למות במקומם. אולם, המשך המדרש נראה מעט תמוה: "והיה נותן כתפיו ומסייע לכל אחד ואחד מהן". כיצד יכול היה לתת לכל אחד את כתפו, הרי היו שם אלפי אלפים של עבדים? מהי אם כן המשמעות המעשית של עזרה פיזית למתי מספר של עבדים?

התשובה היא, שמשה רבינו השתוקק להעביר מסר של אכפתיות ותמיכה נפשית לכול בני ישראל הסובלים-אני אתכם! כשאני מחזיק עמכם את המשא, אני מרגיש וחש את עומק סבלכם. וכך התפשטה השמועה בתוככי סבל העבדות, שישנו אדם אחד, המסתובב וכואב את כאבם. כל אחד מהם הרגיש שנותנים לו כתף נפשית. עצם הדבר שאדם הנמצא בצרה מרגיש שיש אחרים שכואבים את כאבו, מקל עליו מאוד. איש מעלה כזה, החש את צערם וכאבם של אחרים, ראוי להתגלות השכינה ולקבלת התורה על ידו.

זהו עומק דברי המדרש: "...אמר הקדוש ברוך הוא: 'אתה הנחת עסקיך והלכת לראות בצערן של ישראל ונהגת בהן 'מנהג אחים', אני מניח את העליונים ואת התחתונים ואדבר עמך, הדא הוא דכתיב: 'וירא ד' כי סר לראות', ראה הקדוש ברוך הוא במשה, שסר מעסקיו לראות בסבלותם, לפיכך: 'ויקרא אליו אלוקים מתוך הסנה'".

וביאר זאת הגרא"ד רוזנטל זצוק"ל: אצל משה רבנו, הרועה הנאמן לבית ישראל נאמר: "ויצא אל אחיו וירא בסבלותם", ופירש רש"י "נתן עיניו ולבו להיות מיצר עליהם"-ישנם אנשים שאינם רוצים להסתכל על אנשים אחרים בעת צרתם, פן ישפיע הדבר עליהם, ושמה יצטרכו לעזור ולתמוך, אבל משה רבינו "ראה בסבלותם", היינו שנתן עיניו לראות במצוקת אחיו ולא הסתפק בהבטה בעלמא וגם לא באנחה, אלא נתן את לבו, לב מלא רחמים, על צאן מרעיתו. וכאשר היה מיצר עליהם, מצא גם את הדרכים איך לעזור".

תלגובות, הנצחות והערות-מערכת: 072-3303580 alon@arachim.org

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשינוי מחלקת בוגרים עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עיצוב גרפי: ג. רובינשטיין

נקדת מבט

הרב משה לנדא

מה הטעם?

ולמה אנו עושים דברים שאין בהם טעם?

על מונוסודיום גלוטומט שמעתם? לפני כמאה שנים, הכימאי היפני, קיקונאי איקדה, חקר את טעמה של אצת הים הנפוצה ביפן - קומבו. הוספת הקומבו לתבשילים הייתה ידועה כהוספת טעם משמעותית, אבל איקדה גילה שטעם הקומבו לא מגרה את קולטני הטעם הרגילים שאנחנו מכירים.

אם תבקשו מאנשים למנות את סוגי הטעמים הקיימים, קרוב לודאי שתקבלו תשובה דומה מכולם. מתוק, מר, מלוח, חמוץ וחריף. כולם מורגשים במפגש עם קולטני הטעם הייחודיים שלהם. איקדה גילה שלטעם הקומבו קולטן טעם ייחודי. הוא כינה את הטעם 'אומאמי' הטעם אופייני למאכלי בשר ודגים. הוא עשיר ו'בשרי', והוא מורגש באותם קולטני טעם שרגישים גם... לחומצה הגלוטמית, הלוא היא המונוסודיום גלוטומט.

אל דאגה, אני לא עומד להתערב בבחירת המאכלים שלכם. בין אם אתם בעניין של מונוסודיום גלוטומט, כי בלעדיו המאכל חסר טעם, ובין אם אתם חסידים של מאכלים ללא מונוסודיום גלוטומט. חשוב שתדעו שיותר משיש למונוסודיום גלוטומט טעם, הוא בעיקר מדגיש ומחזק טעם קיים אחר.

ממש כמו 'טעמי המצוות'...

אם התורה מצווה אותנו, "את משפטי תעשו ואת חוקותי תשמרו... ושמרתם את חוקותי ואת משפטי..." (ויקרא יח, ג-ה) מדוע הוסיפו הפסוקים "כמעשה ארץ מצרים... לא תעשו. וכמעשה ארץ כנען... לא תעשו, ובחוקותיהם לא תלכו?"

לכאורה זו כפילות מיותרת. אם אני שומר את התורה והמצוות על כל פרטיה ודקדוקיה ברור שאני לא עושה את מעשי ומשפטי הגויים?

אז זהו, שלא בדיוק. מצוות התורה מתחלקות לשניים. המצוות שיש בהם טעם, אלו ה'משפטים'. והציוויים שאנו לא יודעים את טעמם, אלו ה'חוקים'.

וגם במצוות "שיש להן טעם" ככל שאנו מעמיקים בטעם המצווה, אנחנו מגלים שבעצם... גם טעמה של המצווה שיש בה טעם, בהבנה של בני אדם, לא ממש ברור.

קחו למשל את מצוות ציצית. חז"ל מבארים בתלמוד את טעם המצווה. (סוטה יז, מנחות מג, וחולין פט) בפתילי הציצית שמשתלשלות בשולי בגדי של יהודי יש פתיל תכלת, התכלת מזכיר לכם את הים. הים מזכיר לכם את השמיים... מזכירים לכם את

כיסא הכבוד. וכסא הכבוד... מזכיר את מלך מלכי המלכים והמצוות שאנחנו צריכים לקיים. זהו טעם מצות ציצית.

גם אם זה פסוק מפורש 'והיה לכם לציצית... למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי' (במדבר טו, מ) לכאורה אין הדברים כפשוטם. והמילה "למען" אינה נתינת טעם למצוה. שהרי כבר אמרו חז"ל (סנהדרין כא ע"ב): שרק שתי מצוות נכתבו עם טעמים בתורה. מכאן, שבפסוק ובהסבר חז"ל יש עומק אחר.

אז אם טעמי המצוות שיש להם טעם אינם כפשוטם, במה שונים המצוות שיש בהן טעם מהחוקים שלא ידוע טעמם? הרי בשני סוגי המצוות אנחנו לא באמת יודעים את טעם המצווה האמיתי?!

ללמדך, ש'טעם' הוא אינו ה'סיבה'. 'טעם' זוהי רק תחושה בקולטני הטעם. שיהיה לנו טעם, ערב, מושך. גם לאכילה בעולם יש 'סיבה' מעבר לטעם. היא נועדה כדי להתקיים. נכון, כדי לשכנע אותנו לאכול, צריך שיהיה לאוכל 'טעם', אבל זו לא הסיבה לצורך האכילה של היצורים בעולם.

גם המצוות, בדומה לאוכל, ביסודן, כולן חוקים. לא נבין את ה'סיבה' האמיתית שלהן. אבל... ישנן מצוות שיש להן 'טעם', כלומר, טעם לעשותן, וישנם ציוויים שאין להם 'טעם'. ציצית היא אחת מן המצוות שאיננו יודעים אולי מהי ה'סיבה' העמוקה שלה. אבל אנחנו כן יודעים מה ה'טעם' שלה. ההסבר של חז"ל הוא כדי שיהיה לנו טעם לעשות את המצווה, ועדיין יש בה סיבה העמוקה יותר.

אלא שלמצוות כולן ישנה 'סיבה' אחת כללית; כל המצוות כולן טובעות בנו טבע אחר, טבע שונה מבני האדם שלא ניתנו להם המצוות. המצוות מבטלות בנו דחפים ויצרים לא ראויים, ונופחות בנו דחפים טהורים אחרים.

חוקות הגויים, המצריים, הכנענים, או כל עם אחר, הם האינסטינקטים והדחפים הטבעיים הטבעיים בתוכם.

לכאורה, אפשר לשמור את כל המצוות, ועדיין להתנהג באותם מנהגים לא ראויים. על כך באה התורה ואומרת: "כמעשה ארץ מצרים לא תעשו". אלו המעשים שיש בהם טעם. שאנחנו מבינים מדוע הם אסורים. אבל גם - בחוקותיהם לא תלכו". 'חוקות הגויים', הם אלו שאין בהם כל 'טעם רע'. כשעושים אותם לא חשים בכל טעם רע. על פניו הם נראים בסדר.

על כך באה התורה להזהיר, בחוקותיהם לא תלכו, כי המצוות והאיסור ללכת בחוקותיהם, ניתנו לנו כדי ליצור בנו אינסטינקטים ודחפים אחרים, טבע אחר, טבע יהודי.

חז"ל האחרונים:

אין לשאול טעם לסיבות הבורא.

(רד"ק יהושע ג, א)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 פתגם מפורסם קובע: "אחרי מות-קדושים אמור". מהי נקודת האמת המקופלת באמרה זו?

תשובה: למרבה הצער, פעמים רבות רק לאחר מותו של אדם מונים את מעלותיו ודורשים בשבחו.

מעשה בקצב

העיירה, שבעת שהלך בשדה פגע בו שודד שגזל ממנו את ממונו ואת בגדיו, והותירו בערום ובחוסר כל. התבייש הקצב לחזור לכפר במצבו, והלך לחפש לו בגדים. אותה שעה, רחץ השודד בנהר, וטבע במים. גופתו נמצאה, וסמוך לה בגדי הקצב וחפציו. כך סבורים היו בני העיירה כי גופתו של הקצב לפניהם, והם ארגנו לכבודו לוויה מכובדת, רווית יגון ואנחה.

הספדנים ספדו, והעם בכה. באותם רגעים ממש בא ההרוג ברגליו, ומיהר להצטרף ללוויה של עצמו. עם תום ההספדים נעמד הקצב לתדהמת הקהל, ואמר משפט אחד: "מסתבר שכדי לזכות למילה טובה-צריך האדם למות תחילה..."

"ואהבת לרעך כמוך אני ה'" (יט, יח).

2 האם מסוגל האדם לאהוב את הזולת, כמו שאוהב את עצמו?

אם נשאל אדם מדוע הוא אוהב את ילדיו, הוא יענה כי אלה הם הילדים 'שלו'. היינו, האדם מרחיב את האהבה העצמית שלו וכולל בה מעגל נוסף. כיוצא בזה, מסוגל האדם להרחיב את המעגל העצמי שלו ולכלול בה אנשים נוספים הזוכים לאהבתו.

את הדרך לכך לימדנו הרב דסלר זצ"ל: "יותר ממה שהנתינה תולדת האהבה, האהבה היא תולדת הנתינה". האדם עשוי לפתח רגש אהבה אפילו כלפי חפץ חומרי, אם הוא יצירה שלו והוא השפיע על עיצובו. דומה הדבר גם ביחס לזולת; ככל שאדם משפיע על רעהו, טורח ופועל עבורו יותר, הרי שהוא אוהב אותו יותר. האישיות של המקבל 'כנסת' לתוך מעגל האישיות של הנותן, עד שהשניים נעשים כאחד.

3 "לא תשנא את אחיך... הוכח תוכיח את עמיתך ולא תישא עליו חטא" (יט, יז). מהי חובת התוכחה?

כל ישראל ערבים זה לזה. מוטלת עלינו אחריות הדדית למנוע את כישלוננו של הזולת. יחד עם זאת, התוכחה חייבת להיאמר באופן שתוכל להתקבל. מכאן, שאין התוכחה יכולה להיאמר בכעס, בזנינות, בהטחת עלבונות או בסגנון תוקפני שאין האדם מסוגל לשמוע. לכן פותח הכתוב במילים: "לא תשנא את אחיך בלבבך". תחילה עליך לוודא שאין בליבך שנאה-רק אז תוכל להוכיח.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת החינוך

הרב צביאלי בן צור

ילדים קטנים-מידות גדולות

מתי מבליגים ומתי מעירים?

בכל תקופה לאורך לוח השנה, עובד היהודי על נושא אחר. עובד ומעבד. עובד על עצמו ומעבד את ילדיו. בין פורים ופסח, חגי האמונה, לחג השבועות - חג נתינתה של תורה,

ניצבים ימי ספירת העומר.

ימי הספירה הם ימי העבודה על המידות, במעין קל וחומר. ומה תלמידי רבי עקיבא גדול התנאים, שמשנה רבינו שאל את ה' מדוע הוא נותן תורה על ידו אם קיימת בעתיד דמות שכזו, שמעשרות אלפי תלמידיו נותרו חמישה בלבד, כשהרקע הוא, 'שלא נהגו כבוד זה בזה', אנו וודאי חייבים להשתלם בעניין, ועל כך נדבר בעז"ה בטורים הקרובים.

ההבנה הפשוטה היא ש'דרך ארץ קדמה לתורה', אך ממש לא כמו ההבנה השטחית ש: דרך ארץ חשובה מהתורה, אלא: דרך ארץ היא ההקדמה, המבוא והבסיס לתורה. אי אפשר לתורה בלי דרך ארץ, ועדיין, התורה היא המחזיקה את העולם.

האבחון הפשוט הוא-כמות ואיכות. כמה פעמים ובכמה הזדמנויות אנו רואים אותו מתקמצן/מתעקש/מתגאה, ובאיזו עוצמה.

ילד שלא מסכים לתת לאחרים כלום משלו, ובאופן די עקבי, אמור לעורר את תשומת ליבנו. מצב גרוע מזה, הוא המצב בו לא ניתן להגיע איתו לפשרה, להבנה או לעסקת חליפין של 'קח ותן'.

ידוע הסיפור על ראש העיר הרשע של העיירה, שהפסיד בבחירות. יהודי העיר צהלו ושמוחו במשך מספר ימים, והעסקנים החלו לתכנן את המשלחת הראשונה שתפתח את מערכת היחסים החדשה עם ראש העיר החדש. בפגישה הראשונה הכל היה נראה טוב. הוא היה מאד ברור בתוכניותיו, אבל נראה יותר אנושי מקודמו.

אחרי מספר חודשים, החלו החריקות. וכשהתבקש העסקן הראשי להגדיר מה הבעיה הוא אמר: "הקודם היה רשע, אבל פיקח. היה ניתן לעשות איתו עסקים, הכל היה שאלה של מחיר, אך בסוף הגענו למי שרצינו. החדש פחות גרוע, אבל גולם, הוא לא מבין רמזים, לא אוהב מתנות, ואי אפשר לסגור איתו שם דיל".

כשילד חי בתוך עצמו, זה טבעי. אך כשהוא חי ר-ק בתוך עצמו, בלי לחוש בכלל את הסביבה, זה מורכב. כשלא ניתן אפילו לעשות איתו 'עסקים', זו כבר בעיה שמצריכה טיפול הורי מסודר. אז מה עושים? בעז"ה בשבוע הבא.

אנו, בסמינרים של 'ערכים' יודעים, שמשותף בעל ענווה ניתן לקרב יותר מאשר משותף בעל גאווה; מפני ששינוי מגיע רק על ידי הכרה בטעות. משכך, הענוותן מודה בטעות, והגאוותן לא. ועדיין ברור לנו שרק מי שחי בתורה, עשוי לטפס לגבהים אין סופיים.

אחד מקווי החינוך המרכזיים שלימדונו רבותינו הוא, שיש מקרים בהם אנו מגיבים על מעשה של ילד, ויש מקרים שלא-ולו מפני שאם נעיר כל היום, ההערה תאבד אפקטיביות. לכן בדברים שיסתדרו מאליהם ברבות הזמן, אנו נותנים לזמן לעשות את שלו.

המקום בו אנו חייבים להגיב, הוא בתחום המידות. מפני שמידות רעות משתרשות, ובגיל מבוגר קשה יותר לעקור אותן. דא עקא, שגם כאן איננו יכולים להגיב בלי סוף, והשאלה היא על מה מגיבים ועל מה לא.

האם כל מריבה על משחק מגלה תכונה של רכושנות? האם כל התרברבות באופנים החדשות מגלה על גאוותנות, והאם כל סירוב לתת לאח לשחק במשחק החדש שלו מגלה על קמצנות ואנוכיות?

התשובה הבסיסית היא, שתכונה לא טובה שאנו מזהים כמשמעותית באישיותו של הילד, היא תכונה שאנו אמורים לטפל בה.

מדוע הפסיכולוגיה נטולת ערכים

מיהו הבריא בנפשו?

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

את הרעיון הבא למדתי ממורי, הרב ד"ר שלום סרברניק שליט"א, בניתוחו המאלף על בעיות הפסיכולוגיה.

על רקע הכשולן המוחלט של הפילוסופיה, הצצה וצמצמה הפסיכולוגיה ואמרה: בואו נתחיל מתוך האדם עצמו, ולגבי השאלה "מה זה האדם?" אנחנו

כבר לא נגדיר את המטרה כ'נכון' ולא נכון, כ'מוסרי' ולא מוסרי, אלא כ'בריא' ולא בריא'.

בארה"ב יוצא לאור מידי תקופה מדרוך לאבחון וסטטיסטיקה של הפרעות נפשיות ה-DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) מטרתו לאבחן ולסווג את הפרעות הנפש על פי תסמיניהן.

אף שהספר מקובל מאוד, ואולי דווקא משום כך, התעוררו מחלוקות עזות סביב חלקים ממנו. דוגמה בולטת לכך היא הקביעה לפיה נטיות מסוימות של אנשים המנוגדים לצורה הטבעית של העולם, נחשבות כהפרעה נפשית. קביעה זו הוסרה בשנת 1973 במסגרת שינויים רבים בספר, שהנהיג עורכו השלישי של המדריך, רוברט שפיצר.

לא מתאים לשיטה-אז תשתנה בהתאם, כפי שדגלו כל הפילוסופיות. הפסיכולוגים היותר שפויים אומרים "אני לא יודע מה נכון, אז אני אעשה 'התאמה מסוימת' כדי שתרגיש יותר טוב, שתתפקד".

פסיכולוג לא גמיש הוא מסוכן ביותר, כי הוא יתאים את בני האדם לרעיונות שלו, כמיטת סדום. ברגע שהוא מגיע עם השקפת עולם נחושה, הוא מסוכן מאוד. "למה לשנות אותך, לאן לשנות אותך?", תלויים בהשקפת עולם ואלו הם הבדלים תהומיים בין פסיכולוגים.

בהקשר לכך שאין מטרות ערכיות בפסיכולוגיה, היטיב להסביר זאת פרופ' אליהו רוזנהיים: "אין לפסיכולוגיה יומרות ערכיות, להפך, היא חוששת מהטייה אשר עלולה להיגרם על-ידי הסתכלות דרך אספקלריה דתית או נורמטיבית אחרת. חז"ל, לעומת זאת, היו סלקטיביים ומיקדו עצמם בהיבטים פסיכולוגיים שניתן ללמוד מהם או להשפיע עליהם במישור הערכי".

אין בדברים אלו חלילה לשלול את הטיפול הפסיכולוגי בכללו, אלא את התיאוריות של חלקים ממנה, הרואים את האדם כיצור חסר ייעוד, וכחיה הישרדותית (סוג של שימפנזה מתורבתת).

כמה מיוחד לראות את ההבדל בין התפיסה הפסיכולוגית לזאת היהודית, המוצגת על ידי הרמב"ם, הרואה באדם שמידותיו לא מתוקנות-חולי הנפש. (שמונה פרקים לרמב"ם)

אם נתאר בעקומה את התנהגותם של בני האדם, הפסיכולוגיה תאמר שעל טווח כל האנושות יש בכל נושא מעט בני אדם בקצה אחד, מעט בקצה השני, ורוב בני האדם נמצאים באמצע. אם ננסה לבדוק לפי עקומה זו את נושא השקר, נמצא שרוב האנשים, אשר משקרים מידי פעם, נמצאים במרכז הטווח, ואילו בקצוות נמצאים האנשים שמשקרים מעט מאד או הרבה מאד. לפי הפסיכולוגיה, המגדיר מיהו בריא הוא הממוצע. זאת בהנחה שהאדם הבריא הוא הרוב, והוא נמצא באמצע הטווח. ולפיכך, למי שמשקר הרבה יש בעיה נפשית, אך גם לזה שמשקר מעט (או בכלל לא).

וכאן הבן שואל: האם באמת הממוצע של בני אדם מייצג בריאות? מי מעצב את החברה? מה הקשר בין ממוצע האנשים ל'בריא' ולא בריא? לפני תקופה מסוימת נהגו לומר שהפושעים ובעלי התשובה דומים, כי מדובר בקבוצות שוליים, וכי שניהם בורחים מן המציאות.

על פי התפיסה היהודית, הממוצע מייצג את הממוצע בין הבריא והחולה, ולא את הבריאיות. לרובנו יש בעיות, ומה שניסתה לעשות הפילוסופיה ונכשלה בו, מנסה הפסיכולוגיה באמצעות רעיון הממוצע ורעיון הבריא והלא בריא. פסיכולוגים שאינם מסכימים עם דעתם של פסיכולוגים אחרים, מאשימים זה את זה שהם מחזיקים בתיאוריות מסוימות כיוון שיש להם בעיות נפשיות.

לפי זה, אפשר להצדיק כל תיאוריה פסיכולוגית בעולם, והפסיכולוג אומר שאם אתה, כאדם,

דָּרָךְ אַבּוֹת

הרב יהודה רובן

עם ימי הקיץ הבאים עלינו לטובה, שמחים אנו להציג את המדור החדש 'דרך אבות'. בו בעזרת ה' נעמיק ונרחיב ברעיונות העולים מדברי חז"ל בפרקי אבות.

אבות פרק א'

חשנה א'

משה קיבל תורה

מסיני ומסרה...

מסכת אבות פותחת ברשימת דמויות המנהיגים ששימשו כמנחלי התורה, היא מציגה בפנינו את דמויות המופת, כדוגמה לדורות.

וזאת, כדי לומר לנו: התבוננו במי שקיבל את התורה, וראו למי היא נמסרה: משה, יהושע, הזקנים, השופטים, הנביאים ואנשי כנסת הגדולה. אנשים אלו, מעבר לחוכמתם ולגאונותם, הצטיינו כדמויות מופת. הם היו יראי שמיים, צדיקים, אנשי אמת ובעלי מידות תרומיות.

בהעברת התורה מדור לדור מתארת המשנה תהליך של 'מסירה'. המילה 'מסרה' מזכירה מושג קרוב, אף הוא מאותו שורש: 'מסורת'.

בשימוש בפועל 'מסרה' מדייש התנא, כי אי אפשר להעביר את התורה מדור לדור ללא שמירת המסורת, שמירת המנהיגים, האגדות וההנהגות שנמסרו מרב לתלמידו. המסורת אינה רק התורה שבעל פה, שנכתבה בהמשך. אמת, לולא התורה שבעל פה לא ידע האדם את פרטי המצוות הכתובים בקצרה ובתמציתיות בתורה שבכתב; ועדיין, המנהיגים והמסורת העוברת מדור לדור והיצמדות אליהן, הן אלה ששומרות על התורה בשלמותה.

אי אפשר שלא להבחין גם במשמעות הנוספת הטמונה במושג 'מסורת-מוסר'.

ה'מסורת' וה'מוסר' הינם שני מושגים קרובים, המקיימים ביניהם קשרי גומלין הדדיים. קבלת התורה מחייבת השלטה של אורח חיים מוסרי, וגם איפוק וריסון של יצרים ותיקון מידות.

כפיפות למוסר ולחובותיו תשמור על רצף המסורת של התורה, ובקיומה של המסורת תימשך שלשלת הזהב ולא תינתק.

ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה

אנשי כנסת הגדולה היו קבוצה של מאה ועשרים זקנים, ביניהם נביאים, שהנהיגו את העם בתחילת כינונו של בית המקדש השני.

הכינוי 'אנשי כנסת הגדולה' ניתן להם בזכות אחת התקנות החשובות שחוקקו-החזרת העטרה ליושנה.

אנשי כנסת הגדולה תיקנו בברכה הראשונה של תפילת העמידה, את תואר האלוקים שקבע משה רבינו: "הא-ל הגדול, הגיבור והנורא". אנשי כנסת הגדולה הוכיחו שגבורותיו ונוראותיו של הקב"ה מתגלות ביתר שאת דווקא בעת הגלות, כאשר האומות משעבדות את ישראל, ובכל זאת עם ישראל מחזיק מעמד-"הן הן גבורותיו, הן הן נוראותיו".

עובדה זו היא סמל ודוגמה לפעילות העיקרית של אנשי כנסת הגדולה-החזרת עטרה ליושנה. מטרתם הייתה

לדאוג להמשך קיומו הרוחני של עם ישראל בכל תנאי, גם בתקופות הקשות של הגלות.

הוא מתונים בדין

אנשי כנסת הגדולה אמרו, כמובן, יותר משלושה דברים, אולם שלושת ההנחיות שמוסרת המשנה בשמם, היו שגורות תדיר על לשונם, ושימשו נר לרגלם בכל פעולותיהם:

חובתם של הדיינים לשקול היטב את הדברים בטרם יוציאו את הפסק.

הפיזיות בהכרעת הדין עלולה להביא לטעויות בשיקול הדעת ולגרום לפגיעה בחוקי התורה. על כן, על מנת להחזיר עטרה ליושנה, באו אנשי כנסת הגדולה ואמרו: "הוא מתונים בדין". הדבר נכון גם לכל אדם הניצב בפני צומת חשובה בחיים. לפני שאתה מקבל החלטה שיכולה להיות גורלית... היה מתון. חשוב היטב.

העמידו תלמידים הרבה

ככל שישגדל מספרם של לומדי התורה, כך תישמר התורה בקרב העם ביתר שאת.

לא פעם נשמעת הטענה מחלקים מסוימים בעם, שאולי אין צורך שיהיו כל כך הרבה תלמידי ישיבה, הרי ברור שחלקם לא שוקדים על תלמודם יומם ולילה...?

אלא, שכדי שייצמחו כמה תלמידי חכמים אמיתיים, חייבים אנו להעמיד תלמידים רבים. בדיוק כמו שאי אפשר לגדל רק פירות טובים-כשאתה מגדל הרבה פירות, ביניהם יש טובים יותר וביניהם טובים פחות, תוכל למיין אותם ולהוציא מהם את המשובחים. אבל אם תגדל מעט פירות, אפילו אם תשקיע בהם הרבה, ברור שחלק מהם לא יצמחו לפירות משובחים ונאים. וכדברי קהלת (ז, כח) "אחד מאלף מצאתי" ובמדרש (שם) "בנוהג שבעולם אלף נכנסים למקרא יוצאים מהם מאה למשנה, יוצאים מהם עשרה לתלמוד, אחד מהם יוצא להוראה".

עשו סיג לתורה

משמעות המילה 'סיג' היא גדר, השומרת על אשר בתוכה. כשם שגדר הגבול מסמנת את תחום הסכנה, את המקום שממנו והלאה נותר האדם ללא הגנה, כך גם מטרת הסייגים בתורה ליצור לאדם גבול, לשומרו מפני נפילה בשבי תאוותיו, או בכישלון בחטא מתוך חוסר אבחנה.

התפקיד לדאוג להצבת גדר, מוטל בראש ובראשונה על האדם עצמו.

כל אדם מכיר את חולשותיו, את יכולותיו ואת נקודות התורפה שלו, ולכן, מוטלת על כל יחיד החובה "לקדש את עצמו במותר לו", לקבל על עצמו קבלות שישמרו על מעלתו הרוחנית בתחומים שקל לו להיכשל בהם.

החוסים הנוספים שבהם יגדור את עצמו, ישמרו עליו לבל יבוא חלילה לנתק את הכבלים הראשיים של התורה.

ערכים לְבֵית הַיְהוּדִי

הרב מיכאל לסרי

כיצד להעיר בצורה מועילה?

נוסחת הפלא לתיקון

מישהו נהג כלפיכם בחוסר רגישות. זרק מילה פוגעת או הערה מעליבה. לא נעים, לא נורא. אך כאשר מדובר בקרובים אלינו ביותר, ובפרט בבעל-הדבר קשה

וכואב הרבה יותר. התגובה הרגשית בדרך כלל תהיה פגועה וסוערת, אך היא לא תמיד תועיל באמת לטווח הרחוק. כיצד נגיב בצורה שתוביל לשיפור אמיתי? מהי הדרך הנכונה להפוך את הביקורת לבונה, ואת הכאב לצמיחה משותפת?

כיצד מעירים לגברים באופן נכון? ספרי לו שיש לך דבר חשוב לומר לו, אך אל תעשי זאת לפני שתכניני לו כוס קפה כמו שהוא אוהב. שבו יחד בניחותא, ואז הוא ודאי ישאל בקוצר רוח-"נו, אז מה רצית להגיד לי?" השיבי לו בדיוק כך: "רציתי לומר לך שאתה בעל מקסים, חכם, בעל כוח נתינה מדהים, עובדה שעזרת לי אתמול, וגם נסעת לאמא שלי כדי לתקן לה את התנור. אתה פשוט בעל מושלם" (ברור שלא קל לך לומר זאת, ודאי לא כשאת פגועה, אבל אם תתגברי ותפעלי כך, תופתעי מהתוצאה).

בעלך ודאי לא ציפה לך, והוא ימלמל משהו כמו "את סתם מגזימה, אני לא כזה בעל טוב". אל תתפתי להסכים. עמדי על כך שאת באמת חושבת כך, ואת כלל לא מגזימה. הביאי דוגמאות והוכחות למקרים בהם עזר לך, התחשב ותמך. ואז פשוט הוסיפי-"אומנם, יש כמה דברים קטנים שכל אדם מועד בהם, כמו שקרה לך שלשום כשפגעת בי ובאמא שלי, אבל המעלות הרבות שיש בך מכסות על הדברים הקטנים".

"מה, באמת פגעת בכן אז?" הוא ישתומם באמת. אנו, הגברים, רגישים בערך כמו פיל בחנות חרסין,ה, וברוב המקרים פשוט איננו שמים לב שפגענו.

הסבירי לו את הפגיעה, מה בדיוק העליב אותך, מה ולמה חשתי כך, ואל תשכחי לומר בסיום: "אבל כמובן שבדרך כלל אתה רגיש ואכפתי במיוחד, והמעלות הרבות שיש בך מכסות על הטעויות הקטנות".

את יודעת מה יקרה? הוא לא יחזור על כך. הוא יעשה כל שביכולתו כדי לקחת את העניין לתשומת ליבו, ולא למעוד בכך שוב. הוא יחוש צורך עז להוכיח שאת צודקת בציפייה החיובית שלך ממנו, והנבואה שלך-בעזרת ה' תגשים את עצמה.

**הַיְצוּץ
הַיְהוּדִי**

המהפך הרוחני
שעבר על משפחת
בניסטי החל
במודעה תמימה
המזמינה את
הציבור להרצאה
בנושא חינוך. גב'
בניסטי הסתקרנה.
כאמא לילדים,

שאלות והתחבטויות בנושאי חינוך בהחלט
העסיקו אותה. ההרצאה הייתה מרתקת.
המרצה נתן טיפים מועילים ועצות נבונות, אך
בסיומה הוסיף כמה משפטים רבי-משמעות.

"החינוך היהודי אינו צומח בחלל ריק, ואינו נובע
מעצות פסיכולוגיות גרידא", אמר. "הוא מבוסס
על הדרכת חז"ל הקדושים, ושואב את כוחו מכך
שהורים והילדים כאחד מחונכים ומושתתים
על אדני התורה הקדושה. בעולם הכללי, כל
דור חושב שהוא מתקדם ומשוכלל מקודמו,
ולכן אין להורים כל זכות מוסרית לכוון את דרכו
של הבן. בתקופת קום המדינה, בתנועת הנוער,
בה דגלו בפריקת עול התורה והמסורת, שרו אז
את השיר 'מרד הבן', המעודד את הנער הצעיר
להתנער מדרכי אבותיו, לרמוס את המסורת
עליה גדל, ולסלול לעצמו דרך חדשה. לעומת
זאת, בתורה הקדושה הדור הקודם קרוב יותר
למעמד הר סיני ולכן-שאל אביך ויגדך זקניך
ויאמרו לך! יש לעולם תכלית ומטרה, ולהורים
את הזכות הגדולה לחנך את ילדיהם אליה".

על אף שצמחה ברקע חילוני לחלוטין, המסר
הזה דיבר אל ליבה של גברת בניסטי. מאז
ומעולם חשה שנשמטה צימאון לא מובן, תחושה
שתמונת המציאות, כפי שהיא מכירה אותה,
איננה מלאה. היה חלק חסר בפאזל של חייה,
אך היא לא ידעה לתת לו שם. היא עברה בחייה
לגלגלים שונים, וידעה תקופות בדידות ארוכות,
עד שזכתה להקים בית.

כעת היו לה ילדים מקסימים ואורח חיים
מסודר; כל סממני ההצלחה של החיים הרגילים,
ועדיין, היא חשה שמוכרח להיות משהו מעבר,
אחרת-בשביל מה אנחנו קיימים? בצמתים
שונים בחייה חשה שכוח עליון מנווט את דרכה
ומלווה אותה בצעדיה. כעת, בשעת בהרצאה,
החלה להתחוויר בה ההבנה שמאחורי התחושה
העמומה הזאת, עומד משהו אמיתי. זהו קולה
של הנשמה, המבקשת להתחבר לצור מחצבתה.

"אני רוצה ללמוד עוד", אמרה לפעילת ערכים,
בתום ההרצאה. "האם יש המשך לדברים?"
"בוודאי", ענו לה. "בעוד כמה שבועות מתקיים
סמינר 'קשר משפחתי', המוקדש כל-כולו
לנושאים של חינוך, שלום בית ויצירת קן
משפחתי יציב ובריא. בואו ותחיי נפשכם".

היא שבה הביתה, וסיפרה על כך לבעלה,
אשר בניסטי. לאחר שהתרשם מדברי אשתו,
ומההתפעמות שליוותה את קולה, החליט
גם הוא הצטרף להרצאה או שניים. משהבין
שהדברים מחכימים ומאלפים, החליטו שניהם
לנסוע לסמינר.

הסמינר היה חוויה מכוונת עבורם. עד כה
שמעו הם רעיונות יהודיים נחמדים וחכמים,
אבל בסמינר הם נוכחו לגלות כיצד כל החלקים,
העובדות והתובנות מתחברים יחד, לתמונה

למצוא את הקשר הרוחני

הרצאה גוררת הרצאה, ומה שהתחיל כתשובה לשאלה חינוכית, הפך למסע משנה חיים

שלמה, ברורה והרמונית. עתה הם הבינו ששלום
בית וחינוך הילדים הם מפעל חיים בלתי פוסק-
תוצאה של עבודת המידות ותיקון הנפש;
המושגים על כך שתכלית חייו של האדם הוא

**בתמימות של ילד הוא
ביקש מגדול הדור
ברכה שיזכה שתהיה
לו... אחות**

למלא אחר 'הוראות היצרן' שניתנו לו במעמד
הר סיני.

הם התחברו לדברים, והחלו לשנות את חייהם
בתהליך הדרגתי. הוא קיבל על עצמו לימוד
תורה והנחת תפילין, והיא קבלה על עצמה
צניעות וכיסוי ראש. אברכי 'ערכים' ליוו אותם
בצעדיהם. הבא להיטוהר מסייעין בידו, וכל צעד
שעשו פתח עבורם צוהר להשפעה רוחנית
נוספת. היו עוד אירועים וסימנים שמיימים
שליוו אותם, ואותתו להם שהם בדרך הנכונה.

אך הדרך, לא תמיד הייתה קלה. הסביבה
החילונית בה חיו הרימה גבה לנוכח המראה
החדש. גם בני המשפחה המורחבת התקשו
להבין מה ארע, וחשבו שמדובר בשיגעון חולף.
מי שלא היה בסמינר לא יבין איך פיסות ההבנה
והרגש מתחברים-והאנשים בסביבתם לא

היו בסמינר. על רקע ההתמודדות של אותם
הימים, חיברה גברת בניסטי את השיר 'תן לי
הכוח', בקשה מבורא עולם שיעזור להם לעמוד
בניסיונות ובאתגרים.

גם אשר התמודד עם ניסיונות קשים. הוא עבד
לפרנסתו כטכנאי, ובדיוק אז, עם תחילת חזרתם
בתשובה, הוא נפצע באופן שהשבית אותו
מעבודתו. השאלות הכואבות צצו מייד: האם זו
תורה וזו שכרה...?! דווקא כאשר אנו מתקרבים
לבוא, מתחזקים בשמירת התורה והמצוות,
דווקא אז צצים הקשיים...? אך לעיתים, דווקא
כשאדם מבקש להתקדם, היצר הרע מעמיד
בדרכו אבני נגף ומכשולים, הבודקים את
רצינותו ודבקו במטרה.

אשר בניסטי ורעייתו לא נכנעו לתחבולות
היצר, הם המשיכו בעלייה. ההתקדמות הייתה
הדרגתית: עוד סמינר ועוד הרצאה, עוד מצווה
ועוד התחזקות. לפני כ-שש שנים עשו הם
את הצעד המשמעותי ביותר, כאשר קיבלו על
עצמם שמירת שבת מלאה. מעתה לא ישבו עוד
על הגדר, רגל פה רגל שם. הילדים עברו ללמוד
במוסדות חינוך תורניים, ואת ביתם הפכו לבית
של תורה במלוא המובן.

בתוך כך, הם חוו רגע של הארה אלוקית. בנים
כבר היו להם, אבל כבר זמן רב שהם השתוקקו
להולדת תינוקת.

השנים חלפו, הגיל התקדם, ונראה היה כי
החלום כבר לא יתגשם. "היו לי שני קולות
בראש", מספרת הגב' בניסטי. "קול אחד שאמר
שבגילי אין לדבר סיכוי, וקול אחר שהזכיר לי
ששרה אימנו נפקדה בהיותה בת תשעים שנה.
היפלא מה? דבר? דיברתי עם הקדוש ברוך הוא
ואמרתי לו: 'אני פותחת דלת לתקווה, ואני
בוטחת בך שאם זה דבר טוב לי-זה יקרה'".

בין הזכויות שצברו באותה תקופה הייתה גם
תרומה גדולה שנתנו לעריכת סמינר ערכים. ומי
שפועל להחזיר את בניו של מקום-גם הקב"ה
ידאג שיהיו לו ילדים.

יום אחד, כשהבן היה בן 11, התלמוד תורה
שבו למד, לקח את תלמידי הכיתה לביקור
במעון קודשו של מרן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל.
בתמימות של ילד הוא ביקש מגדול הדור ברכה-
שיזכה שתהיה לו... אחות.

מרן חייך, נד בראשו, וכדרכו בירך אותו בכו"ה-
ברכה והצלחה. לא ארכו הימים, והברכה
התקיימה-לאושרם של בני המשפחה.

"ראינו ניסי-ניסים", מספרת גברת בניסטי.
"אחרי הלידה חזרנו לרב קנייבסקי, והתייעצנו
איזה שם לתת לה. בעקבות כך, קראנו לה
אודיה-הודיה לה".

היום הם גרים בבאר יעקב. אשר, אחרי שלא
יכול היה להמשיך את עבודתו כטכנאי, למד
משפטים, והיום הוא עוסק כעורך דין. "מאת
ה' הייתה זאת. במקום העבודה שבה חשבת
לעסוק לאורך ימים ושנים, אני היום מוצא את
עצמי בתחום שונה לגמרי, אותו לא העליתי
בדעתי", הוא אומר.

במבט לאחור, אי אפשר שלא להתפעל מכך
שכל המסע הכביר הזה התחיל מ... הרצאה
אחת. התהליך שהחל בסמינר 'קשר משפחתי',
הפך לקשר רוחני, לדורי דורות.

ערכים מאחורי הקלעים

ירדו וכעת עולים

הם ירדו מהארץ בחיפוש אחר חיים נוחים, אך גלי האנטישמיות גורמים להם לחשב מסלול מחדש | מסע חיזוק של רבני ערכים בקרב ציבור המתחזקים בפלורידה וקורס 'דע מה שתשיב', שמכשיר אברכים ללוות בוגרי סמינרים במקסיקו

לא יכול להסתפק במסורתיות בלתי מחייבת", מסביר הרב אזרור. "מי שאינו מחובר ליסודות האמונה-פשוט נסחף ומתבולל".

מפלורידה פנתה משלחת ערכים דרומה, למקסיקו סיטי, בה התקיימו סדרה של הרצאות באנגלית ובעברית בחלקים היהודיים בעיר, ובהם אינטרלומס, טקאמצלקו ופולנקו. מלבד הרצאות לציבור המתחזקים, נפגשו חברי המשלחת עם רבנים וראשי קהילות, ודנו בהכנות לקראת סמינר שיערך בעיר בחודשים הקרובים, בספרדית ובעברית. אחד משיאי הביקור היה השבתון אותו ערכו רבני ערכים בקהילת 'אשירה' להשם בקרנבקה, עיר המרוחקת כשעה וחצי ממקסיקו סיטי, ובה קהילה יהודית.

זהו ביקורה השני של משלחת ערכים בחודשים האחרונים. תוצאות הביקור הקודם מורגשות היטב בשטח, בפרט בקהילת 'שובה ישראל' בפולנקו. ראש הקהילה הרב אליין סגל עורך מדי שבוע סעודת שבת ציבורית בהשתתפות קבועה של מעגל רחב של יהודים שעדיין אינם שומרי תורה ומצוות כהכנה לסמינר 'ערכים' שאמור להתקיים במקסיקו בקרוב.

במהלך הביקור בפולנקו ערכו רבני 'ערכים' קורס הדרכה תחת הכותרת 'דע מה שתשיב', לאברכי כולל 'שובה' בעיר, וכן לצוות ההוראה בתלמוד תורה 'כתר תורה'. 'הקורס נועד לצייד את האברכים והמורים בידע נרחב, שיהפוך אותם לשגרירים יעילים יותר של יידישקייט', הסביר נציג ערכים בדרום אמריקה, הרב יצחק אביטל. "הוא גם נועד להכשיר אותם לשמש כחונכים ומלווים לבוגרי סמינר ערכים, שיתקיים בחודשים הקרובים".

בערכים מקווים לקיים בחודשים הקרובים סמינר, המיועד בעיקרו לישראלים שירדו למקסיקו, כאשר במקביל יוכשרו צוותי אברכים לשמש כפעילי טיפול המשך שילוו את בוגרי הסמינר בדרכם אל שמירת תורה ומצוות, ואל עולם התורה.

למרות 12,000 הק"מ המפרידים ביניהם, תחושת המלחמה המתחוללת בארץ הקודש הורגשה היטב באוויר, שעה שציבור המשתתפים זרם ל'אורלנדו תורה סנטר', בעיירה טמפה הסמוכה לאורלנדו. הס הושלך באולם כאשר מרצה 'ערכים', הרב ישעיה הורוויץ פתח בהרצאתו תחת הכותרת 'מלחמת חרבות ברזל: סיפורים, ניסים ואמונה'. חזותם של המשתתפים העידה עליהם כי רובם אינם מן הפוקדים את בית המדרש בימים כתיקונם - אבל אלה אינם זמנים רגילים.

התמונה חזרה על עצמה בכל מקום בו ביקרו חברי משלחת 'ערכים', שכללה גם את הרב יצחק אביטל והרב מאיר אזרור: בבוקה רטון

אבל בתקופה האחרונה חזר בתשובה שלמה. בימים אלה הוא מארגן קבוצה של שמונים איש מחבריו, שישתתפו בהמשך בסמינר שתנועת ערכים מתעתדת לקיים במדינה.

"בהתייעצות עם גדולי ישראל, תנועת 'ערכים' החליטה למקד את פעילותה באמריקה בקהילה הענקית של ישראלים 'יורדים' המתגוררים בארצות הברית", מספר מנהל פעילות ערכים בדרום ארה"ב, הרב יצחק אביטל. "הקהילה הזאת חשובה במיוחד למגפת ההתבוללות, אך קיים בה פוטנציאל עצום לחזרה בתשובה; ומוטלת עלינו האחריות להוציאו מן הכוח אל הפועל".

מעריכים כי במיאמי לבדה ובסביבתה חיים כ-250,000 ישראלים יורדים. פלורידה, המדינה השלישית באוכלוסייתה בארה"ב, חוותה תנופת צמיחה יהודית גדולה בתקופת האחרונה, עם נהירה גדולה של יהודים, ובהם ישראלים רבים, שגברה בעקבות התגברות גילויי האנטישמיות בחלקים אחרים בארה"ב.

הקהילה הישראלית אומנם מבוססת מבחינה כלכלית, אך הדבר עולה במחיר רוחני כבד, כאשר ההתבוללות אוכלת בה בהיקפים גדולים, אף יותר מאשר ביהודים אמריקאים. "הישראלים החילונים אינם מבינים שבחוץ לארץ, מי שרוצה להישאר מחובר לכלל ישראל

ובמיאמי ביץ', בטמפה ובאורלנדו. הציבור מודאג מהמצב, מתעניין בכל פרט, וצמא לקבל אינפורמציה עדכנית אודות הנעשה בארץ ישראל. בזמנים שכאלה, גם אנשים רחוקים מבקשים להסתופף תחת צל האמונה, להתחזק ביסודות הנצח שקיימו את עם ישראל לאורך תלאות הדורות. אין ספק, יהודי פלורידה חיים אומנם בפאתי מערב, אבל ליבם בהחלט נמצא במזרח.

"אפשר לראות התחזקות משמעותית בקרב הציבור הישראלי המתגורר בפלורידה", סיפר הרב מאיר אזרור. "דווקא בעת הזאת, כשהם רואים את השנאה הבלתי הגיונית כלפי יהודים וישראל, הם מבינים שאין להם מה לחפש בבורות הנשברים של תרבות המערב, והם מחפשים את דרכם הביתה".

הרב אזרור מספר כי באחת ההרצאות שמסר במיאמי ביץ', הופתע לפגוש שכן-לשעבר, שבילדותו התגורר איתו באתו בניין בישראל. מסתבר שאותו אדם ירד מהארץ כחילוני,

בין שמים וארץ

מורממת את עם ישראל ביתר שאת מעל כל האומות, כי היא מייחדת כל איש ואיש, ומורה על המעלה הפרטית שיש לכל אחד. כי דברים אינם חשובים לא נמנים כמו הקש והתבן שאין להם מספר, אבל ישראל נמשלו לחיטים שנאמר בשיר השירים "בטנך ערימת חיטים" כי כל ערימה בפני עצמה דבר חשוב שבעל השדה מונה אותה ואומר כך וכך ערימות יש לי, כך אומר הפסוק בטנו של כל אחד ואחד מישראל היא דבר חשוב.

אבל למה כשכא להדגיש חשיבות כל אחד, נקט הפסוק דווקא בבטן? זה מסביר הכלי יקר כדי שלא נחשוב שכל מעלת היהודי היא בראש ושם טמון ההבדל, אלא אפילו בטנם כערימת חיטים לפי שהוא סוגה בשושנים, כלומר אפילו הבטן של היהודי מקודשת, כי הוא אוכל על פי גדר שגדרו ראשונים שנמשלו לשושנים.

וכמו שהבאנו פעם את המגיד מדובנא שאומר על הפסוקים בפרק הראשון בתהלים, שדוד המלך אמר על הצדיקים "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וכו' והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו ועלהו לא יבול" אך לא כן הרשעים כי "אם כמוץ" וכו' והסביר שהכוונה בזה היא ההבדל בין אכילת הצדיק לאכילת הרשע, כי הצדיק אוכל לשובע נפשו למען ילך בכח ההוא ללמוד ולעבוד עבודת הקודש שעליו, ואם כן פעולת אכילתו הוא ענין נעתק אל הנפש לדברים שבקדושה, ואם כן כמו עבודתו וצדקתו עומדת לעד, כן הסיבה אל עבודתו גם היא קיימת, כי קיים מאמר "בכל דרכיך דעה" עד שתוכל לתאר סעודת תלמיד חכם "עץ חיים היא למחזיקים בה". לא כן אכילת הרשע כי כל עסקיו וסעודותיו נעתקות אל הגוף ויחידיו יסופו תזרם - ורוח תשיאם, וזה שאמר "והיה כעץ" בכל משך הוייתו (של הצדיק) הוא עושה פירות לתורה, ועוד גם זאת ועלהו לא יבול, היא מליצה על הדברים שהוא עוסק בדאגה לגופו להיות שומר לפרי, גם על זה לא יקופח שכרו "וכל אשר יעשה יצליח".

למרות שהמדרש כבר מפרט ומרחיב בתועלת אותו קורבן לעזאזל, ועל השפעתו בהפיכת קטגור לסניגור, חלילה לנו מלחשוב כי דבר זה יתיר אפילו קצה מחשבה על עבודה למען דבר שהוא לא הקב"ה, גם קורבן זה, למרות ששונה הוא בתכלית מכל הקורבנות המוקרבים בבית המקדש, נעשה אך ורק למען שמו יתברך. וכמו שה' ציוה אותנו להקריב את הקורבן, ולמרות שהדבר נראה תמוה, כשמעיינים ומבינים רואים שהכל נעשה למענו יתברך, כך ה' שם אותנו כאן בעולם הגשמי, ולמרות שהדבר נראה סותר את תכליתנו הרוחנית, ברגע שמכניסים קצת מחשבה ומכוונים את הצורך הגשמי לתכלית הנכונה, לא רק שמהווה הוא חלק מעבודת ה' והופכים אותו לשמיימי - לרוחני, אלא הוא הייחודיות של היהודי, כי כוחו הוא לא רק בלהמציא המצאות "גאוניות" כמו קופסא לכובע, אלא "בטנך ערימת חיטים" כוחו הוא בכך שגם כשהוא עוסק בצרכי הגוף, היהודי עושה זאת על פי התורה, ולא אוכל כל מה שמגשישים.

לפני קרוב לתשע שנים זכיתי להצטרף לגאון הרב יעקב שיש שליט"א למסע קודש לדרום אמריקה בשליחות הישיבה. הדרך שהחלה בנתב"ג, עברה דרך שתי עצירות ביניים בגרמניה, משם בטיסה ארוכה לארגנטינה. כיוון שאת הטיסות ביצענו עם חברה גרמנית, הצוות של המטוס לא היה צוות יהודי, וכן רוב הנוסעים לא היו מבני עמנו, לכן, כאשר נכנסו שני היהודים הלבושים כמיטב המסורת הדבר עורר סקרנות, ובמיוחד אצל אחד הדיילים שכבר בעלייתנו למטוס ניגש לשאול אותי על ההמצאה "הגאונית" שאחזתי בידי - קופסא לכובע. במהלך הטיסה ניגש אליי שוב אותו הדייל, הוא הגיע לתובנה מעניינת שהוא רצה לשאול לגביה "שמתי לב שאוכל אתם מקבלים בשונה משלנו, סגור הרמטית עם הכיתוב KOSHER, אבל שתייה אתם שותים רגיל מהעגלה שאני מציע לכולם, למה זה?" עניתי לו שיש משקאות בעגלה שאנחנו יכולים לשתות ואותם אנחנו מבקשים, אבל לא הכל מותר. למזלי לפני שהוא נכנס לברר איתי על סוגי ההכשרים ומקום ודרך ייצורם של המשקאות, הוא שאל אותי "יין לדוגמא?" ופטרתי אותו ב"כן לדוגמא יין...".

בפרשתנו מפורטת עבודת יום הכיפורים, כולנו מכירים פחות או יותר את סדר עבודה זאת מאמירתו בבית הכנסת ביום הקדוש, אך אחד מחלקי העבודה שונה הוא בצורה ניכרת מכל שאר העבודות שהיו בבית המקדש וזה שליחת השעיר לעזאזל. ומבואר בפרשה כי אחרי שהטילו גורל בין שעירים, השעיר אשר לה' היה נשחט והשעיר לעזאזל היה משתלח על פני המדבר. והדבר תמוה, הרי אנו עובדים את הקב"ה לבדו, לא מלאכים ולא שליחים, מה פתאום מצוה עלינו התורה להקריב שעיר לעזאזל?

אלא מסביר הרבינו בחיי כי מהסתכלות בפסוקים יוסרו התמיהות, שני השעירים האלה הם מתנה לה', גם לפני הגורל אז נאמר "והעמיד אותם לפני ה'" את שניהם בשוה לפני שידוע מי ישחט ומי ישלח למדבר. אך גם לאחר הגורל, כשכבר ידוע על השעיר שישלח לעזאזל נאמר עליו "יעמד חי לפני ה'" כלומר שאף אותו של עזאזל היה נותנו לקב"ה. כונת התורה אינה להקריב את השעיר לעזאזל, וחלילה מלחשוב כך, כי כל כונת היהודי בתפילתו ועבודתו היא רק לה' לבד, ואם התכוון למשהו אחר אין עבודתו מתקבלת ואין זבחו רצוי בפני המקום. לכן מובאים מההתחלה שני השעירים כמתנה להשי"ת להראות שכוונתנו בשניהם היא למען הקב"ה בלבד. וכן היה מוטל עליהם גורל ולא היה הכנה אומר "זה לה' וזה לעזאזל", כי אז היה משוה ענין לענין והיה נראה כעין עבודה זרה לעזאזל, אך כשנעשה על ידי גורל, ה' הוא זה שנותן שעיר אחד ולא אנחנו, והאונקלוס מתרגם קרבן אחד "לשמא דה'" כלומר אותו שעיר שמוקרב לה', מוקרב לשמו של ה', אך השעיר לעזאזל אמנם מוקרב לעזאזל אך לא לשמו, אלא רק למען הקב"ה.

אומר הכלי יקר בפרשת כי תשא על ספירת עם ישראל, שהספירה

נכתב על ידי: מנחם רביץ

להזמנת שיחות והרצאות, והרשמה לרשימת התפוצה, יש לשלוח מייל לכתובת: 4663MR@GMAIL.COM כמו כן ניתן לשמוע שיחות מוקלטות דרך קול הלשון.

טעם בפרשה

אחי

אז צריך להשים לב שאי אפשר לדון אדם בשעה כזו... אהרון לא נענש על תגובתו האוטומטית למה שקרה, ולמרות שאהרון כן התרעם על הקב"ה, הקב"ה לא העניש אותו על זה! ולמה??

כי כשלאדם קורה איזה מקרה לא נעים התגובה הספונטנית שלו היא - "מדוע?????" למה עושים לי את זה???? וכל זה הוא הגיוני ונורמלי, אך לאחר שהוא מתיישב בדעתו הוא לפתע מבין שיש דין ויש דיין, והכול לטובה, ומעט יסורים בעולם הזה מורידים המון יסורים בעולם הבא, ובכלל, העולם הזה לא שווה שייאנחו עליו אנחה אחת (- רב דב יפה זצ"ל)

אך אי אפשר להתכחש לתגובה הטבעית של "למה זה קרה לי??? למה זה מגיע לי???"

לכן לא צריך להיבהל מאדם שחלילה פקדה אותו צרה קשה כגון "פטירה של אדם קרוב" והוא בהתחלה מדבר קצת בצורה לא נעימה, ואפילו קצת מוגזמת...

כי הרי בסופו של דבר פטירה של אדם קרוב משאירה את האדם

עם הרבה כאב והרבה צער שאוטומטית מופנים כלפי הקב"ה... ולנו אין הרבה מה לעשות חוץ מלחכות שיעבור מעט זמן, והאדם יירגע ויתיישב, ותנוח דעתו כבתחילה

אך חשוב לדעת שאין אדם נתפס בשעת צערו, וצריך קצת זמן לעכל ולהירגע, ואז לחזור לאהבה איתנה...

וכמובן שלא על כל צער ויסורים שפוקדים את האדם הוא יכול להתחיל להתרעם על הקב"ה

אך במקרה כל כך קשה של פטירת שני בנים קדושים מובן איך אהרון לפתע התרעם על הקב"ה ולא הבין את מעשיו הנשגבים...

חם כלר ולמח!

בפרשה מסופר על מות שני בני אהרון בהקריבם אש זרה בקודש הקודשים.

ובספר 'אוצר המדרשים' (שאני נעזר בו המון לצורך כתיבת המאמרים) מובא מדרש 'תנחומא ישן' וכך לשונו.

"דבר אל אהרן אחיך": כיון שנשרפו בניו של אהרון, היה יושב 'ומתרעם' לומר: מה חטא ארע לבני שכך נעשה להם??? מיד נגלה הקדוש ברוך הוא על משה ואמר לו: לך נחמו!"

עד כאן לשונו!

מעניין להשים לב שהמדרש מספר שכשנפטרו שני בניו של אהרון, אהרן כביכול התרעם ולא הבין מדוע הקב"ה העניש אותם,

אך אם נבחין טוב נראה שזה סותר את מה שכתוב בפרשת שמיני. כי בפרשת שמיני כתוב "וידום אהרון" דהיינו שאהרון שתק ולא התרעם...

אז מדוע המדרש כותב כאן שאהרון התרעם על הקב"ה???

אך ייתכן שהתשובה פשוטה!

מה שכתוב בפרשת שמיני 'וידום אהרון' זה לאחר שמשה ניחם אותו...

אך קודם לכן הוא באמת התרעם והשתומם מדוע הקב"ה לוקח לי את שני הבנים הקדושים שלי?? מדוע הם נקטפו בימי חייהם?? (אגב כתוב שזה היה חטאם היחיד שחטאו בחייהם)

ואפשר ללמוד מכך שלפעמים כשרואים אדם שלקה בצער גדול כגון 'לאבד אדם קרוב', והוא 'מתרעם' על הקב"ה ואומר: טאטע!! מדוע זה מגיע לי?? מדוע זה מגיע לפלוני?? מדוע לקחת את אלמוני?? הרי אתה יודע כמה שהוא היה טוב?? אתה ידעת כמה שהוא צדיק??

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות ותגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 0672-917-250 או במייל הנ"ל

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון! זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"**

"רעים אהובים"

שיעור מס' 185 | פר' אחרי מות תשפ"ד

להידחק במושב הקדמי, שכן הרכב מאחור היה עמוס בצידוק יקר כאמור, האזור מסביב למתחם המסיבה היה מתוחם על ידי שוחה עמוקה, מעין חפירה המונעת מכלי רכב להיכנס ולצאת מהמתחם. בעקבותי נסע סנדר חמאסניקים היוורים לכל עבר. אבא שבשמים, שמור נא עלי אני צועק.

"הכדורים עפו ושרקו סביבנו, נכנסים ברכב. צעקתי לזוג שישב לידי: 'תורידו את הראש, שלא תפגעו' בזווית העין חיפשתי בתוך התעלה שלידי איזו תלולית שאפשר דרכה לרדת לתוך התעלה ומיד לעלות משם החוצה. הבחור שישב לידי, היה שרוי באימה נוראה מהסנדר של החמאס שרדף אחרינו. הוא ניסה בכוח למשוך לי את ההגה שמאלה, לתוך התעלה.

הזהרתי אותו שאם הוא נוגע פעם נוספת בהגה אני מוריד אותו: 'מה אתה רוצה? שהמחבלים יטווחו עלינו בתוך התעלה כמו שעשו לרכבים שלפנינו? לפתע, בזווית העין, הבחנתי בתלולית קטנה. הערכתי שאם אתן זינוק טוב אוכל בכוח התנופה לרדת לתעלה ולעלות ממנה. זעקתי לאלוקים, סחטתי את הדרושה בכל הכוח. נתתי את: 'הזינוק של החיים שלי' (כהגדרתי...) תוך כדי נחשפנו לעשרות חמסניקים שעמדו שם וירו בכל מי שניסה להימלט. הרכב קיבל מטח יריות שחלפו מימין ומשמאל, ובנס הגענו לצד השני חיים וקיימים.

"התרחקו במהירות מהאזור ולא ידעתי לאיפה לנסוע. השטח מדברי ואין גם איפה להתחבא. חיפשתי ב'וויז' איפה הכביש הראשי. משהגענו לכביש הבנו את הטעות הנוראה: הכביש היה ממלכת החמאס. מחבלים רכובים על ג'יפים ואופנועים וירו בכל מי שנמצא בדרכם. ניסיתי להימלט עם הרכב במהירות תוך כדי שאני מתפלל להשם: 'שמור נא עלי עבור ילדי'.

"לפתע נתקע לי הרכב. הזוג שהיה איתי נמלט לנפשו. עמדתי בצד ועשיתי למנוע 'החייאה' תוך שאני מתפלל שלא ירו עלי, והרכב חזר לחיים. בנס באותן דקות לא עברו בכביש חמאסניקים. נכנסתי לרכב והמשכתי בדחירה. לאחר כמה קילומטרים הכדורים עשו שמות במנוע והרכב נעצר שוב יצאתי החוצה היו שם עוד כמה רכבים שנתקעו שם, מאחורינו שורת ברושים וכל השטח מדברי לחלוטין. שכבנו שם לצד הכביש. באותו

רגע הבנתי שזו מלכודת מסוכנת. הרי החמאס שולט בכביש, וכשיראו מהסנדרים קבוצת מכוניות בוודאי יירו לעברינו. משכך החלטתי להימלט, אך דאגתי לצידוד היקר שנשאר ברכבי. שמת לב כי לאחר כמה מאות מטרים, במרחק ראייה משם, יש פרדס עם עצים כהגדר מקיפה אותו. נשכבתי שם לצד הכביש תוך כדי שאני מאבטח את הרכב שלי מרוחק.

לאחר כשעה ראיתי מונית ישראלית עם כיפה צהובה נעצרת ליד הרכבים. חששתי לצידוד היקר והתקרבתי לכיוון המונית, לפתע נפתח חלון המונית ומחבל מוציא קלצ'ינקוב ומתחיל לירות לעברי. טסתי לכיוון הגדר. קפצתי תוך כדי שהוא יורה לכיווני: 'אבא תשמור עלי' ביקשתי ונעניתי.

"הסתתרתי בין עצי הפרדס והבנתי שעדיף להימלט במהירות מהאזור. בטעות ברחתי לכיוון עזה. לפתע הבחנתי בשיירה של יהודים צועדת, לרגע שמחתי. אך משהתקרבתי ראיתי שהם מוקפים ערבים ששומרים עליהם. הבנתי שחוספים כאן אנשים. התקשרתי למטרה תוך שאני שולח להם מיקום. הייתי בטוח שתוך דקות יגיעו עם מסוק לחלצם, וכך גם נפשי תהיה לי לשלל. לדאבוני זה לא קרה. התקשרתי שוב ושוב ונעניתי: "זה בטיפול". משכך נמלטתי לישוב הסמוך בארי,

מששמעתי את השאגות האיומות של הנשרפים והנשחטים, המלוות בצעקות: "אלהה שכבר" הבנתי שנמלטתי מהפח אל הפחת. מצאתי מחבוא על צמרת עץ יצרתי קשר עם חברים שהתקשרו למנהל שלי בצוות ההפקה. רק אחה"צ הצליחו לשלוח ג'יפ סופה צה"לי שאסף אותי מנקודת המחבוא.

"בדרכינו חזרה ראיתי את רכבי שרוף לגמרי. שמחתי שנפשי הייתה לי לשלל. הנהג התבקש לאסוף עוד ניצולים ממתחם רעים, את המראות שראיתי שם בשדה הקטל אי אפשר לתאר. המראות הנוראים חוזרים אלי בביעותות לילה.

"אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עוון" - 'קשה, מהו: לא יחשוב', דממה נפשך אם יש לו עוון מדוע לא יחשוב לו השם עוונותיו, ויש לומר "אומר רבנו ה"זרע שמשון"זיע"א בפרשתנו "דכוונת הכתוב היא לומר אשרי אדם שקודם שכבו על מטתו מתוודה על עוונותיו, ואינו ממתין שהקב"ה יחשבם הוא לו בלילה, ובזה אין רוחו רמיה כשאומר: בידך אפקיד רוחי"עכ"ל **את** עדותו של שמואל גוטמן הי"ו ניצול המסיבה ברעים, שמעתי ממנו בחצות לילה לאחר שסיים שעת לימוד עם חברותא **עדות** חיה של "רעים אהובים" כי רק בידך אפקיד רוחי.

שמואל הרצף נראה כבחור חילוני, בעל שיער ארוך עד המתנניים. לא פעם אני שומע אותו באמצע עבודות הרצפות במקווה מתבטא: "לשם מצווה", "לשם טהרת ישראל". מתברר כי שמואל בצעירותו למד בחיידר והתגלגל לאן שהתגלגל, ר"ל. כשהבאתי את הרב יהושע בריזל שליט"א, לבדוק את האצרות, אמר לו שמואל: "אני במסיבה ברעים ראיתי את השי"ת. ובניסים גלויים ניצלתי מהתופת".

"הקב"ה חנן אותי בידי זהב. לביתי לי בית. ארמון עם נוף מדברי מהמם באזור ים המלח, החיים היו דבש. ביום הכיפורים תשפ"ג, כנראה חשבו עלי בשמים, ובאמצע יום כיפור פרצה שרפה בביתי. נשארתי בערום ובחוסר כל: ללא בית, רהיטים ובגדים. אפילו בלי טלפון. הבנתי שאם ברגע אחד נלקח ממני הכול, זאת אומרת שאין לי כלום! אט אט חלחלה בי ההכרה עליה חונכתי מילדותי, שמלבד המעשים הטובים, שהאדם רוכש, אין לו משלו כלום".

"מי מטרה אתכם, אביכם שבשמים, שאם לא היה שולח לנו עזרו מקודש לא היה בכוחנו לשוב בתשובה שלימה"דברי רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו.

ערב שמחת תורה תשפ"ד: "התבקשתי מהמפיק של המסיבה ב"רעים" לסייע בהקמת הבמות וכו' יצאתי עם רכבי, עמוס בצידוד מקצועי יקר ערך. **"האמת** ששמחתי על ההזדמנות להשתתף במסיבה כי כה רציתי לרקוד ולשמוח לכבוד חג שמחת תורה... והנה יש לי הזדמנות מצוינת! לבשתי בגדי חג. "תתפלל לשמוע" הוא מצוין "ראיתי שם עוד כמוני, רעים אהובים יהודים שהגיעו בבגדי חג כי רצו לשמוח לכבוד החג"

"מי מטרה אתכם אביכם שבשמים" מסביר רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו: "כלומר: בין אב לבן אין האבא עומד על קו הדין, דאדבא אמרינן: 'אב שמחל על כבודו כבודו מחול' (קידושין ל"ב ע"א) והכי נמי אמרינן בבא בתרא דאבא לגביה בריה אחולי אחיל, ומשמע, בחטא שאינו מכיר בו אלא המקום. שהרי האדם אינו מבקש ליטרה, אלא שמן השמים זורקים עליו מים טהורים לטהרו שהוא חטא שאין מכיר בו אלא המקום".

שמואל מוסיף כי לחלק גדול מהמשתתפים הפריע הפסל שהציבו שם לתפאורה, "עליך להבין את עוצמת ההפקה: מדובר באירוע בסדר גודל עולמי. כל כרטיס עולה כחמש מאות ש"ח. באירוע מושקעים מיליונים: מיטב הצידוד והטכנולוגיה, כשהרעיון הוא מוזיקה ללא הפסקה. מדובר באירוע מאובטח ומתוכנן היטב עד הפרט האחרון. בלילה כשהתעייפתי מהריקדים, הלכתי לישון ברכב שלי. ישנתי שינה עמוקה, כשלתפע מישהו דפק בבהלה על חלון המכונית: 'התעורר! מבוול של טילים, סכנה!' יצאתי החוצה ולתדהמתי שמעתי שהתמורת הפסיקה. חידדתי את אוזניי שוב, שמא אני טועה, שהרי מודע הייתי להשקעה העצומה, כדי שהמוזיקה לא תיפסק.

"התפעלתי מכוחו של הקב"ה. אמרתי לו: רק אתה הכל יכול, יכול לעצור מוזיקה כזו מסיבה מושקעת! כה התפעלתי מכוחו של הבורא, ובעת שהכול ניסו לברוח למקום מוגן, אני לעומתם פשוט נכנסתי לאיזה רוגע פנימי עמוק. דווקא אז אפפה אותי הילת אמונה טהורה: השם לי לא אירא, ממה יש לי לפחד? הייתי כה חדור אמונה באותם רגעים! הוצאתי מהרכב בקבוק בירה, נעמדתי ליד הרכב וצעקתי לכל הנמלטים: 'ממה אתם בורחים? הקב"ה נמצא כאן! אם הוא הצליח לעצור את המוזיקה במסיבה ללא הפסקה, ברור שהוא כל יכול, ומה יש לנו לפחד?!

"לפתע צעק לי אחד המשתתפים שרץ ונמלט לידי: 'הזהר! ראיתי בפאתי המתחם ערבי רץ עם רובה שלוף. נראה לי שפרצו את הגדר מעזה!' פרצתי בצחוק: 'את הגדר מעזה?! דמיונות! הגדר היא בלתי עבירה בעליל, עם מערכות האבטחה המשוכללות בעולם. אין מצב כזה'. אמרתי לו שבטוח שהוא טועה, נשארתי בשאננותי, יותר נכון: באמונתי, אבל בשל הספק החלטתי שאני מסתלק מהאזור.

"הבעיה הייתה שנוצר פקק אדיר ביציאה. הפקק היה מלכודת מוות איומה שתוכננה בקפידה על ידי המרצחים. ביציאה ממתחם רעים ישנו צומת טי, עם אפשרות לפנות ימינה ושמאלה. שם במחסום עמדה ניידת משטרה ומשיקולי ניתוב תנועה הפנתה את כל התנועה לצד אחד, בהמשך הדרך שהיא בעצם הכביש היחיד שהיה פתוח ליציאת רכבים מהמסיבה, הציבו מחבלים שהתחפשו לחיילים מחסום צבאי, כביכול, ועצרו את התנועה למשך כעשרים דקות. רק אז גילו את פרצופם וירו למוות בכל אלו שחיכו בפקק הארוך.

"אני מספר שמואל "שראיתי את הפקק הענק ביציאה, בלי לדעת מה עומד מאחוריו, הבנתי שמשם אי אפשר להימלט, ואין ברירה: רק לחכות שפקק יסתיים. עודי מחכה אני נחרד: משום מקום מגיעים עשרות סנדרים של חמאס ומתחילים לירות בכל מה שזו. נכנסתי לרכב והתחלתי להימלט לכיוון המדבר. בדרך ראיתי זוג נמלט. עצרתי לרגע ואמרתי להם

לקי"י
שמו קי"י!

הדלקת נרות: 19:04

יציאת השבת: 19:55

רבינו תם: 20:47

ע"פ אופק תל אביב
כו' בניסן התשפ"ד

טוב לחסות בה'

891

גורל החיים

אחרי מות התשפ"ד

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה ובי"ב. פנינה בת שושנה ובי"ב. אושרית בת פנינה ובי"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים הי"י. ינון בן רחל.

זשבי"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מו"ל. אלס בת פרידה. בנם זכרים: הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. ישראל בן מרים וגרשון. מ"ס עדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. יוסף בן נגייה. פרחת בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בת טובה. אסתר בת מו"ל. יעקב בן שמחה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוח. לירן בן מו"ל. משה מושיקו לוי בן מריקה מרים לוי. עזרא. מריקה מרים לוי בת שרה ועקב. עזרא לוי בן משה ושמחה. אבלין עדינה בת פרחת.

אהרון הכהן לוקח שני שעירים ועורך עליהם שני גורלות: גורל אחד לה' וגורל אחד להשליכו בהר עזאזל. כותב על כך רבנו סעדיה גאון ביאור נפלא: מדוע צויה ה' לעשות גורלות על השעירים מי ילך לה' ומי לעזאזל, מדוע לא לקבוע לבד מה יהא עם כל שעיר? אלא רצה הבורא יתברך ללמדנו כלל גדול באמונה בכל תהלוכות החיים - כי כל הנעשה בעולם הינו בידי שמיים, ואפילו בהמה ההולכת לאבדון (עזאזל) אין זה אלא כי כך גזר עליה הקב"ה בהשגחה עליונה, ואין דבר הקורה 'במקרה' או בגלל בחירת האדם. לכן, נעשה הדבר ע"י גורל, לומר שאין דבר הנעשה בעולם עקב התערבות בן אנוש, אלא הכל רצונו וגזרתו יתברך, ואין אדם היכול לשנות את גזירת ה'!

ערב אחד, אחר שסיים הגאון ר' מרדכי דרוק זצ"ל את השיעור, הוא פנה לרכב תלמידו שלקח אותו אל ביתו. והנה, באחד הרמזורים עשה הנהג עבירת תנועה, אלא שלחוסר מזלו, שוטר תנועה שהמתין בצד הדרך והבחין בנעשה, הורה לו לעצור בצד. "ערב טוב", פנה השוטר אל הנהג דרך החלון, "אתה יודע שעברת עבירת תנועה כעת שסיכנה אותך ואת היושבים ברכב?". הנהג שתק ולא הגיב, "אי לכך ובהתאם - לזאת, אני רושם לך כעת דו"ח ונקודות, ואני מקווה שלא תעשה את הטעות הזו שוב". הנהג נעשה מתוסכל ועצבני. היה לו קשה לקבל זאת, והוא רצה להשיב מילים קשות לשוטר. הגאון ר' מרדכי דרוק שישב לידו, פנה אליו בנועם ואמר לו באידיש: "האלץ מאכט בורא-עוילס" (את הכל עושה בורא עולם) 'האלץ מאכט בורא-עוילס!'. הרב ניסה לחזקו באמונה, שאין זה השוטר שעוצר אותו ורוצה לתת לו הפסד כספי, אלא הוא רק שליח ה', ואין מה לכעוס עליו או להאשים אותו או אותך - כולם רק שליחים לבצע את רצון הבורא יתברך. השוטר שהחל בעריכת הדו"ח, שמע את הנהג והרב מדברים באידיש, וחשב כי הם אומרים עליו מילים לא יפות על הדו"ח, והחל לכעוס: "מה אמרתם עכשיו?!", תוך כדי שהוא מתכוון לתת להם קנס מוגדל על פגיעה בעובד ציבור.

הנהג שעדיין לא נרגע, אמר לשוטר בגאווה: "הרב אמר לי באידיש כי את הכל עושה הקב"ה לבדו, והוא זה שהחליט שמגיע לי דו"ח. לא אתה הוא זה הקובע מי יקבל דו"ח, אתה רק בובה משמיים של הבורא". השוטר לא אהב זאת בכלל, הוא ממש נהיה אדום מזעם והרים את קולו: "תשמע לי טוב, אני הוא זה שנותן את הדו"ח ואני הוא זה שמחליט פה, ולא אף אחד אחר. ואם אתה רוצה הוכחה לזה, אז הנה לך - אני מצווה אותך להסתלק מכאן בלי לקבל דו"ח או נקודות, כדי שתבין שרק אני קובע". הנהג היה המום, ונסע מהר מהמקום ללא דו"ח או נקודות. השוטר חשב שהוא פוטר אותם מדו"ח כדי להראות שהוא מחליט, אך הם ראו עין בעין כי ההתחזקות באמונה וביטחון שה' יתברך לבדו עושה הכל וקובע לבדו - מתבטלים כל הגזירות וכל הדינים. וכך כותב רבנו חיים מוולאז'ין (נפש החיים): "ובאמת הוא עניין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינים ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו... כשהאדם מקבל בליבו לאמר: הלא ה' הוא האלוקים האמיתי, ואין עוד מלבדו יתברך שום כוח בעולם וכל העולמות כלל... ואינו משגיח כלל על שום כוח ורצון בעולם... כן יספיק הוא ית' בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם, שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל". זה סוד הגורלות!

העלון מוקדש להצלחת התורם בעילום שם שיראה ברכה ונחת בחייו

העלון מוקדש לע"נ פרידה בת שְׁמָטָי וְלוֹטְפוֹלָה ת.נ.צ.ב.ה

לע"נ האשה הכשרה קלרה חתון בת סלחה ת.נ.צ.ב.ה

לע"נ ולרי בן אירנה ת.נ.צ.ב.ה

הרמת ילד עם מוקצה

קו ההלכה הספרדי / הרב אושרי אזולאי

האם מותר להרים ילד קטן המחזיק בידו בשבת במוקצה: טלפון, משחק עם בטריה ואינו רוצה לעזוב את המוקצה?

תשובה: ילד כבן שנתיים-שלוש שאינו מבין את מהות איסור מוקצה, ומחזיק בזה לתועלת האישי שלו – אין חובה על האב להעיר לילד על כך. (כמובן, שאם יכול שלא יגע בזה כלל בשבת – מוטב, אך כיוון שאינו מבין – מותר).

להלכה, אם הילד רוצה שירימו אותו – אם אפשר לבקש שיורוק את המוקצה ואז ירים אותו – מוטב.

אך אם הוא ממש בוכה ורוצה שירימו אותו עם המוקצה, תלוי בסוג המוקצה – אם הוא סוג מוקצה שההורה לא מקפיד להרים אותו, אם יפול ארצה, מותר להרים הילד עם המוקצה.

– אך אם הוא סוג מוקצה שההורה מקפיד להרים לארץ, ובד"כ ביום חול ההורה מקפיד שלא יפול ארצה, כגון

סגולות לפרנסה ועושר בשפע!

1) כותב "דברי ישראל": "אדם המקפיד מידי יום שלא לעסוק בשום דבר לפני תפילת שחרית, אזי אחר התפילה כשהולך לעסוק במשא ומתן – הוא מצליח בשפע פרנסה וכל טוב".

2) כותב ה"אמרי פנחס": "המקפיד לומר בכל יום 13 עיקרי אמונה מידי יום ביומו

פרנסה בריווח

– מסוגל שיפתחו לו שערי פרנסה", ובסיום הוא מספר על אדם שהקפיד לומר בכל יום יג' עיקרים ונפתחו לו שערי פרנסה ונעשה עשיר, ואח"כ כשראה שהתעשר, פסק מלומר את היג' עיקרים ונעשה שוב עני גדול".

3) כתב ה"יקרא דחיי": "אדם המרגיל עצמו ללמוד בספרי רבנו בחיי (כגון 'חובת הלבבות') – מובטח לו שפרנסתו תהיה מזומנת לו בכל יום".

ורמז לכך: 'מאן דיהיב חיי (מי שנותן רבנו בחיי) – יהיב מזונא (נותן פרנסה)".

מתוך 'עצה ותושיה' 03-5707894

אכילה ברחוב ובמסעדה

קו ההלכה הספרדי / הרב אושרי אזולאי

פלאפון יקר, כסף – אסור להרים את הילד! ***

האם מותר לאכול ברחוב? ומה הדין במסעדה הנמצאת באמצע רחוב? תשובה: רבותינו אסרו לאכול ברחוב, לפי שהאוכל ברחוב – פסול לעדות ודומה לכלב כלשון הגמרא וכך נפסק בשולחן ערוך, לפי שמראה שאין לו בושא ומזלזל בכבודו.

ומשמעות הפוסקים, כי רק העושה כן בדרך קבע פסול לעדות, אבל מי שאכל באופן עראי אין לפוסלו.

כמו כן, כל הפסול הוא דווקא בפת ולא בשאר מיני אוכלים. אמנם גנאי הוא לתלמיד חכם, גם בשאר אוכלים.

האוכל במסעדה הפונה לרשות הרבים – לא אסרו, משום שהוא מקום המיועד לכך. ומותר לאכול כך אף לכתחילה. והוא הדין לאוכל בגן או פארק המיועד לכך.

(קו ההלכה הספרדי – הרב אושרי אזולאי)

שינוי תפיסה בחיים

הרב אליעזר כרויצלר שליט"א

לא ירצה לשמוע, ולו מילה אחת שיוצאת מפיו. אדרבה, כשהורה מקלקל אפילו מקצת, הילד עוד ירחיק לכת בקלקול שלו. צריך לזכור תמיד, שנשמת הילד חשה טובה ובטוחה בסביבה של אמת ועקביות.

הורים שמנהלים בית על פי סולם ערכים גשמיים ומודדים את ערכו של הזולת ע"פ ממונו, אינם יכולים לצפות שילדיהם יהיו רוחניים. אם האב 'דוחף' את האף שלו בעיתון הבוקר, אין לו שום הצדקה מוסרית לדרוש שבנו ימסור נפשו על הגמרא, במקום להתעניין בבורסה ו"בפריימריז" של הליכוד.

ילדים הם ההשתקפות המדויקת של דיוקן הוריהם. לכן על פי משנת רבינו נחמן מברסלב זי"ע, כאשר נתקלים בבעיה בעניין החינוך, אין אנו גוערים בילד עד שאנו, ההורים, עושים חשבון נפש מעמיק בתוך עצמנו ובודקים מה לא בסדר אצלנו.

בדרך כלל, לאחר התבודדות ותשובה נכונה – הילד משתנה לבדו בצורה על טבעית. הילדים מחקים את ההורים, ואם ישנו ההורים את התנהגותם, גם ילדיהם יעשו שינוי במעשיהם.

לכן, אין חינוך מעולה מן הדוגמא האישית של הורים. כתב הסטייפלר זצ"ל: 1. יותר מכל קלטת חינוכית בעולם, מקרינה ברכת 'שהכל נהיה בדברו' שאמא יהודיה אומרת בקול בבית. 2. ילדים שגדלים בבית שאמא אומרת כל ברכה לא

ילדי ההשתקפות

בדרך כלל, ילדים דומים להוריהם לא רק במראה החיצוני אלא גם בהתנהגות. חכמי הגמרא אמרו זאת בדיוק: "מעשיהם של אבות – סימן יפה לבנים". כלומר, ילדים הולכים בעקבות מעשי הוריהם, ולא דווקא בעקבות הפצרות ותוכחות הוריהם. השאלה השכיחה ביותר המגיעה אליי מפי הורים רבים היא: "למה ילדי לא מקשיבים להוראות שלי?"... "מדוע הבן שלי מסרב לפתוח ספר?"

"מדוע הבת נהייתה חוצפנית פתאום? היא פשוט מסרבת להקשיב לי בכל הנוגע לצניעות!"... מה נוכל לעשות כדי שילדינו יקשיבו לנו?

תשובתי היא כפולה: מחד, צריך להוות דוגמא – אישית ועקבית וללא צביעות. ומאידך, צריך לשמור על כבוד הילד.

הורים רבים שוכחים שגם ילד הוא בן אדם ויש לו נשמה קדושה, בעל רגש ובעל זכויות.

פרק א': דוגמא אישית – הטפות מוסר וצעקות אינן משיגות כלום. אדרבה, הן מקלקלות. עונשים גופניים הם גרועים אף יותר. ברגע שהורה מרים יד או קול על ילדו, הוא מאבד שליטה ללא תועלת.

אולם, הורים המשמשים דוגמא אישית לילדיהם אינם זקוקים לא לשבט המוסר ולא לאיומים. כשהורים מדברים מתוך אהבה וכבוד איש אל רעהו, אזי הילדים יעשו זאת אף הם. כשהורה מתפלל בחשק ובדבקות, ילדיו יחפשו קשר עם הבורא. אולם, אם ההורה הוא שקרן או דו-פרצופי, הילד

הקול משמיים

אמונה ובחירה

כולנו יודעים, כי אדם הרואה את חברו שגרם לו צער ועוגמת נפש, ראשית יש לו לדון אותו לכף זכות, שנאמר: "והווי דן את כל האדם לכף זכות" (אבות א, ו), אך ישנה מצוה גדולה וחשובה לא פחות, 'לדון' את הדינים והקשיים שבאים עלינו מאת הקב"ה לטובה ולהאמין שה' עושה זאת בצדק ובחסד, רק למעננו, וזה הדבר הטוב ביותר עבורנו.

חידוש גדול זה כותב 'המושב זקנים' לבעלי התוספות, על הפסוק: "בְּצִדְקַת שִׁפְטֵי עֲמִיתְךָ", ואומר כי 'עמיתך' הוא כינוי לבורא עולם, שנאמר עליו: "רַעַף וְרַע אָבִיךָ אֶל תַּעֲזֹב" (משלי כ, י), שבורא עולם נקרא כַּרַע וידיד. וכך הם דבריו: "וזה כוונת הפסוק – שאם באה עליך מידת הדין, הרי זה מצוות עשה להצדיק עליו את הדין". קיבלת דו"ח, קיבלת מכה בזרת של הרגל? נשפך לך כל הכוס קפה שהכנת? – מצוה להצדיק את הדין ולשפוט את עמיתך, את ה' יתברך 'בצדק' – שהכל נעשה ע"פ הצדק, וזה מה שמגיע לי, לטובתי הנצחית. ומסיים ה'מושב זקנים': "ובאותה שעה (שהאדם מקבל על עצמו את הדין בצדק), הקב"ה מתפאר על מלאכי השרת ואומר להם: 'ראו בריה זו שבראתי בעולמי'".

יש לבורא נחת רוח ועונג עצום כשיהודי מקבל באהבה את הדין העובר עליו, והוא מתפאר לפני כל המלאכים שיש לו בן כזה שמקבל זאת באהבה ומאמין בו.

כמה גדולה האמונה בה' בכל המצבים, והידיעה שכל דין וצרה – הם מה' ע"פ הצדק!

את המעשה המדהים הבא סיפר בעל המעשה בעיתון 'יתד נאמן' (כח טבת):

"אני עוסק בהוראה כבר יותר מ-15 שנה, וכידוע כלי העבודה השימושי ביותר בחינוך הוא – הקול של המורה.

העברת שיעור לילדים צעירים מצריך המון כוחות ומחשבה כיצד לעניין את הילדים ולהביא להם את הלימוד בצורה חווייתית, ובנוסף לשמור על המשמעת בכיתה. מערכה הזו גורמת, פעמים רבות, למיתרי הקול להתאמץ מעבר לכוחות. במשך השנים, הבחנתי כי אני מתאמץ מאוד עם הקול שלי ונעשה צרוד, לכן התחלתי להקפיד מאוד לשמור על הקול שלי, ולדבר בטונים נכונים: לא לצעוק ולא להתאמץ בשביל לקרוא לאיזה ילד. אלא, שלמרות כל ההשתדלות לשמור על הקול שלי, הייתי נעשה צרוד בתוך זמן

קצר, פעם אחר פעם. והנה, לפני 12 שנה, בקיץ התשע"ב, אני קם בבוקר ומנסה לדבר, אלא שלמרבה ההלם "נתפס" לי הקול. פשוט נעלם לי הקול. ניסתי לשתות, להמתין כמה שעות – אך הקול לא חזר כלל.

לקחתי תרופות פלא, טיפות טבעיות, כימיות ותרופות סבתא, אך שום דבר לא הועיל. הקול חנוק, אינני מסוגל להרים את הקול כלל, וכל השיעורים שמסרתי היו בקול שקט וצרוד, מלווים בכאבי גרון.

הדבר ציער אותי מאוד, ובפרט אחר שלא הצלחתי לשיר שירי שבת על השולחן, ולא להיות חזן, כהרגלי בקודש.

מספר ימים לפני ראש השנה התשע"ג, פניתי לרופא מומחה שבדק ביסודיות את הבעיה. הבדיקה היתה פולשנית ומעמיקה עם מכשור משוכלל, ובסיומה הראה לי הרופא סרט על המסך ובו תגובת מיתרי הקול בשעת דיבור.

התברר כי גדלו לי שתי יבלות ענקיות החוסמות את הקול מלדבר.

"מצב של יבלות במיתרי הגרון הינו לא פשוט והפיתרון היחיד הוא ניתוח", אמר הרופא, "וגם אז, סיכוי לא גבוה שהקול יחזור להיות כפי שהיה. מיתרי הקול הם איבר דק ועדין בגוף האדם, ויתכן שיהיה נזק בלתי הפיך לקול בניתוח, ואם הניתוח יצלח, עדיין סיכוי נמוך שהקול יחזור לאיתנו". הרופא המליץ לסיוס, לעשות תרגילי דיבור על מנת לשפר במעט את מצב הקול, ולמנוע את הידרדרות מצבו, אך רק ניתוח יוכל, בסיכוי נמוך לחולל פה נס.

"מה הכוונה תרגילי דיבור?", שאלתי בלב שבור על הבשורה הלא קלה, והוא ענה לי: "אתה צריך ללמוד איך לדבר נכון". יצאתי מהרופא שבור, הקול שלי שהיה הדגל שלי בשיעורים, בחזנות ובמקומות רבים, ולפתע הפכתי לנכה ממש – דבר לא פשוט.

היו אלו ימים בודדים לפני ראש השנה והחגים, לא היה לי זמן להתחיל לעשות תרגילי דיבור עקב לחץ הזמן, עד שנתקלתי בדבר מדהים.

יצאתי מתפילה בבית הכנסת, ולנגד עיניי, אני רואה עלון נפלא של "מורא מקדש" ובו גודל חומרת דיבור בשעת התפילה. עיניתי בו, והנה אני רואה שכתוב שם בגדול כי האדמו"ר מבעלזא שליט"א אמר כי ברור שלהלכה מ"ברוך שאמר" ועד אחרי תפילת י"ח, אסור לדבר, אבל כל אחד צריך לקבל על עצמו לא לדבר בבית כנסת כלל, או לפחות מ"אדון עולם" ועד אחרי "עלינו לשבח" לא לדבר כלל! עקב קדושת בית הכנסת.

אמרתי לעצמי, הרופא אמר לי: "אתה צריך ללמוד איך לדבר נכון", אכן, אני צריך ללמוד איך לדבר, מתי כן ומתי לא! אמנם אף פעם לא הייתי פטפטן בתפילה, אבל עד שהתחלתי את התפילה, לפעמים צריכים להגיד מילה או שאלה קטנה וכדו'. החלטתי סופית כי... – המשך בעמוד 4

"אני מאמין באמונה שלמה, שזה הצער והיסורים שבא לי הוא בהשגחה פרטית מעם ה', והנני מקבל עלי באהבה, וכל זה בא לי מסבות עונותי הרבים, וצדיק אתה ה' על כל הבא עלי כי אמת עשית ואני הרשעתי. והי רצון שיהיו אלו היסורים לכפרה על עונותי הרבים" (מתוך תפילה להמתקת הדינים של ה'שומר אמונים')

תרגילי תפילה

הרב אלחנן בידרמן

– המשך מעמוד 3 –

הדברים נכנסו לליבי ובאותו רגע החלטתי לקבל על עצמי: "רבנו של עולם, אני מקבל על עצמי לקראת ראש השנה והימים הנוראים לא לדבר כלל מתחילת התפילה ועד סופה ב- 100%. ויהי רצון שזה יהיה לרפואת הקול שלי!".

מאותו יום, חתמתי את פי לחלוטין בתפילה, גם לשאלות או הערות קטנות. שבועיים אחר החגים, התחלתי להרגיש באופן פתאומי שיפור ניכר בקול. כבר לא כואב הגרון, והקול נעשה ברור. הגעתי לרופא המומחה שערך בדיקה נוספת עם המכשיר המתקדם. הוא הביט בתוצאות ונדהם: "תאמר לי מה עשית? האם עבדת על תרגילי קול?". "בוודאי", אמרתי בהתרגשות, כשאני מתכוון לקבלה שלי שלא לדבר בתפילה מתחילתה ועד סופה. "אני משתומם לנגד מה שאני רואה. תרגילי קול אינם יכולים לטפל ביבלות, הם רק מסוגלים למנוע הידרדרות במצב, אך מה שאני רואה פה, זה ששתי היבלות התכווצו לגודל מינימלי ביותר – וכל זה בלא ניתוח. נדיר ביותר! זו פעם ראשונה שאני רואה שתרגילי דיבור כיווצו יבלות". התרגשתי והודתי לה' בליבי איך תרגילי דיבור בבית הכנסת עשו פלא כזה, ואז הוסיף הרופא ואמר: "תשמע עם נס כזה, אני ממליץ לך להמשיך עוד כמה שבועות בתרגילים שעשית, ומי יודע אולי היבלות יעלמו לחלוטין, ואז הנס יהיה מושלם, שאפילו מה שניתוח לא עושה, יצליחו התרגילים!".

יצאתי מהבדיקה חדור אמונה ושמחה.

הקפדתי עוד יותר בשמירת הדיבור בבית הכנסת – התרגילים שלי. ולאחר שבועיים הרגשתי שהקול שלי חזר לשלמותו לחלוטין. הגעתי לבדיקה נוספת אצל הרופא, ולאחר שקיבל את התוצאות נבהל לחלוטין: "ידידי, זה נס! שני מיתרי הקול בריאים לחלוטין, אין יבלות או כל דבר שמפריע לקול. הקול שלך חזר להיות כאדם בריא ואינך צריך ניתוח!".

מאז, חזרתי להיות חזן, לשיר שירי שבת, למסור שיעורים לילדים בצורה מושלמת, אפילו כשאני עולה לטונים גבוהים. תרגילי קול כאלה אין באף מקום, ישתבח שמו.

"בצדקת שפוט את עמיתך", אומר ה'מושב זקנים', כי גם אם ראית שה' נתן לך מכה ועברת קושי וסבל – עליך לקבל באמונה את המצב ולדעת כי 'משפטי ה' אמת צדקו יחדיו'.

כל מה שבורא עולם עושה זה חסד ורחמים לטובתי, כאב הדואג ואוהב את בניו ועושה זאת לטובתם. לכן, כותב המקובל האלוקי, רבנו הרמ"ק הקדוש (רבי משה קורדובירו זצ"ל) כי בשעה שהאדם עובר צער וקושי, והוא מצדיק עליו את הדין ואומר את הפסוק: "ואתה צדיק על כל הבא עלינו, כי אמת עשית ואנחנו הרשענו" – אין לתאר ולשער את

גודל התיקונים והרעש שהוא גורם בעולמות העליונים. בורא עולם לא טועה, ואם הוא הביא את הקושי הזה, את הסבל הזה – זה רק הוא וברחמים, ואני הוא זה שאמור לשנות ולשפר את מעשיי, כי הקב"ה רוצה להיטיב את מצבי, אך אני גרמתי כמו ידיי לכל הצער הזה.

חותם ה'מושב זקנים' כי אם אדם מקבל על עצמו את הדין באהבה, הקב"ה מתפאר בו לפני מלאכי השרת ואומר להם: "ראו את הבריה שבראתי בעולמי שמקבלת על עצמה את הדין באהבה!". סיפר הרב נח וינברג זצ"ל, ראש ישיבת 'אש התורה': "היה זקן אחד שעל כל דבר טוב שהיה קורה לו אמר: 'מי אמר שזה טוב?'. ועל כל דבר רע, היה אומר: 'מי אמר שזה רע?', כך נהג תמיד. היה לו סוס שממנו הוא התפרנס ועבד כשליח ועגלון. יום אחד, ברח לו הסוס לפנות בוקר, וכעת אין לו פרנסה. באו חבריו לנחמו, והוא אמר בחיוך: "מי אמר שזה רע?". חשבו שהוא השתבש. הסוס רץ למדבר הסמוך ומצא כמה סוסי פרא. לאחר כמה ימים, נעשה הסוס רעב ועשה את דרכו חזרה לבית של הזקן, אך באו עימו כמה סוסים גדולים ויפים. כעת יש לו 5 סוסים. הגיעו חבריו בשמחה ואמרו לו: "איזה יופי, התעשרת, כעת יש לך 5 סוסים!". השיב להם הזקן: "מי אמר שזה טוב? אולי זה רע?".

לזקן היה בן זקונים בן 17 שדהר על אחד הסוסים ונפל ושבר את רגלו. באו חבריו לנחמו, ואמר: "מי אמר שזה רע?".

לאחר שבועיים, גייס ה'צאר ניקולאי את כל הנערים, אך כשראו את הנער הזה עם גבס שיחררוהו. התברר, כי כל חבריו שהתגייסו מתו במלחמה, ורק הוא ניצל!". להצדיק את הדין, שהכל רחמים!

לתגובות: 052-7151858
רחוב משה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל
DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

המוהל הרב ריאל צדקיהו
 הזמנת בריתות בארץ ובחו"ל,
 יחס אישי וליווי מקצועי לפני
 הברית ואחריה, ייעוץ הלכתי ורפואי,
 מענה טלפוני 24 שעות: 050-4151127

ההקדשה המרכזית
 העלון מוקדש לרפואה והצלחה: סוסו יוסף בן לאה, עדנה בת פרח, אבשלום בן ויולט, יונה בדיחי בת טורקיה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, עידו בן אורנה, שרון בן זהבה. מול בת רינה. לזיווג והצלחה: בן בן נאווה, הדויה בת רבקה, ד.ד.ב.ס.ש.

העלון מוקדש לעילוי נשמת
אהרון בן מורוארי רבקה דין ת.נ.צ.ב.ה.

ידנה איזו מילה מופיעה לראשונה בתורה בפסוק ה-376, והגימטריא שלה הוא 376, ושורש מילה זו מוזכרת 376 פעמים?

צבעים אמיתיים

איזו מילה מופיעה לראשונה בתורה בפסוק ה-376, והגימטריא שלה הוא 376, ושורש מילה זו מוזכרת 376 פעמים?

צבעים אמיתיים

שבת כו ניסן התשפ"ד

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:05	19:57	י-ם
19:04	19:55	ת"א
19:06	19:58	חיפה
19:04	19:56	ב"ש

כל הזכויות שמורות

פרשת אחרי מות המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מר"א עטרר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה עורך: יעל דהאן נ"י 050-4194600

כבר בנעוריו היה הרה"ק ה"חידושי הר"ם" זיע"א שוקד על תלמודו ימים ולילות, מתוך גיעה ו**ומאמץ נבידים**. בלילות היה לומד לאור מנורה, ובבוקר היה מחביא את האהיל. הבחינו בכך חבריו, וחפשו את האהיל. מצאו וראו שעל הזכוכית המיופחת רשומות המילים: "שיויתי ה' לנגדי תמיד", שלא יאבד **אפילו רגע** אחד לריק!

מי שאינו שמח בחלקו, הדבר מוכיח שמשוהו **באמונה** שלו פגום... אם אינך עשיר זה לא בגלל שהקב"ה אינו יכול, אלא הוא רצה **שתתמודד** כעני ויש לכך סיבות הנשגבות מבינתנו.

דרש רבי יהודה בר אלעאי: לעתיד לבוא מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים. **צדיקים** נדמה להם כהר גבוה. **רשעים** נדמה להם כחוט השערה. הללו בוכים והללו בוכים. צדיקים בוכים ואומרים: היאך יכולנו לכבוש את הר גבוה כזה. רשעים בוכים ואומרים: היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה. ואך הקדוש ברוך הוא תמה עמם שנאמר "כה אמר ה' צבאות כי יפלא בעיני שארית העם הזה... גם בעיני יפלא". כל בחירה של האדם בין הטוב ובין הרע הינה "כחוט השערה". המתגבר-ובוחר בטוב מוצר בפני בחירה נוספת בין טוב ורע ואף היא **"חוט השערה"**. הצדיק שהגיע לדרגתו העליונה עבר הרבה שלבים של בחירה בטוב שכולם "כחוט השערה"- אבל יחד הוא עבר "הר גבוה". ואילו הרשע נכשל בבחירתו-נכשל ב"חוט השערה" בלבד- ולכן הוא מתפלא איך לא יכולתי להתגבר על בחירה כה קלה! והיא שדרדרה אותו למצבו הנחות. **דחש מאמץ קל** בלבד כדי לצעוד את הצעד הראשון של הבחירה בטוב-כחוט השערה!

פסיכיאטר הוא אדם שאין לו דאגת כל עוד לאחרים יש

רעתו מהכרת בוראו שהרי אם **רגע אחד** מפנה האדם שכלו ולבו מבוראו מיד מתפרצים לשם **תשוקות ורצונות** הבל, והאדם נופח בשני דמיונות העוה"ז.

פעם נקלע הגאון רבי **בן ציון אבא שאול** זצ"ל לבית כנסת וחיפש את קופת הצדקה של בית הכנסת והכניס לתוכה **שטר הגון**. רק אז נטל ידיו והתחיל בתפילה. כשיצאו מבית הכנסת שאל את מלוויו: "היודעים אתם איזו מצוה קימתי בנתינת כסף לקופת בית הכנסת?" שאל וענה: "בקשתי לקיים מצות חינוך, כשבאים לבית הכנסת ונהנים מהמקום, מהשולחנות הערוכים, מאור החשמל וממיוזג האויר, כל זה עולה כסף, ויש **להביע תודה**. להשתתף במימון ולא לקבל מתנת חינם.."

לעילוי נשמת רחל ורשאלבו בת קלרה

בחור עם-הארץ, בנו של עם-הארץ, שאל את אביו: "קושיה חמורה לי בסידור. ב"הלל" אנו אומרים: "הים ראה וינס הירדן"- ואינו מסוגל להבין, אם הים ראה, מדוע ברח הירדן?" השיב לו אביו: "הרי ה"הלל" עצמו מקשה קושיה זו ממש: 'מה לך הים- כי תנוס הירדן'..."

אין נקב המחט צר לשני אוהבים, ואין רוחב העולם מכיל שני שונאים.

כשהכיר רבנו **חיים סנואני** זצ"ל, שאחד מבני חבורה הבא בצל קורתו מדוכדך בנפשו, וידע שהמקור לעצבותו נעוץ **בצרותו בבית**, לא היסס רבנו אף לרגע קט, ומיד הזמין את כל בני החבורה להסב אל שולחנתו הטהור, ופקד על נאמן ביתו להגיש כיבוד ומיני מתיקה לאורחים. לאחר שהכל התיישבו הצטרף רבנו חיים למסיבתם, והחל מגלגל עמם **שיחה שופעת** דברי עדוד והתחזקות, ומפעם לפעם השמיע **מילי דבדיחותא** כדי לשמח את תלמידיו, ובפרט לישב את דעתו של הבחור המצטער. כי **באהבתו הגדולה** לבריות עשה רבנו הכל כדי שיהיו תלמידיו שרויים בשמחת תמידית.

כדאי לאדם ללמוד כל ימיו מוסר אף אם זיעיל למנוע ממנו רק דיבור אחד של לשון הרע.

מזכיר הרמב"ם שהפילוסופים כינו את **הטובות והצרות** של העולם הזה- **לא אמיתיות**. מה שנראה לך רע או נראה לך טוב-אין כל הכרח ששיפוטך הוא נכון. אדם עלה לגדולה ו**נעשה** מלך, וזה המיט עליו אסון, ואדם אחר העשיר ועקב כך איבד עולם הבא. וכן כותב הרמב"ם על דברי חז"ל "שחייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה" (ברכות נ"ד ע"א), כי איננו יודע שמא הטובה היא רעה ורעה היא טובה (פירוש על משניות, שם). ידוע מאמר חז"ל "גם זו לטובה" וכן "כל דעביד רחמנא לטב עביד". ויש אדם **שאיבד מלכותו** וירד מנכסיו ודווקא זו הייתה הסיבה **לאושרו**, כי זכה לחיים שלווים וגם הקדיש אותם לעבודת הבורא וזכה לחיי העולם הבא. מעשה באדם שהלך בדרך לנמל, נתקע לו קוץ ברגלו, צלע והפסיד את ההפלגה, קילל את יומו, אך הספינה טבעה, ועל זה נאמר "אודך ה' כי אנפת בי" (ישעיה י"ב א') "לאדוני המלך אין צורך בראיות הרבה **רק יעיר ויחזק לבו**" להרגיל עצמו בלימוד ספרי מוסר, כלילי חכמה ותוכחות תוריות עד שהנשמה תתחזק ותראה מה הוא אמת ומה הוא שקר". הרמב"ם מציע למלך ערבי ללמוד מוסר מתוך התורה הוא מסביר דבר עקרונות טובות העולם הזה הן הבל ולא עיקר. ודבר יותר פשוט-**אינך יודע מה ילד יום**. בעולם הזה טוב ורע מתהפכים זה לזה. (העורך)

נקודה פשוטה

עליית נשמה הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א חלה ברגלו. כשהחמיר המצב המליצו הרופאים על ניתוח. הרבי התנה את הסכמתו בכך שלא ירדימוהו. הרופאים הזהירו כי ייסוריו יהיו קשים ביותר, אך הרבי אמר כי יירדם מעצמו והזהיר שלא יעירוהו, אלא הוא עצמו יתעורר.

לפני הניתוח נרדם הרבי ולאחר סיומו התעורר לאחר שעות אחדות פקח את עיניו ואמר: "קיבלתי מרבתי ייחוד אחד שעל ידו עושים עליית נשמה להיכלות עליונים כדי להשיג השגות גבוהות. מעולם לא עשיתי זאת מחוסר פנאי. רק עתה, כשבין כה עמדו להרדימני, עשיתי זאת על כן הזהרתי שלא תעוררוני..."

האדם הישר
נראי מוצק לחברו
יראה לו יופיו
ולא יעלים ממנו דופיו.

ובעל הגאווה נוטה לומר שהכל נעשה על ידו ובאמצעותו, וקשה הוא לבעל הגאווה לומר שאין בכוחו מאומה והכל הוא מעשי הש"ת.

האדם צריך להיות עבד לבריאה באותה מידה שבה הוא צריך להיות **עבד לבוה**... עבדות לבורא ועבדות לנבראים בשווה, ועבדות זו מכניעה את הקנאה התאוה, והכבוד המוציאים את האדם בן העולם.

כי הלא ידוע כי אי השלום והשלום מבלבלת אדם, וביותר הנסיון של יסורין רחמ"ל פועלים על האדם בבחינות שונות ובזאת נודע ונבחן עצמיות האדם **ובמדריגותיו** הרבות עד אין חקר, כי מי הוא האדם במצב הנ"ל שיהיה לומד על מעמדו ויתעסק אז בעבודת ה' יתברך הטהורה... כי אין **שום ערך** ודמות למעשה האדם ועבודתו במצב שלוע צער ויסורין. כעניין שנאמר "טוב פעם אחת בצער ממאה שלא בצער"...

וזו הערה נוראה למתבונן **איך אין בכח** האדם לעמוד ולשפוט על מדריגתו **בעת שהוא** במצב השלום

בסופו של דבר כשאדם מתפכח הוא מבין שהתהליך הוא "ממך אליך אברח":
הוא מנסה לברוח מהקשיים הטבעיים שגור עליו הבורא אלא שהוא רואה שהתחליפים אינם כה **ערבים** והוא מעדיף לחזור שוב אל מה שנתן לו הבורא מלכתחילה...

מה אומרים לאדם שחוגג יום הולדת 120 ?
שיהיה לך יום נעים

פיו ולבו שוים "כל תלמיד חכם שאין תוכו כברו אינו תלמיד חכם" פעם קיבל הגאון רבי **שמוחה זיסל** זצ"ל, מכתב מאחד מתלמידיו שבו מביע התלמיד את **רגשותיו** בעת כתיבתו, והוא מצייץ שכותב הוא: "בררת ובזיע".
הקפיד עליו הסבא מקלם ומחה: "הלא לפני ה' עומדים ברתת ובזיע, ולא לפני **פשוטי עם**... מלבד זאת, אם **באמת כותב** אתה ברתת ובזיע? הרי צריך שיהיו פיו ולבו שווים!"

משולחת גבוהה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא
יש להתבונן, מדוע חז"ל לקחו את המשנה בסוף מסכת סנהדרין והכניסוה לתחילת פרקי אבות, ועוד, הרי יש המשך למשנה "ואלו שאין להם חלק לעולם הבא... ומדוע לא העתיקו גם את החלק הזה?"

אלא, יש אנשים שכשאומרים להם לבוא ללמוד ולהתחבר לטושלת המופלאה של התורה הקדושה, להמשיך את דרך אבותינו של "משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים..." (אבות א, א), הם אומרים שזה לא שייך אליהם, להם כבר אין חלק בתורה כיון שהם עברו הרבה עבירות ואין להם עוד סיכוי לחזור.

לכן באו חז"ל והדגישו שזו טעות, "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא", לכל אחד יש עדיין חלק ומקום, עליו רק לבוא ולקחת את חלקו.

לפני כארבעים שנה לערך, **מרן וצוקיל** היה מוסר ביום שבת שיעור בבית הכנסת בורוכוב שבירושלים, ובעזונות הרבים ליד בית הכנסת היו הנערים משחקים בכדור ומעשנים סיגריות ועושים רעש גדול. פעם אחת בדרכי לשיעור ראיתי נער צעיר בגיל חמש עשרה שנה בערך יושב וצופה במשחק, ניגשתי אליו ושאלתי אם הוא מעוניין לבוא ולשמוע שיעור תורה, השיב לי הנער שיש לו קשיי הבנה והוא לא יבין כלום, כבר מכיתה ד' סילקו אותו מבית הספר, ואין לו שום סיכוי. השבתי לו שאם הוא יתאמץ וילמד את התורה,

הוא יקבל שכל ויבין הכל, ברוך ה' הוא השתכנע ונכנס לשיעור. לאחר מכן הוא הגיע לישיבה ולאט לאט לימדתי אותו להניח תפילין וללמוד גמרא, במשך שלוש שנים הוא היה בשיעור א', ופעמים רבות הר"מ שלו פנה אליי בתחינה "הרב אלבז, תפטור אותי ממנו, בבקשה, אני חוזר לו על כל דבר שלוש פעם והוא לא מבין, אני כבר לא יכול". אמרתי לרב "לא נורא, נתאמץ עוד קצת, יש לו רעון טוב, הוא יצליח בסוף, בסוף הוא יקלוט ויהפוך לתלמיד חכם".
היום אותו תלמיד בקי עצום בהלכה, דיין ומורה הנוראה בישראל, כל ש"ת יביע אומר מונח על כף ידו ופונים אליו בשאלות דחופות מכל רחבי העולם. ללמודך שלכל אחד יש חלק בתורתנו הקדושה, עלינו רק לפתח ולשבח אותו.

שבת שלום אל בית ישראל

כשיש הפסקת אוכל, כולם **אוכלים** כשיש הפסקת שתייה, כולם **שותים** כשיש הפסקת סיגריה, כולם **מעשנים**
אז למה כולם מתפלאים על כך שכאשר יש הפסקת אש **כולם יורים** ?

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

בעוד הפילוסופיה מתלבטת האם ישנו **מוסר חד שמעיי** ומהם הדרכים לאכוף אותו. היהודי יש לו תשובה חד משמעית לעניין, **המוסר האלוכי** הוא מוחלט, אין לו ספקות בענין.
כמו בעבודה שבין אדם **לקונו** בה חותר היהודי לשלמות, כך גם בעבודה שבין אדם **לבריות** חותר היהודי לשלימות.

אם מכוונים במחלוקת לשם שמים אין סכנה גדולה מזו שסופה להתקיים

אל תונו איש את אמינו. התורה הזהירה שלא להונות את הזולת, ואילו חסיד נוהג לפנים **משורת-דין** ואסור לו להונות גם את עצמו... אסור לו להשלות עצמו במדרגות יותר גבוהות מכפי **שיש לו** באמת...

רבי חיים עוזר אמר על ה"כפי חיים", שצדקותו חיפתה על גאונותו. אבל כמה **גאונות חבויה** בצדקות כזאת!

אחד מבניו מספר "באהד מניתוחיו של הרב **מנשה מנשה** זצ"ל, מיד כשיצא מחדר הניתוח ביקש שיקראו לפניו מספר הלכות שהביא עמו (בן איש חי) והקשיב במשך **למעלה משעה** לכל סעיף כשהוא משתתף בביאור ההלכה, אני לתומי שאלתי את הרופא המנתח האם הניתוח היה בהרדמה מקומית או בהרדמה כללית-לא האמנתי שאך לפני שעה קלה היה על **שולחן הניתוחים** בהרדמה מלאה."

חבל, חבל, כי נסתלק מעמנו עוד דמות של יהודי עבד ה' החושב על אחריותו יומם ולילה, ובהתהלכו בינינו **הרגשת שמחה אמיתית** בעולם עראי וחולף של יהודי המכין עצמו בזריות לעולם שכולו טוב.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איהו, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה יאיר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סגב, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלה, חכם יהודה בן חנה פתיאי, שלמה בן דונה, תנה בת אסתר דמני יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברוסקה, החסיד מנשה בן רחמה **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

כשכואב

מתפללים
גם עבור אחרים
שכואב להם

רק אחד שבאמת כואב לו, מבין ויודע

כמה חשוב להתפלל בכדי לזכות לרפואה

וזה בעצם כל הרעיון מאחורי המיזם המיוחד

קו התפילות

ולא לחינם כבר אמרו חז"ל

כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחילה

הרעיון פשוט מאוד:

אתם תתפללו עבור חולה אחר והוא יתפלל עבורכם

נא האשיכו
להתפלל עבור
השם אותו הנכבד
אקבלים לפחות
30 יוק!

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

לפני החיוב הכינו את השם לתפילה

חייגו עכשיו ל'קו התפילות' ופעלו לפי ההוראות:

02-6325070

לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

ספיד

דפוס
מהיר
ומתקדם

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דרוש עובד

אם אתם חושבים שאתם חרוצים
ויש לכם סבלנות וידיים טובות
אז זו המשרה שלכם!

לדפוס ספיד בירושלים
דרוש עובד צעיר ונמרץ
לשעות אחה"צ-ערב
לעבודות גימור

קו"ח למייל: s025004569@gmail.com
או לפקס: 073-3319587